

ITALIJA / PO ZADNJEM PRETRESU USODA VLADE SKRAJNO NEGOTOVA

Amato sedaj zahteva, da parlament glasuje o zaupnici

ITALIJA - SLOVENIJA / VČERAJ NA GRADU STRMOLU

Konstruktiven začetek dvostranskih pogovorov

Delegaciji se bosta prihodnjič sestali v Rimu

BOGO SAMSÁ

GRAD STRMOL - »V prisrčnem in prijateljskem vzdušju« so se včeraj pričeli slovensko-italijanski pogovori o ureditvi odprtih vprašanj med obema državama. Razgovori so se pričeli točno v istem prostoru, kot sta se 1975. leta pogajala za italijansko stran veleposlanik Carbone in za jugoslovansko Snuderl o osimskih sporazumih. S tem pa je tudi vsa podobnost končana.

Italijanski in slovenski pogajalci so izredno zaprti. Uradno so povedali samo štiri stvari: pogajanja so se pričela ob prisotnosti zunanjega ministra Lojzeta Peterleta, kar jim daje poseben pomen. Potekala so v prijateljskem in prisrčnem vzdušju, kar je najvišja diplomatska formula o učinkovitosti in konstruktivnosti pogajalcev. Formalno so opravičili »zaprtost« in rezerviranost, čes da morajo poročati zunanji ministroma in vladi, dejansko pa žele delati konstruktivno brez prehudega pritiska javnosti. In končno, zelo kmalu se bodo pogajanja nadaljevala v Rimu. Datum pa se ni dokončen, ker se bodo sedaj posvetovali z obema vladama.

V bistvu so torej obravnavali vojni red, kot je to v ponedeljek na tiskovni konferenci povedal Peterle. Obe strani naj bi navedli seznam odprtih vprašanj in njih najpomembnejše značilnosti. Med drugim naj bi to bila obmejni promet, pomorski promet, imovina

ezulov, pokojnine in drugo. Na prvem mestu je bila zascita manjšin: slovenske in italijanske. Pri italijanski manjšini je bil z italijanske strani govor o enaki ravni povsod, kjer živi in torej o nujnosti dogovora s Hrvaško. Seveda pa gre pri tem za dvostranske odnose in dogovore Slovenije z Italijo in Slovenije s Hrvaško. Meja je dokončna, naj pa bo čim bolj prepustna, kot je med državami članicami Evropske skupnosti.

Na dnevnem redu zasedanj ni zgodovine in dogodkov med vojnama, med zadnjo vojno in po njej.

Ta tema bo predmet poglobljene razprave zgodovinarjev in strokovnjakov, kot sta se v Gorici dogovorila oba zunanja ministra.

Razgovori in dogovor obeh delegacij naj privede do dvostranskega sporazuma, ki naj globalno v duhu prijateljstva uredi vsa odprta vprašanja.

RIM - Ko je pred nekaj tedni demokratski tajnik Mino Martinazzoli začel pogovore z DSL in PRI, da bi preveril, ali je mogoče razširiti vladno koalicio, se je predsednik vlade Giuliano Amato pritoževal, da se zaradi negotovosti počuti kot na zaru in zahteval, naj pogajajo zanjavo pod rotiljem. V teh dneh je pod usodo komaj preosnovane vlade marsikdo večkrat podkurlil in zanjavo se tli, čeprav je predsednik vlade včeraj napovedal, da bo v parlamentu zahteval zaupnico.

Italijanski premijer je se v ponedeljek menil, da zaupnica ni potrebna, ker so bile zamenjave v vladi skromne. Včeraj pa se je premislil in napovedal, da bo zahteval zaupnico. »Zmeda in politična negotovost škodita predvsem državi. Če je parlament sposoben izraziti drugacno večino in vlado, naj se za to, odloči in zagotavljam, da moja oseba razširiti ne bo v napoto. Če razširitev ni možna, je nujno podpreti sedanjo vlado, ki mora nadaljevati z delom,« je dejal včeraj Giuliano Amato in podčrtal, da zaradi negotovosti lira tone na denarnih trziščih. Ob tem je tudi odločno zavrnil, da bi bila njegova »vlada predsednika republike, ker je nastala kot izraz neke parlamentarne večine«.

Opozicije, ki so zaradi nedavne preosnove napadle tudi predsednika republike Oscarja Luigiia Scalfara, ker je podprl spremembe, bodo glasovale proti vladi, SKP in Mreza na levi, MSI na skrajni desni pa bodo spet zahtevale razpust parlamenta in predčasne politične volitve. Toda zanjavo, ki je razbelila zar, ni prizgala opozicije pac pa večina. In to je jasno prilo do izraza včeraj. Če je tajnik KD Mino Martinazzoli spet zagotovil podporo Amatovi vladi in kot dokaz navedel vstop novega proračunskega ministra Nina Andreatte, je takoj dodal, da bo za privatizacije vlade morala odločiti skupaj in ne prepušiti odločitev ministru Baratti.

Predsednik vlade Amato

Nacrt o privatizaciji javnih podjetij je eno od netiv, ki prispevajo, da je zar razbeljen. Minister Guarino pa s svojimi včerajšnjimi izjavami ni prispeval k pomiritev polemike, saj je spet jasno pokazal na nasprotja v vladi o tem vprašanju.

V socialistični stranki pa je netivo bolj politično, saj Giuliano Amatu dober del socialistov zameri, da je preosnoval vlado, ne da bi se posvetoval s PSI. Predstavnik strankine opozicije Enrico Manca je dejal, da bo njegova komponenta presojala na osnovi Amatovega poročila. Pa tudi v večini, ki je omogočila izvolitev Gorgia Benvenuta za tajnika PSI, je veliko negotovanja. Se najbolj odločen je bivši finančni minister Rino Formica, ki je že namignil, da »si v tem primeru jemlje politično avtonomijo«. Skoraj neverjetno bi bilo, da bi stranka, katere izraz je predsednik vlade, vrgla svojega premiera, verjetno pa je, da ga bo pogojevala.

DSL bo glasovala proti vladi in najbrz zelo disciplinirano, saj kaže, da clani »vladne levice« ne bodo sprejeli poziva socialisticne opozicije, da bi se skupaj vzdržali. In ce se nacelnik poslanske skupine Massimo D'Alema zaskrbljeno ironijo vprasuje, ali se obstaja vladna vecina, predstavnik reformisticnega krila DSL Gerardo Chiaromonte sicer oznacuje vladno preosnovo kot nezadovoljivo, obenem pa obtozuje tudi opozicijske sile, da »niso sposobne pripraviti doslednega in realisticnega predloga«.

Eden od aspektov italijanske krize je tudi nesposobnost vecine, da vlada, in opozicije, da bi oblikovala pogoje za prevzem oblasti.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Čas pustnega veselja se izteka

Ob glasbi in plesu se je v poznih nočnih urah iztekel letošnji pustni čas. Na Tržaškem je bil včeraj v ospredju pustni sprevod po mestnih ulicah za Nagrado rajonov, na katerem je openski voz o zimski olimpiadi v Mercedolu osvojil drugo mesto (na sliki fotokolor Krizmančič). Danes bodo na sporedu pustni pogo-
rebi.

stran 6

Navtičnega sejma v Trstu letos ne bo

Prihodnji mesec bi moral biti v Trstu 16. navtični sejem, vendar ga ne bo zaradi pomanjkanja denarja oziroma krize, ki bremeni ta sektor. Pač pa naj bi ga priredili marca 1994.

stran 7

Gorica: na občini so si premislili

Na goriški občini so si spet premislili glede vprašanja odstopa dveh odbornikov, ki sta prejela sodni obvestili v zadevi Coop. Na seji občinskega odbora so razpravljali o možnosti, da bi se odpovedala svojima resorjema, a bi kljub temu ostala v upravi. O tem kompromisnem predlogu se bo nocoj župan pogovarjal s tajniki strank večine.

stran 8

Pust v Tržiču, Lovre v Doberdolu

Na Goriškem so bile včeraj glavne pustne prireditve v Tržiču s sprevodom alegoričnih vozov in oporoku slorja Anzoleta. Danes napovedujejo številne pogo-
rebi, med katerimi izstopa v Doberdolu pogreb strica Lovre-
ta, ki bo letos nekoliko drugačen.

stran 8

Danes »domača« gospodarska stran

Današnja gospodarska stran je v celoti posvečena vsemu z naše strani meje. Med drugim objavljamo stališče obrtne sekcije SDGZ do problema zastopanosti v pokrajinskih komisijah za obrtništvo in poročilo o delu gospodarskega odbora SKGZ.

stran 10

Zlato za Belmondovo

Štirindvajsetletna Italijanka Stefania Belmondova je na svetovnem smučarskem prvenstvu v nordijskih disciplinah v Falunu na Švedskem v zasledovalnem teku na 5 km osvojila zlato kolajno, Furlanka Manuele Di Centa pa je bila četrta.

stran 19

VELIKA BRITANIJA

Kupil za 3 dolarje, sedaj bo prodal za 30 tisočakov

LONDON - Američani naj bi bili znani po slabem okusu in naj bi veljali za nepoznavalce umetnosti. Očitno to ne velja za vse. Ostroviden ameriški turist je sliko »Rdeče grlo s cvetoco jablano« kupil na boljšem trgu v Bristolu za bore tri dolarje. Sedaj jo prodaja: pri Christiesu bo 11. marca na dražbi, izklicna cena pa je 30 tisoč dolarjev. To navidez nepomembno sliko je namreč naslikal britanski naturalist Martin Johnson Heade leta 1864 med potovanjem v Brazilijo, kamor je šel preučevati življenje kolibrijev. (Telefoto AP)

BALKAN / ZARADI SRBSKIH BLOKAD

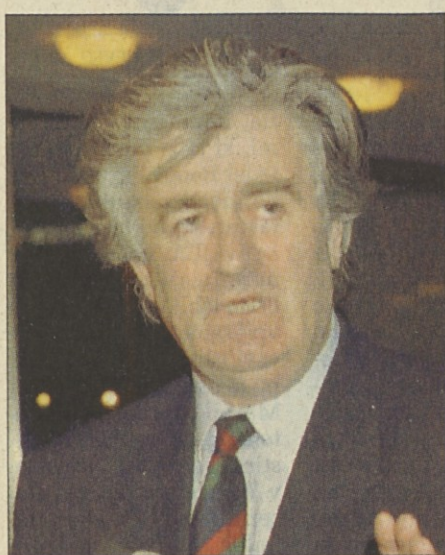
ZDA bodo odslej pomoč pošiljale s padali

V New Yorku btožnica zoper Radovana Karadžića

NEW YORK -Ameriška pomoč in prvo neposredno vključevanje v krvavo dramo BiH, bi se utegnilo začeti ze koncem tega tedna, ko naj bi z padali odvrgli humanitarno pomoč Muslimanom v obkoljenih mestih vzhodne Bosne. Ta pobuda je ze dobila podporo ameriskega kongresa, podrobnosti pa sta skusala danes določiti predsednik Bill Clinton in generalni sekretar ZN Butros Gali. Vendar pa ni jasno, kdo naj bi varoval ameriška transportna letala C-130, ki so počasna in zato lahka tarca. Logična je domneva, da bodo to nalogo opravila ameriška letala z letaloslilke John Kennedy, ki je ze v Sredozemlju.

Na sedezu ZN v New Yorku, kjer je včeraj VS soglasno sprejel sklep o ustanovitvi vojskega sodisca za sojenje vojnim zločincem iz BiH, se ni jasno, kdaj naj bi se začel nov krog pogajanj. S tem v zvezi sta se Cyrus Vance in lord Owen uradno

obrnili na Belo hišo s prošnjo, naj vodji bosanskih Srbov Radovanu Karadžiću zagotovi imuniteto v zvezi s obtožbo, ki jo je podalo pred desetimi dnevi zoper njega newyorsk zvezno sodisce. Čeprav Karadžić ni v nevarnosti, da bi ga prijeli, saj gre za civilno tožbo, pa je kljub temu nasel povod za zahtevo o

Voditelj bosanskih Srbov Radovan Karadžić

preložitvi pogajanj v Zenevi ter pri tem omenil »slab tretman, ki ga ima v ZDA«. Karadžić pri tem misli tudi na omejitve, ki mu jih je predpisala newyorsk policija, ki mu je omejila pravico gibanja na krog kilometer in pol od sedeza ZN na Prvi aveniji Manhattanu.

Obtožnico zoper Radovana Karadžića so vložili v imenu neke 16-letnice, ki je bila pretepena in posiljena, ter v imenu 18-letnega dekleta, ki so ga, kot je zapisano v obtožnici »srbski vojaki posilili in ji kasneje pred očmi ubili mater«. (Z. K.)

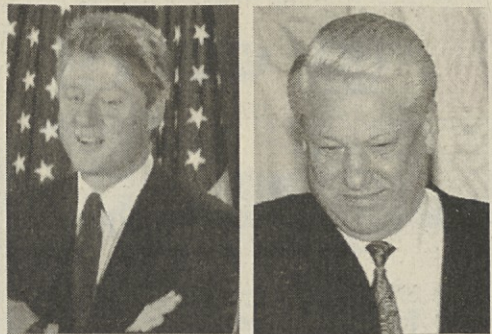
ITALIJA / LAHKA GLASBA

V Sanremu spet festival

Sanremo je od sinoči spet središče že tradicionalnega festivala. Na sliki Loredana Berté in Mia Martini.(AP)

NOVICE

Ameriško-ruski vrh
prihodnjega marca?

MOSKVA - Prvi ameriško-ruski vrh med predsednikoma Clintonom in Jelcinom bo po vsej verjetnosti že prve dni marca v neki »tretji državi«. To je vsaj si-
noči agenciji Interfax izjavil neki visok funkcionar ru-
skega zunanjega ministrstva. Ameriški viri so pred
tem navajali, da bo do srečanja prišlo zadnje dni mar-
ca. Vsekakor bodo točen datum in kraj prvega vrha
Clinton-Jelcin določili na prihodnjem zenevskem se-
stanku med Christopherjem in Kozirjevom.

Peterle v Münchnu

LJUBLJANA - Slovenski zunanji minister Lojze Pe-
terle bo danes na povabilo nemškega zunanjega
ministra Klausja Kinkla odpotoval na enodnevni
obisk v München. (STA)

V Skopju mimo

SKOPJE - Nezadovoljni prebivalci skopskega pri-
mestnega naselja Dorče Petrov, ki so nasprotovali
gradnji centra za begunce iz BiH v njihovi sosesci-
ni, so se umirili. Policija se je umaknila, demon-
stranti pa so se razšli. Dokler bo veljala odločitev
ustavne sodišča očasni ustavitvi gradnje, no-
vih nemirov ni pričakovati. Sodišče naj bi v tem ča-
su preuči ustavnost vladne odločnice o gradnji te-
ga objekta. Vlada je zaskrbljena zaradi naraščanja
verske in etnične nestrpnosti in bo za prepreče-
vanje tega uporabila vsa sredstva, ki jih dopušča
zakon. (M. K.)

Odmevi na pošiljanje
pomoči s padali

BEOGRAD - Odmevi na odločitev ameriškega
predsednika Clintona, da dovoli pošiljanje po-
moči BiH s padali, ki bi jih metali s transportnih
letal, varovanih z lovskimi letali, so zelo različni.
V Beogradu je marsikdo prepričan, da pri tem ne
gre za človekoljubno akcijo. Domnevajo, da bodo
tako v BiH lahko poslali nov kontingent vojakov,
morda komandosov ali pa celo orožje za sparte
strani. Če bodo transportna letala spremljala tudi
lovška, je mogoče, da se njihova dejavnost ne bo
omejila le na ozemlje BiH, ampak tudi sirse.
(NIA)

LONDON - Britanski zunanji minister Douglas
Hurd je v terek sicer pozdravil ameriško namero,
da bodo v vzhodno Bosno pošiljali človekoljub-
no pomoč s padali, vendar je opozoril, da Velika
Britanija za akcijo ne bo prispevala svojih letal.
Zunanje ministrstvo je po Hurdovi izjavi objavilo,
da je za London pomembnejše pošiljanje po-
moči po kopnem in po zračnem mostu v Saraje-
vo. (AFP)

Obrat pivovarne Union
v Buzetu v likvidaciji

BUZET - Vodstvo pivovarne Union je sprejelo sk-
lep o uvedbi postopka za likvidacijo svojega obrata
v Buzetu, so sporočili po sestanku med
tamkajšnjim stavkovnim odborom in vodstvom lju-
bljanskega Uniona. Takšen sklep so sprejeli zato,
ker v Buzetu niso spostovali devetdnevnega roka, v
katerem bi morali preoblikovati podjetje, ki bi nato
kot novi pravni subjekt nadaljevalo poslovanje.
(STA)

Lestvica za odmero dohodnine

LJUBLJANA - Potem ko so bili znani in javno
objavljeni podatki o lanskih plačah in povprečni
bruto plači, je pripravljena tudi lestvica za odmero
dohodnine za leto 1992. Povprečna bruto plača, ki
je hkrati tudi izhodišče za popravljeno dohodni-
sko lestvico, znaša 51.004 tolarjev. (STA)

Protest francoskih ribičev

PARIZ - Bretonski ribiči so v noči na torek v Rungisu, ve-
liki tržnici na obrobju Pariza, uprizorili nasilno mani-
festacijo proti uvozu rib iz neevropskih držav. Napadli so
skladišča in unicili več sto kilogramov rib. Ribiči so iz
Breitanije prispeli v Pariz že predsinocnim in jim je
uspelo kljub posredovanju policije nasilno vdreti v skladiš-
ča. Pri tem je bilo več policistov ranjenih, med temi
eden hujše, saj so razjarjeni ribiči segli celo po zazgalnih
steklenicah.

Papež razpustil
komisijo za Rusijo

VATIKAN - Komunistem v vzhodni Evropi je dokončno
pokopan, saj je tudi papež Janez Pavel II. razpustil komi-
sijo »pro Russia«, ki jo je ustanovil papež Pij XI. leta
1925, da bi poskrbela za preganjanje katolicane v Sovjet-
ski zvezi. Namesto te komisije so že 15. januarja ustanovi-
li posebno komisijo, ki bo sledila razvoju katolištva v
nekdanjih komunističnih državah in ki bo skrbela za
ekumenski dialog s pravoslavljem. (Ansa)

SLOVENIJA / LASTNINJENJE SKOZI ZADNJA VRATA?

Ponujena rešitev naj bi
pospešila privatizacijo

Sindikati podpisniki kolektivne pogodbe za
negospodarstvo nasprotujejo zakonskemu omejevanju

ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Zloglasni
vladni intervencijski zakon
o omejevanju rasti plac po
podpisu aneksa h kolektivni
pogodbi za gospodarstvo
med sindikati in Gospodar-
sko zbornico ni več zaupno
gradivo. Predlog zakona pre-
videva način obračunava-
nja in izplačevanja plac pri
pravnih osebah, ki poslujejo
z več kot 50 odstotki družbe-
nega kapitala, in v državnih
organih. Od aneksa k sploš-
ni kolektivni pogodbi za
gospodarstvo se nekoliko le
razlikuje. Eskalacijska lestvi-
ca za gospodarske dejavnosti
je enaka kot tista v ane-
ksu. V negospodarskih de-
javnostih naj bi do maja izpla-
čevali place, upoštevaje iz-
hodiščno plačo za prvi tari-
fni razred od izplačil za fe-

bruar do izplačil za maj
1993 v višini 23.833 tolarjev.
Od junija (za gospodarstvo)
oziroma od julija (za nego-
spodarstvo) pa bi se place
povečevale v skladu z drugo
eskalacijsko lestvico. Z zak-
onom bi vlada pravzaprav
posegla tudi v že veljavne
panožne pogodbe oziroma
razveljavila nekatere cene
zakonov, ki urejajo place v
negospodarstvu. Bistvo tega
intervencijskega zakona ni
toliko v zaježitvi rasti plac,
pač pa v njegovem 10., 11.
in 12. členu. Ti ponujajo re-
šitev, s katero lahko pravne
osebe, ki se bodo lastninsko
preoblikovale po določilih
zakona o lastninskem preo-

blikovanju podjetij - ce jim
likvidnost to omogoča - raz-
liko med polno valorizacijo
plac z življenjskimi stroški
in valorizacijo plac po za-
konski lestvici rezervirajo
kot udeležbo delavcev v last-
ninjenju podjetja. Bistvo je
torej v pospeševanju procesa
lastninjenja, kar pove že sam
naslov zakona. Težava je le
v tem, da manjka se veliko
izvedbenih aktov, na katere
bi se moral opirati zakon o
lastninskem preoblikovanju
podjetij.

Temu intervencijskemu
zakonu se pridružuje se zak-
on, ki usklajuje pokojnine
in denarna nadomestila za
primer brezposelnosti in letu

1993 z rastjo povprečnih ži-
vljenjskih stroškov. Pri tem
je upoštevana eskalacijska
lestvica, ki jo določa zakon
za izplačevanje plac. Tako
naj bi zacasno, do konca leta
1993, nadomestili dosednji
način usklajevanja pokojnin
in drugih dajatev ter nado-
mestil z načinom, ki je pre-
dlagan v zakonu o načinu
obračunavanja in izplačeva-
nja plac. Predlog zakona
predvideva, da bi nov način
usklajevanja pokojnin začel
veljati 1. aprila 1993. Raz-
merje med povprečno sta-
rostno pokojnino, preraču-
nana na polno pokojninsko
dobo in povprečno plačo, bi
se po zakonu znižalo od 86,
9 odstotkov na 85 odstotkov,
pokojnine pa bi se tako zni-
žale za 2, 2 odstotka.

Sindikati podpisniki kolektivne pogodbe za negospodar-
stvo odločno protestirajo, ker se z zakonom, s katerim naj bi
se zamrzile place delavcem v negospodarstvu v znesku
23.833 tolarjev (bruto) izhodiščne place, ne strinjajo. Vladi
se očitajo, da je njeno obnašanje dvolično in cinično, saj je
se v začetku februarja v sporazumu s sindikati javno obljui-
bila, da bo se pred koncem februarja nadaljevala pogajanja
o kolektivni pogodbi za negospodarstvo. Vlada s tem tudi
izničuje kolektivno pogodbo, ki jo je podpisala oktobra
1992. Ta predlog pa pomeni, da jemlje vlada vsem nižje
plačanim delavcem v negospodarstvu temelj za preživetje.
Tako ravnanje vlade odvezuje sindikate zagotavljanja soci-
alnega mira, se posebej, ker nima vlada nikakršne konsi-
stentne, ekonomske in socialne politike za izhod iz težkih
socialnih in ekonomskih razmer. Zato ne morejo sprejeti
dogovora, ki so ga sindikalne centrale podpisale ob skleni-
tvu aneksa k kolektivni pogodbi za gospodarstvo, ker bistve-
no odstopa od enake cene dela v sistemu kolektivnih po-
godb. Prav zato napovedujejo zaostitev sindikalnega boja
vse do splošne stavke, v kar (tako sindikati) jih prisiljuje
vlada Republike Slovenije.

G L O S A

Politika
neuvrščенosti
in nevmešavanja

VLADO MIHELJAK

blemi starega, predvojne-
ga režima. Vsi se se spo-
mnimo banalne kadrov-
ske rošade, po kateri so
na primer udbovci postali
vodje sindikatov, celo šefi
vlad, strokovnjaki za turiz-
em... Dejstvo, da je bila
prav udba kovačnica kad-
rov, je bilo posledica ba-
nalne domneve, da so
udbovci partiji najbolj lo-
jalni kadri.

No, zdaj je vse drugače.
Ne more se zgoditi, da bi
policisti postali vodje sin-
dikata, vlad ali stroko-

vnjaki za turizem. Zdaj
postajajo - povsem na-
sprotno - vodilni turisti-
čni delavci policisti. Pa to
ni nič hudega, saj zdaj ne
zahtevajo lojalnosti partiji
kot za casa starega rezi-
ma. Zdaj se - spet popol-
noma nasprotno - pred-
postavlja le lojalnost šefu
partije. In slednje postavi-
lja na laž vse tiste, ki kar
poeč kricijo, da nastaja v
Sloveniji nekakšna suro-
va partitokracija. Da ni
res, da pripadnost in lo-
jalnost strankam postajata

merilo kadrovskih rešitev,
ni težko dokazati. Tipičen
primer je Skolceva izjava,
da v poslanskem klubu
LDS niso govorili o Sirse-
tovi kandidaturi za sefa
VIS. Brez diplomatskega
balasta to pomeni, da niso
razpravljali, ker s tem ni-
so bili seznanjeni. Sezna-
njeni pa niso bili, ker jim
Drnovšek ni nič povedal.
In ker slišimo, da postaja
ta manira univerzalna in
nacionalna že vse od zace-
tkov mandatarjevih poga-
janj s potencialnimi koali-

cijskimi partnerji, lahko
zaključimo, da vsaj pri
vodilni stranki zagotovo
ni opaziti teznje po parti-
tokraciji, saj se njeni člani
se v znotrajpartijske zade-
ve lastne stranke vse manj
vmešavajo. Vse lepo in
prav! Nekako nenavadne
in opazne - za tiste, ki
ugledne pripadnike vo-
dilne stranke srečujemo v
tedenskem ciklu - so le
nekakšne perceptivne
motnje z izraženim ame-
nističnim sindromom. A
zdi se, da so te pravza-
prav evolucijsko razloži-
vi obrambno-adaptivni
mehanizem organizmov.
Prosto po Darwinu bi to
pomenilo, da tisti, ki bi
veliko v vodi, dobi skрге
in plavalno kozico; tisti,
ki je veliko na snegu, dobi
obilen kozuh; tisti, ki ne
zna razložiti pogostih sal-
tomortalnih atrakcij svo-

tega predsednika, pa dobi
amnestične motnje.

Seveda Sirse v tej ka-
drovski zgodbi ni pose-
bno problematičen. Ne
vemo, ali je dober ali slab.
Morda je dober. Morda.
Bolj problematično je, da
je edina nesporna referen-
ca Sirseta kot policista ta,
da je lojalen predsedniku
in da mu ta zaupa. Ali mu
zaupa tudi parlament,
ni pomembno, saj ima ta
komaj kaj nadzora nad
delom VIS. In dejstvo, da
je tej izgubi parlamentar-
ne kontrole nad delom
VIS botrovala sedanja
opozicija, več pove o sta-
nju duha v opoziciji kot o
racionalnosti sedanje su-
bordinacije.

Parlament in delitev
vpliva ter kontrole med
pozicijo in opozicijo pa je
že stvar naslednje zgodbe
in se hujše amnezije.

POGLED

Pogovorov ni mogoče začeti z očitki

JOZE PIJREVEC

milanski dnevnik Il Gi-
ornale. Zgodovinarju, ki
se je, čeprav obrobno,
ukvarjal s problematiko
»fojbe«, pismo vzbuja
marsikateri pomislek. Iz
njega bi lahko sklepali,
da predsednik italijanske
republike ne ve, da vpra-
sanje ni povsem neobde-
lano in da so se, naspro-
tno, z njim ukvarjali stro-
kovnjaki in nestroko-
vnjaki vseh političnih
barv. O »fojbah« pravza-
prav vse bistveno že ve-
mo (glej na primer knjigo
z naslovom Venezia Giu-

lia, Immagini e Proble-
mi, ki jo je pred kratkim
izdal Raoul Pupp). Več
bo mogoče izvedeti sele
takrat, ko bodo na voljo
arhivi JLA, ki pa so v Be-
ogradu. Verjetno nam
bodo lahko odgovorili na
vprašanje, kdo je bil v kr-
vavi rihti maja 1954 ubit
po nedolžnem in kdo ne.
Marsikaj vemo tudi o
tem, kako so nacionalis-
tine in desničarske sile
v Trstu v zadnjih petde-
setih letih pogrevale ta
boleč in obsojanja vren-
den dogodek v italijan-

ske-jugoslovanske prete-
klosti. V odnosih med
narodji je nekeje treba
pogniti crto, začeti znova
in prepustiti preteklost
zares samo zgodovinar-
jem. To se v Trstu ni
zgodilo, ker so v njem se
aktivne sile, ki nočejo
sprave, temveč »gonijo«
politiko sostrastva in pre-
zira, čeprav je ta v našem
stoletju povzročila se
največ škode prav itali-
janski »pristojnosti« na
vzhodni obali Jadrana.
Vprašanje »fojbe« je zanje
očito samo poteza v po-

liticni igri, ki ji ni videti
konca, njena posledica
pa je neprestana nape-
tost v odnosih med Itali-
jani in Slovenci, ki živijo
skupaj. Problem revizije
(?) osimske pogodbe ne
bi smel imeti nikakršne-
ga opravlja s »fojbami«,
če naj pogovori med Ita-
lijo in samostojno Slove-
nijo ustvarijo novo ozra-
čje zaupanja med soses-
dnjima državama in na-
rodoma. Dejstvo, da
predsednik Scalfaro to
vprašanje zastavlja prav
zdaj, je ravno tako nepri-
merno, kakor ce bi pre-
sednik Kučan v pismu
Drnovsku naročil, da je

treba v okviru pogajanj
razsvetliti usodo, krivdo
ali nedolžnost tistih Slo-
vencev, ki so umrli v Go-
narsu, na Rabu in v dru-
gih fasisističnih koncen-
tracijskih taboriščih. Po-
govorov, ki naj gradijo
boljšo prihodnost, ni
mogoče začeti z očitki
zaradi preteklosti, čeprav
nanjo seveda ne gre po-
zabiti. A predsednik
Scalfaro, ki je kristjan, se
budi z menoj strinjal, da
tudi pri presoji preteklo-
sti ne smemo pozabiti na
evangeljski nauk, ki sa-
mo tistim brez krivde da-
je pravico, da prvi vrzejo
kamen.

LIKOVNA UMETNOST / ILUSTRACIJE

Onstran temnega in svetlega

Pogovor z Ireno Majcen, ilustratorko knjige *Zgodbe s panjskih končnic* Lojzeta Kovačiča

Irena Majcen (Foto: Potrč)

Akademski slikar Irena Majcen je svojo prvo knjigo ilustrirala v new age komuni na Skotskem leta 1976. Drobna knjižica se imenuje *The Little Church*. Trije angeli so stari samo dva tisoč in trindvajset let. Njihova telesa so lahkotna, obrazi pa resnobni in spominjajo na predrenesancne slikarske upodobitve. Ljudem v komuni angeli niso bili vsec. Da so grdi, so govorili. Vendar je knjižica zelo prikupna, gozdne zivali jedo v cerkvi iz rok angelov, v vsesplošnem sožitju narave in eteričnosti je veliko idile. *Zgodbe s panjskih končnic* pa so čisto nekaj drugega. Malarka Marjanca je vandrila od vasi do vasi in risala zgodbe na hlevska vrata, skrinje in na panjske descice

iz smrekovine. Irena Majcen je zgodbe naslikala v belih, sivih, rjavih in okraških tonih. V knjigi za odrasle ima vsaka slika patino. Kako tudi ne, saj so razni Bilbani, Johce, Jarmazi, čudaki Juriji, orjaši Glasi in drvarji Maluki že prastari. Vendar ponovno prihajajo. S težnjo navznoter in z veliko sle po padanju. Gregor se sklanja čez rob ladje, ker se je odločil, da bo skočil v vodo. Ljudmila se nagne h kotlu, ko jo njena mati pahne v krop, mrtva Ljudmila potem kleči in rojeva v skrinji. Tudi dekla Jerca s sklanja k dvoglavemu sinu. Podlaga slike se zdi kot grobo preplekana stena.

V enem izmed kotov so stlačene zivalice, rastlinice in obrazi, čisto majhni,

a strasljivi, njim nasproti pa so nakazana drobna znamenja, ki sliko odpirajo.

Svoja prva ilustratorska izkustva ste si nabirali v new age komuni na Skotskem celih pet let. New age je zadnje case prisoten tudi pri nas. Vam je to gibanje se vedno zanimivo?

Findhornska komunja je združevala ljudi zelo različnih generacij in narodnosti in deluje se danes. To je bila zanimiva, pa tudi boleča izkušnja zame in za vse tiste, ki so bili po svoji naravi bolj individualistično usmerjeni. Kot tukaj z določeno mladostno navadnostjo sem bila večkrat zrtev ideološkega nasilja, ki je bil posledica pretirano dobesednega razumevanja alternativnega, okultnega... Danes me te reči se vedno zanimajo, vendar iz pozicije, ki dopušča dvom in distanco.

Ce prav razumem, pa tedaj, ko ste to doživljali, distance niste mogli vzpostaviti?

Precej na začetku svojega bivanja v komuni sem narisala ilustracijo v nadrealističnem duhu, ki je postala sporna zaradi kosa zidu, ki je asociiral na grad. Sledil je mučen proces obtoževanja, da uvažam fevdalizem in negativno umetnost, tako da sem morala pristati na risbo z metulji, ki sedijo na cvetovih in imajo veliko

pozitivne energije. Potem sem si naslednja leta upala risati samo metulje in podobne motive. Sele zadnji dve leti sem, skupaj z nekaterimi, ki jih je doletela ista usoda, upala bolj energično zastopati svoja stališča in iz tega obdobja je tudi ilustracija pravljice *The Little Church*.

Vase ilustracije besedilo interpretirajo, v besedilo iscete psihološke arhetipe, ki jih ne poenostavljate, kvečjemu obratno. Bralec naj bi razbiral simboliko, zel pa risbo pogosto gleda kot dekoracijo. Kaj bi lahko rekli sebi v zagovor na primeru Kovačičevega teksta?

Svoje ilustracije razumem kot nekakšno sointerpretacijo teksta. V Kovačičevem besedilu sem beležila predvsem pobude za moje slikarsko razmišljanje. Z besednjakom likovnosti sem poskušala formulirati svoja pronicanja v tista vzlišča človekovih psihi, ki so izvor destruktivnosti oziroma samodestruktivnosti, s tem, da sem se koncentrirala na vprašanja o njihovi potencialni razrešitvi. Ne gledam temnega kot neke končne danosti, ampak poskušam vzpostaviti distanco, iz katere se temno zdi kot del nepotvarjanja realnosti. Idealizacija temnega se mi zdi past.

Mar v njej vidite nevarnost, da zaide v pozo?

Tudi to, predvsem pa je

to postavljanje pike, mene pa zanima vprašaj.

Zame je moje delo bolj ali manj uspešen poskus refleksije temnega, s katerim poskusam doseči katarzo. Umetniško ustvarjanje pa se po mojem mnenju ne veže niti na temne niti na svetle pobude, pač pa na prebijanje do pozicije senzibilnosti in v tem kontekstu vidim tudi Kovačičevo besedilo. Na misel mi je prišel stavek iz Gospe Bovaryjeve, kjer Flaubert pravi, da je bila Ema bolj sentimentalna kot senzibilna. Koliko nasilja se je zgodilo v imenu svetlih idealov! Ilustracija k *Zgodbi o čudaku Juriju* in njegovi muhi je kompozicijsko zastavljena tako, da običajnim temnim rezom v slikarsko ploskev odstopi mesto svetel, kot nekakšna sentimentalna fantazma, ki prekriva zavrtoto, v tem primeru mogoče strah in beg. Predvsem se poskušam prebiti do čisto likovno formalne senzibilnosti kot najvažnejšega pogoja za likovno umetniško večplastnost. Blagor tistim, ki to senzibilnost dosega z lahkoto!

V zgodbah s panjskih končnic se Kovačič odmakne od avtobiografije in sestopi v izmišljeno, v stilizacijo, v metaforiko. Kako ste jo razvozlavali in kako ste nanjo odgovorili?

MIRJAM ŽGAVEC

Jung je nekod dejal: "Nauči se cimveč o simbolih, ko pa analiziraš pacienta, na simbole pozabi." Da ne zamegljijo pronicljivosti. V tem smislu sem izdelala predpriprave, kjer sem razčlenila psihološke odnose z elementi likovne govorice. Torej, kako napeti ekspresivnost risbe in crte, da bom dobila ekspresivnost drže in obrazov, kako uporabiti predmete s področja slovenske folklorne, da bodo dobili določen simbolni naboj, kako uporabiti stru-

kturo materialov, kot je les in namesto predlaganih crno belih ilustracij izprosi pri založbi vsaj se eno barvo, v tem primeru oker, da bom poudarila temeljno asociacijo, ki jo sugerira naslov knjige. Pri pripravi sem upoštevala tudi dramatične možnosti kontrasta med svetlim in temnim, ki sem ga uporabila v osnovni kompozicijski shemi temnih rezov v prostor slike. Brez te priprave si akta slikarske spontanosti, analogno z Jungovim pozabljenjem,

ne bi upala lotiti.

Pa vendar so panjske končnice primer ljudske umetnosti in tudi knjiga se med drugim vrača v stilizirano arhaiko, vase ilustracije pa ciljajo drugam. Ali ni to na nek način nekorektno od avtorja in njegove teme?

Pobude na tekst sem formulirala pač v okviru svoje specifične ilustratorske govorice, ki je takšna, kakršna je. Ima pa moj način ilustriranja tudi stičišča s tekstom, predvsem zaradi mojega zanimanja za dramatičnost, ekspresivnost, za simbolno, arhetipsko. Tu se ponovno

sklicujem na avtonomnost medijev.

V Forumu sem zasledila prispevek o vasi razstavi v DSLU. Ko pa so predstavljali Kovačičevo knjigo, je kamera snemala ilustracije za Lepotico in zver. Kako se počuti ilustrator ob takšni medijski površnosti?

Bila sem prav obupana, da se je televizijski skrat tako poigral. Poleg tega mi je tudi tiskarski skrat kar nekajkrat ponagajal pri tiskanju knjige. Najbolj mi je žal, da je izpadla druga ilustracija k *Zgodbi o orjasu Glasu* s pastoralnim vzdušjem.

Čudak Jurij in njegova muha (ilustracija k *Zgodbam s panjskih končnic*)

ŽIVLJENJE METROPOL - BRATISLAVA

Vrsta za rezance z makom

BRANKO ŠÖMEN

Presenetila me je avstrijsko-slovaška meja, tista pred Bratislavo. Izginile so dvojne betonske zapornice, odstranili so mitraljezna gnezda, že prej so preorali minska polja. (O vsem tem so ostali samo grenki spomini, nedolzne žrtve in kaksna drobna anekdota, na primer tista o družini, ki je doma več let konstruirala tank. Z njim so ponoči hoteli zbežati »čez železno zaveso«, vendar jim je tik pred mejo zmanjkalo bencina: družinski člani so dobili po deset let zapora, otroci pa poboljševalnicol). Sedanji slovaški mejni prehod so razširili, promet je živahen, cariniki prijazni, vse je brez kakršnihkoli socrealističnih formalnosti.

Slovaška prestolnica je zdela v meglenih jutranjih cipkah. Povsod po ulicah so bili gradbeni odri: komunistična sivina izginja, vrača se patina monarhije.

Knjižarna, v katero sem hotel vstopiti, je bila se zaprta. Pred bližnjo zasebno okrepčevalnico je ženska v beli halji pometala pločnik. Vstopil sem... V polmračju sem bil edini, najbrž prezgodnji gost. Na vinski karti so bili poleg tujih in domačih pijac tudi francoski sendvici na različne načine. Tocajka, ki je prišla okrog visokega točilnika, je imela črno mini krilce in dolge, lepe slovaske noge. A to je bilo tudi vse. Ni imela ne borovčice, ne francoskih sendvičev, ki bodo sele po-

poldne, ko jih bo doma pripravila njena mama, kava pa je bila brez okusa. Tudi v bratislavskih knjižarnah je knjig manj kot pred leti. Imeli so celo razprodajo knjig po osem kron. V mislih sem preracunal in ugotovil, da je to manj kot pol marke, torej manj kot trideset tolarjev. Kupljeno. Slovaški satirik Peter Gregor je v knjigi *Majhni spodrsaljaj* objavil tudi tri aforizme:

»Kadar resnica prespi svojo priloznost, se lahko zbudi kot banalnost. Kdor bo popeljal ljudstvo iz teme, se bo znašel pred novo dolžnostjo: kako zadržati svetlobo! Kaj je mir? Trobentac v oddelku lahke konjenice isče mesto trobentarja v jazz orkestru. Naslov v oddelku za male oglase.«

Ko sem se s knjigami vrnil od parkiranega avtomobila, so me obstopile debele Romke. Z laznimi prstani na mastnih, črnih rokah. Menjava je bila ugodna, za eno marko so mi ponujale osemnajst kron. Vedel sem, da so Čehi v treh dneh zamenjali češkoslovaške krome in zadržali bankovce, na katerih so bile posebne znamkice in tako Slovačkom prepustili možnost, da si omislijo lastno valuto. Slovaška država je podedovala 23 milijard kron dolgov. Te bo skušala odplačati z novo valuto, slovaško krono, kar bo seveda odvisno od uspešnega gospodarstva. Pokazali so vzorčne bankovce za 100, 500 in 1000 slovaških

kron. Natisnili so jih v tujini in so mikavni, evropski. Ker nisem menjal svojih deviz, so me »svercarke« v madžarscini, slovaščini, romšcini in zakarpatski ruscini posiljale »nekam«.

na Skacela, ki je dobil leta 1989 v Vilenici slovensko literarno priznanje kot disident in predstavnik malega naroda z velikimi ustvarjalci in je nekaj mesecev kasneje umrl v Br-

ze zdaj krizi in težave. Povsod so, tukaj, na Madžarskem, na Poljskem, v Rumuniji, na Balkanu. In stalno se premikajo. Stiri, pet milijonov ljudi je v neprestanem gibanju, brez

pisati, tudi denar za tisk se najde, problem je prodaja, distribucija... »Jaz, na primer, sem svoj roman *Kdo je ubil Abela* prodajal na literarnih večerih, in to uspešno. Kar pomeni, da sem knjigo sam napisal in jo tudi sam prodajal,« je povedal Tazky. Potem me je opozoril, da pri marioborski založbi Obzorja ze nekaj let lezi prevod njegovega romana in da bi bil zelo vesel, če bi ga izdali... Zazrl se je skozi okno. Ko je slisal, da sem prišel v Bratislavo samo za nekaj ur, me je povabil na ponovni obisk. Objubil mi je, da me bo odpeljal do Gabčíkovega, o katerem je napisal roman...

Standard je padel tudi pri nas, je nadaljeval Ladislav Tazky. Mnogi, ki so se pred nekaj leti redno kupovali knjige, si jih zdaj sposojajo v knjižnicah. Avtorji pa se vedno pišejo, silijo na tržisce, hočejo do svojih bralcev...

Slovaki so začeli iskati najrazličnejše poti za uveljavitev. Država je prenehala financirati državne institucije, med njimi tudi kulturo, in tako je naprej pokleknila kinematografija, nato založništvo. Zdaj bo treba zelo pametno, predvsem pa drugače vzpostaviti ravnotežje med povprševanjem in porabo...

Somrak se je spuščal ne le na Bratislavo, marveč na ze omenjeno veliko, neznano pokrajino. Prav ima Tomas Janovic, ko pravi, da se tudi tema siri s hitrostjo svetlobe.

Kasneje, ko sem se znova znašel pri avtomobilu, parkiranem ob veleblagovnici, sem videl dolgo vrsto ljudi, ki je stala pred lokalom. Najprej sem pomislil, da zamenjujejo češkoslovaške krome za slovaske, vendar so čakali pred dietno restavracijo, kjer so bili rezanci z makom za nekaj kron.

Ko sem stopil do kioska in pokupil dnevne casopise in stare tednike, se me je prodajalec razveselil, bralec za mano pa je bil prepirčan, da sem Mečiarjev cenzor. Ko sem poprosil tudi za češke casopise, je bilo vljudnosti konec. »Jaz jih ne prodajam,« je odsekano odvrnil prodajalec in tako zaostril češko-slovaškoslavski odnos, pri čemer slovenski ni bil pomemben.

Težave, s katerimi se srečujejo, so podobne našim in ko sem se čez kaksne pol ure vozil proti meji, sem se pridružil koloni avtomobilov, ki so hoteli v Avstrijo. Med cakanjem sem prebral casopise in se čudil njihovi »veseli« novici, kako bo samostojna enota slovaških vojakov, kakih 500, ze aprila letos skušala narediti red na Balkanu. Vojaki bodo nosili slovaske oznake, in to je mednarodno priznanje, na katerega so zelo ponosni.

Vsi so namreč prepričani, da bo vojna se trajala, saj je radijski komentator zagotavljal, da gre tokrat v Evropi ponovno za »stoletno vojno«.

Karikaturl Petra Gossanya

Ta izkušnja, ki nam je vsem znana, se je ujemala z literarno ugotovitvijo: med tem, kar se je tukaj zgodilo in med tem, kar se bo, se razprostira velika, neznana pokrajina. To, kar je.

Eden od slovaških literarnih peres Ladislav Tazky me je sprejel kot znanca iz Vilenice (kraj nesrečnega imena za navdušenega moravskega pesniškega genija Ja-

nu). V nekem češkem casopisu sem kasneje prebral, da med drugim tudi zato, ker se je v Lipici nazrl ostrega zraka iz konjskih hlevov...

Pogovor z Ladislavom Tazkyem je bil priscen. Najprej sva malo politizirala: ne Madžari, Romi nam bodo delali težave. Z Madžari se bomo dogovorili, pameten narod so, radi delajo, toda z Romi so

svoje kulture, brez tradicije...

A to je problem naših politikov, ne nas... Slovaška književnost bi rada prav tako kot slovenska iz ustvarjalne anonimnosti. Posamezni avtorji bi radi opozorili nase s svojo moderno besedo, izvirno mislijo, a težave so povsod iste (v Bratislavi, Ljubljani, Zagrebu in se kje): knjigo je lahko na-

RUBRIKA

Glasbena izmenjava med Nico in Ljubljano

CIRM studio iz Nice, ki se ukvarja z glasbenimi raziskavami na področju elektronske glasbe, je 10. februarja organiziral projekt z naslovom *Musiques Actuelles de Slovenie & Croatie*. Direktor CIRM, gospod Michel Redolfi, je na pobudo društva Muzina predstavil delovanje studia v Ljubljani ze prejšnje leto na samostojnem koncertu. Sledilo je povabilo za kulturno izmenjavo med Nico, Ljubljano in Zagrebom. Koncert v Nici sta sestavljala skladateljska portreta, Brine Jez-Brezavskove iz Ljubljane in Dubravka Detonija iz Zagreba. Koncert, ki se je odvijal v novem, impozantnem muzeju sodobne umetnosti, je privabil številne obiskovalce.

Skladateljica Brina Jez-Brezavšek je večino svojih skladb izvedla sama in je bila kot skladateljica in pianistka deležna ugodnih kritik. Njena skladba Orfej, ki jo je izvajal znani zagrebški multiinstrumentalist Ratko Vojtek, je zaradi svežega eksperimentalnega pristopa in dobre elektroakustične opreme dvorane, zazvenela v pravi zvocni artikulaciji in navdusila poslušalce. (M. Z.)

Repertoar sezone 93-94 za pariško opero Bastille

Sedanji sef administracije v pariški operi Bastille Jean-Marie Blanchard je prejšnji teden objavil repertoar svoje hiše za naslednjo sezono. Očitno je vodstvo opere v primerjavi s prejšnjimi sezonami postalo dosti ambicioznejše, tako da lahko pričakujemo zelo zanimivo in bogato operno produkcijo, ki jo podkrepjuje se nova dvorana, namenjena eksperimentu.

Sezono bo septembra otvoril prvi Wagner v bastilli, Leteci Holandec v režijo Wernerja Herzoga in pod vodstvom dirigenta Myunga Whan Chunga. Sledila bo Puccinijeva *Madame Butterfly*, ki jo bo režiral Robert Wilson, katerega Carobna pisal iz predprejšnje sezone se je pariški publiki krepko vtisnila v spomin. Veliki italijanski repertoar bo nadaljevala Cilejsjeva Adrienne Lecouvreur z Mirello Freni in Giacomom Aragellom v glavnih vlogah, orkester bo vodil veteran Gianandrea Bavazzeni, režiral pa bo Jean-Luc Boutte iz Comedie Francaise, Konec leta, v prazničnem decembrskem vzdušju, bodo predstavili Offenbachove *Razbojnice* v režiji Jeroma Descampsja in Mache Makeieff, ki sta to delo postavila za amsterdamsko Opero. Sledila bo scenska praižvedba Vojakov Brenda Aloisa Zimmermana, pomembne sodobne opere, napisane leta 1965. Orkester bo vodil Aloys Kontarsky, specialist za Zimmermanna, režiral pa bo Harry Kupfer iz Stuttgarta. Za njo pa se Straussova *Salome* v režiji Andrea Engla in pod taktirko Myung Whung Chunga, Rousselova *Padmavti*, ki je bila na sporedu ze prejšnjo sezono, a je niso uspeli izvesti, in pa Gluckov diptih *Alektis* in *Ifigenija* za Aulidi s scenografijo Archima Freyerja. Poletje 94 pa bo sezono zaključilo s Tosco, Seijjem Ozawo, Carol Veness in Placidom Domingom, režiserja pa se iscejo.

Skratka, na razpolago imajo dovolj denarja, da ga lahko uspešno zapravijo. (J.P.)

NOVICE

Čestitke SSk
državnima sekretarjema

TRST - Dezelno tajništvo Slovenske skupnosti je izreklo čestitke in voščila obema novoimeno- vanima državnima sekretarjema v slovenskem zunanjem ministrstvu. Veleposlaniku Ignaciju Golobu, ki je tudi vodja slovenske pogajalske skupine za dograjevanje sporazumov med Italijo in Slovenijo, je deželni tajnik SSk Ivo Jevnikar zazelel uspešno delo v korist pravičnih in v prihodnost usmerjenih sporazumov za dobro obeh sosednjih držav in obmejnega prebivalstva, ki naj prinesejo tudi pozitivne premike glede reševanja odprtih vprašanj slovenske manjšine v Italiji.

Prof. Petru Venciju, ki je prevzel skrb za manjšine in Slovence po svetu, pa je SSk ob voščilu nakazala obsežno problematiko, ki je za slovensko narodnostno skupnost življenjskega pomena in za katero je državni sekretar že pokazal svojo občutljivost in zavzetost.

V Mantovi komemoracija
tirolskega heroja Hoferja

MANTOVA - Prejsnjo soboto je bila v Mantovi komemoracija za tirolskim herojem Andreasom Hoferjem, ki so ga v tem lombardskem mestu ustrelili Francozi leta 1810. Udeležili so se je pripadniki »mittelevropskih« organizacij iz Padske nizine, Tirola, Tridentske, Trsta in Hrvatske. Zbranim je spregovoril generalni poveljnik Schützenov Pius Leitner, ki je v svojem posgu omenil boj za tirolsko enotnost v Evropi, ki ne sme postati plen trgovcev in financnikov. Leitner je tudi izrazil solidarnost Hrvaški in Bosni ter vsem narodom srednje Evrope, ki se borijo za samoodlobo. Hofer je za »Mittelevropske« simbol odpora proti nečloveški masifikaciji in kot tak tudi borec proti centrističnemu nacionalizmu, ki je dedič nacel francoske revolucije.

Danes bo šlo preko Trsta v Pesaro
45 beguncev iz BiH

TRST - Danes okoli polдне bo prešel italijasko-slovensko mejo pri Skofijah konvoj s 45 begunci iz Bosne in Hercegovine. Namenjeni so v Pesaro, kjer jih bodo začasno sprejele razne družine. Pobudo je podprla Občina Pesaro in je le nadaljevanje naporov humanitarne organizacije »Dai ruote alla pace« (Dajte zagona miru), ki ima svoj glavni sedež v Trstu. Ta organizacija navaja, da se je Italija z zakonom 390 iz leta 1992 obvezala, da bo začasno sprjela na svojem ozemlju begunce, izgnance in celo dezertarje iz vseh republik nekdanje Jugoslavije.

TRST / LERNERJEVA ODDAJA »MILANO, ITALIA«

Trst na TV - razdvojeno
in frustrirano mesto

Do izraza je prišla predvsem nacionalistična komponenta

SANDOR TENCE

TRST - Televizijska oddaja »Milano Italia«, ki je bila posvečena vojni na Balkanu, vprašanju beguncev in odnosom med Italijo, Slovenijo in Hrvatsko, je (znova) dokazala, da je Trst razdvojeno in v marsičem frustrirano mesto. »Oblegana citadela«, kjer glasna nacionalistična in fašistična frakcija izstopa nad tiho in preplasen demokracijo komponento, se je v obeh italijanskih republikah spet izkazala kot trdnjava cinizma in mascevanja do tragedije, ki pretresa ves svet. Trst - vsaj tisti, ki je hrupno prišel do izraza v oddaji Gada Lernerja - je očitno izven sveta in kot taki nima bodočnosti.

Podpisanega je bilo sram, kot najbrž vsakega kolikaj tenkocutnega Trzacana, da živijo v tem mestu ljudje, ki tako mislijo in ki jih krava zgodovina teh krajev ni prav nicesar naučila. Upajmo, da je imel prav novinar Piccola Paolo Rumiz, ki je na koncu rekel, da ponedeljkova klavna predstava ne odraža večinskega Trsta.

Lerner se je lotil tvegane in za tako oddajo preobirsne tematike, ki

jo je sprva dobro obvladoval, nato pa se je predal emocijam in demagogiji desnice. O fašistihi nima smisla trostiti besed, pretresljivo pa je, da je brezbriznost do jugoslovanske klavnice izstopala tudi v posegih nekaterih istrskih beguncev, ki so na lastni kozi doživeli (in placali) vojne tragedije. Zasedlepljeni od revansizma ti ljudje stremijo samo po vrnitvi Istre in Dalmacije Italiji. Prepričani jih ni niti senator Giulio Andreotti, ki jih je

svaril pred ozemeljskimi apetiti in pred nevarnostjo novih razkolov in napetosti. Teh pa se ne boji urednik dnevnika Il Giornale Livio Caputo, ki je se prepričan, da je bil italijanski podpis Osima popolnoma noro dejanje.

Na srečo, da je Lerner povabil v oddajo tudi italijanko bosanskega porekla Eliso Bulovic, evropskega poslanca Zelene liste Alexandra Langerja in novinarja Rumiza. In pa zlasti nekatere mirovnike

(npr. združenje Telefonski most), ki se konkretno borijo in pogumno prizadevajo, da se gori plamenček upanja za mir na Balkanu. Posebno prepričljiv se nam je v tej cinicni areni zdel Rumiz, ki je skusal dokazati, da je Trst hočeš nočeš del balkanske stvarnosti in da je glede narodne nestrpnosti nekaterih zelo podoben Zagrebu in Sarajevu. Tisti, ki danes tako vehementno zahtevajo Istro, Reko in Dalmacijo, naj se zavedajo

cemu gredo naproti.

Oddaja »Milano Italia« je dokazala, da je Trst dosti bližji balkanski tragediji, kot menijo nekateri, v političnih navadah pa je že popolni Balkan, seveda ce to pojmujejo kot miselno kategorijo. Prireditev je imela veliko pomanjkljivosti, ki jih Lerner, kljub dobri volji, v ključnih trenutkih ni znal (ali mogel) obvladovati. Lahko bi ponudil mikrofon Istranom, ki ne mislijo kot odvetnik Sardos Albertini in so prepričani, da je sožitje med Italijani, Slovenci in Hrvati ne samo koristno, a tudi nujno potrebno. Lahko bi dal tudi besedo zgornskemu zupanu Milošu Budinu, ki ga je tudi vidni voditelj MSI ozmerjal, ker je zgoniška sola poimenovana po 1. maju 1945. Tega pa žal ni naredil.

Odlika Lernerjeve oddaje pa je najbrž v tem, da je se enkrat razkrila cinizem in zlomernost tistih, ki si zagotavljajo konsenz na človeških tragedijah. Pred tremi leti je padel berlinski zid, tržaski pa se ostaja. Do kdaj?

RIM / PSDI ZAHTEVA JASNOST

O Osimu
tudi minister
Facchiano

RIM - Italijansko zunanje ministrstvo se mora pogajati brez bojazni, da se izogne napakam preteklosti. Vodilo naj mu bo ustavno določilo, ki nalaga vladi, da sciti pravice italijanskih manjšin, ko sklepa mednarodne pogodbe. Tako je poudaril včeraj v daljši izjavi minister za civilno zascito Ferdinando Facchiano, ki je sicer nastopil v svojstvu sefa socialdemokratske delegacije v vladi.

Facchiano je poudaril, da »je treba odstraniti že danes sence, ki lebdijo nad osimskimi sporazu-

mi« in dodal, da morajo pogajanja s Slovenijo temeljiti na dveh izhodiščih: 1. zascititi interese italijanske skupnosti tostran in onstran meje; razčistiti vse, »kar so nekateri hoteli pokopati pod 50 let krivičnega molka«.

Za zascito celovitosti italijanske manjšine v Istri pa je Facchiano priporočil zunanjemu ministru vzporedna pogajanja s Slovenijo in Hrvaško, saj je »ta vzporednost nujna zaradi absurdne delitve bivše Cone B Trzaskaega svobodnega ozemlja«.

ANKETA

Večina Italijanov zahteva
takošnjo reformo institucij

RIM - Italijani izražajo jasno zahtevo po reformah tako na gospodarskem, kot na političnem in institucionalnem področju. To je po oceni tajnika DSL, Achilleja Occhetto glavni rezultat javnomnenjske raziskave, za katero je dala pobudo DSL skupno s Socioloskim institutom milanske univerze. Raziskava temelji na odgovorih na vprašalnik, ki sta ga delila tednik Espresso in časopis L'Unità med svojimi bralci. Raziskovalci so doslej preučili 40 tisoč od

skupnih 140 tisoč dobljenih odgovorov. Stefano Draghi, ki je znanstveni koordinator pobude, je dejal, da sicer raziskava odraža dejstvo, da je bil vprašalnik razširjen med bralci omenjenih casnikov, vendar po njegovem mnenju se bistveno ne razlikuje od ocen splošnejših vzorcev italijanske družbe. Ocena o trenutni italijanski krizi je zelo stroga, obenem pa je tudi zaznavna velika zaskrbljenost za perspektive prihodnosti.

TRST, GORICA / SODELOVANJE MED ITALIJO IN SLOVENIJO

Vstop zamejskih podjetnikov
v Razvojno banko v Ljubljani

Štiri slovenska podjetja iz zamejstva bodo nadzorovala banko

MARKO WALTRITSCH

TRST - Stiri slovenska podjetja iz Trsta in iz Gorice, na celu katerih je finančna družba Safti, so pristopila med delničarje Razvojne banke v Ljubljani. Občni zbor sedanjih članov Razvojne banke bo v prvi polovici marca. Na njem bodo dosedanja člani potrdili vstop starih novih delničarjev, ki bodo doprinesli svez kapital, s katerim bodo praktično nadzorovali banko. V Razvojni banki je že doslej kakih sedemdeset delničarjev. To so slovenska bančna, trgovska in industrijska podjetja, ki so banko ustanovila leta 1989, ko so se v tedanji Jugoslaviji začele uvajati gospodarske reforme. Naloga Razvojne banke je bila poslovati v južnih

republikah tedanje federacije. V Razvojni banki je doslej bil najmočnejši delničar Ljubljanska banka s kar 60 odstotki delnic. S sedanjim doprinosom novih delničarjev iz Trsta in Gorice se bo delež Ljubljanske banke znižal na 26 odstotkov.

Na že prej omenjenem obcnem zboru bodo izvolili tudi nov upravni odbor, v katerem bodo seveda tudi zastopniki novih večinskih delničarjev. V Ljubljani bodo pridobili nove prostore, ki bodo v strogem poslovnem središču glavnega mesta Slovenije. Banka si bo nadela novo ime, saj bo poslovala v širšem prostoru. Poslova-

li ne bodo samo v Ljubljani, marveč tudi v drugih krajih Slovenije, kjer bodo odprli podružnice.

Tržaška in goriska slovenska podjetja že več let poslujejo s Slovenijo in s širšim jugoslovanskim prostorom. To poslovanje hočejo ne le obdržati marveč tudi povečati tudi z novimi prijemi v državah, ki so nastale na ozemlju nekdanje jugoslovanske federacije kot tudi v državah Srednje in Južne Evrope. Direktno angaziranje v prej omenjeni banki bo seveda to poslovanje olajšalo, tudi zaradi tega, ker so ta podjetja pomembni vezni člen

med italijanskim gospodarstvom in tistim omenjenih držav. Dovolj bi bilo pri tem omeniti primer podjetja Adriaimpe, ki je v Novi Gorici ustanovilo svoje podjetje Adria-Avto.

Na banknem področju bo pristop slovenskih podjetij iz zamejstva prva realna investicija v finančnem sodelovanju med Italijo in Slovenijo. Kmalu bo sicer v Ljubljani odprta tudi podružnica velike italijanske banke Credito Italiano. V tem primeru gre za nekakšno zamenjavo za odprtje podružnice Ljubljanske banke v Milanu. V Kopru ima Tržaška hranilnica svoje pred-

stavništvo, prav tako svojo izpostavo namerava v kratkem odpreti v Novi Gorici tudi Crup, t.j. vidensko-pordenonska hranilnica. Vsi drugi dosedanja poiskusi italijanskih bank iz Veneta, da bi odprli svoje podružnice v Ljubljani ali pristopili kot delničarji v slovenske banke niso doslej imeli konkretnih rezultatov. Prisotnost italijanskih bank v Sloveniji, kjer so Avstrijci množično prisotni, je torej zelo skromno in zaenkrat ne gre preko dobrih namenov. Tudi zato je pobuda slovenskih zamejskih podjetij prvi realističen pristop k sodelovanju, ki ga v Trstu pojmujejo tudi kot okrepitev vezi med matico in zamejstvom.

PODKUPOVANJE / DI PIETRO ZASLIŠAL MATTIOLIJA

Fiat še naprej v žarišču
Prava »racija« v Venetu

MILAN - Včeraj in danes se milanski sodniki posvečajo predvsem Fiatu: včeraj so zaslišali »finančno pamet« turinskega koncerna, Francesca Paola Mattiolijsa, danes pa bo na vrsti predsednik zavarovalnice Toro Mosconi. Bivši pooblaščenec upravitelja podjetja Cogefar-Impresit Enzo Papi je medtem Di Pietru priznal, da je milanskemu »blagajničarju« KD Pradi predal del podkupnine v znesku 1, 8 milijarde lir, vendar ni vedel povedati, ali je za to vedel takratni predsednik podjetja Mattioli.

Nadaljevalo se je tudi zaslišanje generalnega direktorja cestnega podjetja Anas Mariana Del Papa, ki je komaj odstopil in ki bo zaenkrat ostal v mi-

lanskem priporu. Ob včerajšnjem obisku predstavnikov rimskega pravdnistva v Milanu so namrec sodniki razčistili nesporazume iz preteklih dni in se sporazumeli, da je preiskava Anas v pristojnosti Milancanov.

Polne roke dela so imeli organi varnosti včeraj tudi v Venetu. V Padovi so aretirali nekega bivšega socialističnega občinskega odbornika, v Veroni pa kar 24 oseb, ki so vse osumljene »necistihi« poslov pri delih za razširitev avtoceste. V Benetkah so nepravilnosti pri oddajanju javnih spravile v zapor šest oseb, sedem pa jih je prejelo jamstvena obveštila, med njimi tudi nekateri člani deželne vlade.

RIM / ODKRITJE

Tudi predzgodovinski
banditi izsiljevali

RIM - Podkupnine in izsiljevanja niso samo zlo nasih dni, pač pa spremljajo človestvo v njegovi tisočletni zgodovini. To je grenki zaključek, ki spremlja sicer izjemni kulturni dogodek: v rimski palači Barberini so namrec včeraj predstavili javnosti topografski kamen iz Dzebel Amuda, ki je doslej najstarejša znana topografska »karta«.

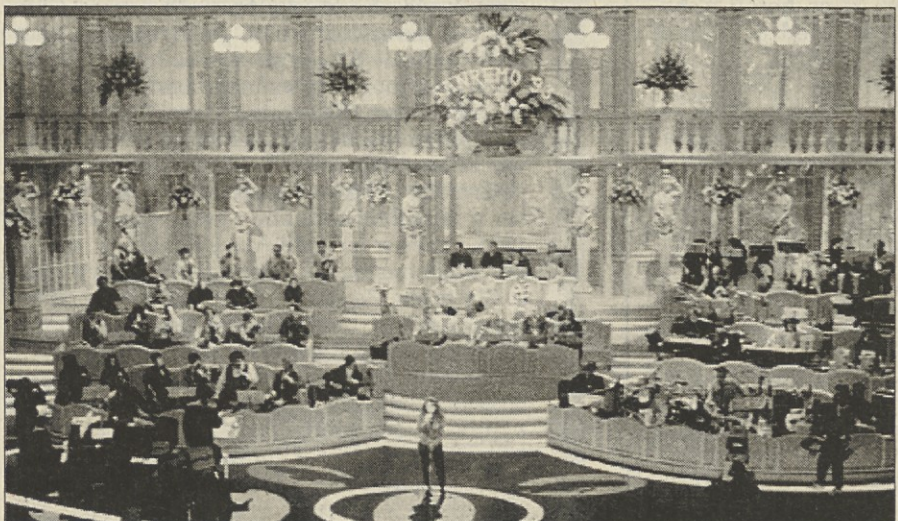
Kamen so odkrili v jordanski puščavi, mapa pa je bila zacrtana vsaj 3.000 let pred našim stetjem. Razi-

skovalci, ki so razbirali »dokument« dolgo let in preverjali njegove indikacije na kraju najdbe, nimajo dvomov: mapa je služila tolпам prazgodovinskih beduinov, ki so izsiljevali okoliske vase in naselja ter se prezivljali z izkupickom svojega kriminalnega početja.

Vprašanje, na katero v mapi ni odgovora, pa je, ali se je tudi pred tolikimi tisočletji nasel kje prazgodovinski sodnik Di Pietro in se lotil boja zoper skorumpirane izsiljevalce.

FESTIVAL / SINOČI V SANREMU

Začel se je popevkarski vrtiljak

Oder sanremskega festivala je tudi letos bleščeč

SANREMO - Sredi običajnih polemik o njegovi veljavnosti se je začel sinoči v Sanremu tradicionalni festival popevk. Vodi ga Pippo Baudo, pomagata pa mu Lorella Luccarini in Alba Parietti. Kakor že lani so nekateri mnenja, da je zmaga že oddana....

Sinoci so bili na vrsti popevkarski par Loredana Berté-Mia Martini (s pesmijo »Stiamo come stiamo«), dalje Tullio De Piscopo (»Qui gatta ci cova«), Francesca Alotta (»Un anno di noi«), Pippino di Capri (»La voce delle stelle«), Alessan-

dro Canino (»Tu tu tu«), Paola Turci (»Stato di calma apparente«), Enrico Ruggeri (»Mistero«) in Schola Cantorum (»Sulla strada del mare«) ter se vrsta »mladih«: Marco Conidi, Laura Pausini, Marcello Pieri, Maria Grazia Impero, Rosario Di Bella in Clio. Vsak večer bodo na sporedu tudi mednarodne baletne skupine, tako je nastopil sinoči ansambl Music-halla iz Sankt-Peterburga, medtem ko se je kot posamezni gost iz inozemstva predstavil rock zvezda Rod Stewart.

Tretji mož Fiata Francesco Paolo Mattioli (Telefoto AP)

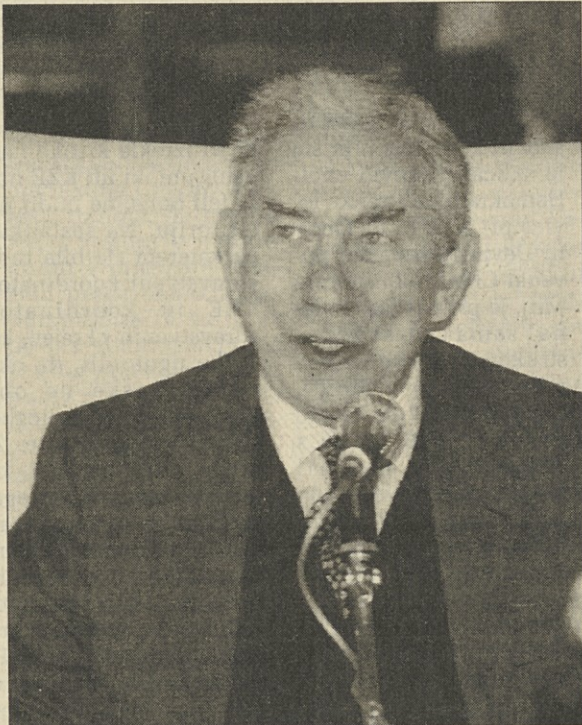
RIM / POLEMIKE V VLADI

Guarino ni prebavil okrnitve pristojnosti

Minister za industrijo dolži kolego za zaklad Baruccija, češ da je zakuhal vso zadevo

RIM - »Ce sinu nudis pametne nasvete, dosežeš ravno nasprotni ucinek. In podobno se dogaja tudi v vladi.« Minister za industrijo Giuseppe Guarino, ki je zagrozil z mascevanjem, ker mu je predsednik vlade Giuliano Amato ob vladni prenosni odvzel pooblastilo, da nadzoruje proces privatizacije državnih podjetij, je včeraj sklical tiskovno konferenco, da bi pojasnil svoje stališče. In ce je v nedeljo reagiral jezo, je včeraj izbral vlogo priletnega, izkušenega in modrega, obenem pa potrpežljivega družinskega očeta, ki se zaman trudi, da bi s primernimi in »pametnimi« nasveti pripravi otročad (beri ministrski svet) k treznemu ravnanju.

V svojem izjavljanju je minister Giuseppe Guarino, ki je v vladi večkrat prisel navzkriž s kolegi, ker je zagovarjal usmeritev starejšega dela KD, da državna podjetja niso zlo in da bi jih bilo treba se razsiriti, potrdil, da bi se bil odpovedal ministrstvu za industrijo, ce bi mu bil predsednik Giuliano Amato ponudil finančno ali proračunsko ministrstvo, ni pa hotel sprejeti ne solstva ne znanstvenega raziskovanja. In v dokaz, kako so njegovi ministrski kolegi podobni lahko miselnim kratkohlac-

Minister za industrijo Guarino je užaljen (Telefoto AP)

nezem, je obnovil afero privatizacijskega nacrtja, ki je pred nekaj meseci prispel prej v uredništva časopisov kot na mizo ministrskega sveta. Vsega naj bi bil kriv zakladni minister Piero Barucci, ki naj bi dokument naivno poslal iz Milana v Rim s faksom milanske podružnice bančnega zavoda Credito Italiano, »namesto, da bi ga zaupal karabinjerjem ali ministrskemu funkcionarju«.

Guarino s svojim zagovorom ni preprical vsaj

dela novinarskih in poslovnih krogov. Tako je gospodarski dnevnik Sole-24 ore, ki je last zveze zasebnih industrijcev, sklenil, da od danes ne bo več objavljala ministrovega imena, potem ko je »spoznal njegov arogantni prezir za vsako pravilo dobrega upravljanja«. Časopis poudarja, da je za »dnevnik molk nedvomno velika zrvet, vendar so priloznosti, ko je to edino sredstvo za izražanje svoje državljanske ogorčenosti.« (VT)

VIDEM / UNIVERZA

Izobraževanje učiteljev v okviru projekta Tempus

Ogled šole v Špetru

ŽIVA GRUDEN

VIDEM - Evropski program Tempus, ki zadeva sodelovanje med državami evropske skupnosti in državami srednje Evrope, se v našem prostoru uresničuje s triletnim projektom o izobraževanju učiteljev jezika okolja in tujih jezikov na predolski in osnovnosolski stopnji. Pri programu sodelujejo univerza v Vidmu, univerza Stendhal v Grenobleu, Pedagoška fakulteta v Ljubljani in Pedagoška akademija v Celovcu. Torej stiri visokosolske ustanove in stiri držav, kjer so pristopi do problema različni in kjer je tudi ureditev visokosolskega študija za bodoče učitelje različna. Za projekt je posebej zainteresirana pedagoška fakulteta v Ljubljani in prav predolska koprske enote te fakultete Lucija Cok je tudi koordinatorka projekta. Slovenija namrec zeli uvesti v visokosolski študij poseben program za učitelje tujih jezikov na začetni stopnji solanja, izhajajoč iz lastnih izkušenj pri formiranju učiteljev za sole na jezikovno mesanih območjih (italijanska in madžarska narodnost) in ob strokovnem sodelovanju drugih univerz.

Videmska univerza je v projekt vključena s svojo katedro za didaktiko modernih jezikov.

V okviru tega projekta je prejšnji teden potekal v Vidmu dvodnevni študijski seminar z udeležbo predstavnikov vseh starih omenjenih visokosolskih ustanov. V cetrtek so si udeleženci najprej ogledali na terenu, kako poteka uvajanje dvojezičnosti na predolski in osnovnosolski stopnji: bili so v vrtcu v Gaglianu, kjer ze leta poteka program dvojezične vzgoje v furlanskem in italijanskem jeziku, ter v solskem središču v Špetru, kjer so si ogledali slovenski pouk v osnovni soli.

V popoldanskih urah je bila na videmski univerzi okrogla miza o poklicni pripravi učiteljev jezika okolja, drugega jezika in tujih jezikov. Predstavniki vseh starih univerz so prikazali lastne programe in odprli nekatere probleme, ob prisotnosti predstavnikov solskega življenja iz videmske pokrajine pa so prisli na dan specifični problemi uvajanja tujih jezikov v osnovne sole in ustrezne kadrovske priprave, pa tudi ustvarjanja motivacijske učencev za ta pouk.

PATRONAT INAC SVETUJE

Znižali po pomoti

»Ko sem pred nekaj dnevi kasirala pokojnino na postu, sem z velikim presenečenjem ugotovila, da so mi jo brez nobenega obvestila znižali skoraj na polovico. Slisala sem, da so strožji zakoni za minimalno pokojnino, toda kako so jo lahko znižali meni, ki razen revnega stanovanja, nimam drugih dohodkov. Po vašem mnenju imam pravico, da se pritožim?« J.B.

V vsakem primeru imate pravico, da vložite na zavarovalni zavod INPS pritožbo, oziroma zahtevek naj pregledajo vazo pozicijo in ponovno odmerijo celotno minimalno pokojnino z neokrnjenim dopolnilnim deležem. Če pač nimate drugih dohodkov, ki bi lahko omejili pravico do celotnega minimalnega zneska, vas ne morejo prizadeti niti nova omejevalnejsa določila, po katerih se odslej upoštevajo tudi zakonci dohodki. Sicer iz dopisa ne izhaja, ce ste poročeni, pa tudi INPS ni se ukrepal v tem smislu. Zelo verjetno gre tudi v vašem primeru za pomoto. INPS je baje vnesel v računalnik zgrešen program za odmerjanje minimalnih pokojnin, ki so vsem upravičencem bile iz-

plačane v februarju brez dopolnilnega deleza. To napako bodo sedaj odpravili in aprila naj bi spet vzpostavili prvotno stanje.

Izpolnjevanje obrazca o dohodkih inozemskih upokojencev

Številni upokojenci iz Slovenije in Hrvaške, ki prejemajo v Italiji minimalno pokojnino in jim je INPS poslal v izpolnitvev obrazec TM/91 EST sprasujejo zakaj v Trstu izpolnjujejo odsek B, medtem ko so v Gorici crtali odsek A. Na izrecno prošnjo Patronata je deželni odbor INPS obravnaval zadevo in prisel do zaključka, da je edino pravilno izpolniti odsek B z navedbo v lirah vseh upokojencevih dohodkov, vključno z obema deležema pokojnine po konvenciji: se pravi tako pokojninski znesek, ki ga izplačuje INPS, kot tistega, ki ga nakazuje Skupnost iz Slovenije ali iz Hrvaške.

Vsi tisti, ki so prekrizali okence A, pa bi morali verjetno popraviti oziroma dopolniti izjavo. Ker so obrazce oddajali iz Rima, bi bilo treba najbrž vpisati za izstavitev duplikata, vkolikor ne bo prislo do drugega dogovora. B.S.

NOVICE

MNa Mednarodni turistični borzi v Milanu tudi FJK

TRST - Danes odprejo milansko Mednarodno turistično borzo - BIT, ki bo trajala do nedelje. V okrog 80 kvadratnih metrov prostornem standu bodo pod geslom »Biti srečni malo stane« prikazali tudi turistične zanimivosti Furlanije-Juljske krajine. Med drugim bodo predstavili lignansko, gradesko in trzasko riviero, hribovske in gorate predele, tipične obrtne izdelke, kuhinjske specialitete, vino in kulturno-umetniške ter folklorne prireditve - od razstave »Palmanova evropska trdnjava« (od junija do septembra v Palmanovi in Vili Manin pri Passarianu) do Mednarodnega operetnega festivala v Trstu in potujočega »Folkesta«, ki se bo koncal v Spilimbergu.

Podpore za odpravo arhitektonskih pregrad

TRST - Dezelni zakon st. 13 od 9. januarja 1989 predvideva nazakovanje denarnih podpor telesno prizadetim osebam, da lahko odpravijo arhitektonske pregrade na svojih domovih. Prošnjo za prispevek je treba predložiti najpozneje do 1. marca in nasloviti na župana občine, v kateri nesrečnik prebiva.

Pomoč beguncem v Sloveniji in Hrvaški

TRST - S cestnega mejnega prehoda pri Standrežu na Goriskem odpotuje danes jutraj ob devetih konvoj s humanitarno pomočjo beguncem z vojnih območij na tleh bivše Jugoslavije, ki so se zatekli v Slovenijo in Hrvaško. Pobudo je dala Civilna zaščita v sodelovanju s Caritasom videmske skofije.

Ambientalna vzgoja v organizaciji WWF

VIDEM - Dezelna delegacija vzgojne sekcije Sklada za varstvo narave - WWF bo priredila 3. in 4. aprila pri centru »Valle Canal Novo« v Maranu Lagunare dvodnevni vzgojni tečaj pod geslom »Laguna - raziskovanje okolja«. Udeleženci (največ 20) se bodo seznanili z geomorfologijo, ekologijo in biologijo lagunskega okolja tako v teoriji kot v praksi. Informacije na tel. 0432/507895-502275.

Posvet o gospodarskih in zaposlitvenih težavah

VIDEM - Trzaski skofijski urad za socialo in delo bo priredil v sodelovanju s sorodnimi uradi iz Gorice, Vidma in Pordenona okroglo mizo na temo »Križa zaposlovanja in nova revščina, etika in solidarnost«. Posvet bo v soboto, 6. marca, od 9. do 13. ure na gradu Madonna Missionaria di Tricesimo (Videm). Moderator bo prof. Bruno Tellia (sociolog z Univerze v Vidmu), sklepno pa bo spregovoril videmski nadškof Alfredo Battisti.

RAZISKAVA / PO RAZSODBI VRHOVNEGA KASACIJSKEGA SODIŠČA OB PROCESU ZOPER SAMA PAHORJA

Protislovenski izpadi na Tržaškem

Mazaške akcije, oskrumbe spomenikov padlim v NOB, protislovenski napisi in žaljivke kot na tekočem traku

Oskrumbe v letih 1985/87

Leto 1985

12. april: pomazali dvojezične napise v Dragi in na Jezeru,

22. april: pomazali tablo osnovne sole Josip Ribicic pri Sv. Jakobu,

6. maj: pomazali spomenik padlim na Colu, kip Antona Ukmarija-Mira pri Domju in tablo podružnice Trzasko kreditne banke pri Domju,

7. maj: protislovenski in profasistični napisi v Logu in na Krmenki,

16. maj: oskrunili spomenik padlim v NOB na Proseku,

junij: oskrunili spo-

menik padlim sovjetskim partizanom na vojaškem pokopališču pri Sv. Ani.

Leto 1986

16. januar: poskodovali dvojezično tablo pri Banih,

23. januar: pomazali table v Ul. sv. Franciska 20, kjer so sedeži slovenskih ustanov, društev in organizacij,

22. marec: pomazali vhodna vrata Slovenskega dijaškega doma Srečko Kosovel v Trstu, oskrunili spomenik padlim v Gropadi; protislovenski napisi pri Domju,

1. april: pomazali procelje Kulturnega doma v Trstu,

7. april: oskrunili spomenik padlim pri Domju

17. april: pomazali Ljudski dom na Poncani,

11. junij: oskrunili spomenik padlim v NOB v Bazovici,

23. avgust: pomazali dvojezične napise v Ricmanjih in v Borstu,

4. oktober: pomazali slovenske napise pri Briskih,

2. november: protislovenski napisi na Ljudskem domu v Podlonjerju,

19. november: podtaknjen požar na Ustanovi za spoznavanje slovenskega jezika in kulture v Ul. Valdirivo, pomazali lepake KPI,

november: pomazali jugoslovanski avtomobil v Trstu.

Leto 1987

6. januar: protislovenski napis in profasistični znaki v Drevoredu D'Annunzio in v trzaski sportni palaci,

7. april: pomazali slovenske napise na tablah pri Bajti, v Koludrovci, v Zgoniku, v Repniču, pri

Brisčkih in v Zagradcu,

12. april: pomazali tablo pri Beloglavu, protislovenski in profasistični napisi na osnovni soli Fran Milčinski na Katinari; oskrunili spomenika padlim v NOB v Boljuncu in Mackoljah,

16. april: razbili dvojezično tablo padlim sovjetskim vojakom na pokopališču pri Sv. Ani,

11. maj: žaljiva protislovenska gesla na pločniku pred pisarno odvjetnika Bogdana Berdona v Ul. sv. Franciska.

Z fašističnimi napisi pomazan avto z jugoslovansko tablico (Foto Davorin Kriznancic)

MNENJA / ADELE PINO

Zadnji čas je med mladino več rasizma kar pa je povezano s pojavom naciskinov

Adele Pino

TRST - Adele Pino, dezelna tajnica sindikata UIL: V Trstu in na Trzaskem je bilo slovensko vprašanje vedno zelo delikatno. Mislim, da v zadnjem času ni prislo do poslabšanja odnosa med italijansko večino in slovensko manjšino, ceprav ugotavljam, da je med mladimi občutiti porast rasizma in ksenofobije. To je mogoče razbrati tudi iz vse številnejših rasističnih napisov na zidovih po mestu. Seveda ni to fenomen, ki zaobjema vso mladino. Omejen je na skupine naciskinov, ni

pa v veliki meri povezan z narodnostno mrznjo do Slovencev.

V Trstu je med Italijani in Slovenci vedno obstajala določena napetost, odnosi so bili vedno težki. Na delovnih mestih pa ni zaznati, da bi prislo do protislovenskih izpadov. Edino pri opravljanju javnih natečajev so bili morda slovenski kandidati v težavah, predvsem kar se tice pisanja izpitnih nalog v italijanscini in izražanja v italijanskem jeziku pred izpitno komisijo.

Renato Kneipp

MNENJA / RENATO KNEIPP

Nacionalistične kampanje so v mnogočem odvisne od zadržanja trzaskih sredstev javnega obveščanja

TRST - Renato Kneipp, sindikalist CGIL: Mislim, da sedaj ni več protislovenskih izpadov kot jih je bilo pred nekaj leti. Poudarjam pa, da so za protislovensko zadržanje Trzacanov v veliki meri odgovorna tukajšnja italijanska sredstva javnega obveščanja: časopisi in televizija. Leta izkoriščajo določene dogodke, kot je na primer ponovno sporazumevanje o osimskem sporazumu, za pravcate kampanje. Tak primer je bila tudi ponedeljkova oddaja Gada Lernerja iz Trsta, ki so jo znali bivši

Istrani spretno izkoristiti za poudarjanje lastnih zahtev. To skratka ni nič nenavadnega. Časopisi dajejo tem skupinam možnost, da pridejo do glasu. Tako je bilo tudi s Scalfarovim pismom Amatu, v katerem predsednik republike zahteva, naj se enkrat za vselej resijo zagonetna vprašanja o fojbah. To je le dodalo novega olja trzaskemu nacionalističnemu ognju. Osebo upam, da bo resnica kmalu končno prisla na dan; s tem bodo fašisti, listarji in tudi deli Krsčanske demokracije

izgubili argument, s katerim so v vseh povojnih letih krojili lastno volilno srečo.

Menim, da med delavstvom ni občutiti protislovenske klime: delavska solidarnost se obstaja. Seveda, delavski svet ni srečna oaza v trzaski nacionalistični pusti. Ponekod je občutiti protislovensko naravnost; to predvsem pri starejših delavcih, ki so doživeli prvo povojno obdobje, in pri mladih, ki ne poznajo zgodovine in so izpostavljeni negativnim učinkom teh protislovenskih kampanj.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legatni 120.00 LIT, ob prazniških povisec 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozajla po formatu, IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Narocnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska, 75 Sezana, tel. 067 - 73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.-12-1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

PUST / IZTEKEL SE JE OB ZABAVI, GLASBI IN PLESU

Pustno veselje pozno v noč Openski voz drugi v Trstu

Mestni pustni sprevod si je ogledala večtisočglava množica

Pustu je polnoci odklenalo, a le v kolebarskem pogledu. Nasi veseljaki se sploh niso ozirali za koledarski termin, temveč so ob plesu in glasbi proslavljali po družini, javnih lokalih, diskotekah in drugod do zgodnjih jutranjih ur, danes pa bo mnogokateri od njih »odigral« se pustno-pepelnici podaljšek.

Včerajšnja osrednja pustna prireditev je bila v Trstu. Po zgledu Milj in Opčin je tudi tržaška občinska uprava priredila v središču pustni sprevod za Nagrado rajonov. Po pričakovanjih organizatorja naj bi zanj tekmovali vsi tržaški rajoni (ki pokrivajo področja rajonskih svetov), letos pa se jih je udeležilo le pet: Naselje sv. Sergija, Sv. Alojzija-Melara, Skedenj, Sveti Ivan in Opčine. V sprevodu od Galdonijevga trga po Korzu do Trga Unità je bil med vsemi nastopajočimi najbolj izdelan prav openski voz o zimski olimpiadi v Mercedolu, ki je ze na Kraskem pustu osvojil drugo mesto. No, v mestu so se Opčinci povzpeli se stopničkovo višje in zasedli drugo mesto po Sv. Alojziju - Melara, ki se je predstavil z godbo in krdom mask. Na tretje mesto s samo točko zaostanka za Opčinami

Svetoivančani so se s svojimi vozovi in maskami posebno izkazali (foto Krizmančič)

se je uvrstil rajon Sv. Ivana.

Mestnemu sprevodu je sledila večtisočglava množica, ki se je nato z maskami vred zbrala na Trgu Unità. V sprevodu je bilo mnogo živahnosti, mnogo lepih mask, mnogo ljubkih otrok, ki so se največ pritegnili pozornost gledalcev. Manjkali pa so vozovi. Nekateri rajoni so se predstavili z zasilnimi

vozovi, ki se sploh ne morejo kosati s tistimi s Kraskega pusta, kaj sele, da bi se potegovali z miljskimi. Ob taki postavki ni bilo mogoče zahtevati, da bi se posamične skupine mask lotile tem, ki so bile značilne za letosnji pust. Velika množica ljudi je vsekar potrdila, da želi podobne manifestacije, zato gre vsekakor nadaljevati na ubrani

poti. Po drugi strani pustni organizatorji po rajonih tarnajo, da nimajo primernih prostorov, kjer naj bi gradili vozove, manjkajo pa jim tudi ustrezna finančna sredstva. Ob takih ugotovitvah je treba se bolj pohvaliti organizatorje Kraskega pusta, ki v takih pogojih, skoraj brez javnih prispevkov, vztrajajo že več kot desetletje.

Danes slovo: pustni pogreb na Kontovelu in v Boljuncu

Po pretekli noči čaka danes trzasko pustolovce še epilog letosnjega pusta: pustni pogreb. V mestu in v okolici se bodo poslovili od kralja saljivcev in slovo spet zalili s kapljico, da bi utesili globoko žalost. V zamejstvu ostaja najbolj odmeven pustni pogreb na Kontovelu in Proseku, letos pa se mu bo pridružil se »obujeni« poslovilni pustni običaj v Boljuncu.

Na Kontovelu in Proseku se bodo ob 14.30 poslovili od Bertola Fuksa, ki ga bodo ob prisotnosti vdove Njeze Zeljetove in uzaščenih ostalih zazgali na kontovelski Mlaki, v Boljuncu pa bodo po dolgoletnem premoru spet obudili običaj, ki je bil nekdanja prava pepelnica atrakcija: pusta Boljunika bodo izstrelili v vesolje.

Ze leta 1982 je bilo predvideno, da področje, ki ga krije trzaska krajevna zdravstvena enota (KZE), torej trzasko pokrajino, porazdelijo na dvanajst okrajev, tako imenovane »distrette«, katerih naloga bi bila, da nudijo osnovno zdravstveno oskrbo (družinska posvetovalnica, pediater, splošni zdravnik, oskrba ostarelih na domu, psiholog, rentgenska služba, itd.). Zamisel je bila odlična, saj bi okraji predstavljali neke vrste preventivo, marsikatero težavo bi rešili že na kraju samem in se izognili koncentraciji v bolnicah. Istocasno bi bolnice služile le za hude primere obolenj, operacije in pac za vse posege, ki terjajo večjo opremljenost.

Zal zamislili niso uredili. Okraji so sicer (vendar bolj na papirju kot v resnici) zaživele v Devinu-Nabrezini, Rocculu-Melari ter v Skednju-Carbolu-Valmauri: imajo svojega odgovornega (v Devinu-Nabrezini je to dr. Simunich), prostore in nudijo nekaj malega oskrbe. V bistvu pa gre za oskrbo, ki je že obstajala. Povsod drugje se zadeva ni premaknila niti za ped. Sedaj pa naj bi KZE izdala okrožnico, s katero bo stvelilo okrajev skrčila na sedem, od katerih bosta dva na Krasu.

Kaksna bo njihova natančna teritorialna porazdelitev, pa zaenkrat ni znano.

Kot je na včerajšnji tiskovni konferenci, ki sta jo sklicali osnovni enoti Demokratične stranke levice pri KZE in na Občini Devin-Nabrezina, povedal Claudio Mutton iz Milj, je pri nas bolj bolna sama zdravstvena struktura kot marsikateri pacient. Giorgio Sirotti, tajnik osnovne enote DSL pri KZE, pa je s svoje strani nakazal nekaj vprašanj, ki nujno terjajo rešitev. KZE namreč po njegovem mnenju daje prednost zdravniškim strukturam in tehnološki opremljenosti. Trst bi lahko kril 600-700 tisoč ljudi, a vsa ta oprema razumljivo ni izkoriščena. Posledica takih izbir je seveda obubožanje uslug na teritoriju. Zato bi bilo potrebno cimprej urediti boljše koordinacije med osebami in vzpostaviti enotni center, v katerem bi na primer koordinirali obiske pri specializiranih zdravnikih in podobno. Pri tem pa morajo odločilno vlogo odigrati javne uprave s stalnim zavzemanjem in pritiskom na KZE.

Na tiskovni konferenci je Diana De Rosa (predstavnica DSL v odboru garantov KZE) uvo doma omenila predvse-

rajsnji sestanek med odborom garantov KZE ter odborniki iz Devina-Nabrezine, Zgonika, Repentabre in Milj, torej občin, ki so izrekle kritike nad uslugami, ki jih KZE nudi (ali bolje, ne nudi) na teritoriju. Na sestanku, na katerem sta bila tudi zdravstveni koordinator KZE in koordinator zdravstvenih okrajev, so lahko ugotovili, da okraji dejansko ne obstajajo in da so pritožbe več kot upravičene. Z druge strani pa KZE, ki očitno nima nobenega posluha za teritorij, nadaljuje z osredotočenjem vse oskrbe v bolnicah (priceli bodo obnavljati tudi glavno bolnico v Trstu), a istocasno se pritožuje zaradi sprejemov v bolnico tudi v primerih, ko za to ni resnične potrebe.

S svoje strani je nacistnik svetovalske skupine DSL v Devinu-Nabrezini Giorgio Depangher govoril o izkusnji v tej občini, kjer so leta 1984 izdelali načrt za okraj, ki ga je KZE tudi sprejela, dejansko pa so v tem času uredili le sedež. Kot je se povedal Mutton, so v Miljah rešili za precej vprašanj, med drugim so na tem, da uredijo sedež za okraj in v prihodnjih dneh naj bi imenovali koordinatorko. Po njegovem mnenju pa bi KZE morala imeti izdelan

program za vso pokrajino, s katerim bi v skladu z razpoložljivimi finančnimi sredstvi zadovoljevali osnovne potrebe prebivalstva, ne da bi oremenjevali bolnice, saj sedaj veliko energij trošijo zaradi pomanjkanja koordinacije. Gianluca Festini s katarske bolnice je poudaril vlogo, ki bi jo morali imeti okraji, in sicer preventivno vlogo. Pri tem je omenil izkušnje iz San Danieleja v Furlaniji, kjer so v okraju vključili celo primarije, ki sedaj na primer sodelujejo pri reševanju problemov oskrbe z ostarelimi. Omenil je nadalje, da bi morali omogočiti sodelovanje med splošnimi zdravniki in specialisti v posameznih bolnicah, zaustavil se je pri vprašanju pacientov, za katere ni več pomoči, a se jih vsi otepaajo, teza-ve, ki nastajajo pri povratku ostarelih domov, za kar bi se morali zavzemati okraji, itd.

Na tiskovni konferenci so se postregli s podatkom, da je za vsakega prebivalca v FJK namenjenih približno pol-druge milijon lir na glavo, vprašanje pa je, kako ta denar porazdelijo: sedaj gre večji del te vsote za bolniške stroške, posledica pa je, da usluge ne zadovoljujejo potreb prebivalstva.

NOVICE

Novi železniški progi za Dunaj

S prihodnjim 23. majem bodo Trzacani lahko izbirali, po kateri železniški progi bodo potovali na Dunaj. Ob mednarodnem vlaku Benetke - Dunaj, ki mu v Vidmu priključijo spalne vagone iz Trsta, bodo namreč uvedli še eno progo, in sicer preko Ljubljane, Maribora in Graca. Gre za železniško prog, ki je v dalnjem letu 1987 prvič povežala glavno mesto Avstrije s Trstom.

DSL za demokratizacijo odnosov na delovnih mestih

Trzaski zvezni odbor Demokratične stranke levice je odobril te dni resolucijo, s katero pristopa k pobudi o zbiranju podpisov za ljudsko glasovanje o 19. členu zakona št. 300 in sicer v prepričanju, da lahko ta referendum izsili od parlamenta izglasovanje novega zakona o pravici do sindikalnega predstavnstva in večji demokraciji na delovnih mestih. Sleherni delavec mora imeti pravico soudeležbe pri odločitvah, ki zadevajo sklepanje delovnih pogojev, piše v tiskovnem sporočilu DSL izpod peresa Claudia Tonela.

ACT: Premalo denarja za avtobusne prevoze

Izredni komisar pokrajinske uprave Marrosu in arh. Starc na eni strani ter predsednik Avtobusnega konzorcialnega podjetja (ACT) Rotonardo in svetovalec Gomezel na drugi strani so preučili včeraj popravke k deželnemu zakonu 41/86 oziroma najnovejše določilo deželne vlade glede oklestenja stroškov za krajevne potniške prevoze. Da bi cimprej izpeljali ustrezna navodila, bodo sklicali 3. marca na sedežu Pokrajine sestanek med zupani in pristojnimi odborniki, ki bodo seveda v prvi vrsti preverili morebitne negativne učinke omenjenega finančnega klestenja na avtobusne prevoze.

Konferenca v Laboratoriju znanstvenega imaginarija

V sklopu cikla konferenc, ki se odvijajo v Laboratoriju znanstvenega imaginarija pri Kongresnem centru Velesejemske ustanove v Trstu pod naslovom »Od sveta preciznosti do univerzalne kompleksnosti: zivi sistemi«, bo danes ob 18. uri predaval prof. Antonino Cattaneo z oddelka za biofiziko na Sissi. Govoril bo na temo »Sinapsa in sinergije: stopnje kooperacije v živčnem sistemu«.

Umrli prof. Agosti ravnatelj pediatrične klinike

Včeraj je zaradi posledic infarkta umrl zdravnik prof. Eriberto Agosti, ki je bil ob leta 1989 ravnatelj pediatrične klinike trzasko otroške bolnice Burlo Garofalo. Prof. Agosti je bil star komaj 52 let.

Na svoj račun prišli predvsem najmlajši

Pustovanje je čas veselja in zabave za vse, predvsem pa za mlade in najmlajše. Prav zanje so naša društva in ustanove namenili tudi letos vrsto zabav in plesov. Največ jih je bilo seveda včeraj, ob zaključku pusta.

Obiskali smo Dijaski dom v Trstu, kjer so imeli včeraj najmlajši svoje pustno ranje. Ni bilo potrebno razlag in besed, da smo razumeli, da se otroci zabavajo, z njimi stari pa se vzgojitelji, prav tako oblečeni v pustne seme.

»Naša tradicija je, da vsako leto organiziramo pustne prireditve«, nam je povedal ravnatelj doma Edvin Svab. »Pred leti smo imeli v rokah celo materialno plat pri organizaciji takratnih novinarskih plesov. Več let smo imeli v domu tudi zelo priljubljene mladinske plesse. Sedaj so vse prireditve v času pusta v našem domu porazdeljene v tri skupine: višješolci gredo po svoje, nižješolci so imeli svoj ples ze v soboto v našem domu, tokrat so na vrsti najmlajši.«

Atrakcija včerajšnje prireditve je bil carodej Marjo Pogacnik iz Seza-

ne. Ob njegovih carovnihah pa se niso zabavali le, kako bi zapisali, domači otroci, temveč smo med pustnimi semami spoznali se mlado begunko iz Sarajeva Elizabeto, Amarilda iz Tirane, Petrita - Roma iz Albanije in Agroma iz Draca v Albaniji. Vsi so bili v maskah, vsi so se zabavali, vsi so, verjetno vsaj za nekaj ur, pozabili na svoje težave.

V Dijaskem domu je bilo včeraj tako res zelo lepo. Toda takšnih zabav je bilo na našem območju se več. Zabavali so se otroci, pa tudi njihovi stari na Opčinah, kjer je ranje priredilo KD Tabor. Dober obisk je bil tudi na otroškem plesu v Lonjerju, veselo je bilo v Trebčah, kjer so se otroci in njihovi stari zabavali v Ljudskem domu. Sportni krožek Kras je priredil ples za najmlajše v sportno-kulturnem centru v Zgoniku. Zabavali pa so se seveda vsi, mladi in stari.

Otroško ranje je bilo tudi v društvenih prostorih v Dolini in v prostorih KD Barkovlje, kjer se je v večernih urah nadaljevala zabava s plesom tudi za odrasle. (N.L.)

OTVORITEV / NOV SERVISNI CENTER

Na tržaški železniški postaji v teku pomembna preureditvena dela

Postaja naj ne pomeni le peronov in vlakov, ampak naj nudi še kaj več

Včerajšnja otvoritev servisnega centra na železniški postaji (foto Krizmančič)

PRISTANIŠČE / POTEZA SINDIKATOV

Beseda prefektu

Sindikalni predstavniki zaposlenih v Pristaniški ustanovi in članov Enotne družbe pristaniških delavcev se bodo danes ob 12. uri sestali s trzaskim prefektom in mu orisali stališče, ki so ga pristanišni sprejeli na včerajšnjih sindikalnih skupščinah. Razpravljali so o zadnjih potezah komisarske uprave oziroma o načinu, s katerim se je ta uprava lotila privatiziranja pristaniških dejavnosti.

Sindikalne organizacije pristanišnikov nacistno ne nasprotujejo privatiziranju teh dejavnosti, pač pa ostro kritizirajo metodo, ki jo je ubrala komisarska uprava. Če obstaja načrt za privatiziranje - poudarjajo CGIL, CISL in UIL - potem mora biti celovit in kot tak predmet razprave s sindikatom zaposlenih. Le-ti namreč ne

sprejemajo zaletavega privatiziranja in torej razporedje delov pristanišča, ki vodi v popolno »deregularizacijo«. Drugo vprašanje, ki si ga zastavljajo, zadeva komisarsko upravo: ali sta lahko komisarja, ki jima mandat potoče 24. marca, zanesljiva akterja tega zapletenega in občutljivega postopka, ali pa jima je le do tega, da na silo pomašita nekaj proračunskih lukenj, ne glede na to, da bo za njima najbrž ostalo opustosenje? Če torej govorimo o privatiziranju - zaključujejo sindikati - je treba najprej poskrbeti za jasna pravila, saj je kandidatov za zakup pristaniških storitev več, njihovi pogoji pa morajo biti predmet javne presoje. Tega pa pri sklepanju dosedanjih saporazumov za oddajo zakupov v zasebne roke preprosto ni bilo.

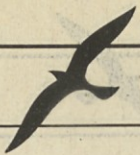
Na krajsi slovesnosti so včeraj otvorili nov »servisni center« na glavni železniški postaji, v katerem bodo urad za informacije, filijala za potnike, center za skupine in pa urad Ustanove za turistično promocijo trzasko pokrajine. Novi center so pridobili s preureditvijo prostorov, kjer je bila bivša restavracija in za kar so potrošili okrog 280 milijonov lir, sodi pa v sirsiracrt preurejanja celotne postaje, ki mora služiti prvenstveno samim potnikom in ne drugim, kot je poudaril okrajni direktor Carmelo Lovocchio. Pri tem je bil se zlasti kritičen do trzasko Občine, ki bi morala na primer druge poskrbeti za vse tiste, ki se zatekajo na železniško postajo samo zato, ker nimajo drugega zatočišča. Omenil je tudi zaprtje bližnje Ulice Flavio Gioia: namenili jo bodo za parkiranje, vendar se je bodo posluževali izključno tisti, ki pripeljejo ali pridejo po potnike: prvo uro bo cena za parkiranje nizka, za naslednje ure pa jo bodo zasolili. Povalne besede pa je Lovocchio izrekel na račun sodelovanja z Dezelu, ki jo je na včerajšnjem odprtju zastopal odbornik Giancarlo Cruder.

Po posegu odbornika Lapaineja v imenu Občine (zupan se slovesnosti ni mogel udeležiti), poddirektorja za potniške osem Gardija, predsednika letoviščarske in turistične ustanove Fatara je arh. Manta orisal nadaljnje nacrtje. Prihodnji

mesec naj bi preuredili zgodovinski del stavbe na Miramarskem dreveredu, kjer bodo v prtilicju sprejemnica za potnike, a v prvem nadstropju uradi za seestanke, kongresna dvorana z opremo za simultano prevajanje ter vsem potrebnim komfortom (predvideni stroški znašajo milijardo lir). Preuredili bodo tudi sedanjo kavarno-restavracijo, ki jo bodo razširili v eno od sedanjih cakalnic. V polletnih mesecih bodo izkoristili tudi miniaturni park med uradi za vozne karte ter samim barom. Nadalje bodo uredili se 1. in 2. progo z vsem, kar sodi zraven, podaljšali bodo peronske strehe, uredili novo razsvetlavo, cakalnico pa so že dokončali, itd.

V nacrtu, ki zaenkrat sicer nima finančnega kritja, imajo se preureditve prostorov, kjer je zdravniška ambulanta, drugega pa bo zgledal tudi glavni vhod. Ob omenjenem »servisnem centru« bodo odprli potovalno agencijo (za časopisni kiosk bodo nasli drugo, primernejše mesto), sam atrij pa bodo izkoristili tudi za razne pobude, kot na primer razstave, koncerte in podobno. Cakajo tudi na finančna sredstva, da bi se lotili restavriranja zunanjih fasad.

Trzaska železniška postaja naj bi se torej vljucevala v sirsiracrt, prejšnji okvir: obogatili naj bi njeno vlogo, tako da ne bi ljudem pomenila le to, da so tamle pač samo goli peroni in vlaki.

TRST / ZARADI POMANJKANJA DENARJA

Navtični sejem bo letos odpadel

Gotovo pa ga bodo priredili marca 1994,
če bodo na razpolago finančna sredstva

DRAGO GASPERLIN

Letosnji Navtični sejem v Trstu, ki bi se moral odvijati po prvotni zamisli od 6. do 14. marca, bo odpadel zaradi pomanjkanja denarja. Ko je predsednik tržaške velesejemске ustanove Renzo Crosato to naznačil novinarjem na večerajšnji tiskovni konferenci, mu seveda ni bilo prav lahko pri srcu: kaj je nastopil predsedniško mesto in že je moral brisati prireditve, ki je privabila v preteklosti tudi do 20.000 in več obiskovalcev.

»Toda pazite, tu gre samo za zamrznitev in nikakor ne za kakšno dokončno likvidacijo sejma,« je v spremstvu generalnega tajnika Velesejemске ustanove Giorgia Tamara dodal Crosato s pripombo, da bodo Navtični sejem priredili prihodnje leto in sicer od 5. do 13. marca: »Seveda, če ne bo že spet kaj narobe oziroma, če iz vrst dejavnikov, ki razpolagajo s finančnimi sredstvi, zopet ne bo potrebnega posluha!« Predsednik je s tem mislil tržaško občinsko, pokrajinsko in deželno upravo, kakor tudi Sklad za Trst, Trgovinsko zbornico pa seveda ne koga. Enajstega marca bo sicer na sporedu okrogla miza o problemih nav-

ticnega turizma v navzočnosti vseh zainteresiranih, so napovedali na srečanju s časnikarji in predsednik Crosato je izrazil upanje, da mu bo tedaj vendarle uspelo ugotoviti v pristojnih oblasteh preprčanost, kako pomembna je za Trst takšna manifestacija in kakšne razvojne razsežnosti utegne zadobiti navtični turizem v celovitem gornjejadranskem sklopu.

Seveda, industrija turističnih plovil je v krizi, izdelovalci in trgovci pesti davčni vijak, mnogo premalo je privezov, kaj sele marin, pomanjkljiva je tudi koordinacija med organizmi,

ki so zadaljeni za prirejanje takšnih manifestacij, nazadnje pa je tu se konkurenca bližnjih držav, je bilo slišati s konferenci dvorani Velesejma. Od kod in kako pa potlej prikaz plovil in opreme v Caorleju? Očitno zato, so pojasnili, ker so tam javni upravitelji dovezetnejši za takšne pobude, a tudi sponzorje imajo in se zaslobo nemške navične zveze. Od Caorleja do Trsta torej popolna praznina... Očitno je neke volje, da se Furlaniji-Juljski krajini na tem področju ne pomaga - je s trohico polemike potožil predsednik Renzo Crosato.

Gianfranco Funari v soboto v hotelu Excelsior kot gost krožka Miani

V soboto ob 17. uri bo v hotelu Savoia Excelsior srečanje z Gianfrancom Funarjem, znanim vodjo priljubljenih televizijskih oddaj. Funari bo prišel v Trst na povabilo krožka Ercole Miani kot gost prvega v nizu srečanj o problemih televizijske informacije. Funari je imel prilaznost delati tako na RAI kot za mreže Fininvest (na obeh delovnih mestih pa je imel težave z vodstvenimi strukturami), tako da bo lahko marsikaj zanimivega povedal o sedanjem italijanskem televizijskem sistemu, ki si deli na delitvi etra med državo TV in Berlusconiem. Naj dodamo, da bo gost drugega srečanja Sergio Staino, satirčni risar in oče znanega "Boba", ki bo govoril o »satiri, casopisih in oblasti« in predstavil svojo zadnjo knjigo »Tempeste«.

TEOLOG DR. DRAGO OCVIRK GOST DSI

Katoliška cerkev se mora prilagoditi postmoderni dobi

HELENA JOVANOVIĆ

Cerkev v postmoderni dobi mora biti usmerjena v družbo, sprejemati mora nove izzive in biti vedno pripravljena na dialog tako znotraj svoje skupnosti kot z drugimi mislečimi. Tako se glasi ena osnovnih misli, ki jih je na rednem ponedeljkovem večeru v Društvu slovenskih izobražencev izrekel dr. Drago Ocvirk, prodekan na teološki fakulteti v Ljubljani in urednik revije "Misijonska obzorja". V svojem filozofskem predavanju je gost najprej opredelil sodobni, postmoderni svet, za katerega so značilna nova izkustva, nove vrednote in seveda nove negotovosti. Teoretični postmodernizma, je med drugim dejal, vidijo v človeku nekakšnega ustvarjalca, ki bo oblikoval samega sebe. Nekateri imenujejo to dobo kot "narcistično", saj se sodobni človek obrača v sedanost, zanima ga zdaj in tukaj in je sam sebi najvišja vrednota. Te "narcistične vrednote" se seveda odsejajo tudi na verskem področju. Tako katolici, je dejal dr. Ocvirk, nismo več "pokorna čreda", pač pa vedno bolj poudarjamo potrebo po dialogu ter zahtevamo soodgovornost in soodločanje v vsakdanjem življenju.

Gost v DSI je govoril tudi o pojavih nove duhovnosti, verskih sektah oziroma gibanjih "new age" ter o težnji soodobnega človeka k individualizaciji vere. Katoliška cerkev se mora tej

novi dobi prilagoditi, pomembno pa je, da je vedno navzoča in aktivna, je dejal dr. Drago Ocvirk. Nikakor se ne sme pred temi spremembami zapreti sama vase, premalo bi tudi bilo, da bi postala nekakšna gostoljubna skupnost, napacno pa, da bi se zaradi novih okoliščin spremenila v agresivno, osvajaško. V postmoderni dobi, je poudaril predavatelj, mora cerkev predvsem postati solidarno občestvo, sodelovati mora pri tistih aktivnostih, ki so v prid vsem ljudem. Njena avtoriteta se bo povečala le, če bo cerkev pospeševala dialog o vseh vprašanjih, tudi o moralnih.

Dr. Drago Ocvirk

MARCA V GABROVCU SPOMINSKO SREČANJE

Spomnili se bodo 50. obletnice prisilne vključitve v zloglasne »battaglioni speciali«

6. marca bo v društveni gostilni v Gabrovcu srečanje vseh bivših deportirancev iz tako imenovane »Battaglioni speciali« ob 50-letnici njihove prisilne mobilizacije. Vpisovanje za to spominsko srečanje poteka pri poverjenikih - Janku Simoneti v Zgoniku in Alojzu Kapunu s Proseka, vpise pa sprejema tudi Drago Slavec iz Doline. Simoneti smo se javili kar po telefonu in ga povprašali, kakšno je zanimanje za srečanje. »Najprej naj povem, da je tokratno srečanje namenjeno vsem bivsim de-

portirancem od Nabrezine do Brega, kot tudi vsem iz krajev onstran meje. Ker gre za 50. obletnico, bo seveda srečanje bolj svečano, povezano s položajno venca in cvetja pred spomenik padlim v Gabrovcu, nato pa seveda tudi z govori in skupnim kosilom.«

Pred tem so deportiranci imeli že nekaj skupnih srečanj. Eno od teh je bilo lani v Dolini, 40-letnico pa so s skupno večerjo pri Krizmanu v Repnu. »Mislimo, da bo to pomembna priložnost, da se spomnimo tistega 9. marca 1943, ko so nas prisilno

Tržaški CGIL podprl protest v Rimu

Nova krajevna zvezna sindikalna zbornica CGIL v Trstu kljub nekaterim pridržkom pristaja na vsedržavno splošno stavko uslužbencev industrijskih podjetij s shodom v Rimu, ki bo to soboto, 27. februarja, v organizaciji enotnih delavskih svetov CGIL, CISL in UIL. Drugi generalni tajnik tržaškega sindikata Riccardo Devescovi in tajnik Bruno Zvech naglasata v tiskovnem sporočilu, da morata stavka in vsedržavni shod, za katerega je dal pobudo Bruno Trentin, izzveniti proti gospodarski politiki Amatove vlade, »ki ni sposobna odpraviti javnega dolga, ki zavira proizvodnjo in ki zaradi krivice porazdelitve davčnih bremen nevzdržno obremenjuje ljudi v podrejenem delovnem razmerju in upokojeince ter - skratka - izničuje socialno državo.

Protestna pobuda naj izsili korenito spremembo vladnih ukrepov in prisili podjetništvo k sporazumu s sindikati glede obrambe kupne moči plac in demokracije prakse pogajalstva. Cilj pa bo mogoče doseči, kakor zatrjujejo Devescovi in Zvech, edino z resnotnim nastopom delavcev in delavk, ki morajo doumeti, da se sindikat in delovni svet borita za en in isti cilj: takšno državno gospodarsko politiko, ki naj vodi k vsestranskemu razvoju.

Podobno je uglasena nota pokrajinskega vodstva manjšinske struje CGIL »Essere sindacato«, v kateri Renato Kneipp, Giorgio Vesnaver in Marino Calcinari ugotavljajo, da mora sindikalno gibanje nasloviti politiko in podjetnikom nedvoumen signal delavske mobilizacije. Sindikat mora spet navezati tesne vezi z delavstvom, ki ga je razočaral z znanim sporazumom iz dne 31. julija 1992, obenem pa sprožiti ofenzivo proti politiki »socialnega mira«, ki je zasledujeta Confindustria in Amato.

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA,
24. februarja 1993
PEPELNIČA

Sonce vzide ob 6.52 in
zatone ob 17.44 - Dolžina
dneva 10.52 - Luna vzide
ob 7.34 in zatone ob 20.59.

Jutri, CETRETEK,
25. februarja 1993
TARAS

VREME VČERAJ: temperatura zraka 3,4 stopinje, zračni tlak 1012,8 mb rahlo pada, veter 16 km na uro vzhodnik, severovzhodnik, burja s sunki 36 km na uro, vlaga 28-odstotna, nebo jasno, morje razgibano, temperatura morja 7,7 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Letizia Belancich, Jessica Guariso, Stefano Vranic, Matteo Vianello, Elisa Henke, Alessia Moratto, Piero Primieri in Federico Parma.

UMRLI SO: 70-letna Pia Minca, 60-letni Giorgio Carlo Pizzignacco, 91-letni Carlo Eric Klein, 81-letni Alessandro Destradi, 84-letni Mario Visintin, 78-letna Maria Zagar, 91-letna Maria Decovich, 72-letna Onorina Svagna, 87-letna Amelia Roncalli, 96-letna Amelia Vitri, 65-letna Nerina Ucligras, 91-letna Virginia Strolego.

LEKARNE

Od ponedeljka, 22. do nedelje, 28. februarja 1993
Normalen urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Dante 7 (tel. 630213), Kolonkovec - Erta S. Anna 10 (tel. 813268), Milje - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Dante 7, Kolonkovec - Erta S. Anna 10, Ul. Giulia 14, Milje - Mazzinijev drevored 1.

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30.
Ul. Giulia 14 (tel. 572015).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA
Urad za informacije KZE-USL - tel. 39911.
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 39911.

Zdravstvena dežurna služba
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

PRIREDITVE

PORAJAJOCI SE JEZIK
TELESA - Osnovni seminar po nizozemski metodi, ki sta jo v Sloveniji uvedla zakonca Dolinsek. Seminar bo potekal 5, 6. in 7. marca t.l. v Gregorčičevi dvorani (Ul. S. Francesco 20. - II. nadstropje). Namenjen je strokovnim delavcem s pedagoškega področja, socialnega skrbstva in vsem, ki komunicirajo z ljudmi. Za podrobnejša pojasnila oz. prijave lahko zainteresirani telefonirajo vsak dan, razen ob sobotah, na ZSKD - tel. 635626 ob uradnih urah ali na tel. 214893 (od 13. do 15. ure). Rok za prijave: petek, 26. februarja.

V SLOVENSKEM KULTURNEM KLUBU (Ul. Donizetti 3) bo v soboto, 27. t.m., gost večera prof. Samo PAHOR, ki nam bo pojasnil KAJ JE OSIMO. Začetek ob 18.30. Vabljeni!

PD MACKOLJE vabi v nedeljo, 28. februarja na ogled Goldonijeve komedije SLUGA DVEH GOSPODOV, ki jo bo uprizorila standerska dramska skupina. Pričetek ob 17. uri v srenjski hiši v Mackoljah.

DOM JAKOB UKMAR, PD Kolonkovec in KD I. Grbec priredijo DAN SLOVENSKE KULTURE v nedeljo, 28. t.m., ob 16.30 v domu J. Ukmarija. Vabljeni.

OB PRESEROVEM DNEVU, prazniku slovenske kulture, prireja družba sv. Jerneja in MePZ sv. Jernej z Opčin VEČER SLOVENSKE PESMI, ki bo v Finzgarjevem domu na Opčin v nedeljo, 28. t.m., ob 17. uri. Sodelujejo: GPZ Videm-Dobrepolje (Dolenjsko slo), Zagorski fantje in skupina, ki okranja ljudsko petje ter običaje iz Dobrepolja in okolice rojstnega kraja Primoza Trubarja - vodi zupnik Franc Skulj, igalska skupina Tamara Petaros s predstavljivo knjigo »Leto

Galerija Ul. Sv. Frančiška 20

vas vabi danes, 24. t. m., ob 17. uri
na otvoritev kiparske razstave
DAVIDE SKERLJ

SLOVENSKO
STALNO
GLEDALISCE

Thornton Wilder

NAŠE
MESTO

Režija:
ADRIJAN RUSTJA

DANES, 24. februarja
ob 20.30

ABONMA RED D

odmrznitve pesnika Vinka Beličica - pripravila prof. Lucka Susic. Priložnostna misel prof. Marija Cescut. Prisrčno vabljeni!

SKD CEROVILJE-MAVHINJE priredi v nedeljo, 7. marca, ob 20. uri v restavraciji »Al Carso« v Mavhinjah PRAZNOVANJE DNEVA ZENA z večerjo in glasbo. Zabava zagotovljena. Vabljenje vse družabne zenske. Rezervacije tel. 299798 in 299335 od 20. do 21. ure.

SKD SLAVEC Ricmanje - Log vabi na proslavo DNEVA SLOVENSKE KULTURE v petek, 26. t. m., ob 20. uri v Ricmanjih. Sodelujejo: otroški vrtec Ricmanje, celodnevna sola I. Trinko - Zamejski, mladinska glasbena skupina, povska skupina Stu ledi in govornik M. Cuk. Vabljeni.

IZLETI

SINDIKAT UPKOJECEV SPI-CGIL Devin Nabrezina organizira v sodelovanju z agencijo Nord-Est Viaggi vacanje v nedeljo, 7. marca 1993 celodnevni izlet v kraj Chiesa Nuova sul Piave - Casa colonica Old River. Rezervacije sprejema Ida Bortolotti - Nabrezina, tel. st. 200007.

KRISKA ZVEZA upokojencev SPI-CGIL prireja ob priliki praznika zena v nedeljo, 7. marca izlet v Provolone (Pn) Vpisuje Mario Turel (tel. 220266) do 2. marca.

OBVESTILA

VII. ZIMSKE IGRE - Sklada »M. Cuk« bodo v nedeljo, 28. februarja na Crnem vrhu. Prijave za avtobusni izlet in tudi samo za kosilo v uradu Sklada, Narodna ul. 126 vsak dan od ponedeljka do petka od 9. do 12. ure. Informacije po telefonu 212289.

KRUT obvešča, da se zacenajo v tork 2. in v certrtek, 4. marca tedenske plavalne ure v bazenu v Strunjanu. Vpisovanje in informacije na sedežu KRUTA, Ul. Cicerone 8/3 jutri, 25. t.m. od 9. do 12. ure, tel. 360324.

OB 50. LETNICI PRISILNE MOBILIZACIJE letnikov 1924/25 in 26 vabi mome bivše deportirance na spominsko srečanje, ki bo v društveni gostilni v Gabrovcu (Zgonik) v soboto, 6. marca letos, ob 13. uri. Zainteresirani (z vse Primorske) naj se cimprej javijo povernikom, ki sta Janko Simoneti iz Zgonika (tel. 229120) in Alojz Kapun s Proseka (tel. 225187).

TPK SIRENA obvešča clane, da bo 16. REDNI OBČNI ZBOR v soboto, 27. t. m., ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju na pomorskem sedežu v Viale Miramare 32. Dnevni red: 1. nova gradba, 2. poročila, 3. volitve in 4. razno.

PUSTNO OBVESTILO - Danes ob 14.30 bo na Kontovelu pri Društveni gostilni tradicionalni pustni pogreb. Vabljeni vsi!

KINO

ARISTON - FestFest: 15.20, 17.40, 20.00, 22.20 »Gli spietati«, r. Clint Eastwood, i. Clint Eastwood, Gene Hackman.
EXCELSIOR - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Sex and Zen«, il tappeto da preghiera di carne, prepovedan mladini pod 18. letom.
EXCELSIOR AZZURRA - 17.30, 19.45, 22.00 »I signori della truffa«, i. Robert Redford, Dan Aykroyd, Ben Kingsley.

NAZIONALE I - 16.15,

18.15, 20.15, 22.15 »Trap-pola in alto mare«, i. Steven Seagal.

NAZIONALE II - 15.15, 17.00, 18.40, 20.30, 22.15 »I nuovi eroi«, i. Jean Claude Van-Damme.

NAZIONALE III - 15.45, 17.50, 20.10, 22.15 »Guardia del corpo«, i. Kevin Costner, Whitney Houston.

NAZIONALE IV - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Sister Act - Una svitata in abito da suora«, i. W. Goldberg.

EDEN - 15.30, 22.10 »Sui marciapiedi di New York«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 17.15, 19.45, 22.00 »Codice d'onore«, i. Tom Cruise, Jack Nicholson.

LUMIERE - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »La storia di Qiu Ju«, r. Zhang Yimou.

ALCIONE - 20.00, 22.00 »Il danno«, r. Louis Malle, i. Jeremy Irons, Juliette Binoche.

RADIO - 15.30 - 21.30 »Emanuelle e i piaceri bestiali«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

MALI OGLASI

OSMICO ima odprto Zvonko Ostruvska v Zagradcu, Toci beli in crno.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo. Bordon Josip - Pulje pri Domju 123.

PRI KUKUKOVH v Dobrebodu smo odprli agriturizem. Nudimo domače prigrizke in domačo kapljico.

V RICMANJIH je odprl osmico Jadran.

OSMICA v Koludrovci je odprta do 28. februarja.

NA OPCINAH pri Kvrčicevih so odprli osmico.

OSMICO v Salezu imata odprto Silva in Maurizio.

POSTENA gospa srednjih let, z veliko volje do dela, nudi pomoč družini ali osamljeni osebi. Urnik in placa po dogovoru. Tel. st. 828251.

ZELO priprazen kmečki delavec, vešč obrezovanja in vezanja trt ter drugih poljskih del isče delo. Tel. 828251.

PEDIKERKA - MANIKERKA nudi usluge na domu. Tel. 229347.

30 - LETNA uradnica, resna, dobrega značaja, diploma knjigovodje 48/60, stireletna praksa v uvoznizvoznem podjetju, pet let službe v javni ustanovi »instruktor z znanjem slovensčine« nujno isče zaposlitev part-time. Telefon 294978.

MLADO 21 - letno dekle z veliko volje do dela isče kakršnokoli zaposlitev. Telefon 200542 ali 200882 ob uri obedov.

PRODAM opremo za trgovino jestvin. Telefonirati na st. (040) 273337 po 15. uri.

PRODAM golf 1800 GTI, rdece barve, 1985, s premicno streho v odličnem stanju in z novimi gumami 6.300.000 lir.Tel. (0481) 533908 ob uri kosila.

AVTOMOBIL NIVA 4x4 bele barve, letnik 90 v odličnem stanju, cena 9 milijonov + 500.000 super kolek prodam. Tel. st. (040) 228932 - Draga 31.

SONCNO visokopritlično 3 - sobno manjše stanovanje pri sv. Jakobu potrebno obnovitve prodajajo dedici najboljšemu ponudniku. Ponudbe poslati na Publist - Ul. Montecchi 6 - Trst pod sifro »Soncno stanovanje«

ISCENO najemnika z vpisom v REC za sezone bar v turistični coni. Tel. st. (040) 327055.

PLAVO TORBO z osebnimi predmeti sem izgubila dne 21. t. m. v okolici Proseka. Postenemu najditelju nagrada. Klicati na tel. st. 826459 od 18. do 21. ure.

PRISPEVKI

V pocatitev spomina Slavka Streklja, ob 5. obletnici smrti, darujejo žena Marica ter sinova Boris in Alex z družinama 50.000 lir za FC Primorje, 50.000 lir za Skupnost družina Opcline in 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Gabrova.

Ob 25. obletnici smrti dragega moža in očeta Bruna Trampaža, se ga spominjajo žena in hčerki ter darujejo 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Namesto cvetja na grob Rudolfa Skabarja darujejo

družina Skabar (Repen 79) 15.000 lir, Jelka Lazar 20.000 lir, družina Raubar (Col 23) 20.000 lir in družina Skabar (Repen 78) 20.000 lir za Skupnost Družina Opcline.

V spomin na pok. Ivanko Milic vd. Ukmari in Milosa Sardoca darujeta Marija in Anita Furlan 50.000 lir za prosoesko cerkev.

V spomin na pok. Marijo Stranj vd. Furlan darujeta družini Sossi in Tretjak od Banov 50.000 lir za Zadrugo Ban.

Za cerkev v Banih daruje Neva Magagnato 50.000 lir v spomin na Nevo Briscik-Serasini in 25.000 lir v spomin na Lucijana Vidau.

V spomin na Nevo Briscik-Serasini daruje družina Ivan Husu 25.000 lir za cerkev v Banih.

Namesto cvetja na grob Rudolfa Blazica daruje Rudi Kovacic 50.000 lir za Dijasko matico.

V pocatitev spomina Joska Lukeša daruje Vida Gerlanc Mennucci 10.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V pocatitev spomina Marije Skrk vd. Petelin daruje Vida Gerlanc Mennucci 10.000 lir za SD Kontovel.

V spomin na Ivanko Danieli daruje Vida Gerlanc Mennucci 10.000 lir za SD Kontovel.

V spomin na Stankino mamo Ivanko Hrovatin daruje Jelka Grbec 20.000 lir za pokrajinski VZPI-ANPI.

Alfonso Bertolini - tajnik vsedržavnega Zadrženja ANPI daruje 100.000 lir za pomoč žrtvam vojne bivše Jugoslavije.

V spomin na drugega Albina Tersarja darujejo Miranda in Augusto Tiberio 50.000 lir, Silvana in Egon Blazina 100.000 lir, Flavia in Alberto Tersar 50.000 lir, Cristiana in Dario Tersar 100.000 lir, Marija Bassan 50.000 lir Mter Marijana in Mario Padovan 50.000 lir za sentjakobsko kulturno društvo.

Namesto cvetja na grob pok. Stefanije Sedmak darujeta Sandra in Rozi 50.000 lir za Dekliski pevski zbor Vesna.

V spomin na Pino Maganja darujejo Celi in Gicko 25.000 lir ter Evelina in Radivoj 50.000 lir za SD Vesna.

V spomin na Stefanijo Tence vd. Sedmak darujeta Danila in Virgilio 20.000 lir za Skupnost Družina Opcline.

V spomin na učiteljico Drago Lupino daruje družina Mesesnel 30.000 lir za Knjižnico P. Tomazič in tovaris.

V spomin na Ivana Milica darujejo Mara, Stana in Ivanka 50.000 lir za Sklad Mitje Cuka in 50.000 lir za Skupnost družina Opcline.

Namesto cvetja na grob strica Rudija Blazica daruje Savina Milic z družino 50.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

Namesto cvetja na grob strica Rudija Blazica daruje Sergij Milic z družino 50.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

V spomin na Lucijana Vidaua darujeta Slava in Anica 30.000 lir za Godbo na pihala V. Parma - Trebče.

V spomin na Tommyja Grilanca darujeta Marija in Milan Ukmari (s placa) 30.000 lir za zgoniško cerkev.

V spomin na Pino Maganja darujejo Ardemia, Jolanda, Anica, Alba, Adeli, Grazia, Grozdana, Anna Maria, Celi, Dragica, Giuditta in Anita 125.000 lir za SD Vesna.

V spomin na Josipino Kosuta daruje Sonja in Srečko Sedmak 20.000 lir za spomenik padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na Bruna Sardada daruje Mario Geri z družino 30.

NOVICE

Na gradu podaljšali razstavo tiskov iz jezuitskega zavoda

Razstava baročnih tiskov s tezami absolventov jezuitskega zavoda v Gorici je v pokrajinskem muzeju na gradu podaljšana do 21. marca. Tako so sklenili sprico velikega zanimanja za razstavo. Se posebno dobro so se obnesli skupinski ogledi, ki jih vodi prof. Maddalena Malni Pascolletti. Interesenti se lahko zanje prijavijo na tel. 533926. Razstava ostaja na ogled ob delavnikih (razen ponedeljka) med 10. in 13. ter 15. in 19. uro, ob nedeljah pa od 9. do 19. ure.

Nocoj gledališka premiera

Igralki Elisabetta Carta in Valeria Ciangottini (na sliki) imata nosilni vloži v igri »Teneri legami«, ki jo bodo krstno uprizorili Verdijeve gledališču. Predpremiera bo nocoj ob 20.30 v okviru sezone »Teatrogiovane«, vsedravnna premiera pa jutri. S to igro se bo sklenila letošnja sezona, nakar naj bi začeli obnavljati Verdijevo dvorano.

Proces proti 14 kmetom

Sodnik za predhodne preiskave je na včerajšnji obravnavi odločil, da bo proti stiringastim kmetom, udeležencem protestne manifestacije 10.12.1991 v Gorici, sprožil formalni kazenski postopek. Obtoženi so s traktorji sodelovali na protestni manifestaciji kmetov v Gorici in da so povzročili cestno blokado. Na procesu jih bodo zagovarjali odvetniki Battello, Bevilacqua in Donolato. Razprava bo 4. marca prihodnjega leta.

Požig pizzerije v Gradežu

Neznanci so prejšnjo noč zanetli požar v pizzeriji D'Artagnan v Pineti pri Gradežu. Lokal, ki ga upravlja 32-letna Sandrina Griglio iz Padove, je v pritličju večstanovanjskega bloka. Na srečo so se plameni sami izčrpali in niso ogrozili stanovalcev gornjih nadstropij. Skoda znaša nekaj milijonov lir.

V UPRAVI NE BO ZAMENJAV?

Na občini so se spet premislili

MARKO MARINCIC

Po izbruhu afere s sodnimi obvestili o zadnji Coop na goriski občini skorajda ne mine več dan brez kakšne presenečenja. Najnovejšje je rezultat dokaj razburljive razprave na predsinocni seji občinskega odbora, ko so v bistvu spet spremenili odločitev, naj bi odbornikom Del Benu in Brescaju na seji občinskega sveta 1. marca odvzeli mandat. Ta odločitev je, kot smo poročali, povzročila napoved PLI o izstopu iz večine, grožnjo SSK, da bo ubrala isto pot in negodovanje se nekaterih posameznih svetovalcev iz vrst socialistične stranke.

Ta nesoglasja so odjeknila tudi predsinoci na seji odbora, ki sta se je udeležila oba odbornika - prejemnika sodnih obvestil. Po daljšem sočujanju med stališčem, da bi morala zapustiti mesto no upravo (sicer iz nenešenim v nekoliko o-miljenih obliki) in mnenjem, da sodno obvestilo se ne pomeni ob-sodbo in torej odbornika lahko ostaneta na svojih mestih, je po poldrugi uri trajajoči razpravi prevladal kompromisni predlog.

Rešitev je domisljena, četudi nekoliko dlakopseka: odbornika naj bi sicer ostala v občinski upravi, odpovedala pa naj bi se svojima sedanjima resorjema. S tem bi delno zadostili zahtevi po njunem umiku, ceprav bi se vedno ostala člana občinskega odbora. Vecina bi se tako izognila tudi vprašanju, ki se nima odgovora, kdo bi ju nadomestil v primeru odstopa.

Zupan Tuzzi bo ta kompromisni predlog predstavil tajnikom strank večine, ki se bodo ponovno sestali nocoj, da bi nadaljevali z iskanjem izhoda iz zapleta na občini. Jutri naj bi Tuzzi v isti namen sklical tudi nacelnike občinskih svetovalskih skupin. Na teh sestankih naj bi torej ponovno vzeli v pretrase sklep o odstranitvi dveh odbornikov, ki je že na dnevnem redu seje občinskega sveta prihodnji ponedeljek, 1. marca. Sploh pa je vprašanje, kaj se bo na tej seji zgodilo. Za večinsko koalicijo obstaja namreč nevarnost, da karkoli bo odločila, ne bo tega mogla zaradi internih razhajanj uveljaviti v občinskem svetu.

PUST / PUSTNE MANIFESTACIJE OD GORICE DO TRŽIČA

Rajanja, plesi in spreved vozov za slovo od letošnjega pusta

Sior Anzoleto se je v Tržiču moral ugrizniti v jezik, sicer bi tvegala sodno obvestilo - Danes še zadnje norčije na pustnih pogrebi v raznih krajih

Tržič je bil včeraj glavno središče pustnega dogajanja na Goriskem. Pisana množica se je zbrala na Trgu Republike, da bi opoldne prisluhnila oporoki siorja Anzoleta Postiera, ki se je s soprogo (letos je to bila brhka Lara Stefanič) in notarjem Toiom Gratiariolom pripeljal na starodavni kociji. Kot vedno je pikri Anzoleto vzel v pretres hibe in napake Tržičanov, začeni s politiki, podkupninami, lokalnimi televizijami, dolga leta neurešeničnimi nacrtni mestne uprave. Tudi Anzoleto pa se je moral tokrat ugrizniti za jezik in se sprico groženj o sodnih prijavah, ki jih je dobil v prejšnjih dneh, opustil omembo pornokandala in nekatere politike, ki jim očitno manjka vsak smisel za humor.

Popoldne je bil v Tržiču tudi spreved alegorčnih vozov. Prvo nagrado so prisodili ex aequo vozovoma »Il calendario« iz Skočjana in »Black music« iz Starancana, med skupinami pa so tako kot že v Gorici zmagali »I custodi della luce« iz Zagorja.

Po slovenskih krajih je bilo živahno po zaslugi pustnih klap, ki so poskrbele za tradicionalne obhode po vaseh. V Ruppi so pripravili voz in z njim obšli kraje v sovo-

denski občini.

Razigran pustni živ zav je bil tudi na otroških pustnih rajanjih. V domu Andreja Budala v Standedru je prijetno zabavo priredilo društvo Oton Zupancic, v telovadnici goriskega Kulturnega doma pa so se mnogi otroci zbrali na rajanju Zveze slovenskih kulturnih društev. Tudi tokrat ni manjkalo presenečenj in zabave ob nastopu carodeja in ob številnih igrah in drugih točkah animacije, ki je popestrila pustni popoldan.

Pustno vzdušje je bilo v Gorici sicer otipljivo tudi na ulicah, kjer so se kljub pomanjkanju organiziranih prireditve zbrale stotine sem in se, vsaj dokler ni pod večer pritisnil ostrejši mraz, razkazovale mimoidočim. Zvečer pa so sledile se zabave in pustni plesi po dvoranh in društvenih domovih.

Prav zadnje slovo od pusta pa bo kot vsako leto danes s pogrebi pustov. V Doberdolu bodo pokopali Lovreta, o cemer pisemo posebej, v Gorici bo spreved krenil s Korna ob 15.30 na pobudo kluba »Amici del taiteto« in se po ulicah središča podal do Podturna, kjer ga bodo sezgali. Pusta bodo sezgali tudi v Tržiču ob 16. uri na glavnem trgu.

Otroci na pustnem rajanju ZSKD v Kulturnem domu v Gorici (foto Studio Reportage)

Pustni voz, ki so ga letos pripravili v Ruppi (foto Studio Reportage)

DOBERDOB / SLOVO (?) BONSINJORJA KOSIČA

Pogreb strica Lovreta bo nekoliko drugačen

Spreved bo krenil ob 14.30 iz osmice žejnih

MARKO JARC

Bonsinjur in kardinal Stanko Kosič, morda ne bo več spremljal strica Lovreta! Po tridesetih letih meni, da je čas, da se umakne. Sicer pa se ni bila izrečena zadnja beseda.

Kosič je pojem za doberdobske pust. Lovreta se spominja se iz povojnih let, ko so ga na vozu peljali v Tržič. Spominja se tudi kako so ga v petdesetih letih ustrčili v Hisati lovci in finančni strazniki in so ga nekakrat obesili tudi na žerjav. Tradicija je bila ziva do polovice petdesetih let, nato je zamrla. Obudili so jo Mirko Gergolet-Merlekin, Giovanni Jarc-Fifin in Pjeto Jelen-Fer-

liško. Leta 1962 se jim je pridružil se Stanko in začel se je njegov tridesetletni cikel.

Od leta 1963 do 1975 je obred potekal v ožjem okviru. Kasneje se je začelo dvigati zanimanje in zbiralo se je vedno več ljudi. Stric Lovre je postal del doberdobske ljudske kulture, ki ima zelo velik odmev.

Po letu 1975 so začeli ročno pisati letake in osmrtnice, nato so jih tiskali. Vabiti so začeli pobratene pustne skupine iz Prvace, iz Ozeljana in iz bližnjih kraških vasi. Leta 1983 je Kosič prisel v stik s pustnim društvom iz Beljaka. Njegovi člani so prihaja-

li na pogreb v Doberdob in tudi Lovre je potoval v Avstijo. Nekajkrat je bil Kosič vabljen v Ptuj na tamkajšnje pusto-vanje. Lovre je sprožil ali obudil podobne običaje tudi v bližnji okolici. Vrhovci so sli dlje. Lovreta so ukradli in za vrnitev so zahtevali nečloveško količino zlahtne kapljice.

Kosiču je žal, da mora ročno pisati letake in osmrtnice, nato so jih tiskali. Vabiti so začeli pobratene pustne skupine iz Prvace, iz Ozeljana in iz bližnjih kraških vasi. Leta 1983 je Kosič prisel v stik s pustnim društvom iz Beljaka. Njegovi člani so prihaja-

li na pogreb v Doberdob in tudi Lovre je potoval v Avstijo. Nekajkrat je bil Kosič vabljen v Ptuj na tamkajšnje pusto-vanje. Lovre je sprožil ali obudil podobne običaje tudi v bližnji okolici. Vrhovci so sli dlje. Lovreta so ukradli in za vrnitev so zahtevali nečloveško količino zlahtne kapljice.

PRETURA / PROCES FIORELLI

Sodnik zahteva od občine novo dokumentacijo

Scarano in drugi občinski svetovalci na preturi (f. SR)

Proces proti občinskemu svetovalcu zelenih, Renato Fiorelliju zaradi prekinitev odvijanja javne skupščine, se bo nadaljeval 6. aprila letos. Pretor dr. Milocco je namreč ugodil zahtevi zagovornika, odvetnika Tarlaa, da naj sodišče dodatno preuci serijo dokumentov o sklicu občinskega sveta 17. decembra 1990, pa tudi magnetofonske posnetke omenjene seje. Vse to za objektivnejšo valutacijo okoliscin.

Obtoznica, ki so jo sestavili na podlagi ovadbe, ki jo je vložil zupan, bremeni Fiorellija kaznivega dejanja oviranja in prekinitev poteka zasedanja javne skupščine. To kaznivno dejanje naj bi svetovalec zagrešil z vpitjem in s tem, da se je usedel na prostor pred odborniško mizo. Pred-

sedujoči zupan Scarano, ga je nekajkrat opomnil, končno pa ukazal policiji, naj ga odstranijo. Fiorelli se je kmalu vrnil v dvorano in spet glasno protestiral, zupan pa ponovno ukazal njegovo odstranitev. Kakor je bilo mogoče razumeti iz izjav prič, je Fiorelli na seji najprej predstavil predlog, ki ga je občinski svet z glasovanjem zavrnil, da se razprava o po- višanju tarif odloži, nato pa začel glasno protestirati.

Pretor je včeraj zaslisal bivšega zupana Scarana, občinske odbornike Del Bena, Drufo- vico in Brescaja ter svetov- valko Altierijevo, ob koncu pa se nekdanjega občinskega funkcionarja Lentileja, vendar ne v zvezi z dogodkom. Ob- toženca ni bilo na raz- pravi.

OBČINA / KONČNA IZBIRA BO PADLA JUTRI

Davek ICI bo v Gorici najbrž znašal 5 promilov

Odbornik za finance predlagal več možnosti

Na ponedeljkovi seji je goriski občinski odbor vzel v pretres vprašanje določitve kolicnika novega davka na nepremični- ne ICI, ni pa sprejel dokončne odločitve. Po vsej verjetnosti jo bo jutri popoldne, ko se bodo ponovno sestali ob 17. uri.

Občinski odbornik za finance Alberto Alberti je na seji odbora postregel kolegom z izčrpnim poročilom in nekaj predlogi glede določitve višine novega davka. Po vsej verjetnosti bo ta v Gorici znašal okrog 5 promilov katastrske vrednosti nepremičnin. Alberti je namreč ponudil v pretres več možnosti, ki nihajo med 4, 75 in 5, 25 promi- li. Za vsako so občinski funkcionarji pripravili

približni izračun sred- stev, ki naj bi se stekla v občinsko blagajno. Sam odbornik za finance se, kot nam je izjavil, zavze- ma za kolicnik nekaj pod 5 odstotki, morda pa bo na koncu prevladala izbi- ra prav okroglih petih od- stotkov, s čemer bi bil iz- račun za davkoplačevalce lažji, v občinske blagajne pa bi se steklo nekaj več denarja, kar občinski upravi tudi prav pride.

Alberti sicer nekoliko polemčno ugotavlja, da je za ICI povsem neutemeljena oznaka »občinski davek«, saj je v resnici davek državi. Dolocila ga je vlada, ki je občinam odmerila ozek manevrski prostor (lahko izbirajo le kolicnik od 4 do 6 promi- lov) in ki bo tudi pobrala

večji del prihodkov od novega davka. Od prvih starih promilov bodo občine lahko obdržale le vsoto, ki odgovarja pov- prečju prihodkov od davka Invim v zadnjem triletnju, vse ostalo pa bo slo državi. Občinski dohodki se bodo torej povečali le za skromni del, ki presega najnižji kolic- nik.

Odtod tudi tezaavnost izbire kolicnika. Po eni strani se namreč občinski može zavedajo, da bo vsako povečanje davčne- ga kolicnika se dodatno obremenilo se močno ob- davčno nepremičninsko lastnino, po drugi strani pa imajo pred očmi le- tošnji proračun, ki komaj caka na priliv dodatnih sredstev.

RIBIČI / NATEČAJ ZA MUHARJE

Muharjenje ima privržence tudi pri društvu Naš prapor

Pri prosvetnem in sportnem društvu Naš Prapor v Pevmi deluje tudi muharska sekcija. Muharjenje je tehnika ribolova, ki se od drugih razlikuje po tem, da je najbolj obzirna do nara- ve, saj lahko ribo po uplenitvi (na primer, ko je primerek premajhen) izpustijo neposkodova- no. Tehnika temelji na uporabi umetnih muh, ki jih večji muharji izde- lujejo sami in pri tem po- snemajo naravo ali pa tu- di ustvarjajo povsem iz- misljene primere.

S temi tekmujejo tudi na natecajih, ki so na-

menjeni izdelovalcem najlepših muh. Tak na- tečaj prireja sedaj muhar- ska sekcija ribiske zveze Slovenije. Člani društva Naš prapor, ki bodo so- delovali na natečaju, va- bijo tudi morebitne dru- ge muharje, naj se jim pridružio. Izdelke je treba poslati do 1. marca na naslov: Ribiska zveza Slovenije, Zupanciceva 9/2, 61101, Ljubljana, pp. 183/4 s pripisom Muharska sekcija - na- tečaj 1993. V postev pri- dejo vse vrste in izvedbe umetnih muh, to je suhe, mokre, potopke, licinke in potezanke.

PRIREDITVE

KD SOVODNJE vabi sovoednske žene k sode- lovanju pri razstavi do- macih slastic, ki jo pri- pravljajo ob dnevu zena v nedeljo, 7. marca. Infor- macije nudijo Zlatka, Dana in Alenka.

PEVSKI ZBOR RUPA/PEC prireja v soboto, 27. t.m., ob 20.30 Preser- novo praznovanje v druš- tvenih prostorih pri cerkvi, z naslovom Intervju Preser- nu. Nastopili bodo mesa- ni pevski zbor in recita- torji. Uvodno misel bo podal Jan Bednarik.

ZENSKI ODSEK KD DANICA Z VRHA priredi v soboto, 6. marca, ob 19.30 v kulturnem domu na Vrhju družabnost ob dnevu zena. Informacije pri Ireni (882222) in Boži (882201).

OBVESTILA

DRUŠTVO SLOVEN- SKIH UPOKOJENCEV obvesca, da bo 8. marca tradicionalni izlet v me- stece Asolo (kosilo v Ca- stelfrancu Veneto). Prija- ve ob sredah, samo na se- dezu društva od 10. do 11. ure do vključno 3. marca.

KINO

GORICA
VITTORIA 19.40-22.00
»Luna di filele«. Režija Roman Polanski. Jutri: 20.45 Gorica kinema: »Mac«. Rez. J. Turturro.
CORSO 17.30-19.45-22.00 »Sister act - Una svitata in abito da suora«.
VERDI 20.30 »Teneri legami«. Gledališka pred- stava v okviru sezone »Teatrogiovane«. Jutri ponovitev.
TRZIC
COMUNALE Zaprti. Jutri: 20.30 koncert Mo- skovske akademije za an- ticno glasbo.
EXCELSIOR Danes za- prto. Jutri: 17.30-22.00 »Vogle proibite, desidero oscene«. Prep. ml. pod 18. letom.

LEKARNE

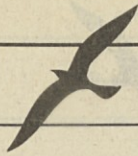
DEZURNA LEKARNA V GORICI
OBČINSKA LEKARNA PRI SV. ANI - ul. Garza- rolli 154 - tel. 522032.
DEZURNA LEKARNA V TRŽIČU
SAN NICOLO' - ul. Primo Maggio 94 - tel. 790338.

POGREBI

Danes ob 9.30, Gualtie- ro Algadani, iz mrliske veže glavnega pokopa- liska v cerkev na Travniku, ob 10.15 Rosanna Ceolin por. Greetto iz splosne bolnišnice v Foljan, ob 10.20 Sergio Siriani iz splosne bolni- šnice v Gradisce, ob 13.15 Maria Russian iz splosne bolnišnice v Mos.

Bonsinjur Stanko Kosič

HRIBOVSKI KRAJI / ŽIVLJENJE JE MANJ PRIJAZNO, A VENDAR...

Cesta brez zvenečega imena te pripelje med prijazne ljudi

Gorje, Poče in Trebenče sestavljajo svojevrstno krajevno skupnost pod bregovi mogočnega Porezna in Bevkove Kojce. Vsi so kot eden.

GORJE, POČE, TREBENČE - V krajevni skupnosti s takim imenom (Gorje-Poče-Trebenče) na Cerkljanskem živi le 280 prebivalcev. Ti živijo po vaseh pod sončnim vznožjem Porezna. Od Cerknega so oddaljeni le po nekaj kilometrov. Včasih je tudi ta razdalja, ko so bile poti primerne le za hojo ali kvečemu za lažje vprez ne vozove, pomenila dovolj veliko prepreko. Danes do vasi vodi nova cestna povezava, spelja-

na pred leti po novi trasi. Cesta povezuje te tri vasi in poleg njih se ostala naselja ob vznožju Porezna, Otavnika in Kojce tja do Bukovega in Zakojce. Redna avtobusna povezava lajša pot v dolino številnim solarjem in zaposlenim v cerkljanski ETI ter po drugih obratih v dolini. Pred kratkim so te kraje obiskali v sklopu svojih rednih obiskov idrijski

ROMAN BRIC

občinski moze. »Tej cesti bi morali dati tudi kakšno ime,« je na nedavnem obisku idrijskega občinskega vodstva, ki je bil med tovrstnimi obiski krajevnih skupnosti že trinajsti po vrsti, menil idrijski podzupan Tomaz Pavsic, »saj na tem sončnem in prijetnem koncu naše občine popotnik odkriva vse lepote hribovite Cerkljanske«. Poleg

nove ceste, kjer je v tem času nastalo pravcato novo malo naselje Laznica, so krajani Gorij, Poč in Trebenč med prvimi v tej vasi napeljali tudi telefon in druge življenjsko pomembne pridobitve, s katerimi se ohranja življenje v teh krajih. Vecina mladih namreč ostaja na svojih domacijah in ob službi v dolini gospodarji na svojih posestvih, je med drugim povedal krajevni predsednik Silvo Sorc.

V teh letih so si zgradili tudi skupen kulturni dom, v katerem so poleg gasilcev, prostora za oddajo mleka in sedeza krajevnih skupnosti, nasli svoje družabne prostore in prireditveno dvorano tudi mladi.

Nove potrebe krajanov, raztresenost vasi in kmetij ter zob casa, ki ze nacenja nekatere, pred leti ustvarjene pridobitve, pa v teh hribovskih krajih odpira tudi nove probleme, na katere so krajani opozorili občinsko vodstvo. Prav skupna cestna povezava, ki je bila zgrajena na asfaltirana že pred desetimi leti, je zaradi premikov zemljišča, nedokončanih brezin in robnikov ze močno naceta in poskodovana. Na osnovno preplastitev bi bilo potreb-

no dodati nov nanos asfalta. Tudi telefonskih priključkov je premalo, saj trenutno na telefon caka 50 proslincev pa tudi telefonski vodi bi bili potrebni zamenjave. V vseh treh vaseh so v lanskem sušnem poletju občutili pomanjkanje vode, najbolj krajani Trebenč, ki so jeseni ze zaceli z gradnjo novega vodnega zbiralnika, v ostalih dveh vaseh pa se na to pripravljajo. Problemi so tudi z neurejeno kanalizacijo, javno razsvetljavo in krajevnimi cestami, vendar vsega sami ne bodo zmogli, zato racunajo na dodatno pomoc.

Ta jim je bila tudi obljubljena, vendar za vse potrebe vseh 20 krajevnih skupnosti, ki so si v marsicem zelo podobne, v občinski blagajni ze zdalec ni dovolj denarja, je bilo receno na skupnem posvetu občinskega vodstva s predstavniki krajanov. Ob lastni udeležbi in delu ter z dodatno pomočjo pa bo veliko nactov uresnicenih.

Krajani so se ob obisku zahvalili pristojnim občinskim službam in vodstvu za hitro akcijo in pomoc pri odpravljanju nevarnosti zemeljskega plaz, ki je ob lanskem jesenskem neurju nenadoma ogrozil stiri domacije v Gorjah.

Pod Poreznom ob novi cesti raste novo naselje - Laznica (Foto: R. Bric)

GLASBA / RAZPOLOŽENJA

Dva koncerta Slovenskega kvinteta trobil, oba na visoki umetniški ravni

IVAN SILIC

KOPER, DOBROVO V GORISKIH BRDIH - Slovenski kvintet trobil iz Ljubljane je sredi meseca februarja obiskal Koper in Dobrovo v Goriških Brdih in v obeh krajih izvedel dva celovečerna koncerta. V Kopru je bil gost Društva prijateljev glasbe, ki je imelo svoj četrti abonmajski koncert, v Dobrovo pa je nastopil na petem abonmajsekm koncertu v okviru Hitovih muz v galeriji Zorana Musica. Glasbene večere pod tem imenom pripravlja in organizira Kulturni dom iz Nove Gorice. Obakrat je ansambel izvajal isti spored: H. Purcell: Voluntary on Old 100-th, G. F. Händel: Prihod kraljice iz Sabe, M. Forsyth: The Golyardes Graundes, E. Crespo: Ameriška suita st. 1, J. Clarke: Suita v D-duru, J. S. Bach: Mala fuga v g-molu, J. Horowitz: Music Hall Suite in J. Privsek: Slovenski ragtime.

Spored se je na prvi pogled zdel heterogen, vendar je imel določeno smiselno naravnost, ceprav je združeval različne glasbene govornice in razdobja - vzbujal je vedrino plemenitih razpoloženj ob iskričem interpretiranju izvajalcev. Doživljali smo trenutke, ko so izvajali spontano nasmejanost, kakor na primer pri duhoviti Horovitzovi glasbi, ki so ji izvajalci vtisnili pecat enake duhovitosti - brez odvečnih dodatkov, vedno v mejah estetsko

umetniške utemeljenosti.

Tako je bilo tudi pri nekaterih drugih delih, ki so ob svoji ritmični razgibanosti in ognjevittem oblikovalnem zanosu vedno ohranile ravnotežje prvih, sestavin iz vzvodov dobrega in prepricljivega interpretiranja. Nenavadno nazorno je bila izvedena Bachova Mala fuga v g-molu; kar zadeva preciznost ritma, intonacno čistost, jasnost linije in s tem celotno učinkovitost poustvaritve, ki je neho- te vzbudila občutek ob- cudovanja. Ceprav pozna- mo izvajalce kot vi- soko dovršene, vrhunske umetnike, vendar mor- am tokrat posebej ome- niti Darka Roskerja na tubi; ta je potrdil svoje izredne sposobnosti na tem instrumentu, ob tem pa tudi muzikalno kul- turo, ki se učinkovito staplja v celoto ansam- bla.

Sicer pa lahko le po- novim misel, da sodi kvintet med izjemne iz- vajalce, ker združuje od- like posameznikov v zli- to in tonsko izenaceno skupino, ki ji je us- varjalna moc in njena umetniška prodornost odmerila posebno vi- soko mesto.

Oba koncerta sta bila na visoki umetniški ravni - za razliko zaradi bolj akusticnega prostora in s tem boljše odmevnosti, vecje in primernejše dvorane na gradu v Do- brovom, bi rekel, da so bili poslušalci v tem kraju nekaj na boljsem.

DIPLOMACIJA / OBISKI

Zahod sondira naše moči v gospodarstvu

KOPER, NOVA GORICA - Zupan Avreljo Juri je včeraj v Kopru sprejel ameriskega veleposlanika v Sloveniji Allana Wendta. Ta je obiskal Obalo predvsem zato, da bi kar najbolj spoznal ta del Slovenije. Zupan Juri mu je predstavil to območje, se zlasti posebnosti istrskega narodnostno mesanega ozemlja. Dejal je, da je v Kopru kljub najrazličnejšim nacionalnim pretresom, uspešno ohraniti kulturo sožitja in medsebojnega spoštovanja. Ameriški veleposlanik pa je ob spoznanju, da sam koprski zupan izhaja iz italijanske narodnostne manjšine, pokazal vidno presenečenje in je koprskemu prvemu mozu za to gesto cestital. Med po-

govorom je veleposlanik izrazil mnenje, da ima Slovenija veliko vecje možnosti za gospodarski razvoj, kot ga imajo ostale nove drzave, ki so se razvile iz bivšega vzhodnega bloka. Pri tema ga je zlasti zanimala vloga edinega slovenskega pristanisa, njegove neizkorišcene možnosti in cestne povezave z notranjostjo. Avreljo Juri mu je opisal poglavitne težave, s katerimi se srečuje, več o teh pa je Wendt izvedel na popoldanskem srečanju v Luki.

Novogoriško občino pa je predvčerajšnjim obiskal angleški konzul v Ljubljani Gordon Johnston. Pogovarjal se je s predsvniki občine in območne gospodarske zbornice. (EB)

Stavba ajdovske občine bo kmalu dokončana (Foto: A. Lipovž)

MAMILA IN ZASVOJENOST Z NJIMI

Od pogovorov in predavanj do ustanavljanja komun

OLGA KNEZ STOJKOVIC

SEZANA - Lani oktobra je bilo v Kopru ustanovljeno društvo staršev za pomoč odvisnikom in njihovim družinam. Društvo deluje pod imenom SVIT (Skupna volja, izhod iz teme) in ima sedež v Kopru. V obširnem programu so si kot eno izmed nalog zadali tudi ustanavljanje terapevtskih skupnosti in širjenje dejavnosti po vsej Primorski in po Sloveniji. Droga je zelo prisotna prav na Obali. V Koper se namreč zatekajo na zdravljenje odvisniki celo iz Prekmurja in Stajerske. Društvo si prizadeva, da bi v drzavi izdelali nacionalni program za odvisnost od drog pri cemer bi igrala pomembno vlogo zakonodaja. Pri delu društva sodelujejo strokovnjaki različnih področij (zdravstvo, sodstvo, solstvo, inspekcijske službe itd). V terapevtskih skupinah je zlasti mlajši kader, ki ga vodi psiholog Aleksander Zadel, (ustanovil je prvo mednarodno

telefonsko krizno linijo POT). Društvo naj bi pospesilo tudi ustanavljanje terapevtskih stanovanjskih skupnosti, komun (po italijanskem zgledu) in zadrug. Doselej jih je v komun v Italijo na zdravljenje odšlo le kakih 30 zasvojenцев, zato si prizadevajo, da bi podobne komune ustanavljali tudi pri nas.

Prihodnji petek, 5. marca, ob 19. uri bodo na Srednji soli v Sezani organizirali predavanje in pogovor na temo "Sodobna družba in droga". Uvodno razlago bo imel dr. Milan Krek iz Kopra. Poleg strokovnjakov iz zdravstva (solske in splosne medicine, psihologov, socialnih delavcev itd.) bodo sodelovali tudi starši, ki sumijo, da imajo zasvojene otroke. Na predavanje in razgovor so vabljeni tudi vsi, ki se sicer ne srečujejo s temi problemi, bi pa radi kaj več zvedeli, da ne bi prihajalo do gorja, ki ga povzroča droga.

UPRAVA / DELO S STRANKAMI

Nova občinska stavba za drugačne čase

ARTUR LIPOVZ

AJDOVSCINA - Pred skoraj šestimi leti zaceta nalozba v novo občinsko stavbo v središču mesta, se približuje srečnemu koncu. Tako kažejo gradbena, obrtniška in instalacijska dela. Samo lani je bilo za stavbo porabljeno več od načrtovanega denarja - nekaj več kot enajst milijonov tolarjev. Več zato, da so lahko izdelali energetski priključek na solsko kotlovnico, obenem je bilo popravljeno tudi energetsko omrežje sole, kjer se je

zaradi dotrajanosti vodov izgubljalo veliko energije.

Nova stavba naj bi uslužbenice sprejela že v prvi polovici letšnjega leta, ce bo skupščina potrdila potrebni denar za opremo in za dokončanje. Koliko bi ga se potrebovali, ta trenutek ni znano. V novi stavbi bodo dobile prostor službe, ki imajo opraviti s strankami: oddelek za notranje zadeve, davčna in geodetska uprava ter zemljiška knjiga.

NOVICE

Predstavitel nove pesniške zbirke Dina Sharana

PIRAN - Dino Sharan, 34-letni pesnik iz Pirana, je te dni v samozaložbi izdal tretjo pesniško zbirko z naslovom Kupidov ples. Pesnik (omenimo, da je nedavno spremenil priimek - prej Grzinič) se tokrat predstavlja s 40 pesnimi v zanj značilnem liricnem slogu; motiviko zajema zlasti v pogostih potovanjih v Indijo in jo skuša dokaj hrabro vpletati v nas način razmišljanja. Kot je v spremnem eseju k zbirki uvodoma zapisala Jasna Cebren, nam Sharan tokrat ponuja upesnjeno razmišljanje oziroma doživljanje vseh oblik ljubezni, s cemer njegova poezija na svojevrsten način pridobi tudi nekaj filozofske veljave. Pesnik je povedal, da bo knjižnico javnosti v kratkem predstavil v Kopru in Izoli. (AN)

Poslanski pisarni v Idriji in Tolminu

TOLMIN - Tolminski občinski organi in svetnik Fedja Klavara, ki zastopa interese tolminske in idrijske občine v državnem svetu slovenskega parlamenta, se ze dogovarjajo o pisarni v prostorih občine v Tolminu, kjer bi naj bil enkrat tedensko na razpolago volilec in njihovim pobudam. Ceprav bodo občani svoje pobude lahko posredovali preko občinskih služb tudi v ostalih dneh, naj bi bil en dan rezerviran za živ kontakt ter izmenjavo mnenj in informacij v volilni bazi. V poslanski pisarni v Tolminu naj bi obcasno uradoval tudi poslanec LDS, Jozef Skolc. O podobni resitvi se dogovarjajo tudi v idrijski občini, kjer bi bila skupna poslanska pisarna namenjena tudi poslancema SLS, Janezu in Marjanu Podobniku. (RB)

Knjižni prvenec Marije Mercina

IDRIJA - V idrijski mestni knjižnici so ob izidu literarnega prvenca Marije Mercina "Imena" prejšnji teden pripravili literarni večer. Avtorico in njeno dosedanje ustvarjanje sta občinstvu predstavila predsednik literarnega kluba iz Nove Gorice, Bojan Bratina in pesnica Vida Mokrin-Pauer. Avtorica je svoje prvo delo, opremljeno z bogatimi ilustracijami Zvest Apolonia, izdala v samozaložbi, v njej pa je objavljena zbirka avtobiografskih novel, kot je v posvetitvi zapisal Zoltan Jan. Pred idrijsko publiko in bralci se je Marija Mercina s svojim prvim knjižnim delom predstavila tudi kot nekdanja profesorica slovenskega jezika na idrijski gimnaziji. (RB)

V letu turizma bolj aktivni

NOVA GORICA - Občinska turistična zveza je na svoji zadnji seji obravnavala delo in akcije, ki jih je izpeljala v preteklem letu. Z delom in rezultati so zadovoljni. Njihova pozornost pa vendar velja delu in aktivnostim v letosnjem letu, ki je razglašeno za leto turizma. Temu primerno so prilagodili svoj program. Skupaj z drugimi severnoprimerškimi občinami pripravljajo turistični vodnik po Posočju. Izdali bodo videokaseto o Goriski. S SGG Tolmin, obratom Trnovo, turističnima društvoma Lokve in Nova Gorica bodo obnovili in posodobili prostore za piknik in počivališca v Trnovskem gozdu in Panovcu. V pripravi je vodnik po mestu Nova Gorica in se kaj. (RK)

Za večje proračunske potrebe

IDRIJA - Na podlagi vseh dosedanjih usmeritev naj bi letosnji proračun idrijske občine znašal 396 milijonov tolarjev. To je za 18 odstotkov več kot lansk. Vseeno pa je za dobro tretjino manj denarja, kot je vseh doslej zbranih potreb. Tako bi na podlagi programov za dejavnost krajevnih skupnosti, komunalnega gospodarstva, društev športne zveze, sodnika za prekrške, inspekcijskih in drugih služb ter za place v otroškem varstvu, kulturi in drzavni upravi (kar se vse napaja iz proračuna) morali zbrati 594 milijonov tolarjev. To pomeni, da bodo nekatere postavke iz proračuna izpadle, saj izvršni svet zanje nima finančnega pokritje. S tem bodo na prihodnji seji občinske skupščine (9. marca) seznanili občinske odbornike in poslance v slovenskem parlamentu. Ti naj opozorijo pristojna državna telesa, saj so zaradi tega ogrožene osnovne razvojne potrebe v občini. (RB)

Pot po obronkih Krasa

KOMEN - Clani sezanskega kluba 2001 Kras so si za nalogo zadali spoznavati kraje in narodo svoje občine. Tako so ze v januarju organizirali izlet po obronkih Krasa, drugi del pohoda bodo nadaljevali v nedeljo, 28. februarja. Zbrali se bodo ob 8. uri pred združenim domom v Komnu, odkoder bodo odšli v Dovce, kaj, ki slovi po znameniti bitki v casu NOB, preko Lukovca in Stanjela. Ce bo slabo vreme, bo izlet prelozen na naslednjo nedeljo (7. marca). (OKS)

50. obletnica smrti Janka Premrla - Vojka

CRNI VRH NAD IDRIJO - Ob 50-letnici smrti narodnega heroja Janka Premrla-Vojka so v soboto pripravili spominsko slovesnost, katere se je udeležilo tudi 9 nekdanjih Vojkovih soborcev. Nekateri od njih so bili udeleženi v bitki v Strugu, kjer je bil Vojko v spopadu z Nemci smrtno ranjen, zaradi cesar je 22. februarja na Brinovem griču umrl. Slavnostni govornik Tomaz Pavsic podpredsednik idrijske občinske skupščine se je spomnil junastev takratnih borcev in narodnega heroja Janka Premrla-Vojka, po katerem je bila 1. oktobra 1944 v Cerknem poimenovana Vojkova brigada. V zvezi s tem dogodkom praznuje idrijska občina tudi svoj občinski praznik. (RB)

Srečanje godcev na diatonično harmoniko

POSTOJNA - Društvo ljudskih godcev Molk iz Unca prireja v soboto, 6. marca, srečanje godcev na diatonično harmoniko. Na prireditvi, ki se bo pričela ob 19. uri v hotelu Proteus v Postojni, so povabljeni harmonikarji s Primorske, Notranjske in iz zamejstva. S prireditvijo želijo počastiti 8. marec - dan žena. Ob tej priložnosti bodo najboljšim podelili lepe nagrade. Obcinstvo bo z glasovanjem izbralo najboljše godce, ki igrajo ta priljubljeni ljudski instrument. (OKS)

NOVICE

Prispevki za zmanjšanje
energetske porabe
v obrtnih obratih

Dezelno ravnanje pri obrti je posredovalo vest, da je do 1. marca 1993 mogoče vložiti prošnjo za prispevke pri posegih, ki imajo za cilj racionalizacijo in zmanjšanje energetske porabe v proizvodnih obrtnih obratih. To možnost, predvideno v 10. členu zakona st. 10 z dne 9. januarja 1991, je spet vzpostavil deželni odlok DPGR st. 43/Pres z dne 14.1.1993, ki pa se ni bil objavljen v deželnem uradnem vestniku.

Obrtna sekcija pri Slovenskega deželne go-spodarskega združenja posebej opozarja člane, da pridejo v postev samo bodoče naložbe v stroje in ogrevalne naprave, ki dejansko zmanjšajo porabo energije v okviru proizvodnega cikla: npr. naprave za peko kruha, mizarski in drugi stroji itd. Morebitni interesi naj se čimprej oglašijo v organizacijskem tajnistvu Združenja, kjer bodo dobili podrobnejša pojasnila in pomoč pri sestavi prošnji.

Prijava strupenih
in škodljivih odpadkov

Samostojni delavci in profesionalci (obrniki, gostinci, zdravniki in drugi), ki so v letu 1992 proizvedli strupene in škodljive odpadke, morajo do ponedeljka, 1. marca letos, vložiti posebno prijavo na dezelno ravnanje za okolje. V prijavi morajo navesti podatke iz registrskih zapisov in podatke o podjetju, ki je odpadke proizvedlo.

Izteka se podaljšani
rok za oddajo prošnji
za oprostitev »minimum taxa«

Prvega marca zapade tudi podaljšani rok za oddajo prošnje za oprostitev plačila »minimum taxa«. Če zadoščajo normativno določenim pogojem, pridejo za oprostitev v postev manjši podjetniki in profesionalci, ki nimajo uslužbenec, družinskih sodelavcev ali drugih pomočnikov, skratka, če je delokrog njihove dejavnosti dokaj omejen.

Ob letni prijavi
davka IVA
možnost opcije

Podjetniki morajo do 5. marca letos oddati letno prijavo davka IVA in ob tej priložnosti izraziti morebitno opcijo, če želijo ohraniti dosednji trimesečni režim plačevanja tega davka. V tem primeru bodo morali doplačati 1,5-odstotne obresti. Kdor se ne bo odločil za to opcijo (ki sicer velja samo za manjša podjetja), bo moral davek poravnati vsak mesec sproti.

SDGZ / OBRtnA SEKCIJA IN POKRAJINSKE KOMISIJE

»Ne bomo dovolili
da nas izrinejo!«

Problem zastopanosti kljub obljubam še ni rešen

BORIS SIMONETA

Afera v zvezi z imenovanjem članov pokrajinskih komisij za obrtništvo v trzaski in goriski pokrajini se še ni razplela v zazeleno smer in zagotovilo navkljub ni zaznati prav nobenega premika. Pri sestavi dvanajstčlanskega predstavništva obrtnikov, katerega člane predlagajo stanovske organizacije, je Dezelna kratkoma spregledala in grobo diskriminirala Slovensko dezelno go-spodarsko združenje, ki kot priznana organizacija slovenskih obrtnikov nima več nobenega predstavnika v tem strokovnem telesu. Pred tem sta od daljnega leta 1970 pa vse do letos zastopala SDGZ dva obrtnika, vendar si je bilo leta 1976 treba priboriti to legitimno zastopstvo s pomočjo razsodbe Dezelnega upravnega sodišča. Gre torej za zaskrbljujoč korak nazaj, ki žal odraža trenutno vse prejšnje naklonjenosti razpoloženje do naše narodne skupnosti, saj nam zacenja odrekati že pridobljene pravice.

»Na to krivično odločitev in nezaslišano diskriminacijo smo kot Slovensko dezelno go-spodarsko združenje takoj ostro reagirali,« prizadeto pripoveduje pred-

sednik obrtne sekcije Drago Ota. »Nasa delegacija se je najprej srečala s slovenskimi izvoljenimi predstavniki Budinom, Jevnikarjem, Bratino, Wehrenfennigom in tudi z odbornikom Dariom Tersarjem. Osvetlili smo jim srz naše upravičene zahteve, priložili smo jim vso dokumentacijo, od izida zadnjih volitev leta 1975 pa do razsodbe Dezelnega upravnega sodišča. Skupaj smo se pogovorili tudi s pristojnim odborikom Pierantonio Rigom, ki je padel z oblakov, čes da ga funkcionarji o tem niso nič obvestili, in obljubil svoj poseg v to smer, ker se je tudi sam strinjal, da je bil prejšnji ključ porazdelitve zastopništva pravičen.«

Iz izkušenj dobro vemo, da se pri odpravljanju napak kaj rado zatakne, še posebno, če je poleg birokratskih treba reševati tudi politične vose. Po neuradnih vesteh naj bi odbornik poslal obema italijanskima stanovskima organizacijama, CNA in Confindergianatu pismo, v katerem ju poziva, naj se odreceta enemu svojemu predstavniku, da se tako zagotovi zastopnost Slovenskega dezelne go-spodarskega združen-

ja. Tak pristop k reševanju problema je seveda vprašljiv in do neke mere tudi neodgovoren: »Na tak način tvegamo, da pride do nepotrebne napetosti med našo in italijanskima organizacijama, s katerima dobro sodelujemo in smo se posebno v tem zadnjem obdobju skupaj, z ramo ob rami zavzemali za rešitev raznih problemov. Očitno ima kdo interes, da si skocimo v la-se in da se zaseje razdor, kar pa seveda ni dobro,« poudarja Ota.

Na Dezeli si torej pri odborništvu za obrtništvo pilatovsko umivajo roke in silijo druge, naj gredo po kostanj v zervico. Medtem je odstopil tudi deželni odbornik Rigo (zaradi domnevne vpletenosti v skandal o podkupninah) in tako so vse obljube očitno padle v vodo, slovenski obrtniki pa nimajo več niti sogovornika.

Drago Ota pa ne meče puske v koruzo: »Obiskali bomo tudi predsednika dezelne vlade Turella, da vsaj on popravi to krivico. Sicer bomo prisiljeni vnovič sprožiti sodni postopek pri Dezelnem upravnem sodišču. Nikakor pa ne bomo dovolili, da nas izrinejo!«

Pri obrtni sekciji Slovenskega dezelne go-spodarskega združenja imajo sicer polne roke dela in načrtov, saj se pripravljajo na občni zbor sekcije, ki naj bi ga sklicali 18. marca.

»To bo delovni občni zbor, obrtniki si moramo namreč pogledati v oči in se sedaj, ko nam gre za nohte, otestiti nekatere dosedanjih navad in izdelati uresničljivo vsebinsko platformo. Izboljšati moramo strokovnost, postati moramo elastičnejši in se prilagajati hitrim spremembam, dvigniti moramo kulturno raven naše podjetniške angaziranosti. Ena od glavnih postavk mora biti kadrovanje, s strokovnimi tečajji moramo izboljšati znanje. Se posebno pozornost pa moramo posvetiti mladim obrtnikom: teh je veliko, imajo široko obzorja in nove ideje, ki jih je treba upoštevati. Mladina je naš kapital, v katerega moramo mnogo več investirati,« pripominja Drago Ota.

»Obenem menim, da moramo v povezavi z Obrtno zbornico Slovenije se bolj tvorno kot doslej uresničevati čim višjo stopnjo sodelovanja, ki naj temelji na prizadevanjih za dvig strokovnosti.«

Integracija s sosedi
edina pot v oživitvev
gospodarstva v FJK

Odbor za gospodarstvo SDGZ za dejavno vključevanje naše skupnosti v razgovore med Italijo in Slovenijo

Dnevni red zadnjega sestanka komisije za gospodarstvo pri Slovenski kulturno go-spodarski zvezi je obsegal eno samo točko, in sicer razpravo o go-spodarskih odnosih med Italijo in Slovenijo v perspektivi novih sporazumov.

Gre pravzaprav za vprašanje, ki je bilo v okviru Slovenske kulturno go-spodarske zveze in njenih go-spodarskih članic vsekozi aktualno, saj je bilo zlasti v letih po podpisu Osimskega sporazuma storjenih mnogo korakov in vloženih veliko prizadevanj, da se go-spodarski deli Osima uresničujejo. Spodbujanje go-spodarskega sodelovanja med sosednjima državama in vključevanje manjšine v tokove tega sodelovanja sta bila za našo narodno skupnost povsem naravni izhodišči, žal pa je zaradi kratkovidnosti in političnega nasprotovanja krajevnih dejavnikov na italijanski strani ostal neizkoriščen velik del postavk, ki jih je sporazum ponujal.

Pogajanja med Ita-

lijo in Slovenijo gre zato videti kot ponovno prilagoditev, da se po več kot petnajstih letih na novih osnovah in v povsem novih okoliščinah - ki jih v prvi vrsti predstavljata državna samostojnost Slovenije in njena odločna usmeritev k vključevanju v Evropo - poskuša nadoknaditi zamujeno.

Nobenega dvoma namreč ni, da je go-spodarstvo v deželi Furlaniji-Juljski krajini zaslo v veliko krizo, tudi in morda celo predvsem zaradi tega, ker v odnosu do vzhoda ni znalo biti dovolj propulzivno, pomembne položaje pa so medtem prevzemali drugi. V današnjih, spremenjenih razmerah je vsekakor treba razumeti, da bo Slovenija močno pospeševala proces svojega vključevanja v evropska tržišča, ker je to njena osnovna življenjska potreba. Gospodarstvo dežele Furlanije-Juljske krajine, katerega sestavni del je tudi gospodarstvo Slovencev v Italiji, pa mora v tem prostoru

nujno najti svoje mesto, ker gre za edini mogoč izhod iz krize in prehod v fazo revitalizacije gospodarstva ob meji.

Slovenska kulturno go-spodarska zveza je vprašanjem obmejnega sodelovanja v preteklosti posvečala zelo veliko pozornost z mnogimi pobudami, ki jih nekateri sele danes na novo odkrivajo. Nova pogajanja med Italijo in Slovenijo o dvostranskih sporazumih bodo torej lahko uspešna le pod pogojem, če bo prevladala realistična ocena potrebe po ustvarjanju učinkovitih instrumentov za hitro go-spodarsko integracijo v prostoru, ki obsega deželo Furlanijo-Juljsko krajino, Slovenijo in širše območje Avstrije in Hrvaske z Istro.

Z namenom, da se dejavno vključi v meddržavne razgovore pripravlja komisija za gospodarstvo pri Slovenski kulturno go-spodarski zvezi poseben dokument, o tem vprašanju pa je v pripravi tudi širši mednarodni strokovni posvet.

ŽELEZNICE / FINANČNE TEŽAVE

Kdaj hitra proga
do vzhodne meje?

V Rimu napovedujejo izgradnjo po letu 2000

MARKO WALTRITSCH

BENETKE - V vseh industrijsko razvitih krajih Veneta, od Verone do Padova in Trevisa, so v zadnjih tednih zelo zaskrbljeni zaradi namere rimske vlade, da odloži napovedano izgradnjo hitre železniške proge med Milanom in Benetkami. V Rimu pravijo, da imajo težave s proračunom in da se bodo torej za sedaj omejili na izgradnjo hitre proge na relaciji francoska meja - Turin - Milan - Bologna - Firenze - Rim - Neapelj.

Lani je bilo veliko govora o načrtih za izgradnjo dveh hitrih prog. Prvo naj bi speljali iz Turina prek Milana in Verone do Benetk, drugo pa iz Milana do Neaplja. Potem, ko je vodstvo Državnih železnic objavilo svoj načrt (predstavili so ga tudi na svetovni razstavi v Seviliji in drugod v tujini) so se dvignili potresti iz Trsta in Vidma, čes da je treba hitro progo podaljšati do vzhodnih italijanskih meja. V Rimu so v odgovor obljubili, da bodo - sicer komaj po letu 2000 - hitro progo speljali tudi od Benetk proti vzhodu.

Vodstvo Državnih železnic je nekaterim večjim projektantom kot tudi velikim gradbenim podjetjem naročilo izdelavo okvirnih in podrobnih načrtov. Določeno je tudi že, katera podjetja bodo prevzela ta obsežna dela. Izbranih je bilo pet velikih državnih in zasebnih konzernov, ki naj bi si razdelili gradnjo novih prog. Vse te odločitve

pa so bile sprejete precej pred lanskimi varčevalnimi ukrepi Amatove vlade, se zlasti pa pred izbruhom podkupniškega skandala. Poleg pozitivnih odzivov na načrte Državnih železnicje bilo vsekakor slišati tudi negativne, se zlasti v deželi Veneta, kjer so nekateri prepričani, da bo nova hitra proga onesnažila okolje. S temi protesti je soglasala tudi tamkajšnja dezelna vlada. Najnoveše vesti o možnosti odložitve gradnje pa v Benetkah in drugod po Venetu povzročajo nove, čisto drugačne proteste, medtem ko je bilo v Trstu in Vidmu doslej vse tiho, kljub temu, da postaja jasno, da se bo gradnja hitre proge v smeri proti Avstriji in Sloveniji nedvomno se bolj oddaljila.

V Rimu so se odločili, da zgradijo le eno progo tudi zaradi tega, ker so Francozi namignili, da bodo svojo mrežo hitrih železniških prog povezali z Italijo le pod pogojem, če bo tudi Italija poskrbela za povezavo v nasprotni smeri. Če Italija na to ne pristane, potem bodo Francozi svojo hitro progo gradili proti meji z Nemčijo. V Franciji je namreč že zgrajenih veliko hitrih železniških prog, po katerih ne vozijo samo potniški vlaki z oznako TGV, ampak tudi tovorni, ki pripeljejo blago iz enega kraja Francije v drugega v rekordnem času. Hitro progo za vlak TVE so zgradili tudi Spanci, sicer za sedaj le

med Madridom do Seviljo, v načrtu pa imajo - če jih ne bo pestila go-spodarska kriza - izgradnjo hitre proge od Madrida do Bilbao in do Barcelone, v obeh primerih torej do meje s Francijo, kjer hitra proga že povezuje Pariz z Bordeauxom in z Nico. Tudi Nemci so razvili svoj sistem hitrih prog, v glavnem sicer po starih tirih. Večina tovrnega blaga potuje v Nemčiji po železnici, za razliko od Italije, kjer veliko večino blaga prevajajo s tovornjaki po cestah.

Za sedaj ima Italija en sam odsek hitre proge med Rimom in Firencami, ki so ga gradili dolgo vrsto let. Načrti za sedanje hitre proge pa predvidevajo, da bi jih morali zgraditi v rekordnem času, s čemer bi hkrati omilili brezposelnost. Industrijci v Venetu so sprico iz Rima prihajajočih vesti zelo zaskrbljeni. To velja se zlasti za tiste iz Verone, kjer se kriza železnice, ki prihaja z Brennerja in torej iz Nemčije. V Veroni pa se je medtem zakasnila izgradnja železniškega vozlišča, kar velja tudi za vozlišče v Cervinjanu v Furlanski nižini, ki bi služilo tako za promet s Slovenijo kot z Avstrijo in kjer stotine stebrov pod viadukti nedokončano strlijo v nebo.

V Veroni pravijo, da bi bilo treba okrepiti tudi železnico v severno smer in zgraditi predor pod brennerskim prelazom, vendar so to zaenkrat samo pobožne želje.

Prošnje
za
nagrade
delu
zvestim

Slovensko dezelno go-spodarsko združenje obvesča člane, da lahko do 28. februarja vložijo na trzasko Trgovinsko zbornico prošnje in dokumentacijo za priznanja »Zvestoba delu in go-spodarskemu razvoju«. Nagradi so lahko odvisni delavci z minimalno delovno dobo v istem podjetju: 40 let (za banke in zavarovalnice), 35 let (industrija, trgovina, obrt, pomorska in servisna dejavnost), 30 let (pisarne odvetnikov, zdravnikov, geometrov itn.), 20 let (družinski pomočniki in pomočnice), 25 let (gradbeni delavci, čeravno so delali v več podjetjih).

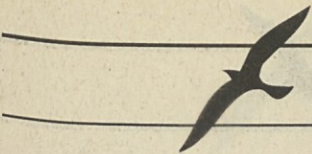
Priznanja za podjetja se delijo v dve kategoriji: za individualna in družinska podjetja z vsaj 30 leti neprekinjene dejavnosti (če jih se vodi ustanovitelj) oziroma s 60 leti dejavnosti (če jih upravlja jo potomci) ter za trgovske zastopnike s 30 leti dejavnosti, medtem ko so lahko zasebna industrijska, trgovska, kmečka, obrtna in servisna podjetja nagrajena tudi za izjemne izboljšave v proizvodnji, v storitvah ali v tretmanu osebeja.

Interesenti dobijo pojasnila v organizacijskem tajnistvu SDGZ.

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI
S TRILETNO ZAPADLOSTJO

- BTP so obveznice s koriščenjem 1. marca 1993 in zapadlostjo 1. marca 1996.
- Obveznice dajejo letno 11.50% bruto obresti izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.
- Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.
- Dejanski letni donos BTP znaša 10,32%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.
- Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.
- Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 25. februarja.
- Obveznice BTP se koristijo s 1. marcem: ob vplačilu (2. marca) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo privatniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.
- Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.
- Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.
- Podrobnejše informacije nudijo banke.

MENJALNIŠKI TEČAJI

23. februar 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	63,00	63,65	8,86	9,00	6,35	6,60
AMTK plus	63,00	63,80	8,80	9,00	6,50	6,90
Avtohisa Ljubljana*	63,00	63,50	8,73	8,87	6,44	6,61
Azur	63,00	63,60	8,90	9,02	6,35	6,65
Banka Vipra	62,60	63,75	8,72	8,89	6,32	6,61
Bobr Fužine	63,20	64,00	8,90	9,10	6,55	6,80
Bobr Trzin	63,20	64,00	8,90	9,10	6,55	6,80
BTC terminal Sezana	62,30	63,00	8,76	8,86	6,45	6,65
BTC d.d. Ljubljana	62,50	63,30	8,80	9,05	6,20	6,65
Burin Center	63,10	63,55	8,80	9,00	6,55	6,80
Burin Moste	63,30	63,80	8,90	9,10	6,55	6,80
Come 2 Us*	63,10	63,90	8,85	9,00	6,45	6,80
Dom Kaffe Domžale	63,50	63,90	8,95	9,08	6,40	6,65
Dom Kaffe Kranjska Gora	63,30	63,90	8,90	9,08	6,25	6,60
Dom na trgu	63,35	63,59	8,93	9,00	6,55	6,65
Emona Globtour	62,60	63,60	8,859,05	9,05	6,25	6,50
Eros Ljubljana*	63,50	63,70	8,90	9,00	6,50	6,65
Eros Kranj*	63,30	63,70	8,90	9,00	6,50	6,70
Eurotours International*	62,90	63,80	8,90	9,05	6,45	6,70
Euroservis Sezana	62,80	63,30	8,85	8,95	6,45	6,63
Feniks Markovec Koper	63,00	63,80	8,76	8,95	6,30	6,50
Feniks Koper	63,00	63,80	8,80	8,99	6,26	6,50
Feniks Portorož	63,05	63,75	8,78	8,99	6,32	6,49
Fiba	62,62	63,38	8,70	8,86	6,36	6,59
Firadas	62,60	63,50	8,82	8,95	6,50	6,75
Galileo - Kozina	62,90	63,15	8,80	8,90	6,50	6,62
Golfurist Ljubljana	62,50	63,60	8,74	8,90	6,40	6,75
Golfurist Domžale	63,00	63,85	8,85	9,00	6,40	6,80
Hida	63,40	63,50	8,92	8,96	6,55	6,65
Hipo d.d.	62,90	63,50	8,80	8,95	6,50	6,90
Hipotekarna banka Koper*	62,35	63,50	8,75	8,90	6,40	6,75
Hram Rožice Mengeš	63,20	63,60	8,80	9,00	6,40	6,60
Hranilno kreditna služba	62,60	63,30	8,83	8,91	6,40	6,75
Idila Sečovelje*	62,80	63,50	8,87	9,07	6,40	6,60
Ilirika Ilirska Bistrica	62,40	64,00	8,67	8,90	6,23	6,60
Ilirika Slovenj Gradec	62,81	63,59	8,86	8,98	6,36	6,59
Ilirika Postojna	62,81	63,97	8,67	8,90	6,35	6,60
Ilirika Sezana	62,90	63,59	8,84	8,93	6,38	6,60
Klub Slovenijales	63,20	63,80	8,85	9,00	6,50	6,70
Komercialna banka Triglav	62,30	63,61	8,81	8,97	6,50	6,75
Kompas Hertz Celje*	63,00	63,50	8,85	9,00	6,45	6,80
Kompas Hertz Velenje*	63,00	63,50	8,85	9,00	6,45	6,80
Kompas Hertz Idrija*	63,00	63,50	8,85	9,00	6,45	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	63,00	63,50	8,85	9,00	6,45	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	63,00	63,50	8,85	9,00	6,45	6,80
Kompas Hertz Krško*	63,00	63,50	8,85	9,00	6,45	6,80
Kompas Hertz Bled*	63,00	63,50	8,85	9,00	6,45	6,80
Kompas Flintrade	63,40	63,79	8,90	9,09	6,40	6,79
Kompas Holidays	63,40	63,80	8,95	9,10	6,40	6,70
Ljubljanska banka d.d. Lj.	62,50	63,60	8,83	9,03	6,39	6,61
LB Banka Zasavje Trbovlje	62,20	64,00	8,84	9,09	6,50	6,80
LB Dolenjska banka N.M.	63,00	63,90	8,90	9,10	6,50	6,70
LB Komercialna banka N.G.	62,00	63,98	8,69	9,08	6,33	6,65
LB Kreditna banka Mb. d.d.*	62,10	63,35	8,83	9,06	6,30	6,90
LB Splošna banka Celje d.d.	62,40	64,00	8,80	9,10	6,30	6,80
LB Splošna banka Koper d.d.*	62,10	63,28	8,69	8,91	6,16	6,56
Libertas	62,72	63,58	8,80	8,90	6,40	6,60
MA Vir	63,30	63,80	8,80	9,05	6,50	6,85
Madai*	62,70	63,80	8,84	8,94	6,48	6,60
Media*	63,20	63,60	8,50	8,98	6,50	6,70
Otok Bled	62,96	63,59	8,87	8,99	6,57	6,78
Panna	63,20	63,60	8,80	9,00	6,40	6,70
Petrol*	63,35	63,60	8,85	9,00	6,55	6,75
Pigai Solkan Nova Gorica*	62,50	63,40	8,80	8,90	6,45	6,60
Pigai Kobarič*	62,50	63,40	8,80	8,90	6,45	6,60
Pigai Obutek*	62,50	63,40	8,80	8,90	6,45	6,60
Pigai Diskont*	62,50	63,40	8,80	8,90	6,45	6,60
Postna banka Slovenije*	62,10	63,19	8,71	8,99	6,00	6,67
Probanka d.d. Maribor	62,50	63,40	8,85	9,03	6,40	6,62
Publikum Ljubljana	63,30	63,48	8,88	9,02	6,45	6,69
Publikum Celje	63,00	63,39	8,85	8,93	6,40	6,69
Publikum Dobova	63,00	63,80	8,71	8,86	6,41	6,85
Publikum Kostanjevica	63,00	63,80	8,71	8,86	6,41	6,85
Publikum Krško	63,00	63,80	8,71	8,86	6,41	6,85
Publikum Maribor	63,00	63,20	8,88	8,92	6,28	6,69
Publikum Metlika	62,80	63,60	8,80	9,09	6,30	6,70
Publikum Mozirje	62,70	63,28	8,81	8,98	6,30	6,70
Publikum Novo Mesto	63,00	64,00	8,70	8,90	6,50	6,75
Publikum Piran	62,50	62,99	8,79	8,88	6,35	6,59
Publikum Ptuj	62,50	63,90	8,78	8,87	6,30	6,70
Publikum Sevnica	63,00	63,59	8,65	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	62,90	63,20	8,88	8,92	6,28	6,69
Publikum Sentjur pri Celju	62,80	63,38	8,85	8,95	6,40	6,68
Publikum Trebnje	62,40	62,95	8,69	8,84	6,40	6,75
Publikum Zagorje	62,70	63,70	8,85	8,98	6,50	6,75
Publikum Zalec	63,10	63,69	8,86	8,94	6,40	6,68
Roja	63,35	63,80	8,85	9,00	6,30	6,70
Sit On*	63,00	63,50	8,75	9,00	6,45	6,85
SKB banka d.d. Ljubljana**	62,74	62,75	8,91	8,91	6,43	6,46
Slovenijaturist Jesenice	63,00	63,50	8,86	8,99	6,30	6,60
Slovenijaturist Ljubljana	63,40	63,70	8,88	8,95	6,45	6,60
Slovenijaturist žel. postaja Lj.*	63,40	63,95	8,86	8,98	6,40	6,75
Slovenijaturist žel. postaja Mb.*	62,60	63,60	8,83	8,97	6,10	6,90
Slovenska hran. in pos. Kranj	62,70	63,20	8,80	8,95	6,40	6,70
Slovenska investicijska banka*	63,00	63,70	8,82	8,90	6,35	6,75
Sonce	63,30	63,60	8,84	9,04	6,40	6,68
SZKB d.d. Ljubljana	62,60	63,30	8,83	8,91	6,40	6,76
Tartarus Postojna	62,27	63,34	8,66	8,86	6,34	6,61
Tentours Domžale	63,30	63,80	8,80	9,00	6,40	6,78
Tori	63,20	63,60	8,80	8,98	6,45	6,80
Trias	63,30	63,60	8,90	9,00	6,50	6,80
Turist Service Portorož	62,80	63,20	8,80	9,00	6,55	6,75
Upimo	63,40	63,50	8,95	9,00	6,49	6,59

Tečaj velja danes: * Zaračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKI, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOŽI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 37 z dne 23. februarja — Tečaji veljajo od 24. 2. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	69,9540	70,1645	70,3750
Avstrija	040	šiling	100	878,5206	881,1641	883,8076
Belgija	056	frank	100	299,9706	300,8732	301,7758
Kanada	124	dolar	1	80,0004	80,2411	80,4818
Danska	208	krona	100	1606,4995	1611,3335	1616,1675
Finska	246	marka	100	1708,2001	1713,3401	1718,4801
Francija	250	frank	100	1821,9565	1827,4386	1832,9211
Nemčija	280	marka	100	6182,4109	6201,0139	6219,6169
Grčija	300	drahma	100	—	45,9309	46,0685
Irska	372	funt	1	—	150,9947	151,4477
Italija	380	lira	100	6,3586	6,3777	6,3968
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	9,0000	—
Japonska	392	jen	100	86,1828	86,4421	86,7014
Nizozemska	528	gulden	100	5492,4538	5508,9807	5525,5076
Norveška	578	krona	100	1448,8480	1453,2076	1457,5672
Portugalska	620	escudo	100	66,7701	66,9710	67,1719
Švedska	752	krona	100	1314,3806	1318,3356	1322,2906
Švica	756	frank	100	6719,6624	6739,8820	6760,1016
Velika Britanija	826	funt sterling	1	146,0904	146,5300	146,9696
ZDA	840	dolar	1	100,3962	100,6983	101,0004
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,6853	120,0454	120,4055
Spanija	995	peseta	100	85,4409	85,6980	85,9551

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 24. FEBRUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA 1993:					1.000.000	619.307	617.622	1.236.929
19		123,8615%	123,5244%	123,6929%	100.000	61,931	61,762	123,693

Od 31.12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10.12.1992.
Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10.12.1995 enak znesku na dan 31.12.1992

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

23. FEBRUAR 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Azur	7,50	9,50
Eros Ljubljana	8,00	11,00
Hida	7,00	9,50
Idila	7,50	9,50
LB Dolenjska banka	7,00	10,00
LB Kreditna banka Maribor	7,00	11,00
MA -Vir	7,00	10,00
Otok	5,94	9,70
Sonce	8,00	11,00
Tentours Domžale	7,00	12,00
Tori	7,00	10,00

Tečaj velja danes: *, Zaračunavajo provizijo: **,

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

23. FEBRUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1550,00	1585,00
nemška marka	960,00	978,00
francoski frank	281,00	290,00
holandski gulden	847,50	873,50
belgijski frank	46,25	47,75
funt sterling	2263,00	2310,00
irski šiling	2335,00	2383,00
danska krona	248,00	256,00
grška dramma	6,50	7,50
kanadski dolar	1228,00	1266,00
japonski jen	12,70	13,75
švicarski frank	1047,00	1067,00
avstrijski šiling	135,50	139,75
norveška krona	223,50	230,50
švedska krona	204,50	210,50
portugalski escudo	9,50	10,75
španska peseta	12,50	13,60
avstralski dolar	1068,00	1100,00
madžarski forint	11,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,00	1,40

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

23. FEBRUAR 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija *	Posojilnica Pilberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,70	11,50
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,25	11,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,70	11,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,80
Italija	Kmečka banka Gorica	14,80	15,30
Italija	Tržaska kreditna banka	14,50	15,00

NOVICE

Ultimat somalskemu vojaškemu poveljniku

MOGADIS - Ameriske enote so somalskemu vojaškemu poveljniku Harsu postavile ultimatum, da se mora do četrta umakniti iz južnih predelov mesta Kismaju, kjer so se danes ponoči potekali spopadi med nasprotnima stranama. (Reuter)

V Rusiji se vojska ne bo vmešavala v politiko

MOSKVA - Ruski obrambni minister Pavel Gracov je izjavil, da vojaški vrh ne bo dopustil, da bi vojska postala sredstvo za doseganje političnih ciljev majhne skupine castnikov. Povedal je tudi, da bodo morale enote, ki so trenutno nastanjene v Abhaziji, ostati na svojih položajih zaradi zaščite za Rusijo pomembnih strateskih položajev. (Reuter)

Maščevanje posebnih vojaških enot v Zairu

KINSASA - Price trdijo, da so posebne enote predsednika Mobutuja ponoči pobile sedem ljudi. Pobjo naj bi bil odgovor na kruto smrt vojaka, ki so ga včeraj ubili neznanci. (Reuter)

Hitlerjevi dokumenti kmalu v javnosti

MOSKVA - Rusija bo odprla državne arhive, v katerih so shranjeni dokumenti, ki zajemajo zadnje dni življenja nacističnega diktatorja. Dokumente so Rusi dobili ob vdoru v Hitlerjev bunker. Med dokumenti je tudi izjava Hitlerjevega osebnega streljnika, ki naj bi bil eden redkih očitcev Hitlerjevega trupla. (Reuter)

V Rusiji zaplenili tono kokaina

ST. PETERSBURG - Policija je pri pregledu pošilke pločevink iz Kolumbije našla za več kot tona kokaina, ki bi bil na ruskih ulicah vreden na desetine milijonov dolarjev. Ljudi, ki so hoteli tovor prevzeti, so že priprli. Strokovnjaki menijo, da je celotna količina za Rusijo prevelika in je bila pošilka verjetno namenjena tudi za razpečevanje po Evropi. (Reuter)

BLIŽNJEVZHODNA TURNEJA AMERIŠKEGA DRŽAVNEGA SEKRETARJA

Arabci in Izrael trdijo, da so pripravljeni na mir

Videti je, da bodo v pogajanjih še najmanj dobili Palestinci

JERUZALEM - Med obiskom ameriškega državnega sekretarja na Bliznjem vzhodu so voditelji tako arabskih držav kot Izraela Warrenu Christopherju povedali, da želijo čimprej nadaljevati z mirovnim procesom in doseči napredek v pogajanjih. Nikjer ni bila bliznjevzhodna odločenost za mir tako očitna kot v Siriji, čeprav je bila nekod najhujša sovražnica Izraela. Zdaj je videti najbolj pripravljena za mirovne pogovore z židovsko državo. Med polurno tiskovno konferenco z ameriškim državnim sekretarjem ni sirske zunanji minister Faruk al-Shara, ki je v preteklosti slovel po ostrih napadih na Jeruzalem, izrekel niti enega stavka proti Izraelu. »Za nas je to jasno in zgovorno znamenje,« je povedal vladni predstavnik v Jeruzalemu.

Medtem ko si arabske države želijo napredka v mirovnih pogajanjih, pa med Palestinci vlada razočaranje nad mirovnim procesom in negotovost zaradi narasajočega vpliva islamskih fundamentalistov v lastnih vrstah. Palestinci poleg tega cutijo, da Izrael izgublja zanimanje za pomiritev z njimi, ker se zdi Jeruzalemu Sirija pomembnejša. Se najbolj pa se bojijo, da bodo Damasku izraelski predlogi vseh.

Warren Christopher je

v Izrael prispel po turneji, med katero je obiskal Egipt, Jordanijo, Sirijo, Savdsko Arabijo, Kuvajt in Libanon. Na vsaki postaji je dobil enako sporočilo: Arabci se bodo takoj vrnil na pogajanja, če bo Izrael dovolil vrnitev 415 Palestincem, ki jih je decembra izgnal v južni Libanon. Toda voditelji arabskih držav so dali vedeti, da tudi to vroče politično vprašanje najbrž ne bo zaustavilo mirovnih pogajanj. »Mirovni proces je pomembnejši, saj bo spremenil oblike celotnega območja,« je povedal sirske zunanji minister, z njim pa soglasa tudi jordanjski kralj Husein, čeprav mora hasemitski monarh zaradi svoje palestinske večine govoriti bolj previdno: »Seveda je veliko ovir, toda alternativa mirovnemu procesu je samo katastrofa.«

Tudi Izrael je očitno že oblikoval svoje prioritete: Palestince bo pustil ob strani in se usmeril na mirovna pogajanja s Sirijo. »Pri pogajanjih s Sirijo se nimamo nobenega pravega načrta, zato pa vsaj vemo, kdo je nasprotna stran,« je povedal visok vladni predstavnik v Jeruzalemu.

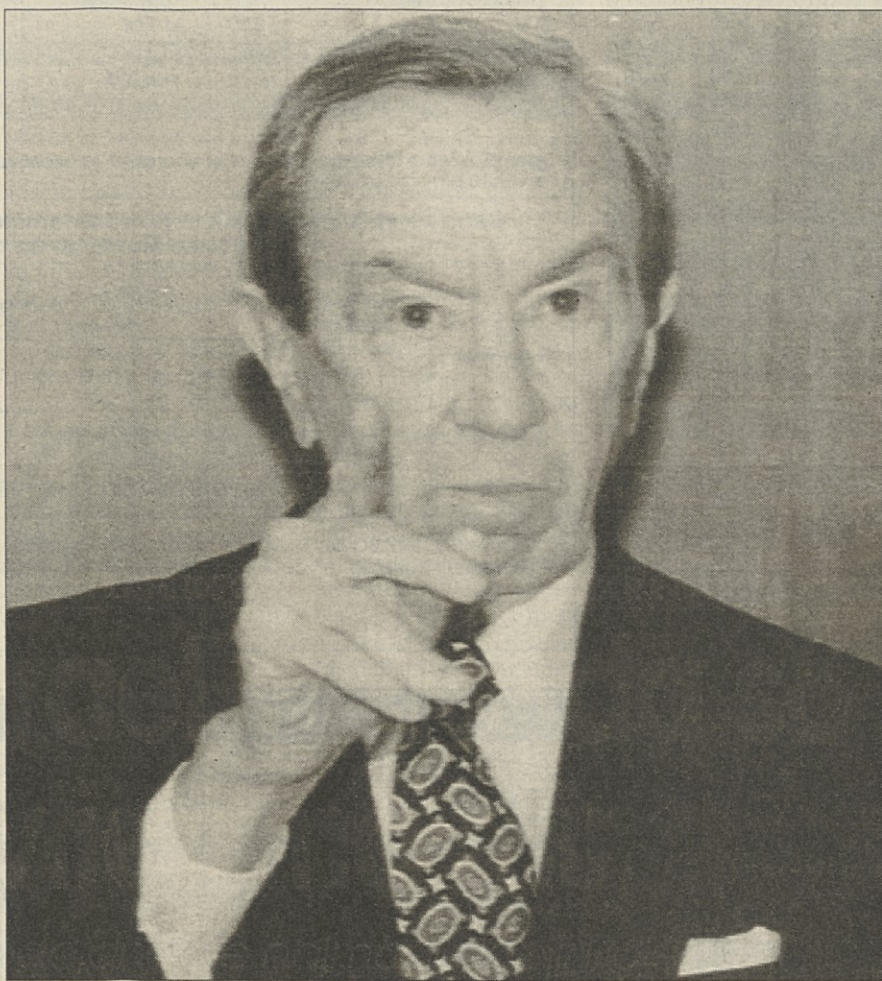
Po letu dni pogajanj pa je tako Sircem kot Izraelcem jasno, kaj bodo morali žrtvovati za mirovno pogodbo. Židovska država bo morala vrniti zase-

deno Golansko visavje, ki ga za vsak primer tako in tako nikoli ni toliko naselila s svojimi priseljenci kot druga zasedena območja. Sirija pa bo morala podpisati sporazum z mednarodnimi jamstvi, ki bo Izraelu po izgubi

strateško pomembnega Golana zagotavljal varnost. Mirovna pogajanja o Bliznjem vzhodu najbrž se nekaj časa ne bodo zaključena, toda najpomembnejše države območja, predvsem Sirija, se dobro zavedajo ve-

likih sprememb v svetu.

Te tudi Bliznjemu vzhodu, dolgoletnemu poligonu za merjenje moči najmočnejših držav sveta, ne dovoljujejo več, da bi zivele in se sovražile po starih vzorcih. (Reuter, B. K.)

Warren Christopher (Telefoto: AP)

V. BRITANIJA / POT ČEZ ATLANTIK

Major potuje h Clintonu

Britanci so pred ameriškim volitvami podpirali Busha

ALJA KOŠAK / LONDON

LONDON - Prvo uradno srečanje med predsednikom Clintonom in premijerom Majorjem ne bo prineslo nobenih velikih sporazumov, napovedujejo v Londonu. Bistvo tega sestanka bo osebno spoznavanje in utrjevanje odnosov. Britanski premier bo prvi voditelj države članice ES in prvi od voditeljev sedmih industrijskih držav, s katerimi se bo Clinton pogovarjal v Washingtonu. Clinton s tem tudi kaže, da ni zameril Majorjevi vladi in britanski konservativni stranki, ki je med amerisko predsedniško volilno kampanjo očitno poskušala pomagati Georgu Bushu.

V Londonu predvidevajo, da bo Major sprejel prvotno sporno Clintonovo idejo o posebnem ameriskem poslaniku, ki naj bi v Severni Irski proučil konflikt in dejanski položaj.

Da pa Clinton misli resno varovati amerisko industrijo in delovna mesta, je pokazal na predvečer Majorjevega obiska z napadom na evropski konzorcij Airbus. Clinton je obtožil vlade, ki sodelujejo pri projektu, vključno z Britanijo in Francijo, da s subvencioniranjem projekta kršijo dogovor z ZDA, projekt pa jemlje delo ameriškim delavcem. Ameriški Boeing namreč odpušča 28.000

delavcev.

Britanski tisk pise, da je Majorjev obisk »obsojen« na uspeh, ker se bosta oba voditelja potrudila pokazati, da se odnosi med Washingtonom in Londonom niso poslabšali zato, ker je na celu Bele hiše zdaj demokrat.

Poročevalci in komentatorji iz ZDA svarijo, da v Clintonovih ozihi krogih za vso fasado dobre volje se vedno tičita jeza in uzaljenost, ker sta dva ugledna delavca konservativne stranke sprejela povabilo Bushovega volilnega stroja, v Londonu pa so pregledali arhiv potnih listov, da bi našli kakšen madež iz Clintonovih študentskih časov v Oxfordu.

Ob tem obisku se britanski mediji tudi veliko ukvarjajo s »posebnim odnosom« med Washingtonom in Londonom. Ti odnosi so temeljili na dobrih osebnih stikih med voditelji, na primer med Rooseveltom in Churchillom, Kennedyjem in McMillanom in seveda se posebno med Reaganom in Thatcherjevo. Tega zdaj ni, v Londonu pa poudarjajo, da so »posebni odnosi« vselej temeljili predvsem na skupnih interesih in vsaka ameriška administracija je slej ko prej spoznala, da je Britanija njena najbolj zanesljiva zaveznica.

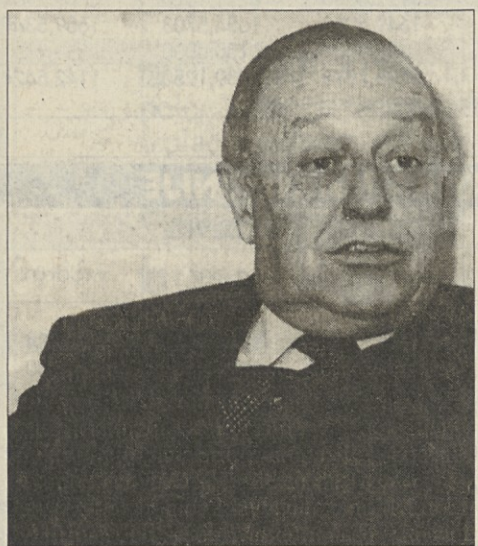
PISMO IZ BUENOS AIRESA

Tisti, ki so izginili, in tisti, ki so se vrnili

V prvem letosnjem pismu iz Buenos Airesa smo napovedovali zapletene zakulisne spletke ob izvolitvi novega guvernerja province Corrientes. Pripovedovali smo, kako se bo 15. januarja zbrala skupščina elektorjev (dvanajstih menemistov, enajstih avtonomistov in treh radikalov). Težava je bila v tem, da bi moral izvoljeni kandidat dobiti štirinajst od šestindvajsetih glasov. Rešitev je bila samoumevna: avtonomisti in radikali bodo združili elektorje in na guvernersko mesto bo stopil kandidat avtonomistične liberalne zveze ali kandidat radikalov. Seveda je to pomenilo majhno demokratično ukano, kajti obe opozicijski stranki bi združili glasove in izvolili kandidata z najmanj glasovi (čeprav je govor o ukani v politiki skoraj dokaz naivnosti). Tedaj smo v tistem pismu (oh, cudovita argentinska modrost, sad polstoletnega nedoslednega vedenja!) opozarjali, da v politiki dve in dve ni vedno štiri.

15. januarja se je torej sestala skupščina elektorjev v Corrientesu in potrdila, da matematika ni eksaktna veda, ko se pomeša s politiko. Kajti tistega zgodovinskega večera se stevek enajst in tri ni bil štirinajst, ampak samo trinajst. Kaj se je zgodilo? Izgubil se je en glas oziroma elektor. Res: od treh radikalov sta na zasedanje prišla samo dva; tretji, s primkom Bruzzo, je izginil, kot če bi ga zacarali. Ni bilo mogoče izvoliti guvernerja in federalna oblast je za provinco Corrientes imenovala novega posrednika.

Brez dvoma se bralec v tem trenutku nervozno preseda ob neznanki, kaj se je

Novi interventor pokrajine Corrientes

ALEJANDRO BRINER

zgodilo z Bruzzom. Bom kar povedal. Argentinski predsednik Menem je moral neizogibno preprečiti, da bi provinca zašla v opozicijske roke. Kakor je obracal številke in možnosti, se ni nikdar izšlo njemu v prid. Zato se je spomnil enega izmed prvih aksiomov svetovne politične zgodovine: vsak človek ima svojo ceno. In poslal je sla, ki naj bi posredoval ponudbo. Koliko je Bruzzo zahteval za to, da ne bi sel na skupščino elektorjev? Najbrž sta se nekaj časa pogajala in končno potegnili crto po vso to milijon dvesto tisoč dolarjev. Bruzzo se ni udeležil sestanka in je tako rekoc izginil s površja zemlje. Pravijo, da so ga v preteklih dneh videli v Paragvaju, ko je v prekrasnem avtomobilu vstopil v luksuzno vilo. Kot vidite, je bil konec drame Correntincev navsezadnje tragikomicen.

Drugi dogodek preteklega tedna je potekal na nogometnem stadionu. Zacetek sega do univerze v Cambridgeu leta 1846. Tedaj so tam izdelali pravila sporta, pri katerem ni dovoljeno ujeti, voditi ali sprožiti žoge z rokami. Število igralcev so določili na enajst in sport so poimenovali football. Po dveh desetletjih so ga prvič igrali v Argentini. V Buenos Aires Cricket Clubu so rdeči premagali bele s štiri proti nič.

Novembra leta 1887 so v deželi ob Srebrni reki ustanovili prvi nogometni klub. Kmalu so nastali še drugi in 21. februarja 1893 je bila ustanovljena prva zveza klubov. Danes je to Zveza argentinskega nogometa. Minilo je natanko eno stoletje. Da bi dogodek primerno proslavili, so organizatorji priredili nogometno tekmo med dvema tradicionalnima nasprotnikoma: Brazilijo in Argentino.

Argentinci so se vedno imeli za najboljše nogometaše na svetu, stvarnost pa je pričala o treh svetovnih prvenstvih, ki jih je osvojilo brazilsko moštvo. Argentinska uspeha v svetovnih prvenstvih leta 1978 in 1986 sta nekoliko izenacila rivalstvo. Nogometno merjenje obeh moštev v noči 18. februarja je zato zbudilo tako pričakovanje, da je vstopnic takoj zmanjkalo. Tu pa je bila še dodatna privlačna okoliščina: majico s številko deset naj bi oblekel Diego Armando Maradona.

Maradona je bil prejšnji dan v hotelu She-

raton imenovan za najboljšega argentinskega nogometaša zadnjih sto let. Nihče ne dvomi, da ima največ zaslug za zmago leta 1986 v Mehiki prav on. Pred dvema letoma pa je bil Maradona vpleten v dramatične dogodke, ki so zasenčili njegov zmagovalski lik in hkrati pretresli svetovni sport: dokazali so, da je Maradona odvisen od mamil. Suspendirali so ga z rednih nogometnih tekem. Po izpolnjeni kazni je Maradona začel igrati za spansko Sevillo, v prijateljskem dvoboju med Brazilijo in Argentino pa se je spet pojavil z argentinskimi nacionalnimi barvami.

Prejšnji četrtek ob devetih zvečer je bil največji argentinski stadion poln ljudi in navdušenja. Na skrbno negovanem nogometnem igrišču je bilo dvaindvajset resničnih zvezd. Neki novinar je zatrjeval, da je na travi čez šestdeset milijonov dolarjev. Pri takem računovodskem ugibanju nisem bil nikoli dober. Raje zatrjujem, da je bilo stoletje nogometa prepričljivo in dostojno prikazano. Končni rezultat ena proti ena je zadovoljil več ali manj vse, a največja sreča je bilo spet videti fenomen, ki se pojavi enkrat v sto letih.

Argentinec stoletja

AZIJA(6) / PAKISTAN, BANGLADEŠ, ŠRILANKA

Države, ki so usodno povezane s svojo veliko sosedo

Najvažnejša gospodarska panoga je še vedno kmetijstvo

Pakistan, Bangladeš in Šrilanka so sicer tri samostojne države, vendar pa jih z Indijo, o kateri smo pisali včeraj, usodno povezuje ne samo geografska bližina, pač pa tudi skupna zgodovina in številni skupni problemi, zato se zdi smiselno, da jih obravnavamo skupaj. Pakistan je postal samostojna država avgusta leta 1947 z delitvijo dotedanje britanske Indije na dva dela. Delitev so povzročili spori med indijskimi hindujci in muslimani. Ti so se združili v Pakistanski muslimanski zvezi pod vodstvom Muhameda Alija Jinnaha z razdružitvijo skušali rešiti hindujske nadvlade. Delitvi na dve državi je sledila vrsta krvavih obmejnih in verskih sporov ter množicne selitve muslimanskega oziroma hindujskega prebivalstva v eno oziroma drugo državo.

Pakistan je bil prvotno razdeljen na vzhodni in zahodni del, oba dela države pa je locilo približno 1600 kilometrov indijskega ozemlja. Zaradi notranjih nasprotij in vse očitnejših težejih vzhodnega Pakistana po samostojnosti, ki jih je zahodni del skušal krvavo zatreti, je leta 1971 v spor z vojsko posegla Indija in po kratki vojni prisilila pakistansko vojsko k umiku. Iz vzhodnega Pakistana je tako nastala nova država Bangladeš, ki je bila kmalu tudi mednarodno priznana. Pakistan jo je priznal leta 1974.

Šrilanka (do leta 1972 se je imenovala Cejlon) je postala samostojna država februarja 1948. Poleg večinskega sinhalškega

MILOS EKAR

prebivalstva živi na severu in vzhodnem delu otoka pomembna tamilska manjšina, ki je tesno povezana s prebivalstvom sosednje indijske države Tamil Nadu. Tamilci so znani tudi po krvavem gverilskem boju za osamosvojitve, ki jo je dolgo časa podpirala Indija, potem pa morala leta 1987 tja poslati celo svoje cete, da bi zaustavile upornike. Čeprav smrt Radjiva Gandhija se vedno ni povsem pojasnjena, obstaja splošno sprejeta trditev, da so atentat med predvolilno kampanjo v državi Tamil Nadu leta 1991 zakrivila pripadniki tamilskih tigrov za osvoboditev Elama, kot naj bi

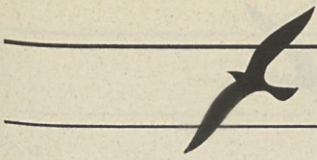
se imenovala njihova samostojna država. Leta 1989 sta se državi sporazumeli, da bo Indija nemudoma umaknila svoje cete in prenehala boje z gverilci, vendar pa to nasilja ni zaustavilo in stevilo beguncev, ki so prebegnili v Indijo, se je še povečalo, čeprav jih je Indija, menda na prostovoljni podlagi, začela v skladu z omejenim sporazumom naslednjega leta vracati. Kljub vsemu živi v begunskih taboriščih v državi Tamil Nadu še vedno približno 200.000 beguncev. Podobno kot je bila Indija vpletena v vojno s tamilskimi separatisti, je bil Pakistan povezan z vojno

v sosednjem Afganistanu. Upornikom mudzahidom ni dajal le orožja in denarne pomoči, pač pa so zlasti v okolici Pešavarja imeli tudi svoje postojanke in vezbališča. Čeprav se v vseh treh državah že cutijo pozitivne posledice gospodarskega napredka celotnega območja in svobodnejšega uvajanja tržnega gospodarstva, pa so te države še vedno pretežno kmetijske in močno odvisne od muhavosti narave in izvoza kmetijskih proizvodov.

Se zlasti to velja za Bangladeš, katerega večji del leži v delti rek Ganges in Bramaputra in je zaradi obilnih monsunskih deževij večkrat izpostavljen katastrofalnim poplavam.

Šrilanka je v pridelavi čaja že prehitela Indijo

HRVAŠKA / SLOVENSKI POČITNIŠKI DOMOVI

»Slovincem ni treba skrbeti za počitnice«

Hrvaški predstavniki so novinarju Republike zagotovili, da bodo preselili begunce

GORAN MORAVEC / OPATIJA

OPATIJA - Slovenski počitniški domovi na Hrvaškem, ki jih je več kot sto na Jadranu, brez posebnih dovoljenj njihovih podjetij ne bodo uporabili za begunska taborišča. Dr. Adalbert Rebić, vodja hrvaškega državnega urada za begunce in dr. Mate Granic, podpredsednik hrvaške vlade, sta v pogovoru z dopisnikom Republike zagotovila, da bo njuna država pred turistično sezono v Istri in na Kvarnerju poskrbela, da pa bo slovenska lastnina ostala nedotaknjena. Počitniški domovi hrvaških podjetij v Dalmaciji, pa tudi srbskih in mnogorskih, bodo do poletja - polni beguncev.

»S Slovenijo smo že prej sklenili sporazum, da počitniških domov slovenskih podjetij ne bomo uporabljali za begunce, in tu ni nobenih nejasnosti. Seveda so primeri, da so nekatere slovenske občine ali podjetja, ki so lastniki počitniških domov na hrvaški obali, ponudili svojo pomoč. Tako na primer uporabljamo za begunska taborišča v Banjolah pri Puli počitniški dom nekdanjega ZB NOV, v Rovinju pa objekte Počitniške skupnosti Murska Sobota. V celoti je devet takšnih slovenskih počitniških domov, ki so jih odstopili beguncem na Hrvaškem. V vseh drugih pa

bodo poleti lahko bivali slovenski turisti,« pravi dr. Adalbert Rebić.

Po besedah dr. Mateja Granica Hrvaška, ki skrbi za okrog 253.000 pregnancev s področja te države, prav tako pa tudi za 420.000 beguncev iz BiH, pred turistično sezono nima veliko izbire. Hrvatje računajo, da utegnejo v Istri in na Kvarnerju letos od turizma zaslužiti milijardo dolarjev. V teh turističnih načrtih bo moralo 23.000 pregnancev zelo kmalu zapustiti Opatijo, Porec, Umag, Rabac in druga turistična mesta. Zanje zdaj gradijo begunska taborišča v Cepinu in Rokovcih v Slavoniji in v Gazi pri Karlovcu. Veliko pomoč v višini približno 80 milijonov mark je zagotovila nemška vlada, prav tako pa tudi številne druge mednarodne človekoljubne organizacije, ki so zagotovile, da bodo begunci tudi v prihodnje primerno nameščeni. Tudi dr. Granic jih prepričuje o tem, čeprav na tisoce nesrečnih ljudi iz Vukovarja in drugih uničenih mest in krajev zelo nerado sprejema vladne načrte. Zagreb se je znanel v zares nezavidljivem položaju, saj je bilo med vojno doslej poškodovanih približno 240.000 stanovanj in hiš, število beguncev pa se ne zmanjšuje. Samo v Zadru

caka 20.000 ljudi iz bližnjih vasi Ravnih Kotarj na konec bojev. Za marsikoga bo prihod v vas ali mesto na prvi bojni crti pravi sok.

Pred turistično sezono, a tudi pod vse večjim pritiskom javnosti nameravajo hrvaške oblasti precej povečati varnost, ne samo turistov, temveč tudi prebivalcev. Hrvaškim vojakom v uniformah je prepovedano sprehajanje po turističnih krajih, prav tako tudi nošenje orožja. Zagrebska vlada se je končno odločila, da bo zaježila bombaske napade na hiše, bifeje in avtomobile, ki vsako noč v velikem številu »letijo v nebo«. Na ministrstvu za notranje zadeve imajo načrt o zaščiti jadranskih mest, tako da je upravičeno pričakovanje, da se bo zmanjšalo tudi število vlovov v slovenske vikende.

Po neuradnih podatkih je bilo na področju Bujsice v vlovljeno v 80 slovenskih vikendov, na področju Poreca in Rovinja pa v skoraj 200. Ta neljuba tema vse bolj skrbi tudi Hrvate, saj so nekatere mesta, kot sta Split in Osijek, postala že življenjsko nevarna. Zato je v Split pred kratkim prišel odred specialcev, ki delajo red. V Opatijo in se nekatere turistična naselja bodo prav tako prispele policijske okrepitve.

BOLGARIJA / ZAPLETENI ODNOSI NA BALKANU

Bolgarija krmari med napadalnimi sosedi

Zmerno politiko zagovarja predvsem predsednik Želev

SOFIJA - Dobrudza je pokrajina, ki je leta 1913 postala sestavni del Rumunije in vse do dandanes predvsem razdvaja bolgarsko-romunske odnose, ki so v zaslednjem času vse bolj uglašeni na isto struno glede nedavnega nasilnega prehajanja srbskih tankerjev v njenih teritorialnih vodah Donave. Približno 35 tisoč bolgarskih muslimanov v Vzhodni Trakiji, delu grškega ozemlja tik ob meji z Bolgarijo, je le eden od razlogov za dobre odnose z najmlajšo članico Evropske skupnosti.

Nedavno državniško srečanje Zelja Zeleva ter Turguta Ožala v Sofiji je ob zelji obeh sosed, da Balkanu ponudita svoje videnje prihodnosti, pomembno tudi zaradi približno 800 tisoč Turkov, naseljenih pretežno v severovzhodnem delu Bolgarije. Ob že znani dilemi do priznavanja makedonske državnosti, a ne tudi njenega naroda, se v spisek obcutljivih tem za dobrososedske odnose uvrsta Pirinška Makedonija. Vse to in

se kaj le potrjuje nedavno izjavo voditelja turskega Gibanja za človekove pravice in svobosćine Ahmeda Dogana, čes da je »aktivna nevtralnost« edina ustrežna možnost za bolgarsko zunanjo politiko.

Bolgarija se je v svoji zunanji politiki doslej izkazala kot spreten krmar med različnimi interesi svojih sosed. V zadnjih dveh letih, se posebej pa v minulih dneh, se ji je posrečilo podpisati pogodbe o sodelovanju in prijateljstvu z vsemi balkanskimi sosedomi, razen z Jugoslavijo.

Kot poglavitni nosilec antipoda agresivne Miloševićeve politike se vse bolj kaže ne sedanjí premier in zunanji minister Ljuben Berov z občasnimi protislovnimi izjavami o sosednji Makedoniji, temveč doktor filozofije in predsednik države Željo Zelev, ki vse bolj tenkočutno obvladuje antično modrost politikov. Temu delu nekdanjega otomanskega imperija ponuja strpnost, sožitje in skupno prihodnost. Edini od Makedoniji sosednjih državnikov je pred kratkim izjavil, da o imenu države ne more odločiti nobena partija niti politična ustanova, ampak le ljudje na referendumu. Pred prevelikim približevanjem Tur-

ciji in s tem oddaljevanjem od Grčije se bolgarski državnik varuje z najnovejšo izjavo, da turski predsednik med obiskom v Sofiji ni pobaral po bolgarskem zračnem koridorju za turske enote.

Prazen prostor ob agresivni politiki Beograda je Zelev skušal napolniti s pospešenim obiskovanjem sosed, začeni nedavno v Skopju in sredi meseca v Tirani. Prvic po tridesetih letih sta Bolgarija in Albanija podpisali sporazum o sodelovanju, toda bolj kot tovrstna protokolarnost v diplomaciji je pomemben načelen dogovor o skorajšnjem srečanju bolgarskih, albanskih in makedonskih gospodarstvenikov marca v Sofiji. Dogovarjali naj bi se o prometnih povezavah med državami, s čimer Bolgarija razkriva svoj drugoten diplomatski interes: gospodarsko povezati ta del Balkana in se pri tem seveda nasloniti tako na Turčijo kot Grčijo obenem (hkrati) - na dve nasprotnici torej, ki nenehno sumničita druga drugo.

V tem krmarjenju med Scilo in Karibdo Zelev poziva sosede nekdanje Jugoslavije in tudi malce oddaljeno Turčijo, naj se vzdržijo morebitnega posega, saj bi z njim pahnila v pogubo tudi tiste, ki si tega ne želijo, med drugim tudi Bolgarijo.

NOVICE

Karadžić zahteva podpis mirovnega načrta

BEOGRAD - Vodja Srbov v BiH Karadžić je od predsednika BiH Izetbegovića zahteval, naj podpisne mirovni načrt za BiH. Za Izetbegovića je dejal, da si ne prizadeva za 'mir, in poudaril, da ne verjame v prekinitev ognja, ki jo je enostransko razglasil predsednik BiH. (STA, AFP)

V BiH pozdravili pobudo za dostavo pomoči s padali

SARAJEVO - Vlada BiH je pozdravila pobudo

ZDA in nekaj drugih držav, da bi pomoč prebivalcem dostavljali z letali in padali, in odločitev Varnostnega sveta ZN o ustanovitvi mednarodnega sodišča za vojne zločine, storjene na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Srbi v BiH pa so pobudo o novem načinu dostavljanju pomoči označili za zelo nevarno, saj se lahko s tem spopadi še zaostrijo. (Reuter)

Vodja Muslimanov v Sandžaku obtožuje

BEOGRAD - Vodja Muslimanov v Sandžaku Rasim Ljajić je srbske oblasti obtožil, da v sodelovanju s paravojaškimi enotami skuša etnično očistiti Sandžak. V Priboju so do zdaj ubili več kot 20 Muslimanov, čeprav na tem območju uradno ni vojne. Ljajić je v pogovoru za beograjski radio B 92 opozoril, da v Sandžaku očitno pripravljajo ponovitev dogajanja v BiH. (Z. P.)

O vojnih zločincih v Črni gori

PODGORICA - Sprejem resolucije o ustanovitvi mednarodnih sodišč za vojne zločine v nekdanji Jugoslaviji je v Črni gori pozl različne odmeve. Čeprav prevladuje mnenje, da je v tej državi veliko manj vojnih zločincev kot v Srbiji, na Hrvaškem in BiH, se že govori o imenih nekaterih, ki bodo morda morali sedeti na zatožni klopi. Gre predvsem za mnogorske rezerviste, ki so zločine zakrivali na območju Dubrovnika oktobra leta 1991, omenjajo tudi Branka Kostića, nekaj četnikov in tudi približno 20 novinarjev. (S. R.)

BOSNA IN HERCEGOVINA / POMOČ

Alzaški človekoljubni konvoj pred vrati Sarajeva

Alzačani so se odločili delovati sami, brez OZN in Rdečega križa

ERVIN HLADNIK - MILHARCIC / KISELJAK

KISELJAK - »Sli bomo cez veliko barikad. Dobro poslušajte, kar vam bom zdaj povedal. Hrvatje se pozdravljajo z dvema dvignjenima prstoma, Srbi s tremi stegnjenimi naprej, Muslimani pa takole pred prsi razprejo desno roko. Če se zmotite in koga narobe pozdravite, lahko pride do velikih težav. Soferjem svetujem, da držijo roke prekrizane pred seboj in vsem pokimajo.« Tako le je Yves Dubois, glavni urednik alzaskega regionalnega televizijskega programa in vodja konvoja 60 vozil, ki je 17. februarja iz

Strasbourg krenil v Sarajevo, med postankom v Makarski sklenil svoj nagovor soferjem. Konvoj vozi 300 ton človekoljubne pomoči, vredne 1, 6 milijona mark, ki jo je v severni Alzaciji zbral državljanski komite Alzacija-Sarajevo. 224 ton zavzema 12.000 paketov hrane, ki omogočajo 10-dnevno preživetje povprečni družini. Preostalo so pitna voda, zdravila, obleke in otroške postelje. Med postankom v Ljubljani pa je

konvoj naložil se pomoč, ki so jo novinarji Dela zbrali za novinarje Oslobođenja, in pomoč Ljubljanske banke in Gospodarske zbornice Slovenije svojim sorodnim organizacijam v Sarajevu. Konvoj je potreboval šest dni, da je prispel do Kiseljaka, zadnje postaje pred Sarajevom. Organizatorji konvoja ne nastopajo kot institucija, ampak kot skupina državljanov, ki deluje popolnoma samostojno mimo politike Visokega

komisariata za begunce, Mednarodnega rdečega križa in drugih človekoljubnih organizacij. Skoraj 50 tovornjakov so dobili na posodo od alzaških transportnih podjetij, dva avtobusa od strasbourškega mestnega prometa, nekaj terenskih vozil pa od meščanov Strasbourg. Vsa vozila morajo vrniti do 28. februarja. Dva kilometra dolga kolona se je v Bosni in Hercegovini vila mimo zbombardiranega Mostarja cez improvizirane mostove in skozi snežne zamete brez vsakršne vojaške ali policijske zaščite. »Če bi vnaprej obvestil Unprofor, bi mi rekli, da delamo neumnosti in naj se raje sploh ne odpravimo na pot. Vsi bi nas poskušali poslati nazaj. Zato bomo raje kar sami rinili naprej.« je že v Splitu povedal Dubois, ki je vso pot vozil pred konvojem in se na vsaki barikadi posebej pogajal za prost prehod. Taktika se je obnesla in konvoj je danes brez večjih težav z izgubo le dveh vozil prispel 35 kilometrov pred Sarajevo. Skozi lidoz bo nadaljeval pot v obkoljeno mesto, kjer bodo njegovi člani na stotih točkah razdelili pomoč neposredno njegovim prebivalcem. Prvotno je nameraval nadaljevati pot sele v sredo, vendar je Xavier Lavie, sef za varnost in nekdanji pripadnik francoske vojske med oficirji francoskega kontingenta na sarajevskem letališču odkril svojega nekdanjega sodelavca, tako da bo konvoj že v torek zvečer pod zaščito modrih celad cez srbsko ozemlje prispel v obkoljeno mesto.

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI S PETLETNO ZAPADLOSTJO

■ BTP so obveznice s korišćenjem 1. marca 1993 in zapadlostjo 1. marca 1998.

■ Obveznice dajejo letno 11.50% bruto obresti izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblašcenim operaterjem.

■ Dejanski letni donos BTP znaša 10,32%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 25. februarja.

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. marca; ob vplaćilu (2. marca) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo privatniku izplaćane ob prvem šestmesećnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.

■ Naknadne informacije nudijo banke.

Karikatura: Milan Alašević

NEZADOVOLJNI LJUBLJANSKI TOŽILCI GOVORIJO ZA REPUBLIKO

Premalo jih je šlo v zapor

Pripombe tudi na račun republiškega tožilca - Kocijančiča bi bilo treba obtožiti - Pismeni dokazi

LJUBLJANA - Če pet tožilcev naenkrat zeli zamenjati službo in se po dolgi letih zapisanosti temu poklicu nekako posvetiti drugim opravilom in če se od teh petih dva odločita zamenjati dokaj varno(?) državno službo s tvegano eksistenco odvetnikov, potem odgovor na vprašanje, kaj ju je do tega pripeljalo, nikakor ni zgolj retorične narave. Sicer kaže verjeti, da se bo s tem temeljito ukvarjal tudi državni zbor, a vendar se zdi vredno, da o tem morda se prej kaj več rečejo tudi odhajajoči tožilci sami. Zdaj je namreč jasno, da bo državni zbor že danes ali najpozneje jutri dal soglasje k njihovim zahtevam po razrešitvi. Zboru je to že uradno predlagala komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Sodelovanje s policijo

V pogovor in delni odgovor na nedavne izjave ljubljanskega temeljnega tožilca Tomaza Miklavčiča sta včeraj privolila njegova dosedanja, zdaj odhajajoča namestnika Emil Bukovec in Zdenko Cujnik. Nista obtoževala in nista blatila. Povedala sta le svoje vidanje te zgodbe, za vse izrečeno pa imata, kot zatrjuje, pisna dokazila.

Uvodoma sta poudarila, da so gospodarski oddelek temeljnega javnega tožilstva v Ljubljani in njegovi člani, odhajajoči namestniki, o vseh nepravilnostih in problemih sproti obvesčali svoje nadrejene, to je višjega javnega tožilca Pavleta Dolenca, javnega tožilca R Slovenije Antona Drobničica in tudi ministra za pravosodje Miha Kozinca ter jim dostavili vse potrebne dokumente. Dolenc in Kozinc sta, po besedah Emila Bukovca in Zdenka Cujnika, ukrepala, vendar brez uspeha. Tako ne drži Drobničeva navedba, ki je na parlamentarni komisiji dejal, da so njihove obtožbe na račun ljubljanskega tožilstva zgolj pavsalne in da nobeden od prizadetih ni prišel k njemu in ga s tem seznanil. »Osebo sem bil pri njem in o tem imam tudi uradni zaznamki,« zagotavlja Emil Bukovec. Poudarja tudi, da je tudi sam visji tožilec Pavle Dolenc o celotni zadevi napisal obsežno mnenje, ki v največji meri potrjuje njune ugotovitve.

Tako Bukovec kot Cujnik pojasnjujeta tudi zaplete glede zamenjave dveh vodij oddelkov na tožilstvu po Miklavčičevem prihod. Poudarjata, da tu ne gre za nikogar iz nekdanjega gospodarskega oddelka oziroma za

zdaj odhajajoče namestnike. V vsebino njegovih zamenjav pravita da se ni nihče vtikal. Niso pa se strinjali z načinom razrešitev, zlasti ne s tem, da Miklavčič v nasprotju z notranjimi akti tožilstva o organizaciji dela in se javnim navodilom republiškega javnega tožilca ni dopustil, da o nastavitvah vodij oddelkov poda svoje mnenje tudi zbor namestnikov. Se več: razpravo o tem je celo preprečil, o čemer obstaja tudi avtoriziran zapisnik.

Zanimiv je njun komentar k Miklavčičevemu pojasnilu razlogov, ki

IVANKA MIHELČIC

Tomaz Miklavčič

tem, kar nam je dejansko jemalo malo časa. Precej več časa smo ga morali posvetiti po več sto strani obsegajočimi spisom, ki jih je težko okvalificirati z nekritični čeki,« poudarjata Emil Bukovec in Zdenko Cujnik. Njun seznam zadev, ki so sodile v delokrog razpuščenega gospodarskega oddelka, je zajeten; da je šlo za afera, ki so pretresale javnost, pa ni nikarsnega dvoma. Reševala sta med drugim zadeve, povezane z nenavnimi provizijami

Emil Bukovec (Foto: Aleš Pavličič/TRIO)

so botrovali razpuščenju gospodarskega oddelka. Sicer soglasajo z njegovo oceno, da zakonodaja prepocasi sledi gospodarskim in družbenim spre-

membam, naravnost smeno pa je reči, da so se zaposleni na tem oddelku ukvarjali predvsem z nepokritimi čeki. »Seveda smo se ukvarjali tudi s

Zdenko Cujnik (Foto: Aleš Pavličič/TRIO)

mi podjetja Nova v višini dveh milijonov mark, pa podkupnino v Litostroju, znameniti »Slovingate«, Lesbanko, Avtoemona in zgodbo z golfi, pa Delav-

sko enotnost. Podobne spise pa so reševali drugi kolegi z nekdanjega gospodarskega oddelka. »Ja, to so naši 'čeki'...« ne brez grenkobe pravi Bukovec, ob tem pa opozarja, da je delo tožilca pri takšnih in podobnih zadevah zelo kompleksno, zahteva bogate izkušnje in sodelovanje s policijo ter preiskovalnimi sodniki. »Napisati zahtevo za preiskavo oziroma obtožbo v takih zadevah, ni lahka naloga,« pravi. Prav zanimivo je, da je od začetka javni tožilec Miklavčič menil, da je gospodarski oddelek celo

nom zamenjave ze omenjenih dveh vodij drugih odelkov,« pravita naša sogovornika. In nadaljuje, da je Miklavčič postal nezadovoljen zaradi njihovega sodelovanja s policijo. Eden od razlogov, s katerim je Miklavčič pojasnil svoje »nenadno« nezadovoljstvo nad delom gospodarskega oddelka, pa je bil tudi ta, da so pri svojem delu dosegali premalo zapornih kazni. Menda je premalo ljudi končalo na Dobu.

Miklavčič je storil napako

Tako so se scasoma začele slabšati razmere na temeljnem tožilstvu. Miklavčič pa svojih novih potez ni več pojasnjeval s tehtnimi razlogi, temveč s preprostim: »Tako sem jaz odločil...« pritožbe njegovih namestnikov na višje instance pa niso obrodile sadov, kljub zavzemanju teh instanc.

Za nameček je Miklavčič, po Bukovčevih besedah, začel delati tudi napake, ki so izhajale iz njegove neizkušenosti. Navaja primer afere Sneznik, ki je burila duhove minulo poletje, s katero pa je bilo povezanih 39 podjetij oziroma njihovih direktorjev zaradi domnevne zlorabe pooblastil. »Miklavčič je naredil napako, katere rezultat

je, da je njegova izsiljena obtožba na sodišču popolnoma propadla, povzročila pa je obsežno časopisno polemiko. Njegov nadrejeni, visji tožilec Dolenc, pa mu je pred tem pisno pojasnil, da ne gre za kazniva dejanja. Prav tako mnenje pa mu je dal tudi gospodarski oddelek. O tej zadevi se je že veliko pisalo, saj je Miklavčič dal novinarjem v objavo osnutek obtožbe, se preden je bila vložena na sodišču. Bukovec pa dodaja primer Adrie Airways in njene direktorja Janeza Kocijančiča. Miklavčič je namreč od namestnika Borivoja Rozmana zahteval, da na podlagi gole ovadbe treh pilotov zoper Kocijančiča vloži obtožni predlog, in mu zagrozil z razrešitvijo.

Ob vseh teh nejasnostih, očitno skaljenih odnosih in - milo rečeno - nenavadni organizaciji dela ljubljanskega temeljnega tožilstva pa so se razširile govorice, da se kljub vsemu vsemu pripravlja Miklavčičev napredovanje. Postal naj bi visji javni tožilec, namesto Pavla Dolenca. Nasa sogovornika teh govoric nista komentirala, dejala sta le, da sta to slišala tudi sama, vendar jih ne zelita komentirati, ker to njuna stvar. Zdaj odhajata med odvetnike...

ZASEDANJE DRŽAVNEGA ZBORA

O nacionalnih katastrofah

Prerekanje o pomenu črnih gradenj - Funkcije so razdeljene

LJUBLJANA - Poslanci državnega zbora so včerajšnji, prvi dan sicer nekajdnevnega zasedanja, pričeli s spodbudno novico, da je vlada umaknila oznako »zaupno« s predlogov interventnih zakonov o zamrzitvah plačil in jamstvu države za najete kredite za dokončanje gradnje slovenskega dela hidroelektrarne Golica.

Uvodni del zasedanja so nadaljevali s polemiko razpravo o razširitev za tako ali tako obse-

znega dnevnega reda. Veliko besed so zgubili o uvrstitvi črnograditeljske problematike na dnevni red zbora, pri čemer je vztrajala opozicija, predsednik zbora Herman Rigelnik pa se je poskušal temu izogniti. Skliceval se je na to, da vlada se ni pripravila gradiva za to točko, in na to, da morajo biti gradiva na razpolago poslancem vsaj sedem dni pred sejo, oziroma da je točko mogoče uvrstiti na dnevni red le, če gre za naravno nesrečo,

Tudi jaz bi govoril: Zare Pregel (Foto: J. Suhadolnik/TRIO)

obrambo države ali za njene specifične interese.

Tako se je sam spravil na tenak led, saj ga je opozicija najprej opozorila, da so na dnevni red uvrstili tudi imenovanje generalnega sekretarja zbora, čeprav »evidentno ne gre za nacionalno katastrofo«. Zeleni Slovenije pa so mu se pojasnili, da črnograditelji, in ne le Mali Vrhek, vendarle zadevajo interese države, saj gre za problem širokih razsežnosti. Rigelniku ni preostalo drugega, kot da zadevo uvrsti na dnevni red, poslanci pa bodo o tem spregovorili predvidoma jutri.

V nadaljevanju seje so poslanci ponovno glasovali o petih zakonih, na katere je državni svet podal odločni veto in jih z veliko večino glasov ponovno sprejeli. Gre za spremembe zakona o prispevkih za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo in zaposlovanje, za zakon o republiškem skladu za sukcesijo, o skladu za kmetijska zemljišča in gozdove (ponovila so se na sprotnostvanja zlasti poslanci ZL, narodnosti, vse v imenu obalnih občin) ter za zakona o plačah sodni-

kov ustavnega sodišča in sodniških plačah.

Preostali del dneva pa so namenili volitvam in imenovanjem. Državni zbor tako ponovno ni izvolil tretjega podpredsednika zbora, imenovali pa so vseh 21 delovnih teles parlamenta in potrdili njihovo kadrovske sestavo. (I.M.)

ZDRUŽEVANJE STRANK

Odločitev v tednu dni

Na levici preučujejo ponudbe

TANJA STARIC

Vodstvo prenoviteljev je v zadnjih dneh obravnavalo pobudo socialdemokratov o zdruzevanju. Del vodstva stranke meni, da se bo na temelju takšne pobude (gre za znani poziv, naj se združena lista razdeli na komunistično stranko in na socialdemokracijo), zelo težko resno pogovarjati o združitvi. Drugi del pa je prepričan, da bi kljub spornemu »neokusnemu« delu povabila pogajanja lahko začeli, ker je združitve levice nujna. Če na slovenskem političnem prizorišču ne bo močne socialdemokratske stranke, se namreč - po mnenju zagovornikov pogajanj - lahko zgodi bipolarna delitev na samo dve veliki politični opciji: kršcansko - konzervativno in liberalno. Stranke

združene liste bodo o pobudi socialdemokratov dokončno sklepale v začetku prihodnjega tedna.

V zadnjih dneh pa so se o zdruzevanju pogovarjali tudi v vodstvu socialistov. Ta stranka je dobila nekaj ponudb (zelo resne s strani združene liste in socialdemokratov), vendar o njih se ni sprejela dokončnih sklepov. Socialisti namreč kakaj na ponudbo liberalnih demokratov, ki jo pričakujejo v naslednjih dneh. Ko bo znano, kaj jim ponuja LDS, se bo sestal svet stranke in sprejel dokončno odločitev. Mnenja so, kot smo izvedeli, se vedno deljena, del vodstva in članstva stranke pa je še vedno najbolj naklonjen združitvi z liberalnimi demokrati. (T.S.)

POSLONSKE POBUDE IN VPRAŠANJA

Zakaj je Peterle dvakrat obiskal Vatikan in ali Dmovšek krši 42. člen ustave?

Med več kot 32 pobudami poslancev omenimo vprašanje nekdanjega zunanega ministra Dimitrija Rupla (DS) Lojzeta Peterle, kaj je mislil s tem, ko je na nedavnem sestanku s hrvaškim zunanjim ministrom omenil, da gre za novo obdobje slovensko - hrvaških odnosov (skoraj istocasno so hrvaški gozdari pričeli sekati slovenski gozd), in zakaj je moral v Vatikan posebej za to, da je tajniku sv. sedeza podelil odklikovanje, saj bi to lahko storil le dva tedna kasneje, ko sta s predsednikom Kucanom obiskala papeža. Zunanji minister Peterle je

Ruplu takoj razložil, da je z »novimi odnosi« mislil le poudariti, da z delom zanje nova vlada, na Ruplovo pikro vprašanje, če je vatiškanskemu državnemu sekretarju povedal, da je njegovo odklikovanje predlagala ze bivša, po Peterletovih besedah vlada »levega udara«, v kateri sedi sedaj tudi gospod Peterle, pa je minister kategorično odvrnil, da je sedanja vlada vsakor manj leva kot je bila takrat, ko so v njej sedeli demokrati.

Igor Bavcar (DS) pa je vlado vprašal, kakšno potrdilo o formalni izobrazbi imata državna sekretarja v

zunanjem ministrstvu in ministrstvu za obrambo in kaksne strokovne reference imata državna sekretarja v ministrstvu za promet in zveze ter notranjem ministrstvu. Parlamentu je predlagal, naj sprozi postopek pred ustavnim sodiščem v zvezi z imenovanjem direktorja Varnostno - informativne službe, ker je ta iz vrst najozgej vodstva LDS, to pa je v nasprotju z 42. členom ustave. Vlado je tudi vprašal, ali drzijo vesti, da je Janez Sirse član upravnega odbora Casina Portoroz in turističnega kompleksa Bernardin. (T.S.)

STANOVANJA / NAJEMNIKI

Kupiti hočejo svoje domove in ne tujih

Predlog spremembe zakona je nesprejemljiv

LJUBLJANA - »Za združenje najemnikov nacionaliziranih stanovanj v Sloveniji predlogi za spremembo stanovanjskega zakona, ki jih je predstavil minister Jazbinšek, niso sprejemljivi,« ugotavlja Vika Sauta in dodaja, da bodo do konca tedna pripravili svoj predlog, ki ga bodo poslali ministrstvu za okolje in prostor in združenju lastnikov razlascenega premoženja. Edo Pirkmajer, član predsedstva združenja lastnikov razlascenega premoženja, pa zatrjuje: »Nerazrešena vprašanja je potrebno reševati sporazumno, in Jazbinškov predlog je korak v tej smeri.« Najemniki pa se, kot pravijo, borijo za svoje domove; to naj bi organizirani v združenje tudi dosegli. »Zahtevamo resitve, ki bodo ustrežnejše, da bodo najemniki lahko kupovali svoje do-

MIJA GACNIK

move, in ne tujih,« pravi Vika Sauta. Na drugi strani pa lastniki ob takem predlogu poudarjajo: »V tem primeru se bomo uprili. Kajti to pomeni razlastitev lastnikov. Ne pristajamo na prisilni odkup.«

Jazbinšku, ki ob pripravi teh sprememb ni povprašal za mnenje nobenega od združenj, očitajo, da se je ustel pri oceni praznih stanovanj v Sloveniji. »Kako naj si 6500 najemnikov razdeli 331 trenutno praznih stanovanj?« se sprašuje Sauta. Jazbinšek v svojem predlogu predvideva tudi možnost odkupa vojaških stanovanj, katerih kupnina naj bi bila prihodek stanovanjskega sklada. Ministrstvo za obrambo, ki razpolaga s temi stanovanji,

pa se zmeraj vztraja pri uradnem stališču, da so ta stanovanja namenjena potrebam njihovega ministristva.

»Sodim, da je kršena ustava, če država predpiše, da mora lastnik dati v najem stanovanje za tako nizko najemnino,« meni Edo Pirkmajer. Vprašanje najemnin je po njegovem mnenju potrebno uskladiti tako, da lastnik ne bo imel interesa, da se najemnik izsili. Mnenje združenja najemnikov pa je, da je potrebno lastnike spodbuditi k prodaji stanovanj. Tudi v primerih, ko pride do sporazuma med lastnikom in najemnikom, so pogosto vprašljivi pravni okviri pogodb, poudarja Pirkmajer in opozarja, da prenekatere namigi na neprimeren odnos lastnikov do najemnikov poznajo tudi drugo plat zgodbe.

Jazbinšek naj bi se ušel pri oceni praznih stanovanj v Sloveniji (Foto: S. Živilović/TRIO)

To je sramota

Podpredsednik državnega zbora Lev Kreft: »To, da kandidat opozicije, Vladimir Topler ni bil izvoljen za tretjega podpredsednika, opozarja, da koalicijski vladajoči strank očitno nima volje omogočiti opoziciji, da zasede to mesto. Menim, da je to za vladajočo stranko sramota, saj se vsi skupaj se predobro spominjamo prizadevanj vseh tistih, ki so bili pred dvema letoma v opoziciji, da bi prepričali Demos, da nam omogoči prevzem tega položaja. Zdajšnja vladna koalicija se je najprej izgovarjala, da je opozicija predlagala več kandidatov in da so se njeni glasovi potemtakem razpršili. Ob enem samem kandidatu opozicije pa je postalo jasno, da koalicija nima ne volje ne želje, da ga podpre. Če bi ga podprla, bi za izvolitev Toplerja zadostovali njeni glasovi. Tako se zgodba o izvolitvi tretjega podpredsednika lahko vleče v nedogled oziroma vsaj do spremembe začasnega poslovnika.«

CELOVEC / DOSEŽEN SPORAZUM MED STRANKAMA

Deželna razstava s kulturnim težiščem

SPÜ IN ÜVP sklenili deželno razstavo 1995 v Heftu

IVAN LUKAN

Mock: tudi s Haiderjem

DUNAJ - Avstrijski zunanji minister Alois Mock je posteno presenetil avstrijsko politično javnost. V intervjuju za dnevnik »Tiroler Tageszeitung« je dejal, »da si more prestaviti koalicijsko tudi s Haiderjevo FPÖ«.

Izjava je dvignila toliko prahu, da je zunanji minister včeraj to njegovo izjavo moral v toliko precizirati, da je pri tem mislil na »naravno dolžnost v demokraciji, da se govori tudi z drugimi političnimi strankami«. Partnerstvo s Haiderjevo svobodnjasko stranko v zvezni vladi pa da za ta trenutek ni aktualno, je dodal Mock, ki je zaradi svoje izjave v konservativnem dnevniku očitno prisel tudi znotraj svoje stranke pod močen pritisk.

CELOVEC - Deželna razstava leta 1995 v Heftu v občini Hüttenberg je pod streho! Po večtedenski vroči razpravi je včeraj koroska deželna vlada sprejela sklep o organizaciji deželne razstave s kulturnim težiščem, hkrati pa je bil dokončno zavrnjen turistični veleprojekt beljaskega gradbenega podjetnika Rognerja. Sklep je bil sprejet z glasovi SPÖ in ÖVP, svobodnjaki so glasovali proti. Deželni glavar je na tiskovni konferenci po seji deželne vlade dejal, da bo deželna razstava v bivšem rudniškem kraju

Heft s svojimi obstoječimi historičnimi poslopji stala okoli 60 milijonov silingov. Dalje je predvidena ponovna izgradnja geološkega centra, ki je pred leti zgorel, ter poseben sklad za strukturno pomoč gospodarsko sibli občini. Vse skupaj naj bi investicija znašala okoli 150 milijonov silingov. Vecinski sklep koroske deželne vlade pomeni, da bo sedaj uresničena najcenejša varianta, saj sta tako projekt podjetnika Rognerja (okoli 200 milijonov), kot tudi umetnika Domeniga (okoli 150 milijonov silingov) bila

znatno dražja od sedaj sklenjenega.

Glede zavrnjenega Rognerjevega projekta je Zenatto ponovil, je bil problem predvsem v poznejših stroških projekta. Poudaril je, da je pomembno, da bo deželna razstava izvedena leta 1995 ter da bo imela svoje kulturno težišče.

Nekaj mesecev trajajoča razprava oz. bolje rečeno politični spor je koroskega davkoplacevala stal skoraj 20 milijonov silingov, ki so sli za razne ekspertize in za izdelavo raznih, sedaj propadlih načrtov.

CELOVEC / NASKS IN ZSO

Spet nesoglasja o podporah

Nsk in KKZ za nov ključ za porazdelitev

CELOVEC - Med osrednjima političnima in kulturnima organizacijama koroskih Slovencev je v zadnjih dneh prišlo do novih nesoglasij glede porazdelitve bazične finančne podpore osrednjih organizacij koroskih Slovencev. Predstavnik ZSO v narodnostnem sosvetu so spremembo zavrnili, tako da sta obe organizaciji sedaj naznanili, da bosta naslednji petek v sosvetu predali vsak svoj predlog. Dokončno odločitev pa naj bi potem sprejel sam Urad zveznega kanclerja.

Prvemu nesoglasju je začetek tega tedna sledilo drugo. Podpredsednik Narodnega sveta koroskih Slovencev, Marjan Pipp, je v slovenski oddaji koroskega radija napovedal, da je tako imenovani Koordinacijski odbor koroskih Slovencev (ki ga ZSO, SPZ, SSZ in druge organizacije ne priznavajo kot koordinacijsko telo - op.ured.), sklenil, da bo slovenski vladi predložil predlog, ki ne predvideva enakomerno porazdelitve finančne podpore koroskim Slovencev. Argumentacija je slična tisti za sosvet, torej, NKS in KKZ naj bi dobila več podpore tudi iz Slovenije, ker sta »bolj zasidrani v narodnostni skupnosti in tudi bolj dejavni«.

prekinili brez vsakršnih rezultatov, vzrok temu pa je bilo odstopanje NKS in KKZ od dosežane prakse enakomerno porazdelitve sredstev za bazično financiranje osrednjih organizacij koroskih Slovencev. Predstavnik ZSO v narodnostnem sosvetu so spremembo zavrnili, tako da sta obe organizaciji sedaj naznanili, da bosta naslednji petek v sosvetu predali vsak svoj predlog. Dokončno odločitev pa naj bi potem sprejel sam Urad zveznega kanclerja.

Prvemu nesoglasju je začetek tega tedna sledilo drugo. Podpredsednik Narodnega sveta koroskih Slovencev, Marjan Pipp, je v slovenski oddaji koroskega radija napovedal, da je tako imenovani Koordinacijski odbor koroskih Slovencev (ki ga ZSO, SPZ, SSZ in druge organizacije ne priznavajo kot koordinacijsko telo - op.ured.), sklenil, da bo slovenski vladi predložil predlog, ki ne predvideva enakomerno porazdelitve finančne podpore koroskim Slovencev. Argumentacija je slična tisti za sosvet, torej, NKS in KKZ naj bi dobila več podpore tudi iz Slovenije, ker sta »bolj zasidrani v narodnostni skupnosti in tudi bolj dejavni«.

roških Slovencev, Marjan Pipp, je v slovenski oddaji koroskega radija napovedal, da je tako imenovani Koordinacijski odbor koroskih Slovencev (ki ga ZSO, SPZ, SSZ in druge organizacije ne priznavajo kot koordinacijsko telo - op.ured.), sklenil, da bo slovenski vladi predložil predlog, ki ne predvideva enakomerno porazdelitve finančne podpore koroskim Slovencev. Argumentacija je slična tisti za sosvet, torej, NKS in KKZ naj bi dobila več podpore tudi iz Slovenije, ker sta »bolj zasidrani v narodnostni skupnosti in tudi bolj dejavni«.

DUNAJ / KATEKIZEM BO TISKALA ZALOŽBA OLDENBURG

Novi katekizem buri založbe

DUNAJ - Novi katekizem zdaj razdvaja Vatikan in tradicionalne katoliške založbe v nemškogovorečem prostoru. Odkar je bila proti koncu lanskega leta predstavljena francoska verzija novega katoliškega moralnega kodeksa, tako znotraj in zlasti zunaj Cerkve ni utihnila kritika nad vrsto spornih točk in določil. Pri nemški izdaji katekizma pa je založ-

niska »politika« Vatikana poskrbela vrhu tega za veliko zamero pri vodilnih katoliških založbah. 800 strani obsegajočo izdajo naj bi v »bestseller« nakladi 200.000 izvodov po želji izdajatelja (vatičanska uprava imovine je to poverila konferenci nemških škofov) tiskala ena izmed etabliranih katoliških založb. Zveza katoliških založnikov je predlagala tri za-

lozniške skupine, med drugim tudi skupino »Engagement«, kateri pripadajo avstrijski založbi »Tyrolia« in »Stiria« ter stuttgartska založba »Katholisches Bibelwerk«.

Vendar predlog ni bil upoštevan, tudi znana nemška založba »Herder« ne. Namesto tega je nalog za tisk katekizma dobila znanstvena in solska založba »Oldenburg«

(München-Dunaj), katere mu katoliški založniki zdaj v protestni izjavi očitavajo, »da ni niti katoliška založba niti član Zveze katoliških založnikov«. Odločitev za »Oldenburg« pa je padla v samem Vatikanu, kar je imelo za posledico tudi nenavadno ostre kritike s strani prizadetih založnikov. V svojem protestnem pismu navajajo kot domnevni razlog pri od-

ločitvi za »Oldenburg« sorodstvene odnose med prevajalcem katekizma, dunajskim pomožnim škofom Christophom Schönbornom, in družbarnikom založbe, Thomasom Cornidesom. Prizadej katoliški založniki poleg tega osporavajo načrtovano (pre) visoko prodajno ceno katekizma: »Oldenburg« jo bo prodajal za 250 silingov, oni so jo hoteli za 160... (I.S.)

PRIREDITVE

Sreda, 24.2.1993
CELOVEC
Slovenski dom Mohorjeve, Tischerjeva dvorana: ob 19.30
Predavanje Wolf in der Maura: »Posledice nacionalizma na vzhodu in jugovzhodu Evrope« (v nemščini). Uvod Pavle Apovnik.
Cerkve Elizabetinske ob 18.00 Liturgični obred ob Pepelnici s škofom koroške škofije Egonom Kapellarnjem.
TINJE
Dom prosvete: ob 8.00 Jezikovni tečaj: Angleščina za gospodinjstvo z začetnim znanjem (vodi: mg. Katarina Zablatnik).
Predavanje: Surovina voda - problem bodočnosti? (v nemščini). Predava dr. Jochen Schlambger, hidrolog pri Uradu koroske deželne vlade.

NOVICE

Čestitke NSKS Petru Venclju

CELOVEC - Narodni svet koroskih Slovencev in Enotna lista sta Petru Venclju čestitala k imenovanju za državnega sekretarja za Slovence po svetu ter za manjšine v Sloveniji. NSKS v izjavi za tisk izraza svoje prepričanje, da se bo z državnim sekretarjem razvijalo dobro sodelovanje, ki bo privedlo tudi k rešitvi aktualnih vprašanj slovenske narodnostne skupnosti na Koroskem. NSKS v čestitki dalje omenja dejavnost Venclja kot ministra za pouk v bivši Peterletovi vladi in s tem v zvezi ugotavlja, da je že takrat imel posluh za težnje koroskih Slovencev.

Predsednica poljske vlade na obisku v Avstriji

DUNAJ - Predsednica poljske vlade Suchocka se mudi na tridnevem uradnem obisku v Avstriji. Včeraj sta jo sprejela avstrijski kancler Vranitzky ter vicekancler Busek, danes pa je na sporedu srečanje z avstrijskim zveznim predsednikom Klestilom ter zunanjim ministrom Mockom, ki po svoji nesreči pri smučanju hitro okrevaja. V središču pogovorov poljske ministrske predstavnice z avstrijskimi politiki, so gospodarska vprašanja, bilateralni odnosi ter evropska integracija.

Sejem GAST '93 z močno italijansko udeležbo

CELOVEC - Mednarodni sejem turizma "GAST '93", ki bo letos od 13. do 17. marca na razstavišču celovskega sejma, bo največja strokovna prireditelja na področju gastronomije in turizma v prostoru Alpe-Jadran. To je izjavil direktor sejma Hans Pawlik in pri tem se posebej izpostavil letošnjo udeležbo iz Italije. Ta se bo prvič predstavila v okviru kolektivne razstave, tržaska trgovska zbornica pa bo pripravila še posebno razstavo. Razstava bo prikaz obseirne ponudbe italijanske gastronomije in turizma in zagotovo naletela na močan interes pri avstrijski strokovni publiki. Poleg drugih strokovnih razstav je na sporedu tudi okrogla miza na temo »Meje turizma v prostoru Alpe-Jadran«.

PORABJE / FAŠENEK IN LENKA

Pust častijo tudi v Porabju

FERI LAINSEK

Lutkarji osnovne šole v Gornjem Seniku

GORNJI SENIK - Ljudje v odmaknjenih porabskih vasicah so si na pustni torek nadelali maske. A zdelo se je, da te norcave seme povedo o njih in njihovem izročilu več, kot so sicer pripravljeni povedati sami. Fašenek se, recimo, obleče v narobe obrnjen kozuh ali staro, raztrgano obleko. Po hlačah ima našite pisane papirnate ali tekstilne trakove. Frfotanje trakov v vetru naj bi ponazarjalo razpadajoče truplo. Fašenek pobira denar v pušico, ki je narejena iz nogavice. Njegova spremljevalka Lenka, ki ima v eni roki metlo, v drugi pa cekar ali torbo, prav tako pobira darove. Preteklost

in sedanost si tako na simbolichen način podajata roke. V luči aktualnih porabskih pogovorov in sepetanj, se zdi fašenske sporočilo se kako pomenljivo.

Strah ima morda velike oči. A nekatere, bolj ali manj prikrite težnje nekaterih, zagotovo se zdalec niso naivne. Novonastala Zveza Vendov, ki pogreva stare kvaziteorije o slovensko govorečih Madžarih, zeli za vsako ceno diskvalificirati Zvezo Slovencev na Madžarskem. In to, recimo, kar z obtožbami, da zeli Zveza Slovencev »prodati« Slovenijo. Zveza Vendov je bojda pri Gallupovem institutu v Budimpešti

narocila celo raziskavo, ki naj bi potrdila, da se večina življa ob Rabi, več ne izreka za Slovence, temveč za Vende. Skratka, če kje, je slovenstvo ta hip zagotovo najbolj ogroženo in napadano prav v Porabju. Dobro bi bilo, če se maticna Slovenija ta čas ne bi tako zelo zanasala samo na novopodpisane meddržavne sporazume, ampak bi Zvezi Slovencev na Madžarskem čimprej priskociła na pomoč kar se da neposredno in konkretno.

V Porabju se sicer te dni mudi filmska ekipa Pegaz filma in Televizije Slovenije, ki v režiji Andreja Mlakarja pripravlja dokumentarni film.

BANCNIŠTVO

Slovenija ne bo mogla mimo evropskih norm

IVAN LUKAN

CELOVEC - Koroska banka "Die Kärntner Sparkasse" (Koroska hranilnica) s svojimi 54 podružnicami, 40.000 strankami ter bilancno vsoto 22,6 milijarde silingov, je januarja leta 1991 kot prva koroska banka v poslopuj WTC v Ljubljani odprla lastno predstavništvo. Nameravala je ustanoviti banko, toda nova zakonodaja o ustanavljanju bank v Sloveniji je na mah ustavila celoten projekt. Zakaj, je v pogovoru za nas dnevnik povedal direktor Karl Nedwed, odgovoren za bančne posle v inozemstvu.

Gospod direktor. Kaj je vzrok za "zamrznitev" vaših načrtov in ali sploh se mislite na kakšen bančni podvig v Sloveniji?

Nedwed: Samo nekaj mesecev po otvoritvi našega predstavništva smo Banki Slovenije sporočili, da zelimo vložiti prošnjo za doseg bančne koncesije v Sloveniji, kar smo januarja leta 1992 tudi naredili. Ob predaji prošnje, ki je bila marca leta 1992 nekoliko spremenjena zaradi načrta ustanovitve skupne banke z avstrijsko Giro-Kredit, nam je bilo povedano, da bo zadeva urejena v najkrajšem času, najkasneje do poletja 1992.

Toda stvar se je zavlekla do danes, čeprav se nam zdi, da je bil revidiran predlog za ustanovitev skupne banke za Slovenijo se ugodnejši, saj bi se v Sloveniji pojavila kar dva različna bančna tipa: naša banka z regionalnim težiščem, Giro-Kredit pa bi se osredotočila na velike posle.

Medtem so stopili v veljavo novi odloki, nove odredbe, novi zakoni, in ceprav razumemo ozadje teh ukrepov, smo mnenja, da to niso rešitve, ki bi jih Slovenija potrebovala za svoj razvoj.

Bi bili lahko bolj konkretni?

Nedwed: Konkretno mislim na pogoje za polno koncesijo za ustanovitev banke v Sloveniji. Ko smo prišli v Slovenijo, so za ustanovitev banke zahtevali približno 45 milijonov silingov lastnega kapitala, zdaj pa so vsoto povišali na okoli 400 milijonov silingov. Samo za delno koncesijo pa je danes treba odšteti okoli 80 milijonov

silingov lastnega kapitala.

Zakaj naenkrat taki zaostreni pogoji?

Nedwed: Ozadje za povišanje lastnega kapitala pri ustanavljanju inozemskih bank v Sloveniji je po našem mnenju povezano s sanacijo slovenskega bančnega aparata. Toda na tak način ne bo slo! To lahko trdim, ker je medtem tudi Slovincem postalo jasno, da velike inozemske banke niso pripravljene izvesti sanacijo slovenskih bank. Za to bo morala že poskrbeti Slovenija sama!

Kaj Slovenija lahko stori, da bo nov pritok denarja v državo?

Nedwed: Prepričan sem, da je vsaka ustanovitev banke hkrati tudi pozivitev gospodarstva v Sloveniji. Z vsako ustanovitvijo so namreč povezana tudi vlaganja inozemskega kapitala v slovensko gospodarstvo. To vemo od naših strank, ki bi rade investirale v Slovenijo, to pa ne storijo, ker nimamo a j o spremstvo svojih (inozemskih) bank.

Bo Slovenija zdržala s taksnimi restriktivnimi kapitalnimi predpisi ali bo pritisk od zunaj postal tako močan, da bodo morali pogoje prilagoditi evropskim normam, ki se znatno razlikujejo od

sedanjih v Sloveniji?

Nedwed: Osebo si ne morem predstaviti, da je s taksnimi predpisi mogoče članstvo pri Mednarodnem monetarnem skladu, da ne govorim o približevanju Slovenije Evropskem gospodarskem prostoru in ne nazadnje Evropski skupnosti. Predpisi evropske dvanajsterice za ustanovitev bank se trenutno gibljejo pri petih milijonih ekujev, terek okoli 75 milijonov silingov. Zato sem prepričan, da bo srednjeročno moralo priti do znižanja kapitalnih predpisov in s tem do prilagoditve normam Evropske skupnosti.

Kaj bo vaša banka naredila v vmesnem času? Čakanje lahko traja samo nekaj mesecev, lahko pa tudi leta.

Nedwed: Naša banka bo na vsak način obdržala predstavništvo v Ljubljani ter preko Celovca pomagala

podjetjem pri financiranju različnih trgovskih in izvoznih poslov s Slovenijo. Direktne posle v korist drobnemu gospodarstvu ter zasebnikom, kot smo to predvidevali, zal ne bomo mogli izvesti. Zato upamo, da se bodo zadeve v Sloveniji se letos tako uredile, da bo slovenski trg

za inozemske banke spet postal zanimiv. Za to bomo skušali dobiti delno koncesijo, čeprav nam taka se ne omogoča vstop v devizno poslovanje z zasebnimi strankami v Sloveniji.

Kako ocenjujete prisotnost ostalih inozemskih bank, na primer instituta Bank Austria v Sloveniji?

Nedwed: Sedaj bom nekaj povedal, h kateremu tudi stojim. Verjamem, da smo postali zrtev poslovne politike Bank Austrie. Ta banka je Slovenijo izkoristila, skoraj bi rekel na kolonialni način.

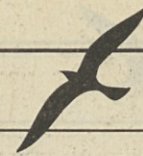
Kot vemo, je ta banka iz slovenskega prebivalstva lukrirala devizne vloge v vrednosti nekaj sto milijonov nemških mark, ne da bi dali posojil. Skratka: prevzeli so denar, ga transferirali čez mejo, ter z njim disponirali v Avstriji. Zato tudi razumem, da Slovenija ni bila preveč navdušena nad tako poslovno politiko. Mi smo vseskozi zasledovali druge cilje: namreč pomagati drobnemu gospodarstvu v Sloveniji ter zadovoljiti zasebni sektor, ker smo prepričani, da potrebuje Slovenija danes takšno pomoč. Ko bomo ustanovili banko v Sloveniji, bomo denar, ki ga bodo Slovenci vlagali pri nas, vrnili slovenskemu gospodarstvu in ga ne spravili čez mejo. V naši hisi namreč obstajajo jasni načrti za poslovanje v Sloveniji, pri čemer nočem zatajiti, da se tudi zavedamo, da je z razširitvijo nase bančne dejavnosti na Slovenijo povezan tudi gotov rizik. Upam, da bomo imeli možnost in lahko uresničili nase načrte ter tako dokazali serioznost naših namenov.

Obstajajo načrti za poslovanje s severno-italijanskim prostorom oz. s Furlanijo-Julijsko krajino?

Nedwed: Trenutno ima naša banka predstavništvo v Veroni, katero bomo že v naslednjih tednih preselili v Viđmed, kjer smo že najeli poslovne prostore in tudi že posluujemo. Funkcija videmskega predstavništva bo predvsem posredovanje trgovskih poslov za korosko centralo. Več zaenkrat ni predvideno.

Gospod Nedwed, hvala za pogovor.

NOVICE

McDonald vstopa na vlak za Hamburg

BERLIN - Ameriški prehrambni verigi McDonald je uspel nov podvig, saj je sklenila sporazum z Deutsche Bundesbahn, tako da bo v železniških restavracijskih vagonih lahko ponujala hamburgerje in drugo »hitro hrano« med Hamburgom in Berchtesgadenom.

Milijardna razporoka za princezo Saro

LONDON - Kraljica Elizabeta je pripravljena plačati od 2 do 7 milijon funtov (od 4 do 14 milijard lir) »prezivalnine« za Saro Ferguson, ločeno zeno sina Adreja. Po pisanju Daily Expressa so v tem znesku vključeni tudi stroški za vzdrževanje obeh otrok. Kraljica bi rada cimprej resila vso zadevo, ker bi lahko »prezivalnino« odbila od davkov.

Poljakoma zaplenili 7850 granat solzivca

BRUSELJ - Belgijska policija je v Antwerpnu zaplenila dvema Poljakoma kar 7850 granat solzivca. Preiskovalci skušajo sedaj ugotoviti izvor teh granat, prav tako hočejo izvedeti, komu so bile namenjene. Za sedaj sta Poljaka v zaporu zaradi nedovoljene posesti orožja.

Preživel skok z Golden Gatea

SAN FRANCISCO - V trenutku obupa je neki 23-letnik skočil z znamenitega mostu Golden Gate v hladne vode Tihega oceana in preživel. Brzkone se mora zahvaliti prisotnosti izvidniškega colna obalne straže, cigar posadka ga je stakajočega po 60-metrskem padcu že po nekaj minutah povlekla iz hladne vode. V bolnišnici so ugotovili, da je njegovo zdravstveno stanje zadovoljivo.

Ukradli 40 kilogramov radioaktivnega cezija-137

MINSK - Prejšnji teden so v nekem industrijskem obratu v Soligorsku pri Minsku ukradli 40 kilogramov radioaktivnega cezija-137. Do kraja je prišlo v noči na soboto v tovarni Belaruskali, kjer proizvajajo kalij. Radioizotopi cezija-137 služijo za merjenje čistosti in gostote kalija. Policija vneto išče storilce, ker to ni prva kraja, saj so v zadnjih dveh letih ukradli že stiri podobne količine cezija-137.

Okamenelo drevo staro 15 milijonov let

MOSKVA - Pri Lvovu v zahodni Ukrajini so med kopanjem nekega jaska delavci odkrili ostanke okamenega drevesa, ki je po podatkih kijevskih znanstvenikov staro 15 milijonov let. Ukrajina je že napovedala, da si bodo lahko ostanke ogledali in preiskali tudi tuji znanstveniki.

BRAZILIJA / METROPOLA IŠČE MORALNO ODREŠENJE

Pust v Riu tokrat v znamenju otrok

RIO DE JANEIRO - V iskanju moralnega odrešenja je Rio de Janeiro posvetil pust 1993 svojim otrokom, ki so se ob taktu sambe množično udeležili pustnih povork. Nikoli prej ni dala brazilška metropola, v kateri eskadroni smrti nadaljujejo s pokoli »meninšosov« (zapuščenih

otrok), takega poudarka svojim najmlajšim stanovalcem. Na marsikaterem alegoričnem vozu so otroci zamenjali na polgole mulatke. Resnici na ljubo, v tem iskanju nedolžnosti otroci niso popolnoma izpodrinili pustne lepote, ki jo v velikem zadovoljstvu turistov, ki so glavni gledalci teh po-

vork, saj si domačini skoraj ne upajo iz his. Kljub temu lahko trdimo, da je bil letosnji pust v Rio de Janeiru »nenormalen«. Temu je nedvomno botroval strah pred aidsom in spoznanje, da je Rio de Janeiro postal skoraj simbol vsega brazilškega družbenega zla. Krajevne

»verske« UKW postaje so ljudi dobesedno zasule s himnami in popevkami v slogu Michaela Jacksona in 10 milijonom ljudi predlagale alternative »peklenskemu« pustu, ki je tudi tokrat imel svoje žrtve. Najbolj srhljiva je bila smrt 11-letnega Rodriga, ki ga je nekdo zivega zazgal.

ARHEOLOGIJA / NOVI DOKAZI

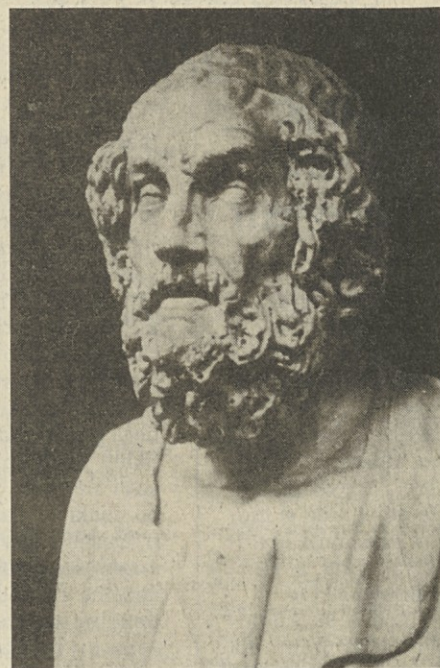
Homer se ni motil o Troji

WASHINGTON - Homer se ni zmotil, epična bitka pred Trojo se je res odvijala kot jo je on pred 28 stoletji spesnil v svojih heksametrih.

To je potrdila skupina ameriških in nemških arheologov, ki so se prvič po 50 letih podali med razvaline Priamovega mesta. Rezultate odkopavanj bodo predstavili na treh srečanjih v ZDA, in sicer v Washingtonu, New Yorku in Troyju (Ohio). Z novimi izkopji so na dan prisli temelji 15 utrbe iz drugega tisočletja pred Kristusom in stiri metre debelo obzidje, ki je obdajalo devetkrat večje območje, kot so dosedaj domnevali. To je navedel arheolog univerze v Cincinnati Brian Rose, ki je dodal, da to potrjuje Homerjevo pesnitev o desetletnem obleganju Troje.

Precej manjše je bilo mesto, ki so ga dosedaj odkrili s starimi izkopaninami, potem ko je Trojo konec prejšnjega stoletja »odkril« nemški arheolog Heinrich Schliemann. V tridesetih letih je ameriški arheolog odkril drugo obzidano mesto, ki pa je bilo premajhno za Homerjevo Trojo.

»Do danes so bili vsi prepričani, da Iliada vsebuje nekaj resnice, a da je Troja iz drugega tisočletja premajhna za mesto, ki jo je prikazal Homerjev ep«, trdi Manfred Korfmann s tübinske univerze. Oba arheologa, Korfmann in Rose sta odkrila pravo metropolo, tako da je bila Troja od leta 1700 do leta 1250 pred Kristusom največje mesto na svetu. Njena moč in strateški položaj ob Dardanelih in ne mitična ugrabitev lepe Helene, zene spartanskega kralja, je povzročila dolgo obleganje in njen padec. V labirin-

tu ulic in ulicic je vsakomur jasna moč in bogastvo nekdanje Troje. V osmem stoletju, ko je bila baje napisana Iliada, »so rusevine nekdanjega močnega mesta bile idealni navdih za epsko pesnitev«.

Arheologi pa se niso omejili samo na iskanje Priamovega mesta. Njihove raziskave so ugotovile, da so stoletja po padcu homerske Troje Rimljani obnovili mesto kot kulturni in verski center. »Prava Meka za ljudstvo, ki je iskalo svoj plemeniti izvor, a tudi prava turistična past za bogate obiskovalce«, trdi Rose. V tem mestu je bilo gledališče, a tudi obrat za izdelovanje spominčkov. Med odkopavanji so prisli na dan temelji svetisca iz osmega stoletja pred Kristusom, ki ga je lahko obiskal tudi Homer, ali nekdo od njegovih informatorjev.

NEMČIJA / V FRIEDRICHSHAFNU PRIPRAVLJAJO NOVO VERZIJO SLOVITEGA ZRAKOPLOVA

Novi cepelin bo poletel

FRIEDRICHSHAFEN (DPA) - V Friedrichshafnu ob Bodenskem jezeru, tradicionalnem domu cepelina, je vse več upanja, da bo ta sloviti zrakoplov včerajšnjega dne morda kmalu docakal prerod. Sestinsedemdeset let po smrti njegovega očeta grofa Ferdinanda von Zeppelina, cigar leteci stroji, »srebrne cigare« imenovani, so poleteli iz Friedrichshafna in osvojili nebo, bo nemara kmalu vzletel nov ultra modern model.

Podjetje Luftschiffbau Zeppelin, del Zeppelinovega koncerna, upa, da bo postavilo na noge družbo, ki naj bi razvila že obstoječe nacrtje za zeppelin NT (NT je kratica angleskih besed

»new technology«, nova tehnologija). Tehniki, ki preučujejo zasnovo, pričakujejo, da bodo odpravili vse pomanjkljivosti, ki so v zadnjih treh desetletjih zavirale razvoj zrakoplovov.

V tem obdobju je bila delniška družba Westinghouse Airships iz Baltimorea v Združenih državah glavna izdelovalka današnjih zrakoplovov, ki jim po domače pravijo »vodljivi baloni«. Nad svetovnimi velemesti se jih veliko spreletava v vlogi letecih reklam. Zdaj je petclanska skupina, ki jo vodi Klaus Hagenlocher, zasnovala zrakoplov, o katerem je vodja tega raziskovalne-

ga projekta po temeljnih preskusih prepričan, da ponuja veliko zares novih tehničnih elementov.

Novi model je zgrajen iz ultra modernih lahkih in izjemno stabilnih umetnih vlaken. Pravijo, da je z njim moč veliko bolj manevrirati kot z »vodljivimi baloni«. Pristane lahko v vetru, ki piha s hitrostjo do 50 km na uro in potrebuje na tleh posadko treh moških namesto prejšnjih dvaseti. Nacrtujejo tudi povsem avtomatski pristajalni sistem. Leti lahko v vsakem vremenu, zelo je tih, predvsem pa je izjemno varen.

»Tudi če bi odpoveda-

li vsi njegovi trije motorji, bi zeppelin NT sorazmerno mehko pristal,« trdi Hagenlocher. Njegova skupina ta hip hiti razvijati model LZ N05, katerega prostornina je 5400 kubičnih metrov. Ta sorazmerno majhen cepelin s šestimi potniškimi sedeži bo mogel ostati v zraku do 36 ur. V primeri s klasičnimi letali je to prednost in obet za vsesplošno uporabo na področju zravnih iskalnih akcij in ogledništev.

Modelu LZ N05 je pred kratkim prizgal zeleno luč ameriški patentni urad, to pa po besedah Maxa Muglerja, predsednika Luftschiff-

bau GmbH, pomeni veliko prednost pred ameriško konkurenco. Ta zrakoplov naj bi začeli graditi prihodnje leto, prototip pa naj bi bil narejen leta 1977. Nacrtujejo tudi večji model LZ N30 (prostornine 30.000 kubičnih metrov) za 84 potnikov. S tem zrakoplovom bi si ze odrezali kos turistične pogace.

Spokojni krozni poleti nad Bodenskim jezerom in drugim krajem v tistem cepelinu, ki ne pozna tresljajev, bi utegnili postati velika atrakcija, kot nakučujejo tržne raziskave. Se pred tem pa bodo morali projektanti zbrati približno 15 milijonov kapitala, sicer se zrakoplov njihovih sanj ne bo odlepil od tal. (DPA, STA)

Legendarni nemški zrakoplov LT-127, ki ga je zgradil grof Ferdinand von Zeppelin, na letališču Staaken leta 1929

Vodoravno:

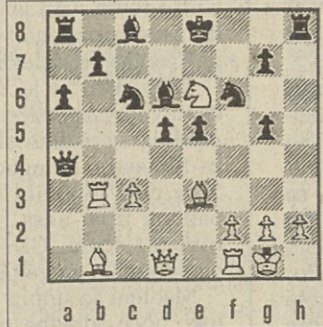
1. strokovnjak za izdelavo optičnih instrumentov, 6. nadležna zuzelka, 9. nemški jezikoslovec, ki je skupaj z bratom Jacobom izdal Nemske sage in Otroške in družinske pravljice, rojen na današnji dan leta 1785 (Wilhelm), 10. država v centralni Afriki z glavnim mestom Ndjamena, 11. grška mitološka reka pozabljenja, 12. južnoameriški čaj, 13. prva ženska, 14. glavno mesto Estonije, 15. pritrdilnica, 16. ime slovenskega slikarja Jakopca, 17. mesto v srednji Italiji, Rafaelov rojstni kraj, 19. severnonemško sredogorje, 20. originalni naziv glavnega mesta Italije, 24. barvilo, indikator za baze in kisline, 26. bližnja sorodnica, 29. avtomobilska oznaka Splita na Hrvaškem, 30. grški poveljnik pred Trojo, 31. oce, 32. nemški filmski režiser (Fritz), 33. madžarski violinist (Liko), 34. ime nekdanje hrvaske plavalke Ligorio, 35. ime ameriškega film-

skega režiserja Eastwooda, 36. skrb, briga, 37. tihomorska otoška država z glavnim mestom Nukualofa.

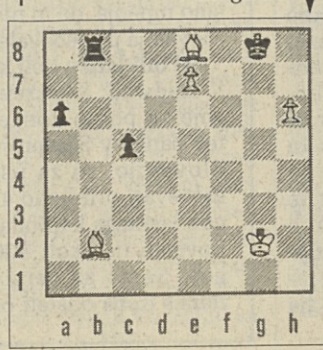
Navpčno:

1. spijon, vohun, 2. dejanje, s katerim kdo koga namerno zavede v zmotu, 3. ime slovenske pisateljice Kovac, 4. naziv, 5. okrajsava za kilometer, 6. naocnik, 7. nizje gozdno bozanstvo v grški mitologiji, 8. pristevec v matematiki, 12. domač ruski tobak, 14. pomol, mostovz, 16. sorta belega vina, 18. kemijski znak za brom, 21. italijanski kamion, 22. podivjan preirski konj, 23. palestinska boginja plodnosti, 25. star Slovan, 26. glavno mesto Oregona, ZDA, 27. zensko ime, 28. ranocelnik, 31. ime ubitega libanonskega predsednika Dzemajela, 33. ime glasbenika Kersnika, 35. začelnici italijanskega slikarja Tura.

Resitev Vodoravno: optik, oša, Grimm, Cad, Lete, mat, Eva, Lang, Amari, ST, Ajant, ata, Talla, da, Richard, Urtimo, Hatz, Roma, Iakmus, srtina, ST, Ajant, ata, Talla, da, Richard, Urtimo.

Naloga 23

Naloga 24

Sahovska naloga st. 23

Simagin - Aronjin / Moskva 1947
Lep motiv napada belih figur je črni kralj sredi sahovnice. V napadu je le beli skakac. Ali naj se mu pridruži ta trdnjava (Tb7): in lovec (Lg6), se sprašuje beli in v poziciji na diagramu odigra 1.Tb7:?! Napad na kralja in damo na a5. Toda črni je v odgovoru pripravil presenečenje in se rešil matnega obroca.

Sahovska naloga st. 24

Studija Salkinda
Nepovezani beli kmetje trenutno niso nevarni črnemu kralju, ki ga brani tudi trdnjava. Toda beli, ki je na potezi v poziciji na diagramu, si s skritim manevrom lovca ustvari priložnost za zmago. Poiščite jo ali pa počakajte na resitev!

Resitev naloge st. 21

Da bo beli lahko aktiviral svoje tajno orožje, mora najprej s sahi 1.Tb7+ Kc5 2.Tc6+! zvabiti črnega kralja, da bo po 2...Kc6: 3.d8S+! prišel pod napad belega skakača. 3...Kc5 4.Se6+ Kc6 5.Sf4! Beli se je ubranil mata, obenem pa je ulovil črno damo! Po 5...Kb7: 6.Sh3: gh3 7.Kh2 beli osvoji črne h kmete in zmaga v koncnici.

Resitev naloge st. 22

Slabost črne osme vrste nacenja beli s potezo 1.Dg4! Db5. Na 1...Dd8 sledi 2.Dc8! Dc8: 3.Te8+ z matom. 2.Dc4!! črni spet ne sme vzeti bele dame. 2...Dd7 3.Dc7!! Db5 4.a4 Da4: 5.Te4! sedaj se trdnjava poseže v lov za črno damo. 5...DB5 ne gre 5...Te4: zaradi 6.Dc8+ z matom. 6.Db7! črni se vda, ker ne more več braniti nesrečne trdnjave na e8.

Z G O D B A 1 2

Subverzivnosti iz notranjosti

BOJAN RAUTER KOSIC

Odkar je Psiholog s pomočjo svetleče vizije iz meditacije izpolnil svoje psihološko znanje, se je ukvarjal samo se z enim problemom: z iskanjem ustreznih psihoterapevtske prakse, s katero bi mogel trajno ukiniti notranje vzroke svojih prenapetosti. Čeprav je bila njegova nova teorija malone popolna in ni bilo teoretičnega vprašanja, na katerega mu ne bi nudila odgovora, pa mu konkretne terapevtske prakse vendarle ni razkrila. Opozorila ga je zgolj na nevrofiziološke procese, ki pogosto trajne pozitivne spremembe psihične strukture, ni pa mu povedala tega, kako bi lahko te procese zavestno preprečuje delovanje samozdravilnih potencialov svoje duševnosti, kakor da namerno beži pred rešitvijo svojih notranjih problemov, ali kakor da namerno noče ozdraveti. Ampak Psiholog ni rad moraliziral in ni nikogar obtoževal za nekakšno namerno vztrajanje v boleznih, čes, posameznik bi lahko ozdravel, če bi le hotel. Predobro je vedel, da posameznik ni nikakršen gospodar svoje psihodinamike, ampak prej njen suženj; predobro je vedel, da psihična struktura, ki jo oblikujejo psihične travme v posameznikovi rani mladosti, determinira celotno njegovo življenje, način in obliko njegovih obramb, njegovo karaktermo držo, njegove interese, njegov pristop do drugih ljudi in do sveta nasploh, stopnjo njegove tolerance in njegov moralni kodeks, njegove meje in horizonte. In predobro je vedel, da je osnovna teznja človeške duševnosti, tako tista spontana kot namerna, sprotno blaženje napestosti in bolečin, ki jih porajajo podzavestne plasti psihične strukture. Zakaj človek skrbi zgolj za trenutno pomirjanje, osnovni vzrok svojega nemira pa pusca v nemar, je Psihologu bilo prav tako dobro znano. Ze iz svojih lastnih izkušenj je namreč vedel, da nihče nima rad bolečin, da nihče ne mara vztrajati v tesnobi, melanholiji in depresiji; če je le mogoče, jo čimprej ukine, se s čim zamoti, se potolaži ali popije pilulo. Psihoterapevtska praksa, s katero naj bi človek trajno ukinit notranje vzroke svojih prenapetosti, pa je - toliko je Psihologu ze bilo jasno - zahtevala prav to: namerno vztrajanje v bolečini, namerno obujanje negativnih psihičnih vsebin, vsaj za toliko časa, kolikor traja prijem (kaksen je ta prijem, se ni točno vedel), ki naj bi omogočil naravnim samozdravilnim mehanizmom, da opravijo z notranjim vzrokom bolečine. Občutje trenutnega nelagodja bi bila torej nujna cena za poznejšo olajšanje; ampak cena, ki bi se bogato obrestovala, kajti olajšanje, ki bi sledilo, ne bi bilo zgolj trenutno, temveč trajno, vsaj kar se tiče konkretnega psihičnega problema, ki bi se na tak način razrešil. Za trajno srečo, za nerušljiv notranji mir, pa je Psiholog bil pripravljen plačati vsakršno ceno. In prepričan je bil, da jo bo pripravljen plačati se marsikdo drug, če bo le dojel smisel terapevtske prakse, če se bo le dovolj prepiral o njeni učinkovitosti. Ampak prej se je moral prepričati sam. Zdaj, ko je imel pred očmi podobo naravnih samozdravilnih mehanizmov, si je Psiholog mogel razvetliti se razlog neučinkovitosti psihoterapevtskih metod, ki jih je uporabljal dotlej. Videl je namreč, da se tovrstne tehnike, pa najsiboda navidez se tako dodelane in sofisticirane, bistva sploh ne dotaknejo: napetostnih lokov, v katerih so strukturirane in po katerih se obnavljajo in obujajo stare travme, se namreč sploh ne dotikajo; ne le da jih puščajo v nemar, temveč jih celo potlačujejo - seveda ne stihisko in spontano, kot to počenja posameznik v svojem vsakdanu z različnimi obrambnimi reakcijami, ampak zavestno in sistematično, kakorekoc znanstveno. Zato tudi je njihov uspeh vselej le delen in začasen in vselej zahteva nekakšno igranje nove vloge ali prepričanje o svoji drugačnosti, pogosto pa tudi identifikacijo z močno terapevto osebnošjo ali občutek zavezništva v okrilju terapevtske skupine - brez tovrstnih opor se posameznik, »zdravljen« po tovrstnih metodah, slejkoprej ponovno zruši.

Resnici na ljubo je moral Psiholog priznati, da pa nekatere od radikalnejših psihoterapevtskih metod vendarle niso tako zelo brezupne, kajti očitno so učinkovale tudi trajno, vsaj deloma. A kolikor je lahko sklepal iz pripadajočih teorij, trajnih sprememb prav tako ne povzročajo namerno in zavestno, temveč kakorekoc po slepi sreči. Se slabše je kazalo z relaksacijskimi in meditacijskimi tehnikami, ki jih je Psiholog obcasno se vedno rad uporabljal. Tudi te namreč niso spreminjale nevrotičnega jedra oziroma trajno ukinjale notranjih vzrokov prenapetosti, ampak so jih prav tako in se bolj očitno in sistematično potiskale nazaj v podzavedno: z zozevanjem pozornosti ob koncentraciji so dušile neprijetne misli in emocije ter z borbo proti negativnim mislim in z avtosugestivnimi prijemi aktualizirale »pozitivne« in prijetne, z brzdanjem crnih misli so odganjale notranji nemir in bojazni ter z obtoževanjem razuma omejevale »jalovo« presojanje. Ampak v tem so bile - za razliko od številnih zahodnih terapevtskih metod - vsaj iskrene, namreč zaradi trditve, da je jedro, ki posamezniku povzroča nelagodje, pravzaprav nekaj tujek v njem, nekaj lažni jaz, proti kateremu se je treba s posebnimi tehnikami boriti zavestno in neutrudno, vse dokler ga ne obrzdas in ne postaviš na nemotečo distanco. Psiholog je bil resda srecen, da se je uresničila njegova stara vera, namreč prepričanje, da se je - kljub nasprotnim trditvam in praktičnim neuphom -, vendarle mogoče spremeniti globinsko in celovito, brez brzdanja »grešnega« dela svoje biti, brez igranja nekakšne nove vloge, brez opiranja na zavezniške in brez siljenja v kakršnekoli narazumne tehnike. Srečen je bil tudi zato, ker ga je na tej navidez brezupni poti iskanja izhoda iz človeškega trpljenja vendarle spremljal neke vrste zaveznik: nekaj ali nekdo, ki ga je vsake toliko časa obdarjal s svetlobno vizijo, ki mu je pomagala razsvetljevati njegov um, edino zanesljivo svetilko na njegovi poti.

EKOLOGIJA / BIOLOGI NE ZNAJO RAZLOŽITI VPLIVA MAGNETNEGA POLJA

Vpliv elektromagnetnega polja na življenje ljudi

Rezultati raziskave bodo znani šele čez pet let

FANI POLANC

lahko zelo različni.

Na srečanju so omenili raziskavo, katere avtorji so izoblikovali formulo za oceno posameznikove izpostavljenosti magnetne-

V zadnjem času je cedalje pogostejše slišati opozorila, da utegnejo siba magnetna polja, ki jih ustvarjajo električni daljnovodi, hisne električne napeljave in nekateri gospodinjinski električni aparati škodovati zdravju ljudi. Vprašanje, ali električni daljnovodi res povzročajo raka, je bilo zato v ospredju letošnjega letnega srečanja ameriške Državne zveze za napredek znanosti. Srečanje, ki je bilo sredi februarja v Bostonu, na vprašanje ni odgovorilo niti pritrdilno niti nikalno, pač pa je priporočilo nadaljnje raziskave.

Gre za sporno vprašanje, ki je zlasti v zadnjih letih deležno cedalje več pozornosti in ki se neposredno nanaša tudi na cedalje bolj prisotno potrebo po ugotovitvi, kako varno oziroma tvegano je moderno življenje, obdano z raznovrstnimi napravami. Sporno je zato, ker se rezultati doslej opravljenih raziskav izključujejo: tveganje bodisi potrjujejo (predvsem povezujejo vpliv količine električnih daljnovodov na pojav levkemije pri otrocih) ali pa ga povsem zanikajo.

Eden od pionirjev v teh raziskavah, profesor elektrotehnike Howard Wachtel z Univerze v Koloradu, je bil v Bostonu kritičen do vseh opravljenih raziskav. Njihova osnovna pomanjkljivost je po njegovem mnenju v dejstvu, da pri nobeni studiji ni mogo-

ce natančno ugotoviti, kolikšni magnetni sili so bili posamezniki izpostavljeni v določenem obdobju. Upostevati bi bilo treba tudi, je opozoril Wachtel, da ima magnetno polje več dimenzij, kot sta na primer polarlost in jakost, ki sta

mu polju na osnovi električne napeljave v njegovem domu. V raziskavi so ugotovili zvezo med visoko izpostavljenostjo in levkemijo. Vendar pa je novejša raziskava, ki je temeljila na dejanski izmerjeni izpostavljenosti v posameznikovo-

vem domu, ovrgla to zvezo.

Poleg kontradiktornih raziskav odgovor na naslovno vprašanje otezuje tudi dejstvo, da biologi ne znajo razložiti vpliva magnetnega polja na organizme. Thoma Tenforde, biofizik z Instituta Batelle Memorial, je pojasnil, da vse zive celice »plavajo v morju električnih signalov« in da je zato moc elektricnega naboja, ki bi ga v telesu lahko ustvarilo bliznje magnetno polje, skoraj zagotovo presibka in ne more pretrgati kemijske zveze. Torej po vsej verjetnosti ne more povzročiti raka, ki nastane ob trganju genetskega materiala.

»Vendar pa,« je opozoril Tenforde, »celice v telesu ne delujejo izolirano. Obicajno se pojavljajo v skupkih, ki izmenjujejo signale prek neznanih vrzeli. Ti elektricni signali pa so tako sibi, da jih lahko zmotijo signali, ki jih utegne človekovo telo vsrkati iz okolja.«

Ali je njegova bojazen utemeljena ali ne, bo mogoče ugotoviti s pomočjo studije, ki se je nameravajo lotiti v Severni Karolini. Raziskovalci na tamkajšnjem Nacionalnem institutu za studije okolja in zdravja bodo ze letos podelili začeli proučevati, kako različna magnetna polja vplivajo na misli in podgan. Vendar pa bodo rezultati z raziskave, kot napovedujejo, znani sele čez pet let.

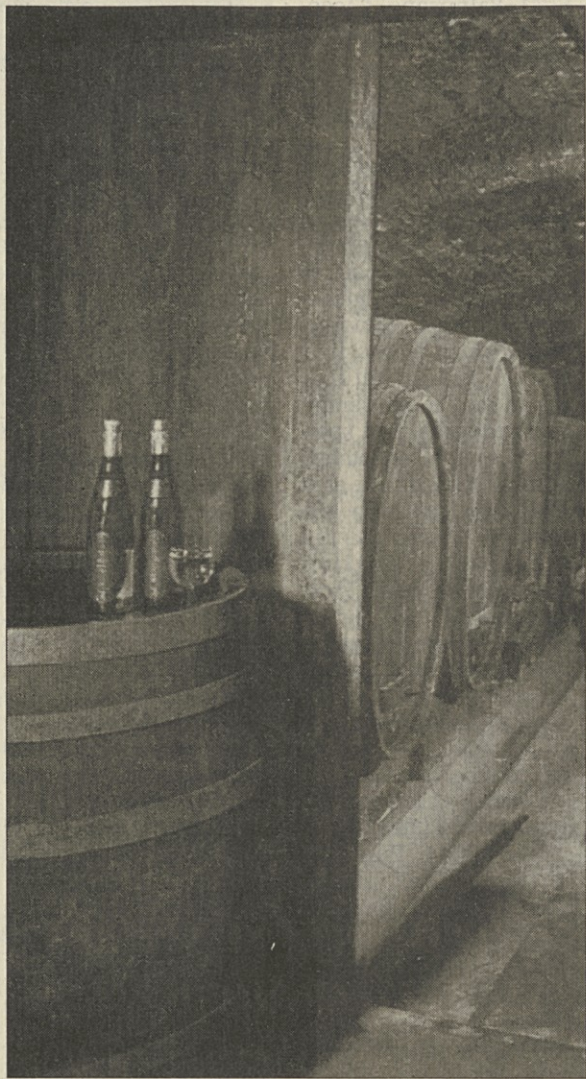
UVOZ TEHNOLOGIJE / SLOVENSKA CARINSKA POLITIKA NAS PELJE NAZAJ

O napovedani obdavčitvi okolju prijaznih naprav

MATIJA HUDOVERNIK

Kaksna bo razvojna prihodnost Slovenije, bo pokazal cas. Ta bo namreč potrdil ali ovrgel vprašanje: ali razvoj je ali ni ključen za doseganje družbene blaginje oziroma ali bo Slovenija razvojno strategijo vodila na mehak ali trši način - bo torej ubrala pot odprti ali pa se bo se bolj zaprla. Vprašanje: ali bo slovensko gospodarstvo izpostavljeno konkurenci

iz tujine ali ne, je se kako resno, ker ta trenutke se ni jasno, ali bo Slovenija mlada, sodobna, evropska, trgu, znanju, idejam, kapitalu in ljudem odprta demokracija ali pa nas bodo razvojno vnili nekam v predindustrijsko obdobje minulega stoletja. In ce kdo misli, da odgovor na to vprašanje ni povezan z obliko carinske politike, se seveda močno moti.

potnikov na prej opisan način ne ponižuje.

Ce bi kdo mislil, da bo slovenska država z ustreznimi in sodobno carinsko politiko domače gospodarstvo kar tako izpostavila delovanju trga, se je seveda ustel, čeprav se trg v Sloveniji, nekako kar sam od sebe vseeno vzpostavlja (tudi zaradi izgube južnih trzisc). Na malokateri evropski meji zaradi zaštite določenih segmentov gospodarstva (dela trgovine, kmetijstva) tako rigorozno carinjsko specerijsko blago kot pri nas. Prvi razlog je seveda vrednost, do katere je mogoče uvazeti brez placila carinskih dajatev - 30 dolarjev, kar je toliko, kot je dovoljevala nekdanja jugoslovanska vlada, se pravi praktično nic. Tudi slovenski proračun je nenasiten. Resitev te nevarne igre med carinikom na eni strani in potnikom na drugi (država potnika ob tako nizki dovoljeni vrednosti brezcarinskega uvoza sili k svercanju) je seveda preprosta. Dovoljeno vrednost blaga, ki ga je mogoče prepeljati brez placila carine, je treba dvigniti na vsaj 100 dolarjev, kar nekako ustreza vrednostim, ki za uvoz drobno potrosnega blaga veljajo tudi drugod. Od take odločitve bi imel izdatno finančno korist tudi proračun, saj bi ljudje pogostejše kot zdaj prijavljali blago, ki bi bilo vrednejše od 100 dolarjev, medtem ko pri 30 dolarjih pogostejše tvega. Ce bi dvig vrednosti blaga, ki ga je mogoče uvoziti brez placila carine, ogrozil slovensko go-

spodarstvo, potem takega gospodarstva brzcone niti vredni nismo.

Problem je le v tem, da te vrste trpci glas ljudstva do oblastnikov ne seze. Kako neki tudi bi, ko pa so si ljudski odposlanci v prvem slovenskem demokratičnem parlamentu izglasovali privilegij, ki jih tovrstnih obmejnih srečanj z organi državne oblasti praktično in pravno odvezuje - diplomatski potni list, novi parlament pa te odločitve se ni prekal.

Meja je meja. Ce se za pre, ce postane potuha nekonkurenčnemu gospodarstvu (namesto da bi spodbujala konkurenčnost), postane seveda ovira, Ovira z veliko začetnico. Karkoli ze se bo zgodilo: danes je se vedno moderna le tista država, ki je odprta svobodnemu pretoku blaga, kapitala, znanja, idej - odprta torej predvsem ljudem. Zato je seveda smešno, da so sodobna tehnološka sredstva, kot so denimo racunalniki, obremenjena z enakimi uvoznimi dajatvami kot zabavna elektronika, namesto da bi jih družba, ki si zeli razvoja, razbremenila vseh dajatev. Podobno je z napovedano obdavčitvijo tehnološko sodobnih in okolju prijaznih avtomobilov, ce uvoznik v imenu zaštite »domačega proizvajalca« - uvoza ne bo pokrtil z izvozom avtomobilskih delov.

Kakšno korist neki bosta imela slovenska država in gospodarstvo, ce bosta tako domačinu kot tujcu zagnusila prehod cez mejo.

Sreda, 24. februarja 1993

17

NOVICE

Igračke, ki letijo na Mars

WASHINGTON - Z razstavo, ki jo je priredila Nasa v Washingtonu D. C., so imeli največ veselja otroci, navdušeni nad miniaturnimi modeli vozil, namenjenimi na druge planete. Samostojno so se valili cez kupe blata in si iskali pot med kamenjem. Največji model je tehtal 18 kg in meril 60 cm v dolzino, drugi so bili veliko manjši.

Igračke pa niso bili modeli, ampak prototipi vozil, ki jih bodo poslali na Mars v pravi velikosti. Gre za serijo miniroverjev, izdelanih vecinoma v Jet Propulsion Laboratory v Pasadeni. Vgrajeni imajo nov miselni vzorec. Ta zadnja leta nadomešča robote velikane, ki drobijo in prenašajo skale in se valijo kilometre daleč. Razlog je cena. Namesto enega vesoljskega traktorja lahko napotijo na Mars tisc teh bistril igrack, celo jato, ki bo za enako ceno opravila neprimerno vecje delo, cetudi se katera od njih pokvari. Svoje je opravila tudi miniaturzacija instrumentov. Taka igracka jih lahko prevaza na ducate, od 50-gramskega seizmometra do naprave, ki bo bombardirala vzorce s protoni in s spektrometrijo sevanja x ugotavljala njihovo sestavo. Vsak prototip je odlikovala kaksna posebnost. Vecina jih je bila krmiljenih radijsko, rocky 3 pa si je pot iskal sam. Nekatera vozila so se gibala po vzorcu hoje insektov, ki znajo ze od vekomaj združevati preprosto z učinkovitim. Robotek tooth se vede kot pes prinasaalec. Ure in ure tava po okolici in z dletkom ter klesčicami nabira vzorce, ko pa mu prižgejo lučko, se vrne k njej in preda svoj plen. Razumljivo je, da so ta čudeša osvojila otroška srca in zalostno je, da se s samomorilsko mislije na Mars ne bodo nikoli vrnili. Se vedno pa je bolje to, kot da na pot sploh ne bi odletela in obležala v kaksnem kotu univerzitetne ropotarnice.

Hermanovo spolno življenje na udaru

AMSTERDAM - Se preden se je dobro zacelo, je ze predmet ostril preprirov, razprav po evropskih ministrstvih in parlamentih, kresejo pa se tudi mnenja mnogih drugih ustanov, poroca The New Scientist. Herman je lep bicek, goden za prvo pripustitev. Edina njegova tezava je v tem, da je transgenski. Nizozemska družba Gene Pharming Europe mu je ob spocetju vcepila človeški gen, ki naj bi zagotavljaj, da bi kravje mleko - tako kot človeško - vsebovalo beljakovino laktoferin. Ta varuje dojece ženske pred gnojnim vnetjem dojke, krave pa na bi pred njihovimi pogostimi mastitisi, ki so prava živinorejska nadloga. Ustvarjalci Hermana so pravzaprav načrtovali kravo, pa jim je spodletelo. Prav jim pride tudi bicek, saj upajo, da bodo vsaj njegove hčere varne pred mastitisom. Razumljivo je, da skuša Gene Pharming svoj izum patentirati. S tem pa so porinili ubogega bikca na sredo divje evropske patentne arene, ki je za bioinženiring pravo kacje gnezdo. Pravi la igre okoli tega spotakljivega vprašanja so bila doslej pestra kot sopek poljskega cvetja. Evropski parlament je skušal ze pred štirimi leti napraviti tod nekaj reda z osnutkom enotnega priporočila. Po crki tega besedila bi lahko patentiral Herman, njegov gen in vse njegovo potomstvo, tako da bi ob vsakem njegovem uspelem skoku padel novčic v mošnjice njegovih kreatorjev. Prav zaradi Hermana pa so lansko jesen ta osnutek dopolnili z amandmajem, ki upostevaa »privilegij kmetovalcev« in predvideva le enkratni odkup patenta. To bi izkoriščanje bikca pocenilo, nepotrebne pa bi postale tudi preiskave sleherne njegove potomke, ali nosi dragoceni gen ali ne. Prvo hujšo zmedo je povzročil drugi amandma, ki prepoveduje patentiranje delov človeškega telesa, čeprav so klonirani. Inkriminirani gen je res človeški, vendar so ga v Gene Pharming nekoliko predelali. Zogo spornega Hermana so poslali nazaj k patentnim oblastem posameznih dežel dvanajstesice. Te bodo svoja stališča sporocila ministrskemu svetu, ki ga bo se enkrat posredoval Evropskemu parlamentu. Ta od svoje odločitve ne bo odstopil, razen ce bo mnenje ministrov enoglasno. Kot kaže, pa se to ne bo zgodilo in Hermanovih hčera ne bo priporočilo patentirati. To pa je sele začetek. Nihče se ne ve, kako se bo na tako priporočilo odzval Evropski patentni urad, ki skrbi za vso celino, ne samo za dvanajstesico. Le oni lahko predlagajo konvencijo, ce bodo menili, da je tak patent moralen, inovativen in koristen. Po mnenju nizozemske vlade Herman ni nemoralen. Zeleni te dezele pa temu oporekajo in zenejo razpravo pred parlament, ces da je to pravsnja priloznost za raziscavanje tovrstnih nejasnosti. Vmesalo se je tudi Društvo za zasčito zivali z ostro kampanjo proti genskim manipulacijam v živinoreji. Mecem besedne vojne je odločil konice nizozemski Institut za veterinarske raziskave z ugotovitvijo, da laktoferin zaustavlja komaj polovico bakterij, ki povzročajo kravji mastitis. Za navrh ze krave, tik po otelitvi, ko je mastitis najpogostejši, nekaj laktoferina same izločajo v mleko. Koristnost dodatnega gena je zato vprasilja. Gene Pharming se brani, ces da da bi iz novega mleka lahko pridobivali čisti laktoferin kot zdravilo proti črevesnim okužbam, ki so posebej nevarne bolnikom z aidsom. Akademski medicinski center iz Amsterdam pa je prebodel tudi ta baloncek s sporocilom, da je vecina tovrstnih bakterij na laktoferin neobčutljiva. Ce bi ubogi Herman vedel za vse te zdrahe, bi ga zelja po sproščnem spolnem življenju verjetno za vselej minila.

Sojina omaka preprečuje raka

TOKIJO - Obsežno eksperimentalno delo je ovrglo dosedanje prepričanje, da je sojina omaka kriva za pogostost zelodcnega raka med Japonci, piše Cancer Research. Z raznimi analitičnimi tehnikami so se priljubljeno začimbo razstavili na njene sestavine in vsako posebej preskusili na miškah. Ugotovili so, da prav tiste snovi, ki dajejo omaki značino aromo, preprečujejo pri tih zivalcah spontanega raka na želodcu, pa tudi takega, ki ga pospeshujejo benzpireni. Najučinkovitejša je bila spojina z okrajšanim imenom HEMP, ki je je največ v postarane zrelom proizvodu. Zmanjšala je pojav tumorjev za kar 66 odstotkov. Ugotovili so, da te aromatične snovi delujejo antioksidativno in benzpirenu, enemu najmočnejših karcinogenov, preprečujejo preobrazbo v pozitivni jon, ki okvari negativno nabito molekulo dednine (DNA). Ker benzpiren pospeshuje drugo, tako imenovano produkcijsko fazo tumorske rasti, ni izključeno, da bodo iz sojine omake pripravili tudi kakšno novo kemoterapevtsko zdravilo. (M. E.)

NOVICE

Odbojkarice »Prešerna« jutri branijo pokrajinski naslov

V telovadnici trzaskе sole Oberdan bodo jutri odigrali sklepne tekme pokrajinskega dela zenskega odbojarskega turnirja za Dijasko prvenstvo. Dijakinje liceja Prešeren bodo v finalni tekmi z igralkami sole Galilei (pricedek ob 15.30) skušale ubraniti naslov, ki so ga osvojile lani, hkrati pa ohraniti že dolgoletno tradicijo uspehov dijakinj slovenskih sol na tem tekmovalstvu.

Pred to tekmo bo ob 14. uri se mali slovenski finale med Zoisom in Slomskom.

Danes tudi fantje šol Zois/Cankar

Danes bodo boje na pokrajinski fazi moskega odbojarskega turnirja za Dijasko prvenstvo začeli tudi dijaki združene ekipe slovenskih goriskih visjih srednjih sol Zois/Cankar. V telovadnici zavoda Pacassi bodo od 14. ure dalje merili moči z dijaki trziskega znanstvene liceja in agrarno solo iz Gradišča. Zmagovalec tega troboja se bo za naslov prvaka pomeril z zmagovalcem troboja druge skupine. Velja omeniti, da je Zois/Cankar v zadnjih dveh sezonah vedno segel po naslov prvaka goriske pokrajine, obakrat pa je zmagal tudi na deželni fazi in bil izločen le na meddeželnih turnirjih v Salsomaggioreju in Lignan.

Odbojka 1. moška divizija

Sloga - Club Altura 0:3 (2:15, 8:15, 13:15)
SLOGA: Mijot, Maver, Curtolo, Veljak, Strajn, Pertot, Volčić, Germani, Micalessi, Glavina, Spetic.

V ponedeljek zvečer so slogasi odigrali letošnjo dalec najslabšo tekmo. Dobremu nasprotniku, ki bo verjetno tudi napredoval v D ligo, domači igralci v prvih dveh setih niso nudili praktično nikakršnega odpora. V prvem setu je Club Altura dosegla skoraj vse točke neposredno na servisu, nekoliko bolje je bilo v drugem setu, ko so bili slogasi malo boljši v sprejemu. V tretjem setu so končno začeli tudi bolje servirati, kar je bilo dovolj, da so bili v vodstvu skozi cel set. Gostje so v tem delu srečanja nekoliko popustili, tako da so slogasi bili že na pragu uspeha pri rezultatu 13:9. Zgrešen servis in napake v sprejemu pa so zapечатile tudi zadnji niz. Res škoda, da fantje niso bolje izkoristili te tekme, saj se lahko ravno z igranjem proti boljšim nasprotnikom več naučis in napredujes.

Dečki

Bor Furlani - Pallavolo Trieste 3:1 (15:5, 15:1, 9:15, 15:11)
BOR FURLANI: Furlanić, Sustersic, Domio, Furlani, Pieri, Cuk, Pertot, Talotti.

Se ena zmaga borovcev v prvenstvu dečkov. Plavi igrajo iz tekme v tekmo bolje, njihove tekme pa so si vse zelo podobne. Označuje jih namreč dober zacetek, odlična igra, nato popuščanje, prepustitev pobude nasprotniku, na koncu pa ponoven vzpon in zmaga. Ko bodo plavi odpravili kolektivni black out, ki jih zajema po drugem setu, bodo trd oreh za vse tekmece. Ekipe se odpirajo velike možnosti, kajti možnost imajo, da bodo opravili nekaj skupnih treningov s svojimi vrstniki prvotigaškega kluba. (M.S.)

VRSTNI RED: Sloga 26, Nuova Pallavolo 22, Bor Furlani 20, Volley club 12, Pallavolo 6, Cus 4. (Volley club ima dve tekmi manj, Bor Furlani in Sloga imajo tekmo manj)

V nedeljo 3. kolo Jadranskega turnirja igre pod košema

V nedeljo bo v telovadnici doma Ervatti v Brisčkih 3. kolo Jadranskega turnirja v minibasketu za letnike 1983 in mlajše. Turnir je v prvih dveh kolih lepo uspel, saj so bile tekme dokaj zanimive in napete pa tudi vzdusje na tribunah je bilo vedro.

Spored 3. kola: 14.00 Breg - Polet, 15.00 Bor - Nova Gorica, 16.00 Kraski zidar - Postojna, 17.00 Portorož - Sokol, Kontovel prost.

Košarkarsko prvenstvo 1. moška divizija

Obe naši ekipe sta v tem kolu ostali praznih rok. Poletovci pa so imeli proti ekipi Viale Sport dokajšnjo mero smole, saj so so v teku srečanja imeli tudi zanesljivo prednost, v končnici pa so malo popustili in dve točki sta šli po vodi.

IZIDI 6. KOLA: Prosek - Agip 59:99, Bevirosso - la Talpa 68:67, Viale Sport - Polet 82:78, Lavoratori del Porto - Ferroviario 93:50, Basket Muretto prost.

VRSTNI RED: Bevirosso 10, Agip in Lavoratori del Porto 8, La Talpa in Viale Sport 6, Polet in Virtus Nicola 4, Prosek 2, Ferroviario 0.

PRIHODNJE KOLO: Agip - Viale Sport, Ferroviario - Basket Muretto, Polet - Lavoratori del Porto, La Talpa - Virtus Gel. Nicola, Prosek prost.

Obvestila

ZSSDI, KK ADRIA IN DRUŠTVO SPORTNIH NOVINARJEV SLOVENIJE - SEKCIJA TRST vabijo na predstavitev mednarodne amaterske kolesarske dirke za 17. TROFEJO ZSSDI, ki bo v četrtek, 25. t.m., ob 18.30 v prostorih KK Adria v Lonjerju.

TPK SIRENA obvesča člane, da bo 16. REDNI OBCNI ZBOR v soboto, 27. t. m., ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju na pomorskem sedežu v Viale Miramare 32. Dnevni red: 1. nova gradba, 2. poročila, 3. volitve in 4. razno.

JADRANJE / 1. SELEKCIJA ZA NASTOP NA SP

Ob zmago zaradi prekinitve regate

Bogatčeva vsekakor daleč najboljša med dekleti - Miran Guštin soliden 11.

Prve vsedrjavne selekcijske regate za nastop na svetovnem prvenstvu v jadralskem razredu europa, ki bo v prvih dneh avgusta v Arhusu na Danskem, se je v Rapallu udeležilo tudi pet jadralskih TPK Sirena, od teh trije debitanti na tej ravni, najboljšo uvrstitev med njimi pa je dosegla »olimpijka« Arianna Bogatec.

Arianna je pristala na absolutnem četrtem mestu, bila pa je daleč najboljša med dekleti, če vemo, da je drugouvrščena na vrstnem redu predstavnice neznega spola Trzicanka Calligarisova zasedla se 14. mesto. Zmagal je domačin Mario Rabbò pred Fabrizioom Diaschijem iz Rima in Trzacanom iz društva SVBG Furion Benussijem. Bogatčeva je pri tem imele v Rapallu tudi veliko smolo. Treba je namreč vedeti, da so dokončali le dve regati, tretjo pa so zaradi slabega vremena razveljavili. Potem, ko je v prvi regati osvojila 2. mesto, v drugi pa 10, je bila Arianna v tretji regati po prvem trikotniku zanesljivo v vodstvu, saj je imela kar eno minuto in 45 sekund prednosti pred najbližjim zasledovalcem. Tedaj pa je regatno polje zajela prava nevihta (s sunki vetra tudi do 90 km na

Trener Lorenzo Bogatec

uro), tako da so tekmovalje nemudoma prekinili in le najbolj spretne so s svojimi močmi prijadrali nazaj v pristan, med temi poleg Bogatčeve od Sirene tudi Miran Guštin, ki je na koncu v konkurenci 78 tekmovalcev in tekmovalk zasedel zelo dobro 11. mesto.

Glede nastopa Arainne je treba se povedati, da se teh selekcij udeležuje predvsem zaradi ohranjanja forme, ker njen nastop na Danskem sploh ni vprašljiv. Nastop v Rapallu pa je pokazal, da Arianna tudi po uresnitvi velikega cilja - sodelovanje na olimpijskih igrah v Barceloni - tekmuje z nezmanjšano zagnanostjo in povečano tekmovalno zrelostjo, tako da ji ta sмена v Italiji resnično nobena druga tekmovalka ni več kos.

Nevio Sabadin, Andrej Mocilnik in Katja Omari so se vsedrjavnih selekcij udeležili prvič (Mocilnik sploh prvič letos tekmuje v razredu europa), zato so tudi placali določeni davki neizkušnosti in temu primerne so bile njihove uvrstitve, vendar jim bodo nabrane izkušnje prišle še kako prav na naslednjih tekmovanjih.

Ceprav z nekaj poskodovanimi jadrnicami zaradi peripetij v tretji regati, se Sirenina odprava s trenerjem Lorenzom Bogatcem na celu vrača iz Rapalla zadovoljna.

Selekcij za nastop na SP bo skupno pet. Prihodnja bo že čez dva tedna v Formii, nato pa bodo jadralski tekmovalci se v Bariju, Livornu in Riminiju. Konec maja se bodo pricela tudi tekmovalstva v okviru XI. cone FIV, kateri pripadata tudi Sirena in Cupa.

Vrstni red v Rapallu

1. Rabbò (Rapallo) 11, 70 točke; 2. Diaschi (Aeronautica Rima) 15, 70; 3. Benussi (SVBG Trst) 17, 00; 4. Bogatec (posamezne uvrstitve na 2. in 10. mesto) 19, 00; 11. Guštin (18. in 13.) 43, 00; 54. Sabadin (55. in 50.) 117, 00; 62. Mocilnik (61. in 59.) 132, 00; 64. Omari (68. in 61.) 141, 00 (vsi TPK Sirena).

NOGOMET / NAJMLAJŠI

Na Goriškem gripa določala postave ekip

Kot je že skoraj običaj, tudi tretje kolo povratnega dela prvenstva ni prineslo večjih presenečenj. Vsa boljša moštva so zmagala, z izjemo tretjevršene Isontine, ki svoje tekme s Pierisom ni odigrala. Vec kot polovica igralcev moštva iz Pierisa je namreč zboležo za gripo, kar je Nogometna zveza upoštevala in bodo to tekmo igrali kasneje. Gripa je zdesetkala marsikatero moštvo, tako smo izvedeli, da je v soboto vodilna Mossa z veliko težavo zbrala enajst igralcev, da je lahko sploh odigrala tekmo. To se vidi tudi po končnem rezultatu, saj je proti skromnemu Staranzanu uspela komajda zmagati.

V soboto, 27.2. bo Mladost sprejela v goste trzasko moštvo S. Sergia, ki na lestvici precej zaostaja, vendar velja za neugodnega nasprotnika. V prvem delu prvenstva so Kraševci sicer slavili s 3:0, toda odpor domačinov so strli se v zadnjih minutah tekme.

Rezultati 3. kola povratnega dela: S. Sergio - Opicina 0:7, Corno - Mladost 0:2, Lucinico - S. Marco 3:1, Pro Romans - Monfalcone 1:2, Romana - Aris 1:5, Sanrocchese - Gradese 1:7, Mossa - Staranzano 3:1, Isontina - Pieris (neodigrano).

Vrstni red: Mossa 34, Mladost 33, Opicina 31, Isontina 29, Monfalcone 23, Gradese in Aris 18, Corno 16, Lucinico in San Sergio 15, Pieris in Pro Romans 14, S. Marco 12, Staranzano 7, Sanrocchese 4, Romana 1. (Vili Princic)

HOJA NA 50 KM / IZBIRNO TEKMOVANJE

Lep uspeh Ruzzierja

V nedeljo je bilo v kraju Alife blizu Caserte državno absolutno prvenstvo v hoji na 50 km. Tekmovanja so se udeležili vsi najboljši italijanski specialisti, med katerimi je bil tudi zamejski veteran Fabio Ruzzier, ki tekmuje za rimski klub Centro Lazio.

Kljub mrazu, -3 stopinj, se je zgodaj jutraj predstavilo na startu 41 tekmovalcev, kar je svojevrsten rekord za to razdaljo. Tako množično udeležbo je treba pripisati dejstvu, da je tekmovaljevaljo tudi kot se-

lekcija za nastop v državni reprezentanci, ki bo konec aprila nastopila na svetovnem pokalu v hoji v Mehiki.

To je pripomoglo, da so bili vsi atleti odlično pripravljeni, kar je pomenilo seveda visok tehnični nivo in za našega atleta, ki je bil med vsemi najstarejši, se manjše možnosti za dobro uvrstitev.

Toda Ruzzier je v nedeljo pripravil izredno prijetno presenečenje in dosegel tehnično svoj najboljši rezultat v karieri. Kljub svojim 40. letom je z osebnim rekor-

dom 4.6'38" zasedel 11. mesto in pustil za sabo vrsto reprezentantov z Mattiolijem na celu. Ob tem velja omeniti tudi izreden finiš v zadnjih 10 km, ko je bil najhitrejši med vsemi in je prehitel kar 5 atletov in samo za 6 sekund zgrešil uvrstitev med deseterico.

Vsekakor lahko trdimo, da je bila to njegova najboljša tekma doslej. Zmagal je kot rečeno policist De Gaetano s časom 3.51'54" pred finančarjem Quiriconijem (3.55'14") in Pennocchioni (3.55'57").

SMUČANJE / ZADNJE KVALIFIKACIJSKE TEKME

Zaradi boleznih tokrat številne odsotnosti

Še sedem naših smučarjev na deželni finalu

V soboto je bila na programu zadnja kvalifikacijska tekma za kategorijo pionirjev in sicer superveleslalom v Sappadi. Od slovenskih društev je na tekmovalstvu sodeloval le Breg, medtem ko je gripa preprečila nastop nekaterim smučarjem iz drugih ekip, na srečo pa se ta odsotnost ni bistveno poznala na končni skupni uvrstitvi, saj so se s točkami, ki so jih osvojili na prejšnjih petih kvalifikacijskih tekmah nekateri že uvrstili v deželni finale, ki je na programu 6. in 8. marca.

Med deklicami je zopet zmagala Irina Germani (S.Club 70) s časom 78.57. Na deseto mesto se je uvrstila Neda Sancin (Breg) s časom 100.46. Med narasčajniki je zmagal Andrea Marchi (Blue Horse Pn) s časom 70.90. Na 15. mesto se je uvrstil Brezan Danjel Tence s časom 86.13, takoj za njim pa njegov klubski tovariš Praselj Dimitrij, ki je progo presmucal v času 87.56.

Mladinci so merili svoje moči v nedeljo na slalomu v Forniju. Slalom se je odvijal v dveh spustih, skupaj s mladinci pa so tekmovali tudi člani. Med ženskami je zmagala Monica Wedam (Lussari) s časom 86.53. Dobro 8. mesto je zasedla Valentina Suber (Brdina selekcija Indules) s časom

Cicibani Brdine (od leve) Giorgio Pitacco, Erik Piccini in Devan Cecchi)

100.54, ki se je komaj vrnila z državnega prvenstva za meščane v Santa Caterini Valfurvi pri Bormiu. Med moškimi je zmagal Oskar Pahner (Ciment) s časom 79.60, od naših pa je bil najboljši Kristjan Volpi (Brdina selekcija Indules) s časom 91.17, njegov klubski tovariš Peter Ferluga se je s časom 109.25 uvrstil na 33. mesto, 36. pa je bil član Brdine selekcije Indules Peter Ferfila s časom 117.15.

S superveleslalomom v Sappadi so se zaključila tudi kvalifikacijska tekmovalstva, ki so veljala za

uvrstitev na deželni finale. Deželna smučarska zveza je že objavila končne lestvice z imeni smučarjev, ki bodo nastopili v finalu.

V dokaj hudi konkurenci so se v finale uvrstili pri deklkah članici Brdine, selekcija Indules, Fjona in Karin Mezgec, med narasčajnicami je to uspelo njunima klubskima kolegicama Jasmini Strekelj in Alji Hrvatic, med narasčajniki pa Gabrijelu Talottiju (Brdina, selekcija Indules) in članoma SD Breg Dimitrijem Praslu in Danijelu Tencju. (E.M.)

Zimske športne igre preložene

To nedeljo bi morale biti na Zoncolanu Zimske športne igre v organizaciji SPDT. Toda slabe snežne razmere so organizatorje prisilile, da smučarsko prvenstvo preložijo. Na srečo so dobili rezervno prizorišče na smučislih v Trbižu, tekmovalje pa bo v nedeljo, 7. marca.

MLADINSKA KOŠARKA / DEŽELNI MLADINCI

Bor in Kontovel osvojila novi točki Cicibona na robu presenečenja

Največ točk sta dosegla Hmeljak (37) in Bajc (34) - Polom Doma (-31)

NA TRZASKEM Inter 1904 - Kontovel 71:73 (37:40)

KONTOVEL: Ban (0:2), Krizman 1 (1:2), Milic, Cingerla, Kralj 7 (2:4), Hmeljak 37 (7:14), Daneu 6, Vodopivec 11 (0:1), Turk 11 (1:6), trener Frulan.

PM: 13:29. PON: Hmeljak (35), Vodopivec (35). 3T: Vodopivec 1, Kralj 1.

Po dokaj dopadljivi in izenačeni tekmi je Kontovel uspelo v gosteh tesno, toda zasluženega premagati Inter 1904, ceprav je Kontovel nastopil brez obolelih Gulica in Cerne-ta.

Kontovelci so bili stalno v vodstvu, njihova prednost pa je bila malenkostna. Pri gostiteljih je namreč zelo dobro igral

Martucci, ki je večkrat bil za naše košarkarje nereshljiva uganika. Pri Kontovelu pa je tokrat odlično igral Marko Hmeljak, ki je bil s 37 točkami tudi najboljši strellec srečanja, izkazal pa se je tudi v obrambi, kjer je imel več skokov.

Bor Radenska - Ricreatori 90:79 (45:39)

BOR: Simoncic 24 (1:2), Vidali 6 (0:1), Debeljuh 18 (1:2), Verri, Cupin 7 (1:2), Bandi, Porporatti 10 (2:4), Palmisano, Giacomini 2, Grbec 21; trener Martini.

PM: 5/11. SON: 16. 3T: Simoncic 1, Debeljuh 1, Grbec 1.

V samih treh dneh sta se ekipi Bora in Ricreatorija dvakrat srečali in tako v kadetskem prvenstvu kot pri mladincih so bili Martinjevi fantje prepriljivo boljše. Simoncic, Debeljuh in Grbec so z lahkoto premagovali consko in mož moža obrambo Ricreatorija, pod kosema pa se je ob odsotnosti Samca dobro obnesel Alan Porporatti. Po izenačenem prvem polcasu so belozeleni povisali prednost na deset točk, kasneje pa tudi na 20 (88:69). Gostje so prav v zadnjih minutah znižali zaostanek na 11 točk s tremi zaporednimi trojkami, zmaga pa je bila že dalj časa na varnem.

Libertas - Cicibona Radenska 78:73 (39:32)

CICIBONA: Punis 20 (6:16), Rudež, Krizmancic 2 (0:4), Barini 9 (4:10), Umer 3 (1:2), E. Bajc 5 (3:4), Korosic, I. Bajc 34 (12:18); trener Jogan.

PM: 26/54. SON: 25. PON: Rudež (30), Barini

(36), Krizmancic (40). 3T: Punis 2, Barini 1.

Cicibonasi so tokrat napravili edinstveno priloznost za veliko presenečenje, saj so se minuto in pol pred koncem vodili kar s štirimi točkami prednosti, zal pa sta neizkušnost in nekaj srečnih zaključkov domače postave v hipu obrnili rezultat in belozeleni so se morali zadovoljiti s tesnim in častnim porazom.

Takoj lahko navedemo, da sta močno vplivali na potek tekme novi neopravičeni odsotnosti Filipica in Skabarja, ki sta se rajši udeležila pusto-vanja kot tekme. Odsotnosti sta se prekomerno občutili, saj so naši imeli precej težav z osebnimi napakami in manjkale so ustrezne menjave. Ob tem pa so cicibonasi napravili zmago zaradi prekomerno visokega stevila zgrešenih prostih metov (kar 28!), mnogih tudi v kombinaciji 1+1, kar pomeni, da bi z bolj natančnim metom gotovo osvojili drugi par točk.

Tekma je bila dokaj izenačena, nasi pa so se posteno borili od zacetka do konca. V zadnjem delu tekme so najprej nadoknadili zaostanek treh točk, zatem pa se povedli na 64:60 in 68:64. Domačini so bili že pančni, a sta se jim posrečila dva zaporedna meta za tri točke, kar je strlo vsak odpor Cicibonasev.(VJ)

NA GORISKEM Aiello - Dom Simek 85:54 (40:18)

DOM: Silic 16, Covi 12, Spacal 7, Primožic 11, Domenis 6; trener Miani. Zaradi šolskih obvez-

Cicibonasi so se vdali šele v zadnji minuti (foto Ferrari)

nosti in boleznih so domovci spet nastopili s samo petimi igralci, ki pa so, kljub visokemu porazu, vsaj v drugem polcasu povsem zadovoljili.

V prvem delu tekme so domovci zelo slabo igrali, predvsem v napadu, saj so bili zelo netočni pri metu na kos in so v prvih 20 minutah dosegli le bori-h 18 točk.

V drugem polcasu pa so nasi košarkarji bili kot

prerojeni: igrali so pozrtovovalno, zagrizeno in samozavestno. V tem delu srečanja so bili domovci skoraj enakovredni gostiteljem, saj je bil izid drugega polcasa 45:36 za domačine. Ceprav so v obrambi igrali zelo zagrizeno, pa do konca srečanja nihce ni zapustil igrisca zaradi petih osebnih napak. Med posamezniki je bil najuspešnejši Covi.

IZ FALUNA JASNA MILINKOVIC

ZASLEDOVALNI TEK ŽENSK / RAZBURLJIV FINIŠ

Belmondo 1.

Takoj za Italijanko Rusinji Lazutina in Jegorova, za las ob kolajno pa je bila Manuela Di Centa

FALUN - Stefania Belmondo, samo 156 cm visoka in 45 kg težka tekacica, je v zasledovalnem teku na 5 km v klasičnem (v nedeljo) in 10 km v prostem slogu v zelo napeti končnici premagala vse tekmičice. Drugo mesto je osvojila Rusinja Larisa Lazutina, tretje pa njena rojakinja Ljubov Jegorova. Stiriindvajsetletna tekmovalka iz vasice Pietroporcja s 160 prebivalci v Piemontu je upravicila pričakovanja v italijanskem taboru. Njena drsalna tehnika je učinkovita in hitra, ki ji niso bile kos niti izvrstno pripravljene ruske tekacice.

Olimpijska zmagovalka na 30 km pa je imela pred kratkim velike težave z zdravjem. Tri tedne pred začetkom svetovnega prvenstva so ji operirali oba modrostna zoba, kar pa očitno ni preveč škodilo njeni jekleni pripravljenosti. »Pred startom nisem mi-

slila na zmago, vendar sem skušala teči do zadnjih atomov moči. Imela sem zelo hitre smuci. Seveda sem ob zlati kolajni presrečna,« je dejala svetovna prvakinja, ki sedaj že ima dve posamični zlati, eno srebrno in eno bronasto odličje z največjih tekmovalj.

Veliko si obeta tudi v tekmovalni štafeti in teku na 30 km, po končani sezoni pa bo znova morala k zdravniku. Letošnja zimo je namreč imela težave s palcema na nogi, kar jo oviralo v klasičnem slogu. Uspeh Belmondove je dopolnila Furlanka Manuela Di Centa, ki je zasedla 4. mesto, v včerajšnjem teku pa je bila sploh najhitrejša.

Zadovoljna je bila tudi svetovna prvakinja na 5 km v klasičnem slogu Larisa Lazutina, tokrat dobitnica srebrne kolajne, najzlahnejša pa ji je usla za samo tri desetinke

V razburljivem finišu je Belmondova za 3 desetinke sekunde prehitela Lazutino (AP)

sekunde: »Vse smo tekle zelo dobro, izjemno hitro, zmaga pa je lahko samo ena.« Tretjevrstena Ljubov Jegorova je hranila moči za končnico, vendar so ji vseeno posle že prej. »Pri zasledovalnem teku ni samo pomembna moč v nogah, temveč tudi moč v glavi, pa tudi vremenske razmere morajo biti enake za vse,« je menila 26-letna Lenjingrajkanka.

Edina slovenska tekacica, Natasa Lacen je pristala na 57. mestu. »Že na prvem vzponu sem

zacetila bolečine v nogah in nisem mogla teči hitreje. Najbrž se me je lotila lažja utrujenost. Sedaj imam tri dni casa, da se dodobra spocijem. Upam, da bom na 30 km dosegla najboljšo uvrstitev,« je po tekmi povedala tekmovalka iz Crne na Kosromek.

Rezultati - ženske - zasledovalni tek (5 km klasični in 10 km prosti): 1. Belmondo (Ita) 40:19, 0, 2. Lazutina (Rus) 40:19, 3, 3. Jegorova (Rus) 40:19, 6, 4. Di Centa (Ita) 40:20,

4, 5. Neumannova (Česka), 6. Vålbe (Rus) 41:17, 0, 7. Gavriljuk (Rus) 41:21, 4, 8. Moen (Nor) 41:21, 8, 9. Rolig (Fin) 41:30, 0, 10. Westin (Sve) 41:46, 5, 11. Dybendahl (Nor) 41:57, 1 12. Taranenko (Ukr) 41:57, 5, 13. Nilsen (Nor) 41:57, 8, 14. Paluzzi (Ita) 41:58, 0, 15. Määtä (Fin) 42:09, 3, ..., 29. Vanzetta (Ita) 42:50, 0, 46. Mainhart (Av) 44:47, 8, 54. Pflüger (Av) 45:54, 2, 57. Lacen (Slo) 46:48, 9 - uvrščenih 68 tekmovalk.

NOGOMET / DREVI PROTI PORTUGALSKI

Zaskrbljenost azzurov pred tekmo v Oportu

Nogometna javnost v Italiji bi Sacchiju težko odpustila poraz - Selektor spet menjal postavbo

OPORTO - Za Arrigo Sacchija se zacenja najdaljši dan, odkar je bil postavljen za selektorja italijanske nogometne reprezentance. Danes zvečer, s pričetkom ob 21.30, bodo namreč azzurri v kvalifikacijski tekmi proti Portugalski (sodil bo Sved Karlsson) postavili na tehtnico dober del svojih močností za uvrstitev na svetovno prvenstvo v ZDA. Ozračje okrog reprezentance je dokaj napeto. V dosedanjih treh tekmah 1. skupine so Italijani najprej doma le za las remizirali proti Švici 2:2, na Škotskem so igrali brez golov. Malto pa so v gosteh premagali le z 2:1. Toda Sacchiju ne očitajo samo to, da je dosegel poprečne rezultate. Bega jih njegov slog dela, odprta ostaja konfrontacija med pristasi conske in klasične igre, veliko skepticse je okrog njegovih izbir. Potem, ko so domala vsi njegovi predhodniki ostajali zvesti svojim izhodiščnim zamislim, Sacchi iz tekme v tekmo menja postavbo, v reprezentanco vabi debitante in jih tudi brz pošilja na igrišče. Za togi italijanski nogometni svet je pomnila sok tudi objava zacetne postavbe za drevisnjo tekmo. Tako bo v vlogi libera diskvalificiranega Baresija zamenjal v reprezentanci večkrat nezanesljivi Costacurta, injekcijo izkušnosti pa naj bi prispevala veterana Vierchovod in Tas-

Costacurta (levo) in Maldini ob prihodu v Oportu

sotti, ki je v reprezentančnem dresu debitiral pri 33 letih. V zvezni vrsti pa se je Sacchi od-

ločil za »zeleni val«, saj bi Albertini in Dino Baggio po starosti skoraj sodila v moštvo »mladih«, Fuser pa je čisti novinec. Zdi se, da je se najmanj sporna prav napadalna trojka Casiraghi, R. Baggio in Signori, pa čeprav Casiraghi pri Juventusu igra bolj malo.

Kakorkoli že, azzurri pričakujejo tekmo proti mladi in ambiciozni vrsti Portugalske, ki je s trenerjem Queirozom v prejšnjih letih dvakrat zapored osvojila naslov svetovnega mladinskega prvaka, lahko pa racuna tudi na doprinos asa Futreja, s precejšnjo zaskrbljenostjo. Sacchi dobro ve, da je vse odvisno od rezultata. Toda, zakaj pravzaprav toliko nezaupanja v lastne močností? Sacchi, ki je z Milanom osvojil vse, kar se osvoji-

ti da, pravi, da italijanski nogomet dusijo trije faktorji: koncentracija najboljših v dveh, treh klubih in posledicna izključitev mnogih iz moštva zaradi prevelike konkurence (najbolj eklatanten je primer Eranja, ki pri Milanu samo se sedi na klopi za menjava), naval tujcev, ki jemljejo mesta mladim in pretiran ritem igranja, saj veliki klubi zaradi večjega iztrška igrajo poleg prvenstvenih še mnogo prijateljskih tekem, zato pa igralci po mnenju selektorja reprezentance premalo trenirajo.

VRSTNI RED 1. SKUPINE (v oklepaju število odigranih tekem): Švica (4) 7, Italija (3) in Škotska (4) 4, Portugalska (2) 3, Malta (4) in Estonija (2) 1.

NOGOMET NA TUJEM

Začetek povratnega dela v bundesligi brez presenečenj

V Španiji La Coruna vse boljša

DIMITRIJ KRIZMAN

BERLIN - Po dvomesečni prekinitvi so na igrišča spet stopili v nemški bundesligi. Večjih novosti v prvem kolu povratnega dela ni bilo, saj so prve štiri ekipe zmagale, druge pa nadaljujejo s spremenljivo igro in jih res ne morejo ogroziti. Vodilni Bayern, Werder Bremen in Eintracht so zanesljivo pometli s svojimi nasprotniki. Največ težav je imela četrta sila prvenstva, ki pa se je okrepila s Sammerjem, Borussia Dortmund. »Rumeno-črni« so sele v zadnjih minutah strli odpor zadnjevrščenega Bochuma. Od ostalih tekem velja se omeniti visoko zmago Kaiserslauterna v Kölnu.

VRSTNI RED: Bayern 27, Eintracht 26, Werder 25, Borussia Dortmund 23.

V Španiji je La Coruna poskrbela za novo zmago, tako da privednikov za opisovanje zmagovite poti tega novince že zmanjkuje. Deportivo je doma dejansko zbrisal z igrišča Real Sociedad. Končni izid 5:1 potrjuje dobro formo, s katero se pa ne more ponasati Barcelona. Stojckov in tovarisi so le s težavo zmagali v gosteh pri pepelki Urgosu. Katalonci so zlasti pogrešali Nizozemca Koemana, ki mora presedeti prepoved igranja za štiri kola, potem ko je prejšnji teden krepko ozmerjal sodnika. Real Madrid je gostoval v Albaceteju, kjer je se lani treniral sedanji »mister« Madridcanov Benito Floro. »Beli« se niso usmili in zadali Albaceteju hud poraz (3:0). Pri Sevilli se te dni ukvarjajo za Maradoninimi težavami. Kamen spotike so že spet nastopi argentinskega asa v reprezentanci, ki slabo vplivajo na storilnost Diega v klubskem dresu. Resnici na ljubo moramo poudariti, da je pravica povsem na strani Maradone.

VRSTNI RED: Deportivo La Coruna 36 Real Madrid 34, Barcelona 32 (tekma manj).

Same zmage in seveda odgovarjajoči porazi so kar precej spremenile vrstni red v Angliji. Pri vrhu je sicer stanje nespremenjeno, saj so Aston Villa, Manchester United in Norwich zmagali in to se z istim izidom 2:1 povrh. V važni tekmi, ki je odločala o mestu za omenjeno trojico, je Queens Park Rangers premagal Coventryja s klasičnim 2:0. Lepo nedeljo pa so preživel tudi navijaci Tottenham. V Londonu so namreč domaći zdaj že gotovo bivšemu prvaku Leedsu nasuli štiri gole.

VRSTNI RED: Aston Villa 56, Manchester United 54 (tekma manj), Norwich 51 (dve tekmi manj).

Kar precej razgibano je bilo tokrat tudi v Franciji. Olympique je zmagal, Monaco pa proti cetrtouvrščenemu Nantesu potegnil krajši konec. Edini zadetek »big matcha« tega kola je za Nantes dal Hrvat Zoran Vulić, eden najboljših igralcev francoskega prvenstva sploh. Pred cetrtkovim menda odločilnim srečanjem med Monacom in Olympiqueom je lestvica naslednja: Olympique 37, Monaco in PSG 35, Nantes 34.

SMUČARSKI SKOKI

Norvežani tudi ekipno

Slovenski reprezentanci načrtovano sedmo mesto

FALUN - Norveški skakalci so včeraj na stadionu Lgunet znova dokazali, da so najboljši.

V moštvenem tekmovalstvu so Björn Myrbacken, Helge Brendren, Öyvind Berg in Espen Bredesen, svetovni prvak med posamezniki, z veliko prednostjo zmagali pred združeno reprezentanco Češke in Slovaške ter Avstrije. Zastavljeni cilj so uresnili tudi slovenski skakalci, ki so zasedli sedmo mesto. Samo Gostisa si je med vsemi najbolj zel, da bi včeraj bila sele nedelja in tekmovalje posameznikov in ne ekipno. Logatčan je v prvem poskusu skočil 112 metrov, isto daljavo je dosegel samo se Espen Bredesen, ki so mu sodniki prisodili tri točke več za slog, nas dvajsetletnik pa je bil na drugem mestu.

»Š svojim nastopom sem zadovoljen, samo naj se kolegi skocijo podobno, Gostisa seveda se bolje, pa bomo kar dobro uvrščeni. Vesel sem, da sem lahko prišel na svetovno prvenstvo in upam, da bom lahko pokazal vse, kar znam, na mali skakalnici, ki mi bolj ustreza,« je v izteku velike skakalnice pripovedoval Robi Meglič, potem ko je opravil svoj drugi poskus in nestrpno pričakoval nastope reprezentančnih kolegov.

»Moji skoki niso taki, kot bi si tudi sam najbolj zel. Koleno mi se zmeraj oteka, predvsem ob obsežnejših kondicijskih treningih. Češki zdravnik mi ga je punktiral vendar ni bilo v njem nič vode. Dobil sem injekcijo in mazilo, ki mi greje koleno, ter elastično nogavico,« je menil Matjaž Zupan, ki je bil tokrat najslabši mož v našem moštvu. Gostisa je dobro ujel tudi drugi skok, doskocij je pri 110 metrih, kar je nasi reprezentanci zagotovilo sedmo mesto, med posamezniki pa je ostal na dugem mestu za Bredesenom in pred Čehom Jaroslavom Sakalo, ki se mu je v drugi seriji posrečil najdaljši skok dneva, dolg 117 metrov. »V drugo bi lahko iztržil se več, vendar sem bil vseeno zadovoljen. Tekmovalne razmere so bile za vse enake, nas dosežek pa je gleda na okrnjenosti ekipe soliden,« je razpredal misli Samo Gostisa, ki pa mu je odličan nastop vili veliko moči za tek-

movanje na srednji skakalnici, ki mu je se bolj vsec.

»Sedmo mesto je za moštvo, ki je nastopilo danes, dober dosežek,« je moštveno tekmovalje ocenil trener naših Luka Koprivsek.

Rezultati - velika skakalnica - ekipno: 1. Norveška 921, 5 - Myrbacken 212, 1 (107, 112); Bredren 205, 2 (110, 108); Berg 177, 7 (102, 101); Bredesen 226, 5 (112, 113); 2. Češka in Slovaška 772, 1 - Svagerko 174, 9 (99, 102); Jez 190, 7 (100, 5, 107, 5); Parma 190, 2 (102, 5, 105, 5); Sakala 216, 3 (105, 117); 3. Avstrija 745, 4 - Vettori 182, 9 (100, 103, 5); Kutin 180, 0 (97, 5, 105); Horngacher 181, 0 (103, 102); Goldberger 201, 5 (105, 107, 5); 4. Francija 724, 2; 5. Japonska 716, 0; 6. Finska 702, 7; 7. Slovenija 671, 0 - Meglič 168, 8 (97, 5, 99, 5); Kladnik 145, 6 (92, 94, 5); Zupan 139, 3 (92, 92, 5); Gostisa 217, 3 (112, 110); 8. Švica 652, 9; 9. Švedska 647, 9; 10. Italija 644, 9; 11. Nemčija 632, 2; 12. Kazahstan 528, 6; 13. Rusija 430, 7; 14. Ukrajina 302, 4.

Tudi pri tekačih bo razburljivo

FALUN - Danes se gledalci na tekaškem stadionu v Lgunetu obeta prav tako razburljivo zasledovalni tek kot je bil včerajšnji ženski. Prvi stitje tekmovalci Sture Sivertsen, Vladimir Smirnov, Vegard Ulvang, Björn Dählie bodo startali v razmaku 8,7 sekunde, Jochen Behle zaostaja po 10 km v klasičnem slogu za 19 sekund, tri sekunde za njim je zelo nevarni Italijan Silvio Fauner, v boj za odličja pa bi utegnili poseci tudi Sved Torgny Mogren, ki zaostaja za 37, 5 sekunde. Sivertsen ni prevelik optimist in bi bil zadovoljen s šestim mestom, medtem ko Ulvang ne misli tako. »Vsi stitje se bomo morali držati skupaj in ne smemo dovoliti, da bi kdo zaostal. V tem primeru nas lahko dohitita se Fauner in Mogren, ki sta izvrstna v drsalni tehniki, in pot do kolajne bi bila se težja,« je dejal Ulvang. Po uspehu Stefanie Belmondove v italijanskem taboru upajo, da bo podoben podvig uspel tudi Faunerju, domaći gledalci pa bi na stopnicah za zmagovalce sedmi tekmovalni dan končno radi videli tudi švedskega tekaca.

NOVICE

Nick Faldo prepričljivo vodi

LONDON - Trenutna lestvica najboljših igralcev golfa na svetu: 1. Nick Faldo (VB) 24, 73 točke v povprečju; 2. Fred Couples (ZDA) 16, 27; 3. Ian Woosnam (VB) 12, 89; 4. Bernhard Langer (Nem) 12, 73; 5. Jose Maria Olazabal (Spa) 12, 39; 6. Nick Price (Zim) 12, 37; 7. Greg Norman (Aus) 12, 22; 8. Davis Love III. (ZDA) 11, 88; 9. Tom Kite (ZDA) 11, 52 in 10. John Cook (ZDA) 10, 69 točke. (Reuter)

Najboljši so Nemci

OBERHOF - V Nemčiji je bilo tekmovalje smučarjev tekecev za alpski pokal, na katerem je nastopilo 115 tekmovalcev iz 9 držav. Slovenski tekaci Kerstajn, Dolenc in Globocnik so v stafetnem teku v klasični tehniki zasedli zelo dobro 4. mesto. Med posamezniki pa je točko v tem tekmovalju osvojil Igor Baselj, ki je bil 15. Baselj, Vidović, Torkar, Mali in Soklič bodo skupaj z Dolencev in Mohoričev v začetku prihodnjega tedna nastopili na mladinskem svetovnem prvenstvu v Harakovu (Česka). Naslednje tekmovalje za alpski pokal bo na Rogli.

Rezultati - ženske (5km): 1. Apel (Nem) 15:07, 7... 25. Grasić 17:09, 8, 27. Mohorić 17:21, 5, 28. Dolenc (vse Slo) 18:03, 8; - mladinci (10km): 1. Klumpav (Česka) 29:02, 9... 15. Baselj 31:35, 6, 18. Vidović 31:55, 6, 19. Torkar 32:03, 9, 21. Mali (vsi Slo) 32:04, 8; - člani: 1. Bellman (Nem) 41:42, 7... 21. Kerstajn 44:43, 0, 29. Globocnik 45:19, 7, 37. Dolenc 46:05, 9, 40: Trstenjak (vsi Slo) 46:54, 3; - stafeta, člani (3x10km): 1. Nemčija I 1:34:11, 2... 4. Slovenija I (Kerstajn, Dolenc, Globocnik) 1:37:54, 8, 14. Slovenija II (Baselj, Vidović, Mali) 1:47:18, 3; - ženske (3x5km): 1. Nemčija I 53:54, 1... 6. Slovenija (Grasić, Dolenc, Mohorić) 1:00:24, 0.

Jadran Koteks

že drugi prvak Evrope

SPLIT - V drugi, povratni, finalni tekmi v pokalu evropskih prvakov v vaterpolu je splitski Jadran Koteks premagal Mladost Avtohrvatsko iz Zagreba s 6:4 (1,0, 1,2, 2,0, 1,2, podajšek 1:0, 0:0). V prvi tekmi v glavnem mestu Hrvaske so Zagrebčani zmagali s 7:8. Odlični vaterpolisti iz Dalmacije so tako že drugi zapored osvojili naslov evropskih prvakov in se bodo v superfinalu pomerili z zmagovalcem v pokalu pokalnih prvakov, italijansko ekipo Pescara, v kateri igra tudi hrvaški reprezentant Den Lusić. Prvo tekmo bo Jadran Koteks igral ze v torek, 2. marca v Splitu ali Zagrebu, povratna tekma pa bo teden dni kasneje v Pescari.

Short-Kasparov v Manchesteru

LONDON - S sedeža mednarodne šahovske zveze v Švici so sporočili, da bo težko pričakovani dvoboj za naslov svetovnega šahovskega prvaka potekal v britanskem Manchesteru. Za laskavi naslov se bosta pomerila slovita šahovska genija, Garl Kasparov iz Azerbejdžana in Anglež Nigel Short. (Reuter)

Bernard Tapie ostaja »boss«

PARIZ - Francoski minister za urbanizem in hkrati razvpiti predsednik ter večinski lastnik francoskega nogometnega prvoligaške kluba Olympique iz Marseilla, Bernard Tapie, je na predlog odvetnikov iz Marseilla, da naj zapusti svoje mesto v klubu, dejal, da to sploh ne pride v postev. V poročilu za vladno ministrstvo so se odvetniki iz tega francoskega mesta »ukvarjali« tudi z denarnim poslovanjem prvligaša iz Marseilla. Tapie je v svojem slogu odgovoril, da so odvetniki proti njemu zaradi njegove kandidature na lokalnih volitvah, ki bodo prihodnji mesec in na katerih se bo za mesto v parlamentu potegoval tudi bivši lastnik Adida-

sa. »Šport ni komercialna zadeva. Zato je napaka, ko nekateri pravijo, da sta funkciji ministra in predsednika kluba nezdružljivi. Vedno sem pripravljen odgovarjati ljudem iz kluba in ce bodo oni odločili, da moram oditi, potem bom klub zapustil že naslednji dan. Utrujen sem in razočaran,« je v pogovoru za državni radio dejal »ultramilijarder« Bernard Tapie. (Reuter)

De Wolf se je poškodoval

LONDON - Branilec nizozemskega prvoligaša Feyenoorda, 30-letni De Wolf, je po včerajšnjem skupnem kosilu zapustil svojo reprezentanco, ki se bo pokrajših pripravah danes v Utrechtu (ob 20.15) v kvalifikacijski tekmi za SP v nogometu pomerila s Turčijo. De Wolf se je med najboljšo nogometase Nizozemske vrnil po petletnem predahu, včeraj pa se je na treningu ponovno poškodoval. Selektor Nizozemske Advocaat je za poškodovanega igralca takoj nadel zamenjavo, in sicer nogometasa domaćega kluba FC, Utrechta Johana de Kocka.

KOŠARKA / PRIMORSKA ČLANSKA LIGA

Drevi Kraški zidar - Italmonfalcone

Tekma bo ob 20. uri v sežanski športni dvorani - Sežanci imajo več možnosti za zmago

Primorska kosarkarska liga se bo nadaljevala s srečanjem 10. kola med Kraškim zidarjem in Italmonfalcom. Tekma bo drevi v sežanski športni dvorani ob 20. uri.

Kraški zidar vodi skupno z Jadranom TKB (ta ima tekmo več) na lestvici, saj je doslej doživel le en poraz, proti Iskri iz Nove Gorice. Trziški kosarkarji so v tej ligi na sredini lestvice, tako da bi morali biti danes v Sežani favoriti domaći kosarkarji. Italmonfalcone, ki nastopa v tretji italijanski ligi in je s 30 točkami trenutno na dru-

gem mestu, je v prvem delu Primorske lige v Trzinu izgubil s Sežanci le po podaljsku, in to z dvema točkama razlike (102:104).

V tem kolu so že odigrali tekmo med Servolano in Latte Carso in Kontovelom, zmagali pa so skedenjski kosarkarji le z dvema točkama razlike (81:79).

Srečanje med Borom Radenska in Jadranom TKB so odložili na poznejši datum.

IZIDI POVRATNEGA DELA: 8. KOLO: Kraški zidar - Bor Radenska 85:78, Servolana - Ital-

monfalcone 67:105, Iskra - Jadran TKB 71:98. 9. KOLO: Jadran TKB - Servolana 100:65. 10. KOLO: Servolana - Kontovel 81:79.

VRSTNI RED: Kraški zidar Sežana in Jadran TKB Trst 12, Latte Carso Servolana Trst 10, Iskra Nova Gorica in Italmonfalcone Tržič 8, Kontovel 2, Bor Radenska Trst 0.

PRIHODNJE TEKME: 11. KOLO: Iskra - Kraški zidar (11.3. ob 19.30 v Novi Gorici), Kontovel - Bor Radenska (10.3. ob 20.30 v Brisicikih), Jadran TKB - Italmonfalcone (10.03. ob 21.00 v Trstu).

12. KOLO: Kraški zidar - Jadran TKB (23.3. ob 20.00 v Sežani), Italmonfalcone - Kontovel (23.3. ob 19.00 v Trzinu), Latte Carso - Iskra (3.3. ob 21.00 v Trstu), 13. KOLO: Latte Carso - Kraški zidar (17.3. ob 21.00 v Trstu), Iskra - Bor Radenska (8.4. ob 19.30 v Novi Gorici), Kontovel - Jadran TKB (30.3. ob 19.30 v Brisicikih). 14. KOLO: Kraški zidar - Kontovel (14.4. ob 20.00 v Sežani), Bor Radenska - Latte Carso (23.3. ob 21.00 v Trstu), Italmonfalcone - Iskra (13.4. ob 19.00 v Trzinu).

KNJIGE / VEEE ORGANIZIRALO SLAVISTIČNO DRUŠTVO V TRSTU

KNJIGE / TOKRAT O PODGORSKI TOVARNI

Kar tri nove knjige prof. Fedore Ferluga

Njena dela predstavil prof. Tomasović iz Zagreba

Prejšnji četrtek je Slavistično društvo v Trstu spet organiziralo zanimiv večer. V Gregorcicevi dvorani je profesor komparativne književnosti na Filozofski fakulteti v Zagrebu Mirko Tomasović predstavil tri znanstvena dela (dve monografiji o Palmotiću, eno pa o Anteju Tresić-Pavčiću) kroatistke Fedore Ferluga-Petronio.

Mag. Majda Kaucić Basa je v uvodnem nagovoru spregovorila o dosedanjem delu Fedore Ferluga-Petronio, profesorice srbohrvaskega (oz. srbskega in hrvaskega) jezika ter književnosti na Univerzi v Vidmu. Povedala je, da »njena strokovna bibliografija obsega kar 40 naslovov. Njen strokovni repertoar sega od klasične do slovenske filologije, slovenistike in srbohrvatistike. Večji del njenih slavističnih del je s področja imenoslovja in etimologije, v njih obravnava imena za cerkvene praznike v slovenskih jezikih in etimološko analizira imena za cerkveno hierarhijo v slovenscini in srbscini oz. hrvascini. Predmet njenih slovenističnih razprav pa je literatura (Trinko, Gradnik, Kette, Murn, Stritar). V samostojni knjižni obliki je objavila šest znanstvenih del. Predsednica SD je nato poudarila izjemno znanstveno plodnost prof. Ferlugo-ve, saj je v zadnjih dveh letih izdala kar tri monografije, in to: Fonti grecolatine nel teatro di Junije Palmotić, Fonti italiane e slave nel teatro di Junije Palmotić ter Cultura classica e italiana nel dalmata Ante Tresić-Pavčić. Njeno delo pa hkrati pomeni »tudi uspeh slavistike, ki jo razvijamo Slovenci v Italiji«.

Slavistični večer je bil torej posvečen dvema dalmatinskima avtorjema, ki ju veže temeljito poznavanje sosednjih kultur, predvsem klasične in italijanske, kar pa predstavlja že tradicionalno književno os, okrog katere se vrtili dalmatinsko književno življenje v domala vseh svojih obdobjih.

In kaj je o delih prof. Ferlugo-ve povedal ugledni zagrebski komparativist Mirko Tomasović, ki s posebnim zanimanjem spremlja hrvasko književnost na tujih tleh?

Najprej se je razgovoril o monografiji Ferlugo-ve o Juniju Palmotiću (1607 - 1657), ki velja za najplodnejšega dubrovniskega dramatika 17. stoletja. V stiri najstih ohranjenih dramah in priporočilih se Palmotić vsebinsko tesno naslanja na grške, latinske in italijanske pisce (npr. Apolonija z Rodosa, Ovida, Vergila, Tassa in Ariosta) in jih prireja za odrsko uprizoritev. Bil je namreč pravi gledališki človek, saj je osebno spremljal dogajanje v dubrovniškem gledališču, ne pa samo pisal zanj. Srečanje z jezuitom in dramatikom Bartulom Kasićem je tako vplivalo nanj, da je v svoje drame in uprizoritve uvedel nekatere baročne elemente, s katerimi si je v večji meri pridobil naklonjenost občinstva.

Mirko Tomasović je k delu Ferlugo-ve pristopil zelo znanstveno. Povedal je, da so to monografije klasičnega tipa z uvodom, jedrom in zaključkom in da so njene analize »subtilno inovativne«. Pomembno se mu je zdelo zlasti to, da je avtorica poleg natančnih primerjav, ki jih ji je omogočila njena klasična izobrazba, izpostavila pri Palmotiću večji delež originalnosti v njegovem »baročnem« obdobju kot v zgodnjih delih. Vazna je tudi primerjava z Gundulićem, čigar prizori so sproščeno »pikantni«, medtem ko se Palmotić ni nikdar spustil tako daleč, saj je v njegovem delu poudarjena moralna ost, to pa zlasti zaradi vpliva, ki ga je nanj pustilo solanje v jezuitskem zavodu. S komparativno analizo je v drugi knjigi med drugim pokazala na vpliv, ki ga je imel na Palmotića Ful-

Prof. Ferlugo-va, prof. Tomasović in Majda Kavčič na predstavitvi v Slavističnem društvu (foto Ferrari)

vio Testi, ob analizi drame Pavlomir je prikazala časovni kontekst in vpliv Bartula Kasića. Z obema monografijama je Ferlugo-va s primerjalnimi analizami in interpretacijami obogatila poznavanje dramatike Palmotića.

Nazadnje je zagrebski komparativist govoril še o knjigi o Anteju Tresić-Pavčiću (1867 - 1949). Bil je iz premožne družine, po končani klasični gimnaziji je studiral na Dunaju filozofijo, zgodovino in zemljepis, veliko je potoval in bil politično dejaven, kot neasprotnik Avstroogrske je bil tri leta zaprt, po vojni je postal veleposlanik Kraljevine SHS v Madridu, nato v Washingtonu, na koncu je prisel v zamero pri oblasteh, ki so ga l. 1928 prisilno upokojile.

Prof. Tomasović je povedal, da je Tresić za Hrvatse z več vidikov zanimiv avtor, ki pa je razmeroma slabo raziskan. Vse pri tem avtorju je bilo zajeto »na veliko«: velika in temeljita je bila njegova klasična kultura, prav tako italijanska, veliko je stevilo njegovih objavljenih del, vsega skupaj kar 40 knjig, in to pesmi, potopisov, proze, dram iz domače in rimske zgodovine (ambiciozno zastavljena je zlasti tetralogija Finis republicae). Prevajal je tudi italijanske avtorje: Danteja, Petrarco, Tassa, Leopardija in Carduccija. Ukvarjal se je tudi z novinarstvom, tako je npr. l. 1903 ustanovil v Trstu hrvasko-italijanski tednik Jadran - L'Adria-

tico, napisal pa je tudi več drugih političnih spisov, od teh je 1928. l. izdal v samozaložbi Budućnost Južnih Slave-na... K temu ogromnemu opusu je Ferlugo-va akribično pristopila. Poskusala je revalorizirati njegovo pesniško delo in veliko prispevala k razumevanju Tresićeve lirike. Tudi tokrat je njen pristop primerjal, saj je velik del teh pesmi napisanih v klasičnem duhu, raziskala je tudi klasične in sodobnejše vplive na pesnika, tako na primer njegov odnos do Carduccija. Novo je poleg drugega tudi to, da je avtorica natančno analizirala filozofske prvine, pesnikovo iskanje smisla in njegovo približevanje Bogu.

Prof. Tomasović je med drugim poudaril vrednost zlasti dveh pesniških zbirk, »Sutonskih sonetov«, ki da so »vrhunska artistični soneti« in pa »Plavoga cvijeca«, v katerem ni nič več retorike, ampak preprosto, naravno čustvo. O dramah je povedal, da jih je avtorica temeljito raziskala, a da so večinoma neuprizorljive, so samo za branje. Ferlugo-va je raziskala tudi potopise, ki so dobri in zanimivi, kadar se Tresić osvobodi bremena svoje pesniško-intelektualne drže. Na koncu je Tomasović izrekel Ferlugo-vo priznanje za temeljito in izredno delo, češ da ga je dobro opravila in da bo lahko samo za zgled hrvaskim literarnim zgodovinarjem, ki so doslej Anteju Tresić-Pavčiću posvečali kaj malo pozornosti.

Po predstavitvi je bil še krajši pogovor z gostoma. Na vprašanje, zakaj je ostalo Tresićevo delo na Hrvaskem v taki senzi in zakaj ga tedanja kritika ni upoštevala, je prof. Tomasović odgovoril, da je bilo več vzrokov, predvsem ta, da se Tresić ni ujel z razvojnimi črtami hrvaske lirike, v svojem času je bil anahroničen pojav. A tudi kot človek je bil Tresić silno in dolgočasno polemčen, spremljal je samo pohvale. Ali je bila Budućnost Južnih Slave-na res tako preroka knjiga? Ne, je odgovoril profesor, češ da je bilo takšnih katastrofalnih napovedi že veliko. Tresić je mislil, da je vloga pesnika v zgodovini mnogo večja, kot je v resnici, torej je gledal na svet v bistvu zelo romantično in anahronično, je se povedal profesor Tomasović.

Slovenci na Primorskem smo prispevali velik delež gospodarskega razvoju naših krajev. Ta nas delež pa je v naši literaturi bil premalo ali skoro nič ovrednoten. Ni namreč lahko pisati o vlogi, ki so jo igrali in igrajo naši trgovci, obrtniki, kmetje, bančniki, ali bolj preprosto naši delavci. Laze je namreč pisati o ljudski kulturi, o solah, o uspehih ali neuspehih naših politikov. Minljive stvari se dajo bolje »opevati« kot pa tiste, na katerih sloni življenjska eksistenca vsakogar med nami, tudi tistega, ki se, potem ko je zadovoljil nujnosti svoje eksistence, posveti »hobbyem«, kot so kultura, sport, politika ali kaj podobnega.

Ob zares redki slovenski publicistiki na tem področju najdemo kar precejšnjo tovrstno bero v italijanskem jeziku. Pisejo tudi o nas. Najbrž prav zaradi nase odsotnosti je v tem pisanju marsikaj pomanjkljivega. Ne le v spisih tistih, ki nam niso naklonjeni, marveč tudi onih, ki so nam blizu in nas skušajo razumeti.

Kako koristno bi namreč bilo, da bi bili mi, Slovenci v Gorici in v Trstu, podrobneje seznanjeni, gledano z nasega zornega kota, s problematiko, katere akterji so bili naši slovenski ljudje. V glavnem pa se moramo poglobiti v dela, ki so jih napisali drugi. Besede »drugi« ne uporabljam v negativnem smislu.

Se zlasti ne takrat, ko prebiram nad 150 strani obsegajočo knjigo o podgorski predilnici. Bolje bi rekel o delavkah v podgorski predilnici. Knjigi je naslov »Nate sotto una brutta stella - Le lavoratrici tessili del cotonificio di Piedimonte a Gorizia dal 1926 alla fine degli anni Cinquanta«. Napisal jo je Silvano Benvenuti s sodelovanjem A. di Gianantonio in G. Nemec. Gre za ponatis prispevka v trzaski reviji Qualestoria. Knjigo je financeno podprla Kmečka banka v Gorici, izdal pa jo je Deželni inštitut za preučevanje osvobodilnega gibanja v Trstu.

To je zgodba o tisočih slovenskih in furlanskih delavkah, ki so delale v tej tovarni, ki je pričela poslovati sredi dvajsetih let tega stoletja. Zgrajena je bila tam, kjer je pred vojno bila papirnica

MARKO WALTRITSC

Leykam. Ze od vsega začetka so v njej delala naša dekleta in žene iz Podgore, Pevme, Steverjana, vseh Brd, iz Gorice in tudi iz krajev, ki so bili severno ter vzhodno od Gorice. Iz Furlanije pa so tja prihajale delavke iz vseh krajev med trikotnikom Ločnik - Gradisce - Krmin.

V času med dvema vojnama slovenskim delavkam ni bilo lahko. V tovarno so sle, da bi domov prinesle vsaj nekaj denarja. Bil je to edini denar, ki je prihajal v briske domove, kjer so se morali vsi domačini potiti od zore do mraka, najprej pri obnovi domov in obnovitvi kmetij (vse je namreč uničila vojna vihra), potem pa v vsakdanjem trdem življenju za obstanek. Bila je med slovenskimi in furlanskimi dekleti neka razlika v korist slednjih. Furlanija ni bila med vojno poškodovana, življenjski pogoji so bili vsaj nekoliko boljši. Zaradi tega so si furlanske delavke takrat lahko omislile kolesa. Za briska dekleta pa je kolo bilo luksuz, ki si ga niso mogle privoščiti. Zaradi tega so vsak dan tudi po nekaj ur hodile iz domačega kraja v tovarno in prav toliko, da so se vrnilo domov. Zanje je bilo podobno kot za kraske delavce, ki so prav tako imeli vsak dan nekaj ur hoda, da so prisli v trziško ladjedelnico. Marsikatera furlanska delavka si je našla boljše pogoje na delovnem mestu, ker je delovodu zdoma prinesla kakšno darilo, kmetijski pridelek. S tem se mu je prikupila. Iz takrat revnih Brd takih daril ni bilo.

Pred vrati podgorske predilnice so skoro vsak dan tudi komaj 14-letna dekleta čakala, da jih bo kdo od nadrejenih poklical na delo. Slovenska dekleta in žene, kot tudi moski delavci, so bila na slabšem tudi zaradi tega, ker je fastistična oblast tudi v tovarni dala razobesiti lepake, na katerih je pisalo, da se lahko govori samo v italijanskem jeziku. Delavke pa so se na vse to pozvrgale. Prva lastnika podgorske tovarne, Brunner in Crespi, se nista zmenila za zahteve fastistične vlade, da morajo vsi delavci biti vpisani v fastistični sindikat in fastistično stranko. Sele tretji lastnik, Tognella, je ugodil

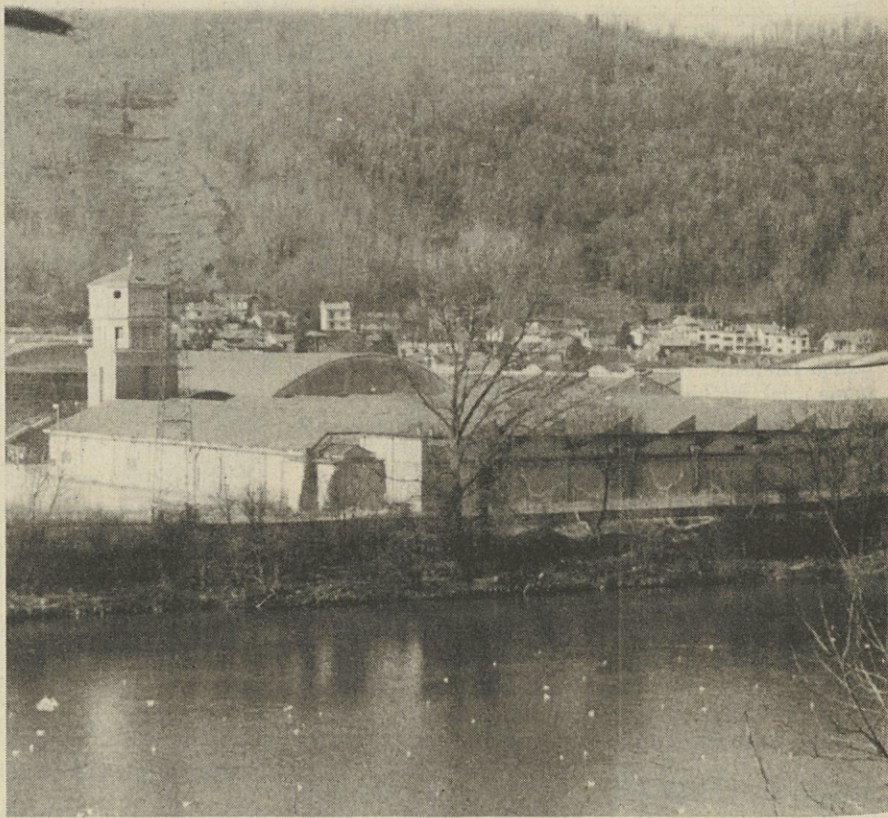
Postane v namenih podobnega skladatelja zvočno nekaj ksilofonu podobnega. Ni jih več strah skladateljev nasega stoletja dolgih tonov in minimalnih intervalov - pravo nasprotje ritma televizijsko-filmskih sekvenc so. Tonalno osonce je že zdavnaj pretesno. Le tu in tam se mu kakšen nostalgikno zateče, običajno v navezi citatov iz preteklosti ali ljudske zakladnice.

In se bi lahko naste-

vali, vendar bi stvari ne prisli daleč naprej. Ekstatično čudenje je pac nemogoče ujeti v kate-rokoli analizo. Zato je bil četrtkov večer ob pihalnem triu Marcossi-Urdan-Cesar veliko zgo-vornejši in poveden. Nizal je odlomek za odlomkom skladbe sodobnih deželnih sklada-teljev, tako da je za trenutek zazivila pred nami popolnoma drugačna podoba stvarnosti, ki smo je navajeni iz naših trzaskih vsakdanjnikov. Vidali, Sofianopulo, Corral, Merku, Nieder, Bilucaglia, Dominutti, Za-

nettovich so zivi in topli ljudje. Gledajo sicer res vsak v svoje jezerce, toda v njem je ista voda, podobna tisti, ki je tudi nas rodila. Zato je pravkar omenjeno nekomuniciranje v resnici zgolj navidezno.

Branje, ki naredi vsa besedila enaka, ni branje. Glasba, ki izpoveduje nase prapotrebo po čudenju vedno na isti način, ni glasba. Imeti pred sabo celo mavrico rahlocutnih skladateljev pa je nekaj prazničnega. Gospodje skladatelji in poustvarjalci, topli in res prisrčna hvala.

Podgorska predilnica v arhivski sliki

fastističnim zahtevam.

Nekakšna locitev je bila tudi takrat, ko se je začela svetovna vojna in ko se je v slovenskih krajih razsiral narodno osvobodilno gibanje. Dobri dve leti pred furlanskimi so slovenske delavke bile politično osveščene. Tudi kasneje, konec leta 1943 in v letih 1944 in 1945, je bilo v furlanskih krajih opaziti, da ljudje raje čakajo na razplet dogodkov, kot pa da bi se opredelili. Do drugacnih pogledov, ki pa niso več temeljili na narodnostni razliki, marveč na ideološki, pa je prislo v povojnih letih, se zlasti potem ko je bilo leta 1947 reseno vprašanje meja.

Delo prej omenjenih avtorjev je povečini osnovano na intervjujih s precejšnjim številom tako furlanskih kot slovenskih delavk. Avtorjem je tudi zal, da jim ni uspelo dobiti stika z delavkami, ki sedaj živijo na drugi strani meje.

Raziskava pa je osnovana tudi na bogati arhivski dokumentaciji nekaterih gospodarskih ustanov. Zanimivi so, prav je, da so objuni, podatki o ljudskem številu v letu 1921, ko je pri nas že bila italijanska uprava. Takrat so preučili tudi narodnostno sestavo prebivalstva. Prav je tu obuditi nekaj podatkov. V občini Gorica je leta 1921 bilo 14.190 Italijanov, 6.983 Furlanov in 6.141 Slovencev. Te številke so seveda precej različne od tistih zabeleženih 10 let prej, se v avstrijskih

casih, ko so v Gorici zabeležili nekaj nad 13 tisoč Italijanov in Furlanov, nekaj nad 10 tisoč Slovencev in nekaj tisoč Nemcev ter drugih.

Vedeti pa je treba, da se gornje številke nanašajo na ozjo Gorico. V okolici so leta 1921 bile občine se vedno samostojne. Ukinjene so bile sele leta 1927 in takrat priključene Gorici. Leta 1921 je v občini Podgora bilo 2.438 Slovencev, 142 Italijanov in 248 Furlanov. V občini Stanz je bilo 1.513 Slovencev, 12 Italijanov in 1 Furlan. V občini Ločnik je bilo 95 Slovencev, 26 Italijanov in 2.185 Furlanov. V občini Solkan je bilo 3.080 Slovencev, 300 Italijanov in 17 Furlanov. V občini Sempeter je bilo 1.497 Slovencev in 74 Italijanov. V občini Vrtojba je bilo 2.373 Slovencev, 54 Italijanov in 4 Furlani. V vseh teh krajih, ki so kasneje postali sestavni del goriske občine, je torej bilo 17.137 Slovencev, 14.798 Italijanov in 9.438 Furlanov.

Knjiga o podgorski predilnici je torej zanimiva tudi s tega zornega kota. Marsikdo si jo lahko nabavi, saj je njena prodajna cena le 15.000 lir. Uokvirja se v razna, italijansko napisana dela, o tovarnah na Goriskem, kjer imamo ze spis istega Silvana Benvenutija o tovarni Safog ter zajetje delo Galliana Fogarja o trziškem delavstvu. V vseh teh primerih je govorja tudi o slovenskih delavcih, torej o naših ljudeh.

Fotografije Gianfranca Carpanija v TK Galeriji

Drugi iz skupine Interaktivna Zveza (Interattivi Associati), ki razstavlja v Galeriji Trzaska knjigarne, je tokrat fotograf Gianfranco Carpani, tudi po poklicu fotograf, ki pa se ukvarja predvsem s fotografijo arhitekture v okviru trzaskega fotografskega studia. Fotografija, novejša umetniška zvrst, nihajoca med muhasto reprodukcijo življenja in vsega, kar nas obroza, ter interpretacijsko uporabo mehanskega sredstva za doseg umetniškega izdelka, je že dolgo predmet diskusij in polemik o njeni večji ali manjši umetniškosti. Kljub temu je po pravici, četudi pothoma, prisla v plemenito družbo drugih muz.

Morda zaradi vsakdanjega dela s snemanjem arhitekture, se je Carpani odločil za drugačen predmet svojega fotografskega izražanja in izbral človeka za svoj glavni motiv. Tako smo priča seriji portretov več ali manj znanih oseb, predvsem pa fotografov, s katerimi je prisel v stik. Moramo obudovati njegovo tehnično popolnost izvedenih fotografij, kljub temu pa nas velikokrat nekako pusaajo hladne, ceprav je iz fotografij vidno, da je dosegel dober stik z upodobljeno osebo in da niso upodobitve ne izumetničene ne narejene. Iz vseh upodobitev pa kot nenaklen refren veje nek mir in spokojnost, ko bi pričakovali, da se pri posameznih portretiranih pac občutke menja glede na različnost osebnosti upodobljene osebe. Drugacen pa je ciklus starih aktov, kjer je ustvarjalec skušal s posegom dodajanja materije na golo žensko telo in smotno uporabo svetlobe za doseg materičnosti in plastičnosti priti do osebnosti interpretacije večnega motiva skoro kiparske obdelave človeškega telesa. (-srce-)

Jelinčičevo knjigo Biseri pod snegom bodo predstavili tudi v Ljubljani

Novo knjigo Dusan Jelinčič Biseri pod snegom bodo jutri predstavili tudi v Ljubljani, in sicer v Društvu slovenskih pisateljev (Tomsiceva 12) z začetkom ob 11. uri. Knjigo bo predstavil pisatelj Jani Virk, navzoc pa bo urednik knjižne zbirke Domace in tuje gore pri založbi Obzorja iz Maribora Franc Vogel-nik. Odlomke iz knjige bo umetniško prikazala igralka Slovenskega stal-nega gledališca iz Trsta Mira Sardoc.

Naj bo takoj v začetku pojasnjeno eno: ek-statično čudenje, ki je temeljna bit in nosilni ste-ber umetnosti vseh ca-sov, je nemogoče ujeti v katerokoli analizo. Kdorkoli je to kdaj skušal poceti, je bil ved-no vrzen iz sedla tega neugnanega zrebeta, ki so mu včasih rekli poe-sis, ars, mi pa umetno-st... ali kakorkoli ze.

Da, neudomacljivo zrebe je to srce umetno-sti. In kadarkoli so si nekateri despoti in mo-gotci zemlje - bliznje ali daljne preteklosti - v svoji naivnosti hoteli

podjarmiti tako umetno-st, jo zlorabiti celo v svoj blisc, ravno v ti-stem trenutku jim je zdrsnila iz rok kakor po-strv ribicu, ki bi si do-misljal loviti jo na roke. To velja za vse zvrsti umetnosti. Pri glasbi pa se stvar se zaostri.

Ko gre za glasbo im-a mo namrec dvoje, ce ne celo troje barvnih fil-trov, pojav skoraj odsot-n pri slikarstvu, kipar-stvu, arhitekturi, ipd. Ekstatično tiho čudenje v intimni kamrici sklada-teljevega srca (in upa-mo, da to tudi dejanska storijo) je tisti pravi

obraz koncnega "iz-delka". Prevod intimne-ga izkustva na papir je takoj ze prvi zastor. Poustvarjalni dej - tisto nujno zlo, ki je lastno samo glasbi, pa je ze drugi bolj pregrajti kot zavesi podoben filter. Poslušalec se mora zato prebijati skozi vso to goščavo prevodov iz enega jezika v drugi. In povrh, kot da bi se ne bilo zadosti, tudi on ra-zume (ce sploh lahko?) v svojem jeziku. Podoba pobabilonskih Binkosti

IVAN FLORJANC

je. Dvajseto stoletje je k vsemu temu dodalo se nekaj: skupni semantični imenovalec glasbe je izginil. Ozvezdjo sklada-teljev je nagosto pose-jano Narcisov zarzrth vsak v svoje jezerce pred sabo. Priča navi-deznemu nekomunici-ranju med skladatelji sa-mimi smo. Pri nekom prevladuje vidik barve do take mere, da zasenci vse ostalo. Celo flauta - ta carobni melodik vseh casov in kultur - lahko

postane v namenih podobnega skladatelja zvočno nekaj ksilofonu podobnega. Ni jih več strah skladateljev nasega stoletja dolgih tonov in minimalnih intervalov - pravo nasprotje ritma televizijsko-filmskih sekvenc so. Tonalno osonce je že zdavnaj pretesno. Le tu in tam se mu kakšen nostalgikno zateče, običajno v navezi citatov iz preteklosti ali ljudske zakladnice.

In se bi lahko naste-

GLASBA / NASTOP PIHALNEGA TRIA MARCOSSI - URDAN - CESAR V GLEDALIŠČU MIELA

Ekstatično čudenje - srce glasbe

Gledališča

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: 26. in 27. t. m. ob 21.00 Strniša/Frey: Zabe. Koprodukcija Koreo-drama in Cankarjev dom. Cena vstopnic 600 SIT.

28. t. m. ob 19. in 21.30 uri ter 1., 2., 3., 4. in 5. ob 19. in 21.30 uri Molitveni stroj Noordung. V izvedbi Opere in baleta Ljubljana. Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19.30 uri Arthur Schintzler: Anatol (abonma sreda in izven).

Ob 20. uri (Mala drama) Allen: Zagrāj se enkrat, Sam. Odkupljena predstava.

JUTRI: ob 19.30 uri Arthur Schnitzler: Anatol (abonma četrtek in izven).

Ob 20. uri (Mala drama) A.Nicolaj: Prva klasa. Za izven.

V PRIHODNIH DNEH: 26. t. m. ob 19.30 uri J. B. P. Molire: Svata po sili (abonma izven).

26.t.m. ob 20. uri M.Gad: Samo igra je in ne boli. Za izven. 27. t. m. ob 19.30 uri H.Ilsen: Nora. Gostuje Presernovo gledališče iz Kranja.

27.t.m. ob 20. uri (Mala drama) A.Nicolaj: Blagi pokojniki, dragi mozje. Monodramski nastop Polone Vetrhi. Za izven.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do zacetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET

V PRIHODNIH DNEH: 26. t. m. ob 19. uri Bizet-Scedrin: Carmen, balet - premiera; Bartok: Cudezni mandarin (obnovljena predstava).

27. t. m. ob 19.00 uri Netopir.

NAPOVEDUJEMO: 6. 3. ob 19. uri Verdi: Requiem. Operni gala koncert.

Blagajna je odprta med 11. in 13. uro ter med 17. in 19. uro. Rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

DANES: ob 19.00 uri A. P. Cehov, T. Brasch: Platonov. Za abonma Red O in izven.

JUTRI: ob 19.30 uri B. Kishon: bil je skrijanec. Informacije in rezervacije od 10. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 18.00 uri Boris A. Novak-Kaca Celan: Zivalski kabaret, premiera za izven. Otroška predstava v režiji sarajevske režiserke Kace Celan, nastala na podlagi songov Borisa A. Novaka in zbranega ljudskega gradiva.

V PRIHODNIH DNEH: 26.t.m. in 27.t.m. ob 19. uri A.A. Rozmna: Tartif. Za izven

28.t.m. ob 22:uri E.Ionesco-D.Zlatar-Frey: Prihajajo. Za izven.

Prodaja in rezervacija vstopnic v Galeriji SMG na Trgu francoske revolucije 5 med 10. in 12. uro med 15.30 in 17.30, na dan predstave pa tudi uro pred predstavo pri blagajni SMG.

MODERNA GALERIJA

DANES: ob 19. in 21. uri Atol (ritmično-scenska struktura)

JUTRI: ob 19. in 21.uri ATOL (ritmično-scenska struktura). Informacije: INART, center, tel. 061/372-302.

VITESKA DVORANA KRIZANK

DANES IN JUTRI: ob 23. uri Walter Wolf v izvedbi gledališča Vdor realnega.

V PRIHODNIH DNEH: 27.t.m.ob 24.uri ter 28.t.m. ob 20. in 22.30 uri Walter Wolf v izvedbi gledališča Vdor realnega.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 26.t.m. ob 16. uri Levstik-Jovanović-Partljic: Martin Krpan. Zaključeno.

MARIBOR

SNG DRAMA

DANES: ob 21.uri (Mali oder) Isadora. Koreodramski projekt primabalerin Maje Serbljeno-vi-Turcu.

V PRIHODNIH DNEH: 26. in 27.t.m. ob 21-uri (Mali oder) Isadora.

Informacije in rezervacije na tel. 062/221-206.

MINORITSKA CERKEV

DANES: M. Frey: Dogodek v mestu Gogi.

JUTRI: M. Frey: Dogodek v mestu Gogi. Predstava je odkupljena.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 26. t. m. ob 12. in 19.30. uri R.Cooney: Zbeži od zene. Gostuje Presernovo gledališče iz Kranja.

Informacije na tel. 063/25-332.

KUP

V PRIHODNIH DNEH: 27. t. m. ob 17. uri A. Strindberg in Eksperimentalno gledališče F: Gospodična Furlija. V izvedbi Eksperimentalnega gledališča F Gimnazije Celje.

VELENJE

DOM KULTURE

V PRIHODNIH DNEH: 26. t. m. ob 19.30 F. Schiller: Razbojniki. Gostuje SLG Celje. Za gledalski abonma in izven.

27.t.m. ob 19.30 obisk na Dunaju - kratak ogled Dunaja in ogled musicala Fantom opere v Raimund Theatru v sodelovanju s Kompasom Celje. Cena je 270 ATS in vstopnica 270 ATS.

SLOVENSKE KONJICE

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 26. t. m. ob 19.30 B. Nusić: Mister Dollar. Gostuje Amatersko gledališče KUD Zarja Trnovlje.

VRHNIKA

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 26.t.m. ob 20. uri E. Kishon: Bil je skrijanec. Gostuje MGL.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 20.30 (abonma red D) ponovitev predstave - T. Wilder - Nase mesto. Režija Adrian Rustja. Igrajo: A. Rustja, V. Jurc, S. Colja, M. Caharija, L. Kozlovic, A. Svete, M. Blagovic, F. Korosec, L. Pockaj, A. Petje, G. Lesnjak, B. Bratuz, A. Milic, T. Gogala, L. Bogatec, A. Rupel in drugi.

Ponovitve jutri, 25. t. m., ob 20.30 (abonma red E), v soboto, 27. t. m., ob 20.30 (abonma red F), v nedeljo, 28. t. m., ob 16. uri (abonma red G).

GLEDALIŠČE ROSSETTI

DANES: ob 20.30 bo skupina Centro Teatrale

Bresciano uprizorila J. Greenovo delo »Non c'è domani« z Giannijem Agusom. Režija Sandro Sequi. V abonmaju odrezek st. 8B (alternativno). Za abonente posebni popust. Rezervacije in predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti.

DVORANA TRIPCOVICH

V teku je predprodaja vstopnic za vseh deset predstav Mozartove opere »Cudezna pisalca« (Die Zauberflöte), ki bo na sporedu od 27. februarja do 11. marca. Urnik blagajne v dvorani Tripovich: od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprt.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

LA CONTRADA

DANES: ob 20.30- Peter Turrini: Tango viennese, v izvedbi gledalske skupine La Contrada. Režija Francesco Macedonio. Nastopata Ariella Reggio in Cochi Ponzoni.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠČE

NAPOVEDUJEMO: v torek, 2. in v sredo, 3. marca gostovanje gledalske skupine Backstage S.r.l. z delom Domenica Starnoneja - Sotto banco. Režija Daniele Luchetti. Nastopajo Angela Finocchiaro, Silvio Orlando, Vittorio Giorcalo.

VIDEM

GLEDALIŠČE PALAMOSTRE

V PRIHODNIH DNEH: od 26. do 28. t. m. gostovanje gledalske skupine Teatro del Carretto z delom Iliade.Režija M.G. Cipriani.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 predstava A. Schnitzlerja - Reigen. Ponovitev 25. in 26. t.m. ob 19.30.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 11. uri (Kosovelova dvorana) Talk show - Igor Dekleva. Pianist Igor Dekleva bo na glasbeni uri predstavil zanimiv program, v katerem bodo sodelovali: Alenka Dekleva, Borut Kraut, Andreja Merkun in Peter Milic. Vstopni- na je 250 SIT.

Ob 20.30 uri Arthur Blythe Quartet. Jazzovski kvartet v zasedbi: Arthur Blythe - saksofon, Bob Stewart - tuba, Kelvin Bell - kitara in Arto Tuncbucaci - tolkala. Vstopnice 600, 800 SIT.

JUTRI IN POJUTRISNEM: V PRIHODNIH DNEH: ob 19.30 uri (Gallusova dvorana) koncert Orkestra slovenske filharmonije za Modri abonma I. in II. Dirigent: Milan Horvat. Solist: Aleksandar Madžar, klavir. Vstopnice 300, 400, 500 SIT.

Informacije na tel. 061/222-815.

TRNOVSKA CERKEV

DANES: ob 19.30 uri bo orgelski koncert (napovedan za sredo 17. t. m. v Uršulinski cerkvi). Koncertirala bo organistka Elizabeth Zawadke iz Munchna. Program: Bach, Mendelssohn, Liszt, Reger. Informacije na tel. 061/322-367.

BEZIGRAJSKA GALERIJA

DANES: ob 19.uri koncert: Domen Rakovec, sintetizator in Uros Rakovec, akustične kitare. Informacije na tel. 061/312-648.

KLUB K4

DANES: ob 22. uri Večer Glam rocka. Koncert ljubljanskih Bomb ter zagrebškega Hard Time. Informacije na tel. 061/113-282.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V PRIHODNIH DNEH: 28.t.m. ob 11. uri Nedeljska matineja: Komorni ansambel Slovenicum. Dirigent: Uros Lajovic. Solist: Igor Ozim, violina. Program: Tartini, Haydn. V organizaciji Festivala Ljubljana. Informacije na tel. 061/221-948, blagajna 061/228-544.

5. marca ob 20.uri koncert Tartini kvarteta in Aleksandra Madžara, klavir. Program: Mozart, Franck, Schumann. Informacije: agencija Gallus International ali Galerija Labirint - tel. 061/150-155.

MARIBOR

KAZINSKA DVORANA

JUTRI: ob 19.30 uri Koncert Dorli Gueschlbauer, violoncelo in Ihmre Romanna, klavir. Za izven. Organizira Koncertna poslovalnica v sodelovanju z Veleposlanstvom republike Avstrije.

V PRIHODNIH DNEH. 26.t.m. koncert PZ iz Kopa.

VELENJE

GLASBENA SOLA

V PRIHODNIH DNEH: 27. t. m. ob 19.30 koncert Slovenskega komornega zbora. Za abonma in izven. Vstopnina je 400 SIT.

KOPER

GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: 27. t. m. ob 19. uri koncert KUD Bratstvo Koper. Informacije na tel. 066/21-027.

GORNJA RADGONA

GLASBENA SOLA

V PRIHODNIH DNEH: 26. t. m. ob 18.uri koncert ZePZ Manko Golar iz Gornje Radgone in Pihalnega orkestra Gornja Radgona.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

V PRIHODNIH DNEH: v četrtek, 11. marca, ob 20.30 abonmajski koncert Glasbene matice za godala in fagot. Nastopil bo Godalni kvartet Glasbene matice in Francesco Furlanich (fagot). Na programu Merku, Mendelssohn, Reicha, Tesakov. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom koncerta v gledališču Miela.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 1. marca, ob 20.30 koncert Trzaskega koncertnega društva. Nastopil bo duo Edith Wiens in Rudolf Jansen. Na programu Mendelssohn, Schumann, Foster, Gershwin in Strauss.

NAPOVEDUJEMO: 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem; 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

SPORTNA PALAČA PRI CARBOLI

NAPOVEDUJEMO: aprila bo v sportni palaci nastopil kantavtor Marco Masini.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 20.30 koncert orkestra Akademije za staro glasbo iz Moskve. Dirigent Tatiana Grindenko. Na programu Schmelzer,von Biber, Vivaldi.

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 17.00 uri Jera Vodusek-Staric: Prevzem oblasti 1994-46. Ob izidu knjige pri Cankarjevi zalozbi bodo na okrogli mizi sodelovali dr. Bozo Repe, dr. Lovro Sturm, dr. Janko Prunk, Joze Dezman...

Ob 19.uri (Kosovelova dvorana) Ekološki problemi v Sahelu. Predavanje z diapozitivi o problematiki na obrobju Sahare. Vstopnina je 250 SIT.

JUTRI IN POJUTRISNEM: 25. in 26. t. m. ob 20. uri (Linhartova dvorana) film K. Kieslowskega: Dvojno Veronikino življenje. Vstopnice 300 SIT.

KLUB K4

JUTRI: ob 22. uri Pogues Parti. Specialni videi s posebnim živim gostom Brianom, gostom plosc dublinservov, Poguesov, Chiefainsov. Informacije na tel. 061/113-282.

MARIBOR

KNJIZNICA HOCE

JUTRI: ob 17. uri bo nastopil pesnik B.A. Novak.

POSTOJNA

NOTRANJSKI MUZEJ

V PRIHODNIH DNEH: do 28. t. m. bo potekal tečaj loncarstva na loncarskem vretenu. Tečaj bo vodil loncar Igor Bahor iz Topolšice. Informacije in prijave do 18. t. m. na tel. 067/21-346.

KOPER

GLEDALIŠČE - MALA DVORANA (Verdijeva 3)

JUTRI: ob 19. uri Proslava ob 100-letnici organiziranega planinstva na Slovenskem. V okviru praznovanja bo v Knjižnici Srečko Vilhar tudi na ogled razstava o planinstvu.

VRHNIKA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: 26.t.m. ob 17. uri Hisa v mitologiji in izročilu - predstavitev diplomatske naloge, ki je izdelala Tatjana Oblak na FAGG Arhitektura pri mentorju prof.dr. Petru Fistru.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

V PRIHODNIH DNEH: 26.t.m. ob 20. uri Večer slovenske folklore s FS France Prešeren iz Celja.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: 12. marca se bodo v gledališču Rossetti vsrila srečanja z gledališkimi umetniki z naslovom »Il mestiere dell'attore«.

V petek, 26. t. m., ob 18. uri se bo Gianni Agus, ki nastopa v igri »Non c'è domani« srečal z gledalci. Vstop prost.

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 11. uri (Kosovelova dvorana) Talk show - Igor Dekleva. Pianist Igor Dekleva bo na glasbeni uri predstavil zanimiv program, v katerem bodo sodelovali: Alenka Dekleva, Borut Kraut, Andreja Merkun in Peter Milic. Vstopni- na je 250 SIT.

JUTRI: ob 18.00 uri vas vabimo na otvoritev razstave gvašev iz cikla »Ko do- brave se mrace« Janeza Starmana. Razstava bo od- prta do 16. marca vsak dan razen ponedeljka od 10.00 do 14.00 in od 16.00 do 19.00 ure, ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 13.00 ure.

BEZIGRAJSKA GALE- RIJA

Na ogled je razstava slik iz let 1985- 1992 Toma Podgornika. Galerija je od- prta vsak dan, razen sobote popoldan in nedelje, od 10. do 13. in od 16. do 19. ure.

JAKOPICEVA GALE- RIJA

Do 5. marca je na ogled razstava arhitekta Cveta Mejaca. Odprto od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure, ob ponedeljkih zaprt. Tel. 061/223-340:

GALERIJA KOMPAS

Na ogled je razstava Ma- ska - Joze Čiuha.

GALERIJA EQURNA

Do 1. marca bo na ogled razstava slik Nikolaja Beera

Odprto od 10. do 13. ure in od 17. do 19. ure, ob sobo- tah od 10. do 13.ure, ob ne- deljah in praznikih zaprt. Tel. 061/223-932.

KUD FRANCE PRESEREN

Samo se danes na ogled razstava Carnevale - skice in pustni kostumi avtorice Vere Pavlove. Tel. 061/332-288.

GALERIJA STOPNISCE

DANES: ob 21.00 uri bo otvoritev razstave fotografij pod naslovom Voda. Gale- rija je odprta vsak delavnik od 8. do 4. jutraj. Informa- cije na tel. 061/313-926.

GALERIJA LABIRINT

Do konca meseca je na ogled prodajna razstava slovenskih in tujih avtorjev. Odprto od 10. do 13.00 ure in od 17. do 19. ure, v soboto od 10. do 13. ure, ob nedeljah in praz- nikih zaprt. Tel. 061/150-155.

GALERIJA ZDSLU

Do 8. marca bo na ogled razstava olj - didaktična zbirka. Odprto od 10. do 18. ure, ob sobotah, ne- deljah in praznikih zaprt.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 14. marca je v Mali galeriji CD na ogled razsta- va Roberta Allana Claytona Quiet Pride - fotografska razstava poti ljubezni in spominov po ameriskem zahodu.

Do 14. marca je v Galeriji CD na ogled razstava slik Andreja Jemca.

Do 21. marca je na ogled razstava Stol-Struktura. Janez Suhadolc predstavlja 45 stolov v avtorski posta- vitvi razstave. Tel. 061/222-815.

NARODNA GALE- RIJA

Do 21. marca bo na ogled razstava dveh ciklov Goye- vih grafik: Strahote vojne in Norosti.

Na ogled je razstava Marka Pernharta: Izbrane slike iz Slovenije in Ko- roske. Informacije na tel. 061/219-740.

MESTNA GALERIJA

Do 6. marca bo na ogled tradicionalna razstava Zim- ski salon. S svojimi kipar- skimi deli sodelujejo: Jiri Bezljaj, Takayuki Nagai (kot gost), Drago Rozman, Mojca Smerdu, Dušan Tršar, Mojca Vrščaj in Nataša Proscenc.

Galerija je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 18. ure, v nedeljo od 10. do 13. ure.

GALERIJA GRAD TI- VOLI

Na ogled je razstava Mla- da slovenska grafika. Raz- stavljalci: Crtomir Frelih, Klementina Golija, Samuel Grajfoner, Gregor Kokalj, Karel Plemenitas, Nataša Ribic, Zora Stancic, Marija Staric- Jensko in Petra Varl- Simončić.

MODERNA GALE- RIJA

Do 7. marca si lahko ogledate razstavo oljnih slik, plastik in grafik Jozeta Gorjupa.

Na ogled je razstava Al- berta Burrija. Razstava je postavljena v sodelovanju z obalnimi galerijami, Piran.

Galerija je odprta vsak dan, razen v ponedeljek, od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Cena vstopnice za odrasle 100, za študente 50 SIT. Tel. 061/214-106.

VODNIKOVA DO- MACIJA

Samo se danes je na ogled razstava akademske- ga slikarja Darka Slavca. Razstavice je odprto od 10. do 14. ter od 1

Dežela Gvančev

V rezervatu Cabron je morje le dva tedna v letu dovolj mirno, da je mogoče spoznavati čudoviti podvodni svet

Rezervat Cabrón

Rezervat leži na vzhodnem delu otoka in je izpostavljen stalnim afriškim vetrovom.

»Le dva tedna na leto se tam morje toliko umiri, da je potapljanje mogoče. Imas srečo, mišlim, da je danes tak dan,« zadovoljno ugotavlja August, ko se z avtom prebija čez vulkansko pokrajino.

Na obali naju pričaka nekaj boforov vetra in metrski valovi.

»No, sem ti rekel, da bo mirno, ponavadi so

tu valovi nekaj metrov višji.«

Po crnih skalah zlezem do meje, kjer butajo valovi, trenutek dva jim dovolim, da se poi-grajo z mano, toliko, da si sperem masko, potem pa se pozenem v ocean.

Ko se mehurčki pene razblinijo, se 25 metrov pod mano pokaže svetlo peščeno dno. Majhne ribe brskajo po pesku in za sabo puscajo pravo dimno zaveso. Iz rešilnega jopica izpuštim odvečen zrak, da pričnem pocasi padati

proti dnu. Osem metrov globoko se iz modrine pripodi manjša skupina gofov in naju obkroži. Radovedno stikajo okoli Augustovih fluore-scentnih rokavic. Ko dokončno ugotovijo, da pri sebi nima običajne vrečke s hrano, jo razo-carani hitro pobrišejo. Na dnu ponovno srečam »ribice«, ki brskajo po pesku. Zdaj ko sem poleg njih, vidim, da so v resnici polmetrske trlje. Na desetine jih sari okoli in precej uspešno kali vodo. Skozi zastor tisočih rumenih rib se

približam steni. Temnosiv lavast zid, neporaščen in močno napokan, oblikuje nad dnom nekaksen balkon. Zaplavam pod strop, kjer se v senci pečine zadržuje velika jata pikastih tropskih kavalov. Dvakrat večji so od domaćih iz Jadrana in se malo ne tako plašni. Večkrat jih fotografiram, preden se leno umaknejo, navelicani mojega bliskanja. Le neznamen zamah z repno plavutjo in že izginejo v oblak mulja za mano.

August mi da znak, naj mu sledim. Gotovo mi hoče razkazati se ostale zivali, ki jih vse pozna malone po imenih. Ob sten naju spremlja živorumena kirnja, toda le nekaj metrov, potem se nenadoma ustavi in obrne nazaj. Priplavala sva do nevidne meje njenega ozemlja, od tod se nama pridruži druga temno-rjava, kajti v njene vode sva pravkar zasla. Pri-speva do velike razkla-ne skale. Iz razpoke strli murena kot odtrgana vodovodna cev, ki se ziblje v vetru. Njen pogled ni videti nič manj zloben in odprt gobec, posejan z redkimi ostrimi zobmi, ni videti nič manj grozec, čeprav vsi trije vemo, da le prija-zno čaka na običajni

Tik pod vodno gladino lebal jata barakud (Obe fotografiji: Ciril Mlinar)

obrok, ki ga s sabo ponavadi prinese potapljač. Sežen stran od prve murene, prav tam, kjer sem se malo prej naslanjal komolec, opazim se eno, ki jo ravno »obdelujeta« pisani koci. Sprehajata se ji po glavi in zaideta celo v gobec, kjer ji pobirata zajedavce in ostanke hrane, murena pa to prenaša mirno in potrpežljivo.

Od casa do casa odtrgam pogled od muren in preiščem modrino za sabo. Ne zelim zamuditi kaksnega presenečenja v obliki morskega psa. August sicer pravi, da se zadržujejo le ob severozahodnem delu obale, kjer se pojavljajo res v množinah, vendar ne vidim razloga, zakaj ne bi občasno »patruljirali« tudi ob ostali obali.

Mladi biolog, razi-

skovalc Oceanografskega instituta iz Las Palmasa, je pripovedoval, kako je pred nekaj meseci morski pes napadel potapljača. Majhen (za svojo vrsto), le dva metra dolg bel morski pes, pravi Carcharodon carcharias, imenovan tudi bela smrt, je med potapljanjem pri enem od sosednjih otokov napadel podvodnega fotografa. Potapljač se je napadu nekako izognil, vendar ga je riba le močno odrgnila s svojo kot smirkov papir hrupovo kozo. Pri tem ga je fotograf celo slikal, preden se je varno umaknil v coln. Napad torej ni bil izmislen, saj o tem pričata tako posnetek kot tudi rana. Le biolog ni čisto prepričan, ali »fotograf« ni imel pri sebi poleg kamere tudi ustreljeno in se krvavečo ribo.

Morskih psov okoli sebe sicer ne opazim, pac pa jato barakud, ki vise nedaleč stran pri-pete na moje modro obzorje. Negibno lebde, le presojne bočne plavuti pocasi mesajo vodo. Za okoliške ribe se sploh ne zmenijo, pa tudi one ne zanje. Kaze, da čas večerje velikih plenilcev se ni napočil. Odtod ta spokojnost med ribami.

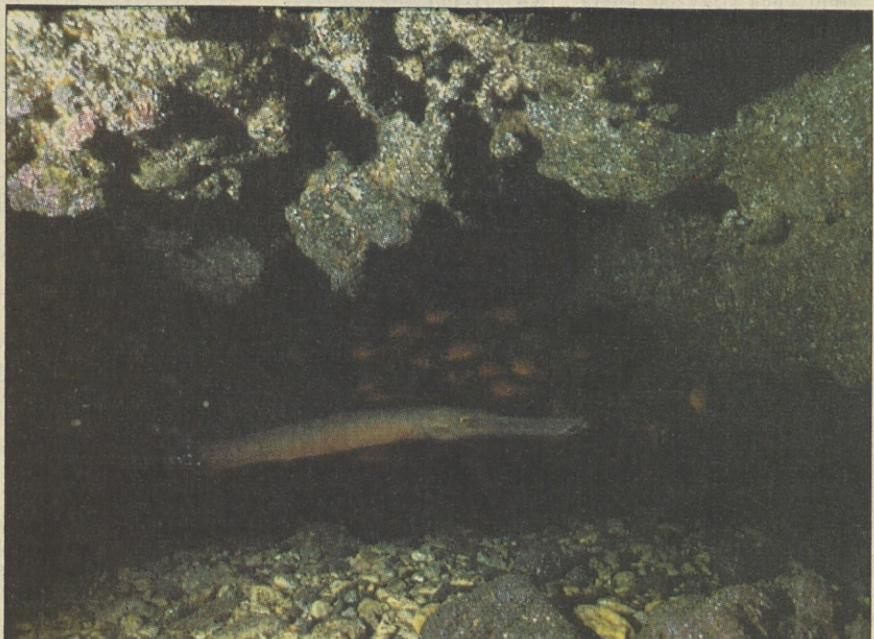
Ročni potapljaški računalnik me opozori, da sem se krepko zasel v področje dekompresije, zato pocasi odplavam v plitvejši obalni pas. Tam med jezki s posebno dolgimi črnimi bodicami in med igrivimi ribicami napihovačkami počakam, da se organizem znebi odvečnega dušika, ki sem ga pridobil v svetu večjega pritiska. Ko je tudi to opravljeno, se

dvignem na površje in pustim, da me valovi naplavijo na gladki skalni polici.

Na obrežju je prava gneča. Kaksnih trideset potapljačev se pripravlja na podvig. V neoprenskih oblekah so si vsi podobni, a po izrazu na obrazu nekateri izstopajo. Med njimi razpoznam Japonce, crnce ... po govoru pa Nemce, Britance in Američane. Ves svet v malem se je našel tu, da si s svojimi spanskimi vodici ogleda podmorje Cabróna. Nekateri si pripravljajo podvodne fotoaparate, drugi vrečke s hrano za ribe, tretji so praznih rok, noben od njih pa nima podvodne puške. Razumljivo, saj smo v rezervatu!

Ko bi se tega zavedali tudi pri nas!

(Konec)

Riba flavta se skriva v skalni votlini.

JEDILNIK

SLAVKO ADAMČIČ

**petersiljeva juha
repki skampov na zaru
korenčkova rizota
zelena solata**

Korenčkova rizota

SESTAVINE:

1 cebula, malo cesna, muskatni orešček, curry, kurkuma, zafran, sol, poper, juha za zalivanje, belo vino, scepč sladkorja, olje ali margarina, 300 g korenja, 200 g riza

CAS PRIPRAVE: 40 minut

Na olju prazimo narezano cebulo. Ko rahlo porumeni, jo potresemo s sladkorjem in se malo prazimo. Dodamo korenje, ki ga očistimo, operemo in narezemo na tanke kolobarje. Zalijemo z belim vinom in pokrito dusimo, da se korenje malo zmehča. Med dušenjem dodamo se drobo s sesekljanim cesnom, nariban muskatni orešček, zafran za barvo, curry in kurkumo, lahko tudi malo sladke paprike. Nato dodamo se opran riž, ga zalijemo s potrebno količino juhe in pokrito pocasi dusimo, dokler tekočina ne povre in je rizota gotova.

ZA VEGETARIJANCE

NEVA MIKLAJČIČ PREDAN

**dušen riž
ocvrta zelena
endivija s fižolom**

Ocvrta zelena

SESTAVINE:

2 gomolja zelene, sok 1/2 limone, 2 jajci, malo cele moke, malo drobtin, morska kristalna sol (po zelji)

Gomolja zelene operemo in ju po širini razrežemo na centimeter debele rezine.

Rezine pokapljamo z limonovim sokom in jih pustimo 10 minut, da se prepoji s sokom. Nato jih povaljamo v moki, razzvrkljanem jajcu in drobtinah ter ocvremo v olju.

Zelena je sama po sebi dovolj slana, zlasti če jo pokapljamo z limono, tako da sol zlahka pogrešamo. Če pa jo vseeno solimo, jo solimo sele potem, ko je že ocvrta. Ocvrto pokapljamo z limono in takoj ponudimo.

Ocvrto zeleno lahko pripravimo brez jaje tako, da jo namesto v jajce pomocimo v vodo.

Pripravo jo lahko tudi v testeni srajki, v testu brez jajc.

ZDRAVA HRANA

Polnozrnatikruh z rižem

BRANE ŽILAVEC

Riz (Oryza sativa) ima v primerjavi z drugimi vrstami zita največjo energijsko vrednost. Vsebuje 70 do 80 odstotkov skroba, 6,5 odstotka beljakovin in 0,7 odstotka maščob. Bogat je tudi z minerali. Največ je fosforja (116 mg) in kalija (98 mg), sledijo magnezij, kalcij, mangan, železo, zveplo, baker, cink, kobalt in fluor. Od vitaminov je največ vitamina E v kalčku in skoraj vsi vitamini iz skupine B v semenski ovojnici.

Ko govorimo o rižu in njegovih lastnostih, moramo opozoriti, da ti podatki veljajo za neolusčeni riž, to je takšen, kot nam ga daje narava (izrazi, ki se se uporabljajo: naravni riž, polnovredni riž, rjav riž). Običajni beli riž (ki je olusčen in poliran) je glede vseh njegovih koristnih lastnosti prava senca naravnega riza. Dolgotrajna uporaba taksnega riza, ce je glavni prehranski vir, pripelje do avitaminoze, posledično pa se do drugih bolezni, zato uporabljajte namesto belega polnovredni riž, za vzpodbudo pa vam predstavljam recept za polnozrnatikruh z rižem.

Sestavine: od skupne količine moke polgraham pšenice moke in pol kuhane-rjavega riza, morska sol, olivno olje (po zelji), voda.

Zmesajte moko in sol. Dodajte olje in ga dobro pomesajte z moko. Dodajte kuhani riž (najboljše se riž skuha v loncu na pritiski). Vse skupaj dobro pomesajte ter z dodajanjem vode oblikujte vlažno testo. Mesite 10 do 15 minut. Po potrebi dolivajte vodo ali dodajte moko. Namazite pekac z oljem ali pa ga prekrijte z mokro krpo. Testo stesite na pekac ter ga pokrijte z mokro krpo. Hlebec naj počiva 8 do 12 ur (po možnosti na toplem). Kruh pecite najprej 15 do 20 minut na temperaturi 150 stopinj C, potem pa se 1

uro in 15 minut na temperaturi 180 stopinj C.

Ce zelite, da bi bil vaš kruh slašji, skuhaite riž en dan prej. Po zelji lahko dodate tudi rozine. Za spremembo lahko riž zamenjate s proseno kaso, sojo, ječmenom, ajdovo kaso in podobnim. Za dober kruh je bistveno dobro gnetenje. Cim vec casa ga gnetete, tem vecja je verjetnost, da bo vaš kruh mehkejši. Zelo pomembna je tudi vlažnost testa. Cim bolj je testo vlažno, tem mehkejši bo kruh. Pomembno je tudi vase razpoloženje. Ce ste slabe volje, se peke raje ne lotite.

MOJ VRT

Gnojenje z živalskim gnojem

MILKA PANCE - CZP KMEČKI GLAS

Zivalski gnoj je najboljši vir organskih snovi in je uporaben na vsakih tleh. Z njim lahko izboljšamo sestavo tal in jih oskrbimo s hranilnimi snovmi. Ponavadi ga uporabljamo v čisti in nerazredčeni obliki. Poznamo več vrst živalskega gnoja, na primer govejega, konjskega, kokošjega, ovčjega, svinjskega, ce namstejemo le tiste, ki jih je mogoče dobiti pri nas. Farnski živalski gnoj, ki ga prodajajo pri nas, je pogosto onesnažen s hormonskimi preparati, antibiotiki, insekticidi, herbicidi in drugimi kemikalijami. Zato ga nikar ne uporabljamo svežega. Ce namrec pustimo tak gnoj stati na kupu vsaj eno leto, bodo te sestavine izginile, torej jih tudi v pridelani zelenjavi ne bo.

Nasploh bi lahko dejali, da je zaradi modernih načinov reje živali zdaj drugacen tudi gnoj. Vendar se s tem ne kaže prevec obremenjevati, velja pač poiskati najbolj primerne. Gnoj goveje zivine, ki vsekoli stoji na rešetkastih tleh v temnem hlevu in ki je za povrh pomešan se z velikimi količinami vode, gotovo ni najbolj primeren. Zato raje poiscimo gnoj govedi, ki se poleti pase vsaj nekaj ur dnevno in uživa svežo krmo. Ne vnasajmo v zemljo svežega, pač pa ga za nekaj mesecev uskladiscimo. To se posebej velja za gnoj iz tistih hlevov, v katerih zivini nastiljajo z zaganjem. Lesni oblanci so namrec lahko vir mnogih rastlinskih bolezni, pa tudi nekateri zajedalci se potem radi zaredijo v zemlji. Ker pri nas od domaćih zivali redimo največ govedi, je ta gnoj na naših vrtovih seveda najbolj pogost. Resnici na ljubo pa ne vsebuje zelo visokega odstotka hranilnih snovi. Najvec dusika ima na primer suh kokošji gnoj, nekaj manj ovčji, podobno velja za fosfor, ki ga je najmanj prav v govejem gnoju. Tudi kalija je največ v suhem kokosjem gnoju, medtem ko je pri

ostalih vrstah gnoja vsebnost kalija priblizno enaka. Ponavadi pokladamo 9 do 15 kilogramov živalskega gnoja na kvadratni meter zemlje, izjema je le suh kokošji gnoj, ki ga damo le od 20 do 30 gramov na m².

Tudi konjskega gnoja ne smemo takoj trositi okrog rastlin, ker ozge liste in stebila, ce pa ga damo v zemljo nepredelanega, se izgubi velik del hranilnih snovi, slama pa se dolgo razgrajuje. Zato je se najbolje, da ga damo na kompostni kup, saj dusik pospešuje razgradnjo snovi na njem. Lahko pa ga zlozimo in pozimi prekrijemo s plastico prevleko, da se nepreproji prevec z vodo. Svinjski gnoj je nekoliko bolj hladen in moker od konjskega in govejega, vendar zato ni nič manj vreden. Z njim ravnamo tako kot s konjskim. Ovčji gnoj so vrtnarji včasih pobirali po travnikih, iz pol vrce gnoja so naredili toliko tekočega gnojila, da ga je bilo za manjši vrt zadosti za vse leto. Kar se kokošjega gnoja tice, ga lahko uporabimo tudi svežega, in sicer tako, da

kokosim ogradimo gredo, s katero smo pobrali pridele. Pojedle bodo vse preostalo zelenje in ga ponovno vrnilo tlem v obliki z dusikom bogatega gnoja. Zelo dober za vrt je tudi zajci gnoj, uporabljamo pa ga tako kot kokosjega. Kozji gnoj je podoben konjskemu, po vsebnosti hranilnih snovi pa celo bolj. Ponavadi ga rejci koz kompostirajo.

Od srede februarja sejemo v zaprte hladne grede najprej solato. Na kvadratni meter posejemo 1 do 2 grama semena, kar zadosca, da vzgojimo krepke in uporabljamo pa ga tako kot kokosjega. Solatno seme v tem casu rade zobajo miši, zato pravocasno nastavimo pasti. Zdaj je tudi ze cas za nakaljevanje zgodnjega krompirja. Gomolje za sajenje zlozimo v plitve zabojčke, največ v dveh plasteh. Prostor mora biti svetel, toplota enakomerna, od 12 do 15 stopinj Celzija. Nakaljevanje traja ponavadi sest tednov. Pravilno nakaljeni gomolji bodo v tem casu pognali kratke in krepke klice, ki se pri sajenju v zemljo ne bodo polomile.

Vrtninam zelo koristi, ce jih zasčitimo pred vetrom.

JUTRI

25. februarja

Ildria je znamenito in zanimivo mesto. Dobro je znano, da je bil tu eden največjih in najbogatejših rudnikov živega srebra na svetu. Mnogi pa ne vedo, da je dunajski dvor velik del svojega bogastva pridobil prav z žulji idrijskih rudarjev. Tem nesrečnikom, ki jih je pestila zla usoda z boleznimi zaradi živosrebrnih par, je to kaj malo pomagalo.

Tudi mi smo imeli ne prav majhno korist od tega rudnika. Tja so namrec od vsepoveda prihajali mnogi, tudi znameniti ljudje, in tako so se v Ildriji naselili pomembni Slovenci, znanstveniki in umetniki. Med njih nekateri pristejajo celo Gallusa. Zanesljivo pa so Ildrijanci lahko ponosni na skladatelja Zorka Prelovca, ki se je tu rodil leta 1887.

Skladatelj in zborovodja Zorko Prelovce je svoj veliki dar pokazal tudi s tem, da se je uspešno uveljavil kljub temu, da je bil samouk. Deloval je tudi kot uradnik in prirejevalec ljudskih pesmi. V njegovi prireditbi poznamo pesem Oj Doberdob.

Jutri se spominjamo njegove smrti. Umrl je v Ljubljani, 25. februarja leta 1939.

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1
10.25 Sprehodi po stari Ljubljani, 4/9 oddaja, ponovitev
10.55 Miniature: Zgodba o stari livarni, ponovitev
11.15 F. Giroud: Marie Curie, 1/6 del francoske nadaljevanke, ponovitev, VPS 1115
12.00 Osmi dan, ponovitev VPS 1200
13.00 Poročila
13.05 Poslovna borza, ponovitev
13.15 Zivljenje z druge plati: Kako nas vidijo zivali, 2/6 del angleske poljudnoznanstvene serije, ponovitev
Filmsko popoldne:
14.20 V avtobusu, 5. del angleske naniz. ponovitev, VPS 1420
14.45 China Beach, 2/8 del ameriske naniz. ponov., VPS 1445
15.30 Klub filmov J.L. Godarda: Karabinjerji, francosko italijanski film, ponovitev, VPS 1530
17.00 TV Dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15 Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
18.50 Besede, besede, besede, tv-igrice
19.30 TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05 Zarisce
20.35 Film tedna: Te Rua, novozelandski film, VPS 2035
22.15 TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215
22.38 Sport
22.45 Opus
00.15 Video strani

SLOVENIJA 2
08.20 Iz zivljenja za zivljenje: Prisluslno tišini, ponovitev
08.55 Mednarodno leto glasbe
09.50 Telesni show: Skrbno oblečeni, 3/4 del angleske dokumentarne serije, ponovitev
10.20 Tuji show: Noc v Riu, ponovitev
11.20 Falun: smučarski tek na 15 km (m), prosto, prenos
13.20 Falun: smučarski skoki za kombinacijo-mostveno, prenos
16.00 Omizje: Se crnim gradnjam crno piše?, ponovitev
18.10 Beverly Hills, 90210, 8/22 del ameriske naniz., ponov.
18.55 Turizem: Poljska - Katowice
19.10 Slovenija - umetnostni vodnik: NUK
19.30 TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05 Sportna sreda
5. tekma končnice DP v hokeju na ledu: Hertz Olimpija - Acroni Jesenice, prenos iz Ljubljane
Glasbeni utrinek: Vladimir Horvat - Ruda Kosi Sova
22.25 Buntz z Beverly Hillsa, 9/13 del ameriske nanizanke
22.50 China Beach, 3/8 del ameriske nanizanke
23.35 Video strani

KANAL A
09.00 RIS, risanke in spoti
09.55 Ninja zelve, 20. del
10.20 Dokumentarec tedna: Brazilija, ponovitev 2. dela
11.00 Drugacen svet, ponovitev 102. dela
18.40 Male zivali
19.00 Ninja zelve, 58. del ameriske risanke
20.00 Risanke
20.15 Dnevnoinformativni program in vreme
20.30 Kult-ura, pol ure kulture
21.00 Smithsonian, 4. del dokumentarne serije
22.00 Kako so snemali film K-2, dokumentarna oddaja
22.30 Drugacen svet, 103. del ameriske nadaljevanke
23.20 Dnevnoinformativni program in vreme, ponovitev
23.35 Porocila v anglescini: Deutsche Welle
00.15 Astroloska napoved
00.25 MCM
01.00 Video strani

KOPER
18.00 Studio 2 - otroški program
Primorska kronika

RAI 1
6.50 Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15 Film: Maciste contro i tagliatori di teste, vmes (11.00) dnevnik
12.00 Variete: Servizio a domicilio, vmes (12.30) dnevnik 1
13.30 Dnevnik in Tri minute
14.00 Fatti, misfatti e...
14.30 Italijanska kronika
14.45 Dok.: Skrivnosti morja
15.15 Variete: Buona fortuna
15.30 Otroški variete
16.00 Mladinski variete: Big!
17.55 V Parlamentu in vesti
18.10 Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45 Variete: Ci siamo? (vodi Gigi Sabani)
19.50 Vreme in dnevnik
20.40 Variete: Forza Italia (vodi Pippo Baudo A. Parietti, 1. del
21.25 Nogomet: Portugalska-Italija, vmes (22.15) dnevnik 1
23.15 Variete: Forza Italia

RAI 2
7.00 Otroški variete
8.45 Jutrarnji dnevnik
9.05 Rubrika o vrtnarstvu
9.30 Film: Dove fioriscono i gigli (dram., ZDA 74)
11.00 Nan.: Lassie
11.30 Kratke vesti
11.45 Segreti per voi...
11.55 Variete: I fatti vostri
13.00 Dnevnik, gospodarstvo, rubrika o motorjih, vreme, razmišljanja
14.10 Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25 Kronika v živo
17.15 Vesti in iz Parlamenta
17.25 Pogum zivljenja
18.20 Nan.: L'ispettore Tibbs
19.15 Nad.: Beautiful
19.45 Dnevnik in sport
20.20 Variete: Ventieventi, 20.40 Acqua calda
22.20 Mixer in Pegaz
23.55 Nočni dnevnik
24.00 Filmske novosti
0.10 Glasba DOC

RAI 3
6.45 Dok.: L'altrarete, vmes (6.50, 11.15) vesti
11.25 SP v smucanju
13.25 Pogled na literaturo
13.45 Znanstveni dnevnik
14.00 Dezelne vesti
14.20 Popoldanski dnevnik
15.15 Dokumenti
15.45 Samo za sport
17.20 Derby in pregled tiska
18.00 Dok.: Geo, nato Lassie
18.50 Vreme in dnevnik
19.30 Dezelne vesti
19.45 Telegiornale Zero
20.05 Blob in Una cartolina
20.30 Aktualno: Mi manda Lubrano
22.30 Dnevnik ob 22.30
22.45 Aktualno: Milano, Italia, 23.40 Publilmania
0.30 Dnevnik in vreme

RETE 4
6.10 Nan.: Druzina
Bradford, Druzina Adams, Jeffersonovi
7.55 Nad.: General Hospital, 8.35 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, 11.50 Celeste, (8.30, 9.30) vesti
12.45 Variete: A casa nostra
13.30 TG 4 vesti
14.00 Buon pomeriggio
14.05 Nad.: Sentieri, 15.05 Grecia, 16.05 Anche i ricchi piangono
17.20 Rubrika o lepoti
17.30 TG 4 vesti
17.40 Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.00 Nad.: La signora in rosa, vmes (18.55) vesti
19.35 Kviz: La cena è servita
20.30 Posebni oddaji C'eravamo tanto amati in Lui lei l'altro
22.30 Film: Prendi i soldi e scappa (kom., ZDA '69, r.-i. W. Allen), vmes (23.30) vesti

CANALE 5
6.30 Na prvi strani
8.35 Nan.: Casa Keaton
9.05 Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
10.30 Nan.: La casa nella prateria
11.30 Variete: Ore 12
13.00 Dnevnik TG 5
13.25 Sgarbi quotidiani
13.35 Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, Ti amo parliamone, 15.30 Scene da un matrimonio
16.00 Otroški variete
18.00 Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00 Dnevnik TG 5
20.25 Striscia la notizia
20.40 TV film: Il destino nella culla (dram., ZDA '91, i. B. Bedelia)
22.30 Aktualno: Spazio 5
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show

ITALIA 1
6.20 Pregled tiska
6.30 Otroški variete
9.15 Nanizanke
12.45 Odprti studio
13.00 Otroški variete
14.15 Varieteja: Non è la Rai, 16.00 Unomania
16.05 Nan.: Baywatch
17.05 Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
18.10 Nan.: Jumpstreet
19.05 Vremenska napoved
19.10 Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke, vmes (19.30) sport
20.30 TV film: Tarzan a Manhattan (ZDA '89)
22.15 Nan.: Le ragazze della Terra sono meglio
23.15 Varieteja: No limits, 23.45 Playboy Show
0.30 Odprti studio in sport

TMC
7.00 Euronews
9.00 Nad.: Doppio imbroglio, 9.45 Potere
10.15 Rubrika: Zenska TV
11.20 SP v smucanju: tek, 15 km (moški)
13.00 TMC News - Sport
14.00 Film: Grido d'amore (dram., ZDA '80, i. Susan Blakely)
15.55 Risanke in nanizanka
16.45 Dok. oddaja: Prijateljska narava
17.15 Rubriki: Zenska TV, 19.10 Garderoba (vodi B. Barzini)
19.25 Vremenska napoved in TMC News
20.00 Nan.: Magy
20.30 Film: Testimone oculare (krim., ZDA '90, r. Mike Robe, i. JoBeth Williams, Tom Skerritt)
22.20 SP v smucanju
22.30 Sportna oddaja: Mondocalcio
23.50 TMC vesti in vreme
0.10 Film: Il colosso di New York (fant., ZDA '58, i. J. Beragrey)

ITALIA 7
7.30 Risanke
12.00 Nad.: Cara a cara
13.05 Nan.: I Campbell
13.35 News Line - Vesti
14.00 Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.50 Dezelni programi
17.15 Filmske novosti
17.30 Sette in allegria
19.15 News Line - Vesti
19.30 Nan.: Buck Rogers
20.25 Il sasso nella scarpa
20.30 Film: Le spie uccidono a Beirut (krim., It. '65, i. Richard Harrison, W. Guida)
22.25 News Line - Vesti
22.40 Colpo grosso story
23.55 Film: Roma violenta (dram., It. '75, i. Maurizio Merli)

TELEFRIULI
16.55 Kratke vesti
17.00 Starlandia
18.00 Nan.: Villa Arzilla
18.30 Nad.: Destin
19.00 Vecerne vesti
19.30 Rubrika o obrtnstvu
20.00 Ena rastlina na dan
20.30 Film: Dove sono gli altri? (dram., ZDA '74, i. Peter Graves)
22.30 Nočne vesti

TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper
13.00 Mannix, am. tv nan.
13.50 Istrska paberkovanja
14.35 Pustite jih ziveti, dokumentarna oddaja
15.00 Nočni sodnik, am. tv nanizanka
15.20 Izgubljena Karelja: Nostalgija ali realnost?, dokumentarni film
16.00 TV novice
16.05 Osel v sedmem nadstropju, angl. mlad. tv film, 1980
17.00 Severovzhod, tv magazin
18.00 Studio 2 mladi
18.50 Primorska kronika
19.00 TV dnevnik
19.25 Mannix, am. tv nan.
20.15 Nočni sodnik, naniz.
20.40 Bersaglio
21.20 Sok moderne umetnosti, dokumentarna serija
21.45 TV dnevnik
21.55 Arhitektovi nasveti
22.15 Nevidni stotnik, it. pustolovski film
23.40 N.Y.P.D., serija

Avstrija 1
09.00 Cas v sliki
10.30 Lahko noc, oce, am. film
13.35 Sinha Moca, 104. del
14.00 Velika dolina: Prodana zemlja
14.50 Pepelnicna sreda
15.05 Peter Pan in gusarji
15.30 Carobni vrt, lutkovna igrice
15.50 Rebeka in sosedovi otroci
16.30 Otroci se pogovarjajo z znanimi ljudmi
18.30 Liebling Kreuzberg, zadnji del
19.30 Cas v sliki
20.15 Lump in ljubi Bog, nemška komedija
21.50 Aljaska: Poljub lepotice
22.35 Srečna dolina, angleški film
00.10 Mladoporočenca, fr. film
01.50 Porocila/Tisoc mojstrov

Avstrija 2
11.25 Prenos iz Faluna
16.00 Koliko rek potrebujem, da bi se nasla: Kitajski dnevnik
16.30 Poklicne slike: Zobotehnik
17.30 Zemlja in ljudje
18.00 Cas v sliki
19.00 Regionalna porocila
19.30 Cas v sliki
20.15 Skrivnost, nemsko/avstrijski film
21.45 Knjige meseca
22.30 Ruski pianist Leonid Cisk - iz Mozartove dvorane dunajske koncertne hise
00.45 Porocila/Tisoc mojstrov

Hrvaška 1
08.00 Dobro jutro, Hrvaska
Porocila
Zgodbe iz Monticella, 70. del
10.00 Porocila
10.05 TV sola
11.30 Marijana, 9/13 del francoskega animiranega filma
12.00 Porocila
Ko se svet vrtil, 70. del
13.30 Monofon
14.00 Porocila
14.05 Slika na sliko
14.50 Zasebna vojna Lucinde Smith, pon. 2. dela
16.00 Porocila
Ucimo o Hrvaski
16.35 Divji svet otrok, 21/26 del
17.30 Hrvaska drzava in ljudje
18.00 Porocila
18.05 Moja knjiga o dzungli: Kako ujeti ljudozorca, 8/27 del
18.35 Santa Barbara, 329. del
19.18 Risanke
19.30 Dnevnik 1
20.05 Decembrska nevesta, angleški film, 1990
Dnevnik 2
23.00 Slika na sliko
23.50 Porocila
00.00 Sanje brez meja

Hrvaška 2
16.45 TV koledar
16.55 Bill, ponovitev ameriskega filma
18.30 Posnetek iz Faluna
19.30 Dnevnik 1
20.05 Pravi igralci, 8/15 del ameriske humoristicne serije
20.40 Zivljenske preizkušnje: Skupno zivljenje, 7/13 del dokumentarne serije
21.35 Zasebna vojna Lucinde Smith, 3/4 del nadaljevanke
22.20 Glasbeni vecer
23.50 Horoskop

Madžarska
08.35 Cez dan
09.00 Peklenski raj, brazilska serija
10.00 Zvezdniki
11.00 Igra
11.15 Hisa lutk
12.00 Porocila
16.00 Popoldanski saldo
16.45 Literarna igra
16.55 Helena, 2. del it. serije
17.30 Post Scriptum
18.15 Svet denarja
18.45 Vecerna pravljica
19.00 Mesecina, ameriska serija
Dnevnik
20.00 Globus, 4. del serije
21.40 Aktualno
22.05 2. madžarska armada na Donu, dok. serija
23.55 Dnevnik; Dnevnik BBC

SATELIT
SUPER
5.30 Victory; 6.00 Super Shop; 6.30 Poslovne novice; 8.00 Novice; 9.00 Channel E; 9.30 Super Shop; 11.00 The Mix; 11.30 Po letu 2000; 12.00 Poslovne novice; 12.30 Novice; 13.00 European Magazine; 13.30 Inside edition; 14.00 Divja Amerika; 14.30 Film Europe; 16.00 All Mixed Up; 17.00 On the Air; 18.30 Bonanza; 19.30 Moda; 20.00 The Rogues; 21.00 Inside Edition; 21.30 Survival; 22.00 Novice; reportaže; 22.30 Poslovne novice; 22.45 US Market WRA; 23.00 Puzla (str. Austral. 1978); 0.45 Survival, The Mix; 2.00 China News Europe; 5.00 The Mix.
SKY ONE
7.00 DJ Kat Show; 9.40 Lamb Chop's Play-Along; 10.10 Risanke; 10.30 The pyramid game; 11.00 Strike It Rich; 11.30 Držni lepi; 12.00 Mlad in nemiri; 13.00 Sokolov greben; 14.00 E Street; 14.30 Drugi svet; 15.20 Santa Barbara; 15.45 Maudie; 16.15 The New Leave It To The Beaver; 18.00 Star Trek: The next generation; 19.00 Rescue; 19.30 E Street; 20.00 Alf; 20.30 Družinske vezi; 21.00 Sibs; 21.30 Round Table; 22.30 Hill Street Blues; 23.30 Studs; 24.00 Star Trek: The Next Generation.
EUROSPORT
9.00 Rokomet; 10.00 SP v akrobatskem smucanju; 11.00 SP v smucanju; 16.00 Evrogoli; 17.00 Tenis; 19.00 SP v smucanju; 20.00 Kosarka; 21.30 Sportne novice; 22.00 Tenis; 23.30 SP v smucanju; 0.30 Sportne novice.
SCREENSPORT
8.00 kosarka; 10.00 Faszination; 11.00 Švedski turnir v hokeju na leu; 12.30 Goli; 13.30 Keglanje; 14.30 Monster Trucks; 15.00 Boks; 16.00 Dirke na ledu za pokal Francije; 16.30 Rally Paris-Dakar; 18.30 Keglanje; 20.30 Nogomet; 21.30 Dirke na ledu za pokal Francije; 22.00 Nogomet; kvalifikacije za SP; 24.00 Golf Report; 0.15 Kosarka NBA.
MTV
7.00 Awake On The Wild Side; 10.00 Video; 13.00 Video; 16.00 Greatest Hits; 17.00 Coca Cola Report; 17.15 MTV v kinu; 17.30 Porocila; 17.45 Trile od enega; 18.00 The Real World; 18.30 MTV Prime; 20.00 Dial MTV; 20.30 Paul McCartney Up Close; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Coca Cola Report; 23.15 MTV v kinu; 23.30 Porocila; 23.45 Trile od enega; 24.00 Post Modern; 2.00 Video; 3.00 Yoi; 4.00 Nočni video.
SKY MOVIES
7.00 Pregled programa; 9.40 Entertainment Tonight; 11.00 Sweet 15; 13.00 Echoes of a Summer; 17.00 Going Under; 19.00 Sweet 15; 20.40 Entertainment Tonight; 21.00 Clean and Sober; 23.05 State of Grace; 1.20 Dangerous Obsession; 2.45 52 Pick Up; 4.50 He Said, She Said.
MOVIE CHANNEL
6.20 Operation Bikini; 8.45 Bikini Beach; 10.35 Here Comes The Groom; 12.35 The Charge of the Model TS; 14.50 The Buster Keaton Story; 15.50 The Lost World of Sinbad; 18.00 Held Hostage; 20.00 Almost an Angel; 22.00 Deadly desire; 24.00 Another 48 Hours; 1.40 Friday The 13th, Part 2; 3.15 The Kissing Place; 4.45 I'm no Angel.
PRO 7
4.55 Serije: Agentka s srcem; 5.40 Vicky; 6.00 Risanke; 7.55 Parker Lewis; 8.25 Neizprosna, a prisrčna; 9.20 Hisa na vodi (kom., ZDA 1958); 11.15 Ulice San Francisc; 12.10 Show Billa Cosbyja; 12.40 Colt za vse primere; 13.30 Lovci (vojni, ZDA 1958); 15.20 Neizprosna, a prisrčna; 16.10 Risanke; 18.00 Parker Lewis; 18.30 Show Billa Cosbyja; 19.00 Ulice San Francisc; 20.00 Porocila; 20.15 Dick van Dyke; Hisa umorav (krim., ZDA 1992); 22.05 Jake in McCabe; 23.00 Zlomljene značke (1990); 0.45 Porocila; 0.55 do 5.40 Ponovitve.
RTL
6.00 Jutrarnji program; 9.00 Serije: Dr. Marcus Welby; 10.00 Bogati in lepi; 10.30 Cena je vroca; 11.00 Iviceano; 11.30 Družinski dvoboj; 12.00 Opoldanski magazin; 12.30 Springfielddova zgodba; 13.15 Kalifornijski klan; 14.05 Klic na pomoč Kalifornija; 15.00 Umor je napisala; 16.00 Hans Meiser; 17.00 Kdo je sef?; 17.30 Strašno prilazna družina; 18.00 Enajst 99; 18.45 Porocila; 19.15 Eksplozivno; 19.45 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Moja maceha je iz vesolja (kom., ZDA 1988, i. Kim Basinger); 22.00 TV Stem; 23.15 Gottschalk; 24.00 Aljaska; 1.00 Nočni program.
SAT 1
5.30 Regionalna porocila; 6.00 Dobro jutro; 8.55 Ponovitve; 10.30 Kot tat v noči (kom., Avstrija 1945); 11.55 Herrmann; 12.25 Kolo sreče; 13.05 Bavarec na Rügen; 13.55 Sence strasti; 14.40 Sosed; 15.10 Pod kalifornijskim soncem; 16.00 Trojica s štirimi pestmi; 16.55 5 kralj 5; 17.05 Pajdi na vse; 18.00 Regionalna porocila; 18.30 Sport; 18.45 Porocila; 19.00 Sreče je adut; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Oče porebuje zeno; 22.05 Schreinemakersova v živo; 23.30 Kabaret; 24.00 Operacija ognjeni ohar (ZDA 1991, i. Wings Hauser); 0.50 Trojica s štirimi pestmi; 1.40 Zgode; 2.20 Pregled programa, Videotext.
PREMIERE
7.00 Romeo predstavlja; 8.00 Cuzet oceana; 8.35 Hudson Hawk (ZDA 1991); 10.15 Mala smrt (Fr. Kan. 1990); 12.00 0137; 12.45 Sport; 12.50 Showbiz; 14.15 Buzi, pingvin na Antarktiki (ris.); 15.35 Prelepa zate (kom., Fr. 1989); 17.05 Očarljivi tečež (kom., ZDA 1990); 19.00 Showbiz; 19.25 Sport; 19.30 0137; 20.15 Po trdi poti (kom., ZDA 1991); 22.05 Palermo v precepu mafije (dok.); 23.35 Terminator 2 - Dan obračuna (ZDA 1991); 2.00 Grammy Awards, prenos podelitve glasbenih nagrad v Los Angelesu.

TV SLOVENIJA 1 / NOCOJ OB 20.35

Maori branijo svoje zaklade

Te rua - novozelandski film po scenariju in v režiji Barryja Barclayja

Nocojsnji film tedna je proizvod novozelandske kinematografije. Režiser filma z naslovom Te rua (v maorščini pomeni to nekakšno skladišče) je potomec Maorov, torej se v njem pretaka tudi nekaj polinezijske krvi. Zato so tudi njegovi filmu usmerjeni v iskanje maorske identitete. Življenje novozelandskih prvobitnih prebivalcev, ki se živijo v okvirih svoje tradicije, je težko presojati. Hkrati pa se prav ti na vseh področjih vključujejo v sodobno novozelandsko življenje in živijo v sožitju s pretežno britanskimi priselenci.

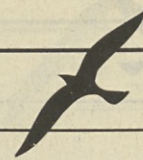

Film Te rua so posneli leta 1991. Za fotografijo sta skrbela Rory O'Shea

(Berlin) in Warrick Attawell (N. Zelandija). Avtor glasbe je Dalvanius, zaigrali pa so: Wi Kuki Aaa, Gunter Meisner, Nissie Herewini, Peter Kaa, Maria Fitz, Walter Kreye in Vanessa Rare.

RADIO

Slovenija 1 (UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz) 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Minute za smeh; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Iz glasbenih hč; 20.20 Glasbena panorama; 21.05 Koncert ljublj. godalnega kvarteta; 22.30 Etno glasba sveta; 23.05 Literarni nokturno.	do 13-ih; 14.00 Drobčinice; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Sport; 19.30 Melodije po pošti; 21.30 Metalna glasba; 22.20 Rock'n'roll radio.
Slovenija 3 (UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz; od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Umetniška beseda; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasbenih revljah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Glasbena panorama; 16.45 Naši umetniki; 17.00 Koncert; 19.35 Intermezzo; 20.00 Radioteka; 21.30 Ars Antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje...; 23.55 Lični utrinek.	6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.20 Drobci; 7.15 Dober dan, otroci; 7.45 Priredilve; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.35 Poveška tedna; 9.00 Ulica velikih vrvov; 9.35 Uglajmo skupaj; 10.00 Pregled t

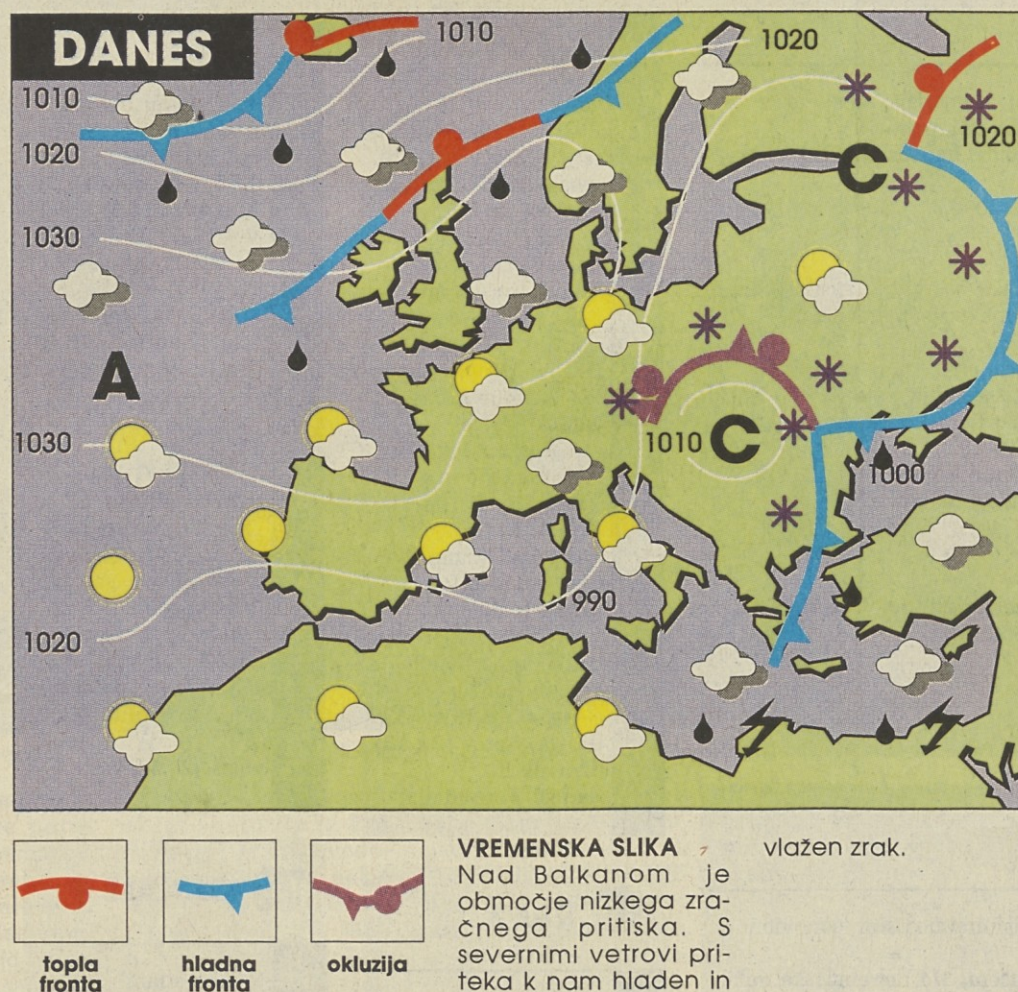

 VREMENSKE NAPovedi
 HIDROMETEOROLOŠKEGA
 ZAVODA SLOVENIJE

TEMPERATURE

PO SVETU

HELSINKI	-6/-8
OSLO	-12/-2
STOCKHOLM	-8/-4
KØBENHAVN	-4/-1
MOSKVA	-2/-2
BERLIN	-11/-3
VARSAVA	-5/5
LONDON	2/7
AMSTERDAM	-5/5
BRUSELJ	0/3
BONN	0/3
FRANKFURT	5/5
PARIZ	-7/-1
DUNAJ	-14/-3
MÜNCHEN	-10/1
ZÜRICH	-7/3
ŽENEVA	-2/10
RIM	-2/9
MILAN	-6/0
BEOGRAD	1/13
NICA	2/12
BARCELONA	0/3
BUKARESTA	7/12
CARIGRAD	0/13
MADRID	8/18
LIZBONA	7/12
ATENE	10/18
LARNAKA	4/12
TUNIS	6/12
ALZIR	5/12
MALTA	1/13
JERUZALEM	12/20
KAIRO	

EVROPA / VEČJI DEL EVROPE JE POD VPLIVOM MRZLEGA ZRAKA V VIŠINAH

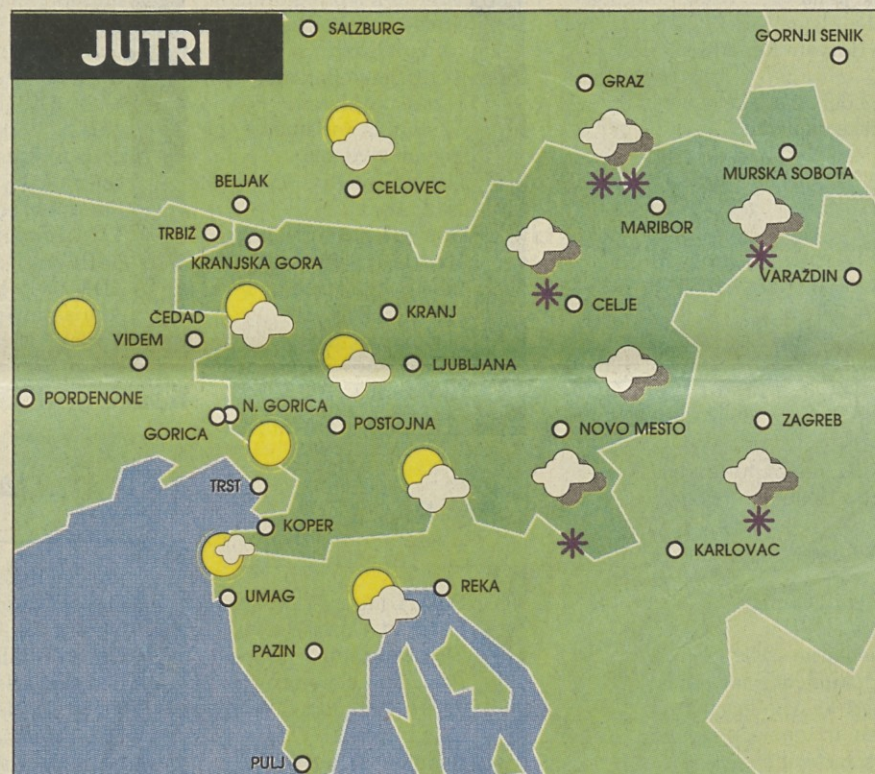
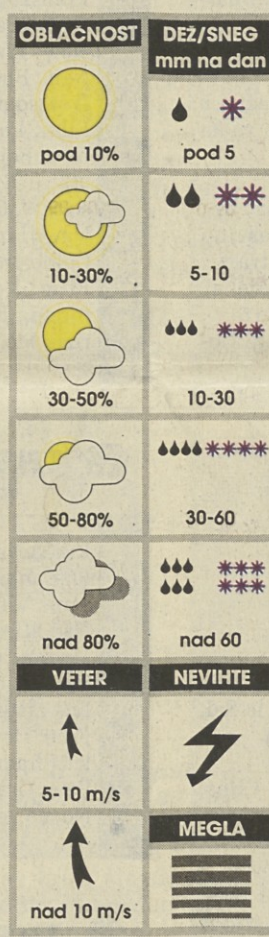
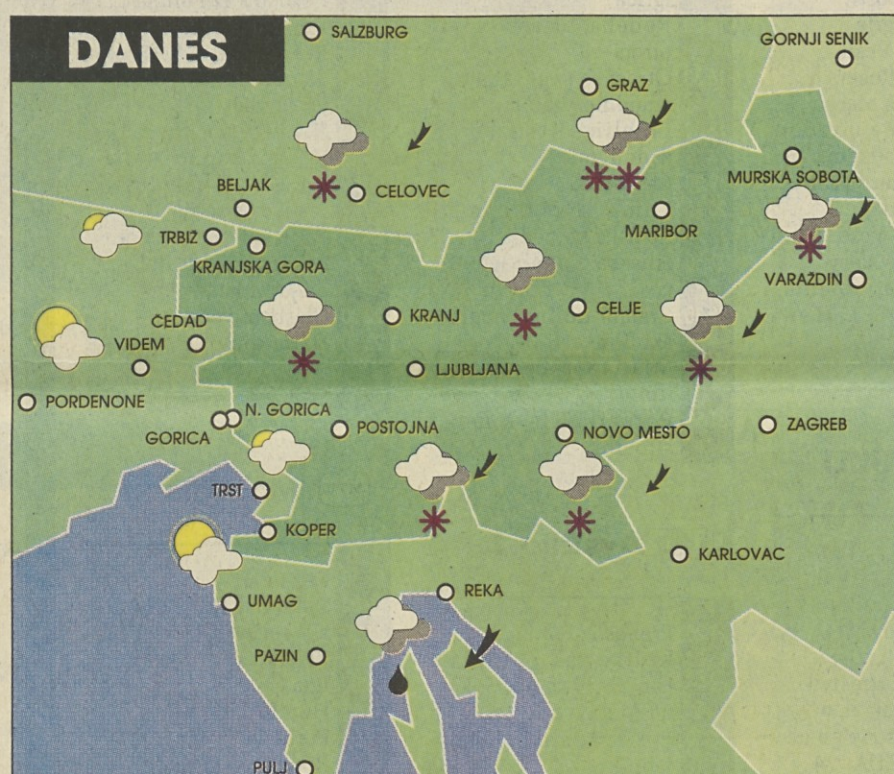

ALPE-JADRAN / V VZHODNI AVSTRIJI, NA MADŽARSKEM IN HRVAŠKEM SNeg, DRUGOD SUHO

TEMPERATURE

 VČERAJ
 OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA	-6/2
TRST	-2/3
CELOVEC	-12/0
BRNIK	-6/2
MARIBOR	-5/1
CELJE	-9/2
NOVO MESTO	-8/0
NOVA GOR.	-10/6
MUR. SOBOTA	-7/0
PORTOROŽ	-2/4
POSTOJNA	-8/0
IL. BISTRICA	-6/0
KOČEVJE	-10/-1
ČRNOMELJ	-10/0
SL. GRADEC	-7/0
BOVEC	-4/1
RATEČE	-14/-3
VOGEL	-14/-8
KREDARICA	-23/-19
VIDEM	0/5
GRADEC	-6/0
MONOŠTER	-6/-1
ZAGREB	-5/1
REKA	-3/3

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	40
Maribor	81
Celje	51
Trbovlje	83
Hrastnik	-
Zagorje	60
Šoštanj	3

Kritična 24 ura koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

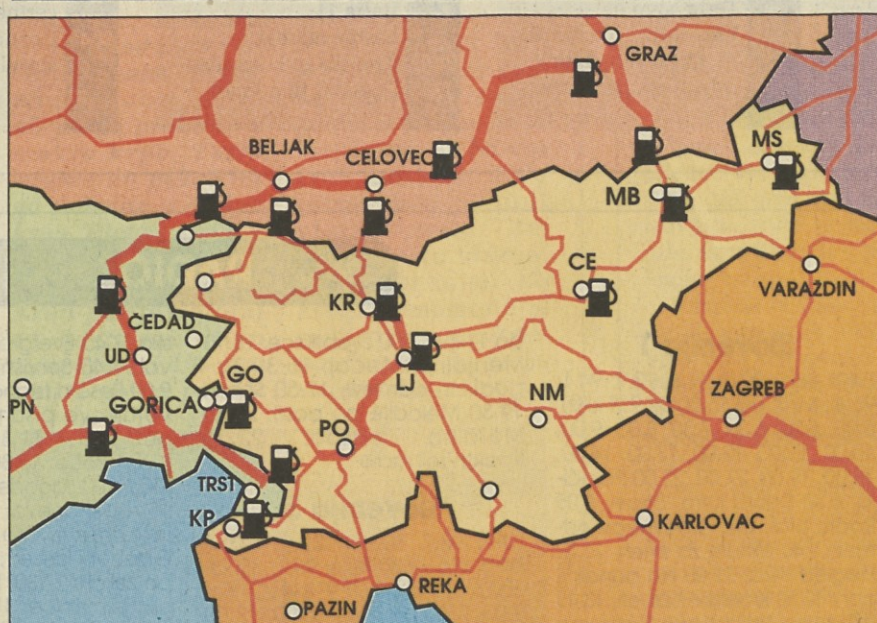
Mura, G. Radgona:	106
Drava, HE Dravograd:	130
Sava, Radovljica:	33
Sava, Senja-kob:	-
Sava, Radeče:	100
S. u. h. a.:	-
Ljubljana, Moste:	42
Savinjska Laško:	90
Krka, Podbočje:	76
Kolpa	

HOROSKOP

 Pise:
 Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4** : Vsa zmeda okoli jutranjega spora doma bo razlog, zakaj boste večji del dneva nejevoljni. Poskusite pred sodelavci prikriti slabo razpoloženje.
- BIK 21-4/20-5** : Varujte se kakršnihkoli skušnjav, kajti prav danes imate veliko možnosti, da bi se v službi sprli. Custevno se boste pomirili šele pozno zvečer.
- DVOJKA 21-5/21-6** : Razpoloženi boste za zabavo in družbo, vendar poskusite svojo željo nekoliko zadržati, saj vasa okolica temu ni naklonjena in na koncu vas bo nekaj lepih trenutkov prevec stalo.
- RAK 22-6/22-7** : Izognite se sporu s sodelavci, sicer boste sami sebi največji sovražnik. Varcujte z energijo do popoldne, ko se boste morali posvetiti mlajšim osebam.
- LEV 23-7/23-8** : Če se vam danes nasmiha potovanje, ne mislite, da se bodo vse nadrobnosti tudi avtomatično uredile. Opravite svoje delo in ostanite cimbolj diskretni.
- DEVICA 24-8/22-9** : Lep začetek dneva se bo raztegnil na ves dan, vendar le, če si boste sami postavili omejitve. Ne dovolite, da bi vas drugi bremenili s svojimi težavami.
- TEHTNICA 23-9/22-10** : Danasnji partnerjevi predlogi bodo precej drzni; če jih vi ne boste postavili v realen okvir, se boste tudi sami vpleli v težave, ki bi vam bile zdaj popolnoma odveč.
- SKORPIJON 23-10/22-11** : Nikakršen hazard vam ne more nadomestiti izgubljenega, samo se globlje se boste podali v nesrečo, zato raje poslušajte nasvet starejše osebe in se izognite težavam.
- STRELEC 23-11/21-12** : Pripravljeni in razpoloženi ste za tveganje v ljubezni, ki ga boste najverjetneje plačali drago tako v custvenem kot finančnem smislu.
- KOZOROG 22-12/20-1** : Ko ste brezskrbno prevalili problem na partnerjeva ramena, niste naredili ravno velikodusne poteze. S problemom se boste prej ali slej morali soočiti sami.
- VODNAR 21-1/19-2** : Poskusite omiliti hudomušno razpoloženje v službi in premislite posledice, ki jih ima vasa nerensnost. Odrnili boste sodelavce in ostali brez njihove podpore.
- RIBI 20-2/20-3** : Ne zapravljajte, tega si zdaj vendar ne želite! Če ste slabe volje, se raje pogovorite. Vase sposobnosti so velike, vendar ne smete trditi, da ste sposobni samo vi.

CESTE / SUHE IN NORMALNO PREVOZNE

Ceste po Sloveniji so večinoma suhe, prevozne brez večjih ovir, ki bi jih povzročalo vreme. Na vseh mejnih prehodih poteka promet tekoče in za prestop meje ni daljšega čakanja.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA		FURLANIJA-JK		KOROŠKA	
Kope	~120	Cimolais	~120	Podkloster	~35
Vihe	~120	Claut	~120	Bad Kleinkirchheim	~20/50
Lontovž	~120	Planavallo	~20/40	Pilberk/Peca	~30
Stari vrh	~120	Zabnice/Ovčja vas	~120	Sloveniji Plajberk	~50
Rogla	~40/50	Raibl	~120	Dobrač	~30
Karin	~90	Forni Avoltri	~120	Nassfeld/Mokrine	~60/80
Cerkno	~135	Forni di Sopra	~20/40	Spittal/Goldeck	~5/55
Soriška planina	~120	Paluzza-Timau	~20/30	Heiligenblut	~20/140
Vogel	~120	Poula	~120	Katschberg	~60/80
Kobla	~120	Pontebba	~40/40	Koralpe/Golica	~30
Mariborsko Pohorje	~140	Pradibosco	~30/60	Kötschach/Mauthen	~20/30
Kranjska gora	~120	Prato Carnico	~10/40	Malniz	~10/150
Pokljuka	~120	Zoncolan	~10/40	AVSTRIJA	
Rog - Čimošnjice	~120	Sauris	~5/10	Arberg	~35/330
Prvine	~120	Sella Chianzutan	~10/70	Seefeld	~20/70
Jezersko	~120	Nevejsko sedlo	~20/80	Kitzbühel	~10/75
Ulovka	~120	Visarje	~35/60	Oberauern	~120/220
Krvavec	~120	VENETO		Zell am See	~20/100
Črni vrh	~120	Sappada	~20/80	Schladming/Planai	~10/100

V VEDNOST

Temperature morja

Temperatura je stopnja toplote, toplota pa je energija v prehodu od izvora k potrošniku.

Glavno količino toplotne energije dobiva morje od Sonca. Med druge prispevne faktorje pristevamo se podmorsko vulkansko delovanje, ogrevanje skozi morsko dno iz notranjosti Zemlje, energijo trenja ob plimovanju in naravno radioaktivnost morske vode.

Energija sončnega sevanja prihaja do morja z neposredno in razpršeno radiacijo. Ko dosežejo sončni žarki površino morja, se del zarkov takoj odbije in vrača v atmosfero, drugi del pa vpije površinski del morja; ta del toplotne energije segreva morje. Temperatura morja je odvisna od vsrkanje radiacije ter trajanja sončnega sevanja - insolacije.

Morje stalno pridobiva toploto in jo izmenjuje z okoljem, zlasti z atmosfero. Kadar je toplejše od zraka, toploto oddaja v atmosfero. Toplota, ki jo odda en kubni meter morske vode ob znižanju temperature za 1°C, lahko segreje 3118 m³ zraka za 1°C.

Srednja letna temperatura na površini svetovnih morij je na severni polobli 19,2°C, na južni pa 16,0°C. Najtoplejša je površina Črnega morja in Perzijskega zaliva, najnižje temperature pa so v morjih ob Antarktiki. Povprečna letna temperatura svetovnega morja na površini je 14,7°C, to je za 3°C več od povprečne temperature zraka.

Poleg površinske obstoja tudi globinska razdelitev temperature v morju. S površine prehaja največji del toplote v globino z vertikalnim, konvektivnim gibanjem vodne mase. Dnevne spremembe temperature se občutijo v globini morja 25 - 30 m, letne oscilacije pa segajo v globino 300 do 400 m.

Površina morja se čez dan segreva in ponoči ohlaja prav tako, kot se segreva poleti in ohlaja pozimi. Poznamo torej dnevne in letne spremembe temperature. Dnevne spremembe v srednjih širinah so povprečno 0,30°C in v tropih 0,67°C.

Na odprtem Jadranu dosega površina morja poleti temperaturo do 25°C, pozimi pa upade na 10°C.

Dragica Medvesček